

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ”**

**ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра цивільного та господарського права**

АВТОТРАНСПОРТНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

ЧАСТИНА І

*ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОРОЖНЬОГО РУХУ*

Тексти нормативних актів подані за станом на 15 березня 2013 р.

**Дніпропетровськ
НГУ
2013**

Автотранспортне законодавство. Ч. I. Державне управління на автомобільному транспорті. Правове регулювання організації дорожнього руху / Упоряд. С.В. Кострюков. – Д.: Національний гірничий університет, 2013. – 247 с.

Упорядник

С.В. Кострюков, д-р філос. наук, проф.

Наведено основні законодавчі акти, що визначають правові, економічні та організаційні засади діяльності на автомобільному транспорті.

Видання призначено для фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією перевезень і управління на автомобільному транспорті, студентів юридичних навчальних закладів, а також для студентів спеціальностей “Організація перевезень і управління на транспорті (автомобільний)”, “Автомобілі та автомобільне господарство”.

Відповідальний за випуск завідувач кафедри цивільного та господарського права, канд. юрид. наук, доц. Р.С. Кірін.

Друкується у редакційній обробці упорядника.

ЗМІСТ

1. Закон України “Про автомобільний транспорт”	4
2. Закон України “Про дорожній рух”	39
3. Закон України “Про автомобільні дороги”	65
4. Указ Президента України “Про Положення про Державну інспекцію України з безпеки на наземному транспорті”	79
5. Указ Президента України “Про заходи щодо підвищення ефективності управління дорожнім господарством України”	86
6. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Державну службу автомобільних доріг України”	87
7. Постанова Кабінету Міністрів України “Про утворення відкритого акціонерного товариства "Державна акціонерна компанія "Автомобільні дороги України"	92
8. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Положення про ДАІ МВС”	93
9. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку здійснення державного контролю на автомобільному транспорті”	102
10. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів”	115
11. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами”	137
12. Постанова Кабінету Міністрів України “Про правила дорожнього руху”	144
13. Наказ Міністерства інфраструктури “Про затвердження Типового положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях - міністерство - підприємство)”	201

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про автомобільний транспорт

Цей Закон визначає засади організації та діяльності автомобільного транспорту.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Глава 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 1. Визначення основних термінів

У цьому Законі наведені терміни вживаються в такому значенні:

автомобільний транспорт - галузь транспорту, яка забезпечує задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях пасажирів та вантажів автомобільними транспортними засобами;

автомобіль - колісний транспортний засіб, який приводиться в рух джерелом енергії, має не менше чотирьох коліс, призначений для руху безрейковими дорогами і використовується для перевезення людей та (чи) вантажів, буксирування транспортних засобів, виконання спеціальних робіт;

автомобільний транспортний засіб - колісний транспортний засіб (автобус, вантажний та легковий автомобіль, причіп, напівпричіп), який використовується для перевезення пасажирів, вантажів або виконання спеціальних робочих функцій (далі - транспортний засіб);

автомобіль вантажний - автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення вантажів;

автомобіль легковий - автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення пасажирів з кількістю місць для сидіння не більше ніж дев'ять з місцем водія включно;

автобус - транспортний засіб, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення пасажирів з кількістю місць для сидіння більше ніж дев'ять з місцем водія включно;

автостанція - споруда або комплекс будівель, споруд, стоянок та під'їздів для прийняття, відправлення, управління рухом автобусів та обслуговування пасажирів;

автопавільйон - споруда на зупинці для короточасного перебування пасажирів;

автобусний маршрут - шлях проходження автобуса між початковим та кінцевим пунктами з визначеними місцями на дорозі для посадки (висадки) пасажирів;

автобусний маршрут міський - автобусний маршрут, який не виходить за межі території населеного пункту;

автобусний маршрут приміський - автобусний маршрут, який з'єднує населені пункти і протяжність якого не перевищує 50 км;

автобусний маршрут міжміський - автобусний маршрут, який з'єднує населені пункти і протяжність якого перевищує 50 км;

автобусний маршрут міжнародний - автобусний маршрут, який перетинає державний кордон України;

автобусний маршрут загального користування - автобусний маршрут, на якому здійснюють регулярні пасажирські перевезення;

автобусний маршрут спеціальних перевезень - автобусний маршрут, на якому здійснюють регулярні спеціальні пасажирські перевезення;

автобусний маршрут нерегулярних перевезень - автобусний маршрут, на якому здійснюють нерегулярні пасажирські перевезення;

автомобільний перевізник - фізична або юридична особа, яка здійснює на комерційній основі чи за власний кошт перевезення пасажирів чи (та) вантажів транспортними засобами;

автомобільний самозайнятий перевізник - це фізична особа - суб'єкт господарювання, яка здійснює на комерційній основі чи за власний кошт перевезення пасажирів на таксі без застосування праці найманих водіїв;

вантажні перевезення - перевезення вантажів вантажними автомобілями;

вантажна автомобільна станція - комплекс будівель, споруд, призначених для виконання вантажних, господарських робіт з вантажами та надання транспортно-експедиційних послуг перевізникам;

вантажний термінал (автопорт) - комплекс будівель, споруд, обладнаних навантажувальними засобами, призначених для виконання вантажних, господарських робіт з вантажами, технічного обслуговування автомобільних транспортних засобів, надання транспортно-експедиційних та інших послуг перевізникам;

великоваговий транспортний засіб - транспортний засіб з вантажем або без вантажу, хоча б один з вагових параметрів якого перевищує встановлені на території України допустиму максимальну масу чи осьове навантаження;

великогабаритний транспортний засіб - транспортний засіб з вантажем або без вантажу, хоча б один з габаритних параметрів якого перевищує встановлені на території України допустимі параметри;

внутрішні перевезення - перевезення пасажирів і вантажів між населеними пунктами, розташованими на території однієї держави;

внутрішні перевезення - перевезення пасажирів та/чи вантажів територією України без перетину державного кордону України;

водій - особа, яка керує транспортним засобом і має відповідне посвідчення встановленого зразка;

графік руху - відомості про час і послідовність виконання рейсу;

Договірні Сторони - держави, суб'єкти міжнародних правовідносин, що беруть участь у процесі міжнародних автомобільних перевезень, визначені законодавством;

дозвіл на здійснення міжнародних перевезень автомобільним транспортом - документ, що видається уповноваженими органами Договірних Сторін міжнародним автомобільним перевізникам для в'їзду, транзитного проїзду через територію Договірних Сторін, а також здійснення інших видів перевезень, передбачених законодавством;

дозвіл органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування - документ, який надає право на здійснення перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування;

дозвіл узгодження умов та режимів перевезень - додатковий дозвіл, що видається уповноваженими органами на проїзд великовагового та (або) великогабаритного транспортного засобу;

абзац тридцять другий статті 1 виключено

документи на вантаж - документи, визначені відповідно до Митного кодексу України, законів України "Про транспортно-експедиторську діяльність", "Про транзит вантажів", інших актів законодавства, в тому числі міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, які необхідні для здійснення перевезення вантажу автомобільним транспортом;

досвід роботи - строк діяльності суб'єкта господарювання - автомобільного перевізника, який обчислюється з початку провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів чи/та вантажів відповідно до закону. У разі припинення автомобільного перевізника

- юридичної особи шляхом реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) досвід його роботи набуває новостворена юридична особа (новостворені юридичні особи). У разі створення юридичної особи, власником або одним з власників якої є автомобільний перевізник, який є фізичною особою - підприємцем, підприємницька діяльність якої припинена, досвід роботи цієї фізичної особи - підприємця набуває новостворена юридична особа (досвідом роботи такої новоствореної юридичної особи вважається досвід роботи того власника, який має найбільший строк діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів чи/та вантажів);

замовник транспортних послуг - юридична або фізична особа, яка замовляє транспортні послуги з перевезення пасажирів чи/та вантажів;

зупинка - спеціально обладнаний пункт для очікування автобуса та посадки і висадки пасажирів;

колісний транспортний засіб - транспортний засіб, призначений для руху безрейковими дорогами, який використовується для перевезення людей і (або) вантажів, а також перевезення і приводу під час руху чи на місці встановленого на ньому обладнання чи механізмів для виконання спеціальних робочих функцій, допущений до участі в дорожньому русі;

ліцензійна картка транспортного засобу - документ, який містить реєстраційні дані ліцензії та транспортного засобу;

міжнародні перевезення пасажирів і вантажів - перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом з перетином державного кордону;

міжнародні човникові (маятникові) перевезення - перевезення, що передбачають прямі та зворотні поїздки груп пасажирів з певного місця відправлення до певного місця призначення;

напівпричіп - причіп, вісь (осі) якого розміщено позаду центра мас транспортного засобу (за умови рівномірного завантаження) і який обладнано зчпним пристроєм, що забезпечує передачу горизонтальних і вертикальних зусиль на інший транспортний засіб, що виконує функції тягача;

небезпечний вантаж - речовини, матеріали, вироби, відходи виробничої та іншої діяльності і тара з-під них, які внаслідок притаманних їм властивостей за наявності певних факторів можуть під час перевезення спричинити вибух, пожежу, пошкодження технічних засобів, пристроїв, споруд та інших об'єктів, заподіяти матеріальні збитки та шкоду довкіллю, а також призвести до загибелі, травмування, отруєння людей, тварин і які за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або за результатами випробувань, залежно від ступеня їх впливу на довкілля або людину, віднесено до одного з класів небезпечних речовин;

нерегулярні пасажирські перевезення - перевезення пасажирів автобусом, замовленим юридичною або фізичною особою з укладанням письмового договору на кожну послугу, в якому визначають маршрут руху, дату та час перевезень, інші умови перевезень та форму оплати послуги, або перевезення за власний кошт;

оборотний рейс - рух автобуса від початкової до кінцевої зупинки маршруту і у зворотному напрямку до початкової зупинки;

параметри комфортності автобуса - конструктивні параметри автобуса, які визначають для пасажирів комфортність поїздки;

пасажирські перевезення - перевезення пасажирів легковими автомобілями або автобусами;

паспорт маршруту - документ, що містить схему маршруту, розклад руху, таблицю вартості проїзду, графіки режимів праці та відпочинку водіїв тощо;

паспорт стоянки таксі - документ, який містить інформацію про засоби облаштування стоянки, інформаційне забезпечення пасажирів, власника стоянки, схеми руху та правила надання послуг;

перевезення пасажирів у звичайному режимі руху - перевезення пасажирів автобусами на маршруті загального користування з дотриманням усіх зупинок, передбачених розкладом руху;

перевезення пасажирів в експресному режимі руху - перевезення пасажирів автобусами на маршруті загального користування, на якому є звичайний режим руху, з дотриманням зупинок, кількість яких за розкладом руху не перевищує 25 % кількості зупинок при звичайному режимі руху;

перевезення пасажирів у режимі маршрутної таксі - перевезення пасажирів на міському чи приміському автобусному маршруті загального користування за розкладом руху, в якому визначається час відправлення автобусів з початкового та кінцевого пунктів маршруту з висадкою і посадкою пасажирів чи громадян на їхню вимогу на шляху прямування автобуса в місцях, де це не заборонено правилами дорожнього руху;

перевезення пасажирів легковим автомобілем на замовлення - перевезення пасажирів легковим автомобілем загального призначення, замовленим юридичною або фізичною особою з укладанням письмового договору на кожен послугу чи на обумовлений термін обслуговування, у якому визначають умови обслуговування, вартість послуги, термін її виконання та інші положення за домовленістю сторін;

послуга з перевезення пасажирів чи вантажів - перевезення пасажирів чи вантажів транспортними засобами на договірних умовах із замовником послуги за плату;

причіп - транспортний засіб без власного джерела енергії, пристосований для буксирування автомобілем;

регулярні пасажирські перевезення - перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування за умовами, визначеними паспортом маршруту, затвердженим в установленому порядку органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування або уповноваженими органами Договірних Сторін у разі міжнародних перевезень;

регулярні спеціальні пасажирські перевезення - перевезення певних категорій пасажирів (працівників підприємств, школярів, студентів, туристів, екскурсантів та інших) на автобусному маршруті за умовами, визначеними паспортом маршруту, затвердженим в установленому порядку замовником транспортних послуг або уповноваженими органами Договірних Сторін у разі міжнародних перевезень;

рейдова перевірка (перевірка на дорозі) - перевірка транспортних засобів суб'єкта господарювання на маршруті руху в будь-який час з урахуванням інфраструктури (автовокзали, автостанції, автобусні зупинки, місця посадки та висадки пасажирів, стоянки таксі і транспортних засобів, місця навантаження та розвантаження вантажних автомобілів, контрольно-вагові комплекси та інші об'єкти, що використовуються суб'єктами господарювання для забезпечення діяльності автомобільного транспорту);

рейс - рух транспортного засобу від початкового до кінцевого пункту маршруту;

розклад руху - сукупність графіків руху автобусів за маршрутом;

сервісна книжка - документ установленого зразка для обліку проходження обов'язкового технічного контролю транспортних засобів автомобільних самозайнятих перевізників;

стоянка таксі - місце для зупинки таксі та посадки пасажирів, визначене відповідними дорожніми знаками;

таксі - легковий автомобіль, обладнаний розпізнавальним ліхтарем оранжевого кольору, який встановлюється на даху автомобіля, діючим таксометром, сигнальним ліхтарем із зеленим та червоним світлом, розташованим у верхньому правому кутку лобового скла, і який має нанесені композиції з квадратів, розташованих у шаховому порядку на дверцятах автомобіля з лівого та правого боків, призначений для надання послуг з перевезення пасажирів та їхнього багажу в індивідуальному порядку;

таксометр - прилад, призначений для інформування пасажирів про вартість поїздки та реєстрації параметрів роботи автомобіля-таксі, визначених законодавством;

транспортно-експедиторські послуги - послуги, пов'язані з підготовкою та відправленням вантажів, організацією та забезпеченням перевезень, контролем за проходженням і одержанням вантажів, проведенням взаєморозрахунків;

транспортний засіб загального призначення - транспортний засіб, не обладнаний спеціальним устаткуванням і призначений для перевезення пасажирів або вантажів (автобус, легковий автомобіль, вантажний автомобіль, причіп, напівпричіп з бортовою платформою відкритого або закритого типу);

транспортний засіб спеціалізованого призначення - транспортний засіб, який призначений для перевезення певних категорій пасажирів чи вантажів (автобус для перевезення дітей, інвалідів, пасажирів певних професій, самоскид, цистерна, сідельний тягач, фургон, спеціалізований санітарний автомобіль екстреної медичної допомоги, автомобіль інкасації, ритуальний автомобіль тощо) та має спеціальне обладнання (таксі, броньований, обладнаний спеціальними світловими і звуковими сигнальними пристроями тощо);

транспортний засіб спеціального призначення - транспортний засіб, призначений для виконання спеціальних робочих функцій (для аварійного ремонту, автокран, пожежний, автобетонмішалка, вишка розвідувальна чи бурова на автомобілі, для транспортування сміття та інших відходів, технічна допомога, автомобіль прибиральний, автомобіль-майстерня, радіологічна майстерня, автомобіль для пересувних телевізійних і звукових станцій тощо);

треті країни - будь-які інші країни стосовно країни нерезидента та резидента;

уповноважені органи Договірних Сторін - державні органи Договірних Сторін, визначені законодавством для виконання його положень у галузі міжнародних автомобільних перевезень.

Стаття 2. Законодавство про автомобільний транспорт

Законодавство про автомобільний транспорт складається із цього Закону, законів України "Про транспорт", "Про дорожній рух", чинних міжнародних договорів та інших нормативно-правових актів у сфері автомобільних перевезень.

Завданнями законодавства з питань перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом є:

визначення основних правових та організаційних основ державного регулювання у сфері перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;

установлення вимог до перевізників, водіїв та транспортних засобів щодо забезпечення безпеки перевезень та екологічної безпеки;

визначення системи державного контролю, прав, обов'язків та відповідальності державних органів виконавчої влади та перевізників за порушення міжнародних договорів та законодавства України.

Стаття 3. Сфера дії цього Закону

Цей Закон регулює відносини між автомобільними перевізниками, замовниками транспортних послуг, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, пасажирями, власниками транспортних засобів, а також їх відносини з юридичними та фізичними особами - суб'єктами підприємницької діяльності, які забезпечують діяльність автомобільного транспорту та безпеку перевезень.

Стаття 4. Використання земель автомобільним транспортом

Автомобільний транспорт використовує землі транспорту та інші землі відповідно до земельного законодавства.

Глава 2. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 5. Завдання та функції державного регулювання та контролю діяльності автомобільного транспорту

Основним завданням державного регулювання та контролю у сфері автомобільного транспорту є створення умов безпечного, якісного й ефективного перевезення пасажирів та вантажів, надання додаткових транспортних послуг.

Державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту спрямовані на:

забезпечення балансу інтересів держави, органів місцевого самоврядування, користувачів транспортних послуг та підприємств, установ, організацій, інших юридичних та фізичних осіб - суб'єктів господарювання на автомобільному транспорті незалежно від форм власності;

забезпечення якісного та безпечного функціонування автомобільного транспорту;

розвиток та удосконалення нормативної бази діяльності автомобільного транспорту;

визначення загальних засад стратегічного розвитку, системи управління, реформування та регулювання автомобільного транспорту;

визначення пріоритетних напрямів розвитку та шляхів оптимізації діяльності автомобільного транспорту;

захист прав споживачів під час їх транспортного обслуговування;

захист національного ринку транспортних послуг та суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту;

створення рівних умов для роботи всіх суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту, обмеження монополізму та розвиток конкуренції;

забезпечення зайнятості населення, підготовки спеціалістів і робочих кадрів, охорони праці;

раціональне використання енергетичних та матеріальних ресурсів;

охорону довкілля від шкідливого впливу автомобільного транспорту, проведення науково-технічної роботи, досліджень та розвиток системи статистики.

Державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту реалізується шляхом проведення центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування економічної, тарифної, науково-технічної та соціальної політики, ліцензування, стандартизації та сертифікації на автомобільному транспорті, задоволення потреб автомобільного транспорту в паливно-енергетичних і матеріально-технічних ресурсах і транспортних засобах.

Стаття 6. Система органів державного регулювання та контролю

Верховна Рада України визначає основні напрями державної політики у сфері автомобільного транспорту, законодавчі основи її реалізації.

Загальне державне регулювання діяльності автомобільного транспорту здійснює Кабінет Міністрів України відповідно до своїх повноважень.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері автомобільного транспорту, забезпечує:

формування та реалізацію державної політики у сфері автомобільного транспорту;

нормативно-правове регулювання;

визначення пріоритетних напрямів розвитку автомобільного транспорту.

Реалізація державної політики у сфері автомобільного транспорту здійснюється через центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Нормативно-правові акти центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, прийняті в межах його компетенції, обов'язкові до виконання на території України.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, забезпечує:

реалізацію державної політики з питань безпеки на автомобільному транспорті загального користування;

участь у здійсненні стандартизації та сертифікації в установленому порядку;

внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері безпеки на автомобільному транспорті.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, здійснює:

державний нагляд і контроль за дотриманням автомобільними перевізниками вимог законодавства, норм та стандартів на автомобільному транспорті;

державний контроль за виконанням перевізниками вимог міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень;

проведення в установленому порядку технічного розслідування катастроф, аварій, дорожньо-транспортних пригод на автомобільному транспорті;

погодження паспортів міжміських та приміських автобусних маршрутів регулярних спеціальних перевезень, що виходять за межі території області (міжобласних маршрутів);

внесення змін до розкладу руху міжобласних автобусних маршрутів;

видачу свідоцтва про відповідність транспортного засобу вимогам Угоди про міжнародні перевезення швидкопсувних харчових продуктів та про спеціальні транспортні засоби, які призначені для цих перевезень;

видачу свідоцтва про встановлення класу автобуса за параметрами комфортності та розміщення на своєму офіційному веб-сайті відповідної інформації;

видачу свідоцтва про атестацію автостанцій, ведення переліку атестованих автостанцій та розміщення зазначеного переліку на своєму офіційному веб-сайті;

ведення реєстру сертифікатів затвердження типу і виданих виробниками сертифікатів відповідності колісних транспортних засобів та обладнання;

диспетчерський контроль за роботою автомобільних перевізників, що здійснюють перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування;

габаритно-ваговий контроль транспортних засобів на автомобільних дорогах загального користування;

ведення в порядку, передбаченому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, переліку суб'єктів господарювання, що здійснюють установлення та технічне обслуговування контрольних пристроїв (тахографів) в автомобільних транспортних засобах, та розміщення на своєму офіційному веб-сайті відповідної інформації;

контроль за дотриманням умов перевезень, визначених дозволом на перевезення на міжобласних автобусних маршрутах;

контроль за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом у пунктах видачі дозволів автомобільним перевізникам України;

ведення обліку та аналіз причин катастроф, аварій, дорожньо-транспортних пригод на автомобільному транспорті, а також пожеж на транспортних засобах;

розроблення заходів щодо запобігання виникненню катастроф, аварій, дорожньо-транспортних пригод на автомобільному транспорті та контроль за їх виконанням;

інші повноваження, визначені законами та покладені на нього Президентом України.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим та обласні державні адміністрації формують у приміському та міжміському сполученні мережу автобусних маршрутів загального користування, що не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області, та здійснюють в межах своїх повноважень контроль за дотриманням законодавства у сфері автомобільного транспорту на відповідній території.

Органи місцевого самоврядування формують мережу міських автобусних маршрутів загального користування і здійснюють у межах своїх повноважень контроль за дотриманням законодавства у сфері автомобільного транспорту на відповідній території.

На території України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, у сфері міжнародних автомобільних перевезень здійснює:

контроль наявності, видачу дозвільних документів на виконання перевезень та контроль відповідності виду перевезення, що фактично виконується;

контроль за виконанням автомобільними перевізниками вимог міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень;

контроль технічного, санітарного та екологічного стану транспортних засобів, що впливає на безпеку руху та екологічну ситуацію;

контроль за дотриманням перевізниками вимог Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення;

контроль та нагляд за дотриманням вимог нормативно-правових актів щодо забезпечення безпеки на автомобільному транспорті та правил перевезення небезпечних вантажів;

контроль внесення перевізниками-нерезидентами платежів за проїзд автомобільними дорогами України;

перевірку транспортно-експедиційної документації на здійснення перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом;

габаритно-ваговий контроль транспортних засобів.

У пунктах пропуску через державний кордон України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, у сфері міжнародних автомобільних перевезень здійснює:

контроль наявності дозвільних документів на виконання перевезень;

габаритно-ваговий контроль транспортних засобів;

контроль за дотриманням перевізниками правил перевезення небезпечних вантажів;

контроль внесення (нарахування) перевізниками-нерезидентами платежів за проїзд автомобільними дорогами України;

контроль сплати перевізниками штрафів чи виконання приписів органів контролю;

ведення обліку автомобільних транспортних засобів, що здійснюють міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом.

Державному контролю підлягають усі транспортні засоби українських та іноземних перевізників, що здійснюють автомобільні перевезення пасажирів і вантажів на території України.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, здійснює у пунктах пропуску через державний кордон України документальний контроль за дотриманням автомобільними перевізниками законодавства України щодо міжнародних автомобільних перевезень.

Державний контроль автомобільних перевізників на території України здійснюється шляхом проведення планових, позапланових і рейдових перевірок (перевірок на дорозі).

Планові перевірки проводяться не частіше одного разу на рік. Орган державного контролю не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку проведення планової перевірки письмово повідомляє про це автомобільного перевізника, якого буде перевіряти.

Позапланові перевірки проводяться лише на підставі заяви (повідомлення в письмовій формі) про порушення автомобільним перевізником вимог законодавства про автомобільний транспорт уповноваженими особами органів, яким надано право здійснення державного контролю, з метою перевірки наведених фактів та виконання припису про порушення зазначеного законодавства.

Рейдові перевірки дотримання вимог законодавства про автомобільний транспорт під час виконання перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом здійснюються шляхом зупинки транспортного засобу або без такої зупинки посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, та його територіальних органів, які мають право зупиняти транспортний засіб у форменому одязі за допомогою сигнального диска (жезла) відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

У разі проведення позапланових і рейдових перевірок автомобільний перевізник, що буде перевірятися, про час проведення перевірки не інформується.

Стаття 7. Організація пасажирських перевезень органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

Забезпечення організації пасажирських перевезень покладається:

на міжнародних автобусних маршрутах загального користування - на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту;

на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласні маршрути), - на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту;

на приміських і міжміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі території Автономної Республіки Крим чи області (внутрішньообласні маршрути), - на Раду міністрів Автономної Республіки Крим або обласні державні адміністрації;

на приміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі району, - на районні державні адміністрації;

на автобусному маршруті загального користування прямого сполучення місто Київ - міжнародний аеропорт "Бориспіль" - на Київську міську державну адміністрацію;

на міських автобусних маршрутах загального користування - на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту.

Стаття 8. Стандартизація і оцінка відповідності на автомобільному транспорті

Стандартизація на автомобільному транспорті забезпечує:

реалізацію єдиної науково-технічної політики з питань створення, експлуатації, ремонту, технічного обслуговування та утилізації транспортних засобів;

підвищення надійності, комфортності та безпечності транспортних засобів, якості робіт та послуг відповідно до розвитку науки і техніки, потреб населення і народного господарства;

захист інтересів споживачів і держави у питаннях безпеки перевезень для життя, здоров'я людей та майна осіб, охорони довкілля;

економію всіх видів ресурсів, поліпшення техніко-економічних показників діяльності;

безпеку об'єктів з урахуванням ризику виникнення природних і техногенних катастроф та інших надзвичайних ситуацій.

Сертифікацію транспортних засобів, робіт, послуг на автомобільному транспорті здійснюють з метою:

запобігання використанню транспортних засобів, надання робіт, послуг, небезпечних для життя, здоров'я людей та довкілля;
сприяння споживачам у свідомому виборі транспортних засобів, робіт, послуг;
створення умов для участі суб'єктів господарювання в міжнародному економічному, науково-технічному співробітництві.

Стаття 9. Особливості ліцензування на автомобільному транспорті

Ліцензування на автомобільному транспорті спрямоване на визначення початкових і поточних умов надання послуг з перевезень пасажирів і небезпечних вантажів, а також найважливіших параметрів обслуговування споживачів.

Завданням ліцензування на автомобільному транспорті є:

сприяння становленню сучасного ринку послуг, розвитку автомобільного транспорту та стимулювання впровадження нових видів послуг;
підвищення ефективності використання транспортних засобів;
створення конкурентного середовища;
захист прав споживачів та ринку послуг від небезпечних перевезень;
забезпечення соціальних стандартів транспортного обслуговування;
забезпечення використання сертифікованих і дозволених для використання транспортних засобів;
забезпечення доступності послуг та підвищення якості транспортного обслуговування;
забезпечення допуску автомобільних перевізників до перевезення пасажирів транспортними засобами на комерційній основі шляхом їх попередньої перевірки на відповідність вимогам ліцензійних умов.

Підтвердження відповідності перевізника вимогам ліцензійних умов здійснюється органом ліцензування шляхом перевірки перевізника за місцем його розташування або надання перевізником органу ліцензування сертифіката відповідності послуг з перевезення пасажирів автобусами ліцензійним умовам.

Ліцензія видається на господарську діяльність з надання послуг з перевезення пасажирів і небезпечних вантажів на такі види робіт:

надання послуг з внутрішніх перевезень пасажирів автобусами;
надання послуг з внутрішніх перевезень пасажирів на таксі;
надання послуг з внутрішніх перевезень пасажирів легковими автомобілями на замовлення;
надання послуг з внутрішніх перевезень небезпечних вантажів вантажними автомобілями, причепами та напівпричепами;
надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів автобусами;
надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів на таксі;
надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів легковими автомобілями на замовлення;
надання послуг з міжнародних перевезень небезпечних вантажів вантажними автомобілями, причепами та напівпричепами.

Орган ліцензування приймає рішення про видачу ліцензії або про відмову в її видачі у строк не пізніше 30 календарних днів з дати надходження заяви про видачу ліцензії та документів, що додаються до заяви.

Ліцензія на надання послуг з міжнародних перевезень пасажирів чи небезпечних вантажів надає право автомобільному перевізнику надавати послуги з внутрішніх перевезень пасажирів чи небезпечних вантажів.

Ліцензійна картка на таксі надається за умови підтвердження в установленому порядку відповідності його облаштування вимогам визначення "таксі", викладеним у статті 1 цього Закону.

На причепах та напівпричепах, призначених для використання з вантажними автомобілями - тягачами, окремі ліцензійні картки не оформляються.

Стаття 10. Тарифна політика на автомобільному транспорті

Тарифна політика на автомобільному транспорті має задовольняти підприємницький інтерес, забезпечувати розвиток автомобільного транспорту, стимулювати впровадження новітніх технологій перевезень, застосування сучасних типів транспортних засобів, а також сприяти вирішенню таких завдань:

збільшення можливостей суб'єктів господарювання щодо забезпечення потреб споживачів у послугах, залучення інвестицій у розвиток автомобільного транспорту та досягнення сталих економічних умов роботи;

стимулювання конкуренції та появи нових суб'єктів господарювання, які належать до автомобільного транспорту;

забезпечення балансу між платоспроможним попитом на послуги та обсягом витрат на їх надання;

забезпечення стабільності, прозорості та прогнозованості тарифів.

Реалізація єдиної тарифної політики передбачає затверджену центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, методику розрахунку тарифів за видами перевезень.

Стаття 11. Надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту

Надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту здійснюється відповідно до законодавства з питань поставки продукції для державних потреб.

Соціально значущими послугами автомобільного транспорту є послуги з перевезення пасажирів автобусними маршрутами загального користування за визначеними уповноваженими органами тарифами та на пільгових умовах відповідно до законодавства.

Стаття 12. Страхування на автомобільному транспорті

Страхування на автомобільному транспорті здійснюється відповідно до законодавства.

При придбанні квитка пасажиром надається інформація щодо здійсненого виду обов'язкового страхування та про страховика.

Стаття 13. Забезпечення діяльності автомобільного транспорту

Організаційне, науково-технічне та методичне забезпечення, державне регулювання та контроль на автомобільному транспорті фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України та з інших джерел, не заборонених законодавством України.

Глава 3. РОЗВИТОК АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 14. Засади розвитку автомобільного транспорту

Розвиток автомобільного транспорту за погодженням з іншими центральними органами виконавчої влади відбувається відповідно до програми розвитку і вдосконалення транспорту, яку готує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, і затверджує Кабінет Міністрів України.

Відповідно до програм розвитку та вдосконалення транспорту Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні та Київська і Севастопольська міські ради затверджують регіональні програми розвитку автомобільного транспорту, які визначають розвиток мережі автобусних маршрутів загального користування на відповідній території та її інфраструктури, оновлення та поповнення парку автобусів, будівництво автомобільних доріг, перелік сільських населених

пунктів, що будуть забезпечені автобусним сполученням з районними центрами, кошти на покриття збитків автомобільних перевізників, які обслуговують збиткові маршрути загального користування, а також заходи з безпеки перевезень.

Сільські, селищні, міські ради розробляють і затверджують програми розвитку та вдосконалення автомобільного транспорту на відповідній території або надають пропозиції щодо визначення цих програм в інших регіональних програмах з питань розвитку автомобільного транспорту.

Формування, затвердження та ведення реєстру міжнародних та міжміських і приміських автобусних маршрутів загального користування здійснюються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Формування та ведення реєстру міжміських і приміських автобусних маршрутів загального користування, які не виходять за межі території області (внутрішньообласних маршрутів), покладається на Верховну Раду Автономної Республіки Крим чи обласні держадміністрації, які затверджують мережу і паспорти міжміських та приміських автобусних маршрутів, які не виходять за межі території області (внутрішньообласних маршрутів).

Формування та ведення реєстру міських автобусних маршрутів загального користування покладається на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту, який затверджує мережу і паспорти міських автобусних маршрутів.

Частина сьому статті 14 виключено

Формування та ведення реєстру стоянок таксі покладається на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту, який затверджує мережу і паспорти міських стоянок.

Стаття 15. Підтримка розвитку автомобільного транспорту та інвестиційна політика

Розвиток автомобільного транспорту забезпечується підтримкою органів державної влади шляхом створення умов для:

надання соціально значущих послуг такого транспорту;

придбання транспортних засобів та засобів їх технічного обслуговування і ремонту;

стимулювання розвитку ринку відповідних послуг.

Інвестиційну політику на автомобільному транспорті, спрямовану на виконання положень загальнодержавних програм розвитку автомобільного транспорту, реалізують органи виконавчої влади на конкурсних засадах у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Інвестиційні проекти на автомобільному транспорті реалізують суб'єкти господарювання шляхом використання своїх внутрішніх ресурсів, зовнішніх інвестиційних ресурсів, а також позичкових та залучених коштів.

Глава 4. ПЕРСОНАЛ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

Стаття 16. Статус персоналу автомобільного транспорту

До персоналу автомобільного транспорту належать працівники, які безпосередньо надають послуги з перевезення пасажирів чи вантажів, виконують роботи з ремонту та технічного обслуговування транспортних засобів, надають допоміжні послуги, пов'язані з перевезеннями.

Трудові відносини персоналу автомобільного транспорту регулюються трудовим законодавством, у тому числі положенням про дисципліну та правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Стаття 17. Вимоги до персоналу автомобільного транспорту

Персонал автомобільного транспорту повинен відповідати визначеним законодавством вимогам, зокрема:

мати необхідний рівень професійної кваліфікації;

забезпечувати якісне та безпечне надання послуг автомобільного транспорту з перевезення пасажирів чи вантажів;

ввічливо та уважно реагувати на звернення і скарги споживачів послуг автомобільного транспорту.

Підготовку, перепідготовку, атестацію та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів здійснюють у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, та Міністерства внутрішніх справ України.

Стаття 18. Особливості організації праці та контролю за роботою водіїв транспортних засобів

З метою організації безпечної праці та ефективного контролю за роботою водіїв транспортних засобів автомобільні перевізники зобов'язані:

організовувати роботу водіїв транспортних засобів, режими їх праці та відпочинку відповідно до вимог законодавства України;

здійснювати заходи, спрямовані на забезпечення безпеки дорожнього руху;

забезпечувати виконання вимог законодавства з питань охорони праці;

здійснювати організацію та контроль за своєчасним проходженням водіями медичного огляду, забезпечувати їх санітарно-побутовими приміщеннями й обладнанням;

Контроль за роботою водіїв транспортних засобів має забезпечувати належне виконання покладених на них обов'язків і включає організацію перевірок режимів їх праці та відпочинку, а також виконання водіями транспортних засобів вимог цього Закону та законодавства про працю.

Положення щодо режимів праці та відпочинку водіїв транспортних засобів визначається законодавством.

Глава 5. ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ

Стаття 19. Класифікація та реєстрація транспортних засобів

Транспортні засоби за своїм призначенням поділяються на:

транспортні засоби загального призначення;

транспортні засоби спеціалізованого призначення;

транспортні засоби спеціального призначення.

При державній реєстрації автобусів у реєстраційних документах роблять відмітку щодо їх належності до транспортного засобу загального призначення чи до транспортного засобу спеціалізованого призначення.

При державній реєстрації вантажних автомобілів у реєстраційних документах роблять відмітку щодо їх призначення згідно з документами виробника (вантажний автомобіль, причіп, напівпричіп з бортовою платформою відкритого або закритого типу, самоскид, цистерна, сідельний тягач, фургон, для аварійного ремонту, автокран, пожежний, автомобіль-мішалка, вишка розвідувальна чи бурова на автомобілі, для транспортування сміття та інших відходів, технічна допомога, автомобіль прибиральний, автомобіль-майстерня, радіологічна майстерня, автомобіль для пересувних телевізійних і звукових станцій тощо).

При державній реєстрації легкових автомобілів у реєстраційних документах роблять відмітку щодо їх призначення згідно з документами виробника (легковий, таксі, спеціалізований санітарний автомобіль екстреної медичної допомоги, автомобіль інкасації, броньований, обладнаний спеціальними світловими і звуковими сигнальними пристроями тощо).

Зареєстровані легкові автомобілі, які обладнуються устаткуванням для роботи як таксі і мають ліцензійну картку, державній перереєстрації не підлягають.

Порядок державної реєстрації транспортних засобів визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 20. Вимоги до транспортних засобів і частин до них

Конструкція та технічний стан транспортних засобів, а також їх частини мають відповідати вимогам, порядок визначення яких установлює Кабінет Міністрів України, та забезпечувати:

безпеку людей, які користуються транспортними засобами чи беруть участь у дорожньому русі;

відповідність нормам стосовно викидів забруднювальних речовин, парникових газів, електромагнітних завад, рівню шуму та інших чинників негативного впливу на людину та довкілля;

запобігання пошкодженню транспортними засобами доріг та їх облаштування;

ефективне використання енергетичних ресурсів, частин і експлуатаційних матеріалів;

захист від незаконного використання транспортних засобів та запобігання пошкодженню вантажів;

збереження властивостей безпеки від моменту виготовлення транспортного засобу до його утилізації;

відповідність іншим вимогам законодавства.

Транспортні засоби та частини до них повинні відповідати вимогам нормативної і конструкторської документації та мати маркування для їх ідентифікації.

Технічні вимоги до обладнання, що встановлюється на таксі, визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

До перевезень пасажирів автобусами у нічний час (з двадцять другої до шостої години), крім тих, що використовуються на маршрутах загального користування в режимі регулярних пасажирських перевезень, допускаються автобуси, обладнані контрольними приладами (тахографами) реєстрації режимів праці та відпочинку водіїв.

До міжнародних перевезень пасажирів та вантажів допускаються транспортні засоби, на які є документи, що підтверджують їх відповідність вимогам щодо безпеки руху та екологічної безпеки країн, на територію яких передбачено в'їзд, ліцензійна картка на транспортні засоби для перевезення пасажирів і транспортні засоби для перевезення небезпечних вантажів (тільки для транспортних засобів перевізників-резидентів), а також національні реєстраційні документи, документи стосовно страхування, номерні та розпізнавальні знаки.

Причепи та напівпричепи, які використовуються для міжнародних перевезень вантажів, можуть мати реєстраційні документи, номерні та розпізнавальні знаки іншої держави, у якій вони зареєстровані.

Конструкція та технічний стан транспортних засобів, які використовуються при виконанні міжнародних перевезень, мають відповідати вимогам законодавства України та іноземної держави, дозвіл на проїзд територією якої одержав власник транспортного засобу.

У транспортному засобі, призначеному для міжнародних перевезень небезпечних вантажів, крім документів, що підтверджують їх відповідність вимогам, визначеним цією статтею, мають бути документи про допущення до перевезень таких вантажів, які видаються в порядку, встановленому уповноваженим органом.

У транспортному засобі, призначеному для міжнародних перевезень швидкопсувних вантажів, крім документів, що підтверджують їх відповідність вимогам, визначеним цією статтею, мають бути документи про допущення до перевезень таких вантажів, які видаються в порядку, встановленому уповноваженим органом.

На території України повинні виконуватися вимоги встановлення та використання на транспортних засобах, які призначаються для міжнародних перевезень, контрольних приладів (тахографів) реєстрації режимів праці та відпочинку водіїв, передбачені законодавством країн, на території яких виконуються перевезення.

Стаття 21. Зберігання транспортних засобів

Власники (користувачі) автобусів, що використовуються для перевезення пасажирів на комерційній основі, повинні забезпечувати їх зберігання у спеціально пристосованих для цього приміщеннях, гаражах, на майданчиках, стоянках, забезпечених засобами охорони.

Власникам (користувачам) транспортних засобів забороняється зберігання їх у житлових зонах поза спеціально відведеними для цього майданчиками.

Органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень за погодженням з відповідним підрозділом Міністерства внутрішніх справ України приймають рішення про організацію місць зберігання транспортних засобів на відповідній території та здійснюють контроль за їх діяльністю відповідно до законодавства.

Стаття 22. Вимоги до технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів

Технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів та їх складових виконують з метою підтримання їх у належному стані та забезпечення встановлених виробником технічних характеристик під час використання, зберігання або утримання протягом періоду експлуатації.

Виконавцями технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів є суб'єкти господарювання, які відповідають таким вимогам:

мають власні або орендовані засоби технічного обслуговування і ремонту, що відповідають установленим законодавством вимогам;

роботи з технічного обслуговування і ремонту здійснює персонал необхідного рівня професійної кваліфікації відповідно до видів цих робіт;

мають виробничі споруди, засоби технічного обслуговування і ремонту, що відповідають встановленим законодавством вимогам.

Вимоги до виконавця технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів та надаваних ним послуг (виконуваних робіт) встановлюються технічним регламентом з підтвердження відповідності, затвердженим у встановленому законодавством порядку.

Технічне регулювання у сфері технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Технологічні норми проектування виробничих споруд і підприємств автомобільного транспорту затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Положення про технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів та правила надання послуг з їх технічного обслуговування і ремонту затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Правила експлуатації колісних транспортних засобів, їх складових частин (пневматичних шин, акумуляторних батарей, систем живлення двигунів газовим паливом, установлених під час технічної експлуатації, тощо) затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Стаття 23. Контроль технічного стану транспортних засобів

Контроль технічного стану транспортних засобів включає:

обов'язковий технічний контроль транспортних засобів;

перевірку технічного стану транспортних засобів автомобільними перевізниками.

Перевірку технічного стану транспортних засобів під час обов'язкового технічного контролю транспортних засобів здійснюють суб'єкти господарювання, визначені відповідно до Закону України "Про дорожній рух" в порядку, який встановлює Кабінет Міністрів України.

У період між обов'язковими технічними контролюми відповідність технічного стану транспортних засобів вимогам законодавства забезпечує перевізник.

Частину четверту статті 23 виключено

Порядок проведення обов'язкового технічного контролю транспортних засобів визначає Кабінет Міністрів України.

Перевірка технічного стану транспортних засобів автомобільними перевізниками здійснюється в порядку, який визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Стаття 24. Вимоги до автомобільного палива, мастильних матеріалів та до їх реалізації

Автомобільне паливо та мастильні матеріали мають відповідати встановленим законодавством вимогам та технічним вимогам виробників транспортних засобів. Реалізацію автомобільного палива та мастильних матеріалів споживачу здійснюють за умови їх відповідності на місці реалізації встановленим вимогам, що підтверджує сертифікат відповідності. Реалізацію здійснюють лише у відведених для цього в установленому порядку місцях.

Відносини між продавцем і покупцем автомобільного палива та мастильних матеріалів визначає законодавство.

Стаття 25. Особливості договору про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу

Договір про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу укладають відповідно до вимог цивільного законодавства між замовником і виконавцем (договір, наряд-замовлення, накладна, квитанція тощо).

Істотними умовами договору про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу є:

найменування та місце розташування сторін за цим договором;

перелік робіт з технічного обслуговування чи ремонту та термін їх виконання;

вартість робіт та порядок розрахунків;

перелік складових частин (матеріалів), використаних виконавцем, а також наданих замовником виконавцю для виконання робіт із технічного обслуговування або ремонту транспортного засобу;

перелік документів, який надається замовнику для підтвердження виконання технічного обслуговування чи ремонту, та гарантійні зобов'язання виконавця щодо проведених робіт.

Виконавець за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу під час його укладання чи виконання не може нав'язувати замовнику за цим договором додаткові оплачувані послуги.

Стаття 26. Обов'язки та відповідальність виконавця за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів

Виконавець за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів зобов'язаний:

надавати можливість замовнику (уповноваженій ним особі) особисто візуально контролювати виконання робіт за договором за умов додержання вимог безпеки з охорони праці, передбачених законодавством;

безплатно усувати недоліки, виявлені під час приймання виконаної згідно з договором роботи;

безплатно виконувати роботу чи відшкодовувати замовнику витрати, пов'язані з усуненням недоліків, спричинених неналежним виконанням договору;

гарантувати відповідність технічного стану транспортного засобу встановленим вимогам у межах проведеного ним технічного обслуговування і ремонту цього транспортного засобу;

підтверджувати документально види та обсяги виконаних робіт та надавати замовнику відповідні документи із зазначенням дати виконання;

виконувати гарантійні зобов'язання, надані ним замовнику.

Виконавець за договором про надання послуг з технічного обслуговування і ремонту транспортного засобу несе відповідальність за невиконання або неналежне виконання цього договору згідно з цим договором, якщо інше не передбачено законом.

Стаття 27. Права замовника за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу

Замовник за договором про технічне обслуговування і ремонт транспортного засобу має право: одержувати достовірну інформацію про предмет договору та його виконавця; особисто (або доручити уповноваженій ним особі) візуально контролювати виконання робіт за договором за умов додержання вимог безпеки з охорони праці, передбачених законодавством; на відшкодування збитків, завданих у результаті невиконання або неналежного виконання виконавцем договору, а також на безплатне усунення ним недоліків у період гарантійного терміну; отримувати від виконавця документальне підтвердження виду та обсягу виконаного технічного обслуговування чи ремонту транспортного засобу.

Стаття 28. Вимоги до автостанцій та зупинок таксі

На автостанціях забезпечується:

прийом та відправлення автобусів і пасажирів;

організація продажу квитків населенню;

диспетчерське управління і регулювання руху автобусів;

контроль екіпіровки та санітарного стану автобусів, дорожньої документації водіїв та дотримання визначеного режиму роботи підприємств, установ і організацій, розташованих на їх території;

організація побутового обслуговування пасажирів і водіїв.

У разі скорочення обсягів пасажирських перевезень задіяні для цього приміщення автостанцій тимчасово, до відновлення зазначених обсягів перевезень, відповідно до законодавства можуть використовуватися для надання пасажирам додаткових послуг.

Перепрофілювання автостанцій може здійснюватися їх власниками лише при закритті усіх автобусних маршрутів загального користування, що пролягають через них, та за згодою органу місцевого самоврядування населеного пункту.

Розміщення зупинок та стоянок таксі повинно забезпечувати:

зручний і безпечний прохід до них;

пропускну здатність дороги;

відсутність перешкод для інших учасників дорожнього руху;

зручну пересадку на інші види транспорту;

безпеку дорожнього руху.

Розміщення майданчиків для розвороту і відстою автобусів у початкових і кінцевих пунктах маршрутів повинно відповідати вимогам безпеки дорожнього руху.

Глава 6. АВТОМОБІЛЬНИЙ ПЕРЕВІЗНИК

Стаття 29. Засади діяльності автомобільного перевізника та автомобільного самозайнятого перевізника, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах

Автомобільним перевізником та автомобільним самозайнятим перевізником, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, є суб'єкти господарювання, які відповідно до законодавства та одержаної ліцензії надають послуги за договором перевезення пасажирів транспортним засобом, що використовується ними на законних підставах.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані надати перевізникам, які здійснюють пільгові перевезення пасажирів та перевезення пасажирів за регульованими тарифами, компенсацію відповідно до закону.

Стаття 30. Основні права та обов'язки автомобільного перевізника та автомобільного самозайнятого перевізника, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах

Автомобільний перевізник та автомобільний самозайнятий перевізник, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, мають право:

відмінити рейси своїх транспортних засобів за обставин, які він не міг передбачити і яким не міг запобігти, повернувши пасажирам (або замовнику послуг) кошти, сплачені ними за перевезення;

обмежувати або припинити перевезення в разі стихійного лиха, епідемії, епізоотії або іншої надзвичайної ситуації;

відмінити рух транспортних засобів у разі виникнення загрози життю пасажирів чи безпеці вантажів;

зазначати в багажній квитанції стан багажу, що має зовнішні пошкодження, або відмовлятися від його перевезення в разі заперечення пасажиром щодо такого зазначення.

Автомобільний перевізник, який здійснює перевезення пасажирів на договірних умовах, зобов'язаний:

забезпечувати дотримання персоналом вимог законодавства про автомобільний транспорт;

забезпечувати перед початком пасажирського міжнародного автомобільного перевезення перевірку наявності у пасажирів документів, необхідних для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, та відмовляти у міжнародному перевезенні пасажиром, які не пред'явили необхідні документи;

забезпечувати контроль технічного та санітарного стану автобусів чи таксі перед початком роботи;

забезпечувати проведення щозмінного передрейсового та післярейсового медичного огляду водіїв транспортних засобів;

забезпечувати водіїв необхідною документацією;

утримувати транспортні засоби в належному технічному та санітарному стані, забезпечувати їх своєчасне подання для посадки пасажирів та відправлення;

забезпечувати проїзд пасажирів до зупинки чи місця призначення за маршрутом без додаткових витрат у разі припинення поїздки через технічну несправність транспортного засобу.

Автомобільний самозайнятий перевізник, який здійснює перевезення пасажирів на договірних умовах, зобов'язаний:

утримувати транспортні засоби в належному технічному та санітарному стані, забезпечувати їх своєчасне подання для посадки пасажирів та відправлення;

забезпечувати проїзд пасажирів до зупинки чи місця призначення за маршрутом без додаткових витрат у разі припинення поїздки через технічну несправність транспортного засобу;

забезпечувати перед початком пасажирського міжнародного автомобільного перевезення перевірку наявності у пасажирів документів, необхідних для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, та відмовляти у міжнародному перевезенні пасажиром, які на його вимогу не пред'явили необхідні документи;

проходити обов'язковий технічний контроль транспортного засобу в установленому порядку з обов'язковою відміткою в сервісній книжці;

щорічно проходити медичний огляд з отриманням довідки встановленого зразка.

Стаття 31. Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування міських, приміських та міжміських, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються договором про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування, у якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування, які буде обслуговувати автомобільний перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника, зобов'язання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо облаштування маршруту, підтримки проїзної частини автомобільної дороги та під'їзних шляхів у належному стані (тільки для міських автобусних маршрутів), розмір компенсації витрат автомобільного перевізника внаслідок перевезення пільгових пасажирів та регулювання тарифів, механізм їх виплати.

Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування приміських та міжміських, які виходять за межі території області (міжобласні маршрути), із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються дозволом органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на обслуговування автобусних маршрутів, у якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування (рейсів), які буде обслуговувати автомобільний перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника.

Форму дозволу, порядок його видачі та анулювання визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

У договір можуть бути включені інші питання за згодою сторін.

Стаття 32. Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із власниками автостанцій

Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із власниками автостанцій визначаються договором.

Предметом договору автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, з власниками автостанцій є надання послуг та виконання робіт, пов'язаних з відправленням і прибуттям пасажирів.

Власники автостанцій зобов'язані укласти договір з автомобільним перевізником, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, тільки за наявності в нього договору із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування про організацію перевезення на автобусних маршрутах загального користування чи дозволу органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на обслуговування маршрутів загального користування, що пролягають через цю автостанцію.

Відправлення чи прибуття автобусів приміських, міжміських та міжнародних автобусних маршрутів загального користування здійснюється тільки з автостанцій, а в разі їх відсутності - із зупинок, передбачених розкладом руху.

Стаття 33. Засади діяльності автомобільного перевізника, що здійснює перевезення вантажів на договірних умовах

Автомобільним перевізником, що здійснює перевезення вантажів на договірних умовах, є суб'єкт господарювання, який відповідно до законодавства надає послугу згідно з договором про перевезення вантажу транспортним засобом, що використовується на законних підставах.

Для виконання перевезень небезпечних вантажів автомобільний перевізник повинен одержати відповідну ліцензію.

Стаття 34. Вимоги до автомобільного перевізника

Автомобільний перевізник повинен:

виконувати вимоги цього Закону та інших законодавчих і нормативно-правових актів України у сфері перевезення пасажирів та/чи вантажів;

утримувати транспортні засоби в належному технічному і санітарному стані та забезпечувати їх зберігання відповідно до вимог статті 21 цього Закону;

забезпечувати контроль технічного і санітарного стану транспортних засобів перед виїздом на маршрут;

забезпечувати проведення медичного контролю стану здоров'я водіїв;

організувати проведення періодичного навчання водіїв методам надання домедичної допомоги потерпілим від дорожньо-транспортних пригод;

забезпечувати умови праці та відпочинку водіїв згідно з вимогами законодавства;

забезпечувати проведення стажування та інструктажу водіїв у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту;

забезпечувати безпеку дорожнього руху;

забезпечувати водіїв відповідною документацією на перевезення пасажирів.

Автомобільні перевізники з кількістю транспортних засобів десять і більше зобов'язані організовувати підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів автомобільного транспорту, діяльність яких пов'язана з наданням послуг автомобільного транспорту, у термін один раз на п'ять років, а з питань безпеки перевезень, охорони праці та пожежної безпеки - у термін один раз на три роки в порядку, який визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Розділ II. ВНУТРІШНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ

Глава 7. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ

Стаття 35. Послуги пасажирського автомобільного транспорту

Послуги пасажирського автомобільного транспорту поділяють на послуги з перевезення пасажирів автобусами, на таксі та легковими автомобілями на замовлення.

Послуги з перевезення пасажирів автобусами можуть надаватися за видами режимів організації перевезень: регулярні, регулярні спеціальні, нерегулярні.

Перевезення пасажирів автобусами в режимі регулярних пасажирських перевезень здійснюють автомобільні перевізники на автобусних маршрутах загального користування на договірних умовах із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Перевезення пасажирів автобусами в режимі регулярних спеціальних пасажирських перевезень здійснюють автомобільні перевізники на автобусних маршрутах спеціальних перевезень на договірних умовах із замовниками транспортних послуг.

Перевезення пасажирів автобусами в режимі нерегулярних пасажирських перевезень здійснюють автомобільні перевізники на автобусних маршрутах нерегулярних перевезень на договірних умовах із замовниками транспортних послуг.

Автобусні маршрути за видами сполучень поділяються на: міські, приміські, міжміські, міжнародні.

Автобусні маршрути за видами перевезень поділяються на: загального користування, спеціальних перевезень, нерегулярних перевезень.

На приміських та міських маршрутах дозволяється перевозити стоячих пасажирів автобусами, які за своєю конструкцією мають місця для стоячих пасажирів, у кількості, передбаченій

технічною характеристикою транспортного засобу та визначеній у реєстраційних документах на цей транспортний засіб.

На міжнародних та міжміських маршрутах дозволяється перевозити пасажирів з обов'язковим наданням їм місць для сидіння.

На автобусні маршрути протяжністю понад 500 км у рейс повинні направлятися два водії.

Перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування може здійснюватися у режимах: звичайному, експресному, маршрутного таксі.

Вимоги щодо використання автобусів за видами сполучень, режимами руху та протяжністю маршрутів, за параметрами пасажиромісткості, комфортності, технічних та екологічних показників установлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Послуги з перевезення на таксі надаються громадянам у порядку черги на стоянках таксі та на шляху прямування, а також на замовлення (звичайне, термінове, нічне) усне, письмове чи за телефоном.

Послуги з перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення можуть надаватися тільки за попередньою домовленістю із замовником послуг і не можуть надаватися на стоянках таксі та на шляху прямування автомобіля громадянам, з якими не було попередньої домовленості про послугу.

Суб'єкти господарювання, які використовують легкові автомобілі на замовлення, мають право включати витрати на ці послуги до собівартості продукції тільки за умови, що у перевізника є відповідна ліцензія і з ним укладений письмовий договір на обслуговування.

Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту затверджує Кабінет Міністрів України.

Стаття 36. Послуги автостанцій

Автостанції надають пасажиром послуги, пов'язані з їх проїздом автобусними маршрутами загального користування, а автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, - послуги, пов'язані з відправленням та прибуттям автобусів згідно з розкладом руху.

До обов'язкових послуг, що повинні надаватися автостанціями пасажирам, належать:

продаж квитків;

користування приміщеннями для чекання поїздки, облаштованими місцями для сидіння;

можливість користування громадськими вбиральнями;

інформування щодо розкладу руху автобусів та вартості поїздки.

До обов'язкових послуг, що повинні надаватися автостанціями автомобільному перевізнику, належать:

продаж квитків;

організація прибуття та відправлення автобуса з облаштованих платформ;

інформування водія щодо умов дорожнього руху на маршруті.

За надання обов'язкових послуг автостанцій з осіб, які придбавають проїзні квитки, стягують автостанційний збір, що входить до вартості квитка.

Послуги автостанцій, крім послуг кімнати матері і дитини, пасажирам надаються за плату.

Власники автостанцій несуть відповідальність за якість та безпеку послуг, що надаються автостанціями пасажирам та автомобільним перевізникам, технічний та санітарно-гігієнічний стан будівель, споруд, обладнання та території автостанції.

Стаття 37. Пільгові перевезення пасажирів автомобільним транспортом

Пільгові перевезення пасажирів, які відповідно до законодавства користуються такими правами, забезпечують автомобільні перевізники, які здійснюють перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Автомобільному перевізнику, який здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, забороняється відмовлятися від пільгового перевезення, крім випадків, передбачених законом.

Безпідставна відмова від пільгового перевезення тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Види та обсяги пільгових перевезень установлюються замовленням, у якому визначається порядок компенсації автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на маршрутах загального користування, збитків від цих перевезень.

Стаття 38. Вимоги до перевезення організованих груп дітей автобусами

До перевезення організованих груп дітей (далі - груп дітей) відноситься одночасне перевезення групи з десяти і більше дітей, для яких замовником послуги призначається керівник, відповідальний за супроводження їх під час поїздки, а на групу з 30 і більше дітей призначається також медичний працівник.

Перевезення груп дітей можна здійснювати в режимах як регулярних, так і нерегулярних пасажирських перевезень.

Регулярні та нерегулярні перевезення груп дітей здійснюються за умови узгодження маршруту та розкладу руху із замовником та відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України.

Максимальна кількість дітей та супроводжуваних осіб при перевезенні автобусом не повинна перевищувати кількості місць для сидіння в ньому, передбачену технічною характеристикою транспортного засобу та визначену в реєстраційних документах на цей транспортний засіб.

Групи дітей повинні перевозити досвідчені водії транспортних засобів, які мають стаж керування автобусом не менше ніж п'ять років.

Порядок організації перевезення груп дітей визначається Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 39. Документи, на підставі яких виконуються пасажирські перевезення

Автомобільні перевізники, водії, пасажирів повинні мати і пред'являти особам, які уповноважені здійснювати контроль на автомобільному транспорті та у сфері безпеки дорожнього руху, документи, на підставі яких виконуються пасажирські перевезення.

Документи для регулярних пасажирських перевезень:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування чи їх дозвіл, паспорт маршруту, документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія автобуса - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, ліцензійна картка, квитково-касовий лист, схема маршруту, розклад руху, таблиця вартості проїзду (крім міських перевезень), інші документи, передбачені законодавством України;

для пасажирів - квиток на проїзд в автобусі та на перевезення багажу (для пільгового проїзду - посвідчення особи встановленого зразка).

Документи для регулярних спеціальних пасажирських перевезень:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із замовником транспортних послуг, паспорт маршруту, документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія автобуса - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, ліцензійна картка, схема маршруту, розклад руху, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для нерегулярних пасажирських перевезень:

для автомобільного перевізника - ліцензія, документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія автобуса - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, ліцензійна картка, договір із замовником транспортних послуг, документ, що засвідчує оплату транспортних послуг, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для юридичної особи, що здійснює перевезення пасажирів на таксі:

для автомобільного перевізника - ліцензія, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія таксі - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, ліцензійна картка, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для фізичної особи, що здійснює перевезення пасажирів на таксі:

для автомобільного перевізника - ліцензія, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія таксі - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, ліцензійна картка, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для юридичної особи, що здійснює перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія легкового автомобіля - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, ліцензійна картка, копія договору із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для автомобільного самозайнятого перевізника:

ліцензія, ліцензійна картка, посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, сервісна книжка, медична довідка.

Документи для фізичної особи, що здійснює перевезення пасажирів легковими автомобілями на замовлення:

для автомобільного перевізника - ліцензія, договір із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія легкового автомобіля - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, ліцензійна картка, копія договору із замовником послуги, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи на перевезення пасажирів автобусами для власних потреб:

для автомобільного перевізника - документ, що засвідчує використання автобуса на законних підставах, список пасажирів, яких перевозять, завірений підписом перевізника та печаткою, інші документи, передбачені законодавством України;

для водія - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на автобус, список пасажирів, яких перевозять, завірений підписом перевізника та печаткою, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для водія юридичної особи на перевезення пасажирів легковими автомобілями для власних потреб - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, інші документи, передбачені законодавством України.

Документи для фізичної особи на перевезення пасажирів легковими автомобілями для власних потреб - посвідчення водія відповідної категорії, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, інші документи, передбачені законодавством України.

Стаття 40. Основні права та обов'язки водія автобуса, таксі, легкового автомобіля на замовлення, легкового автомобіля при перевезенні пасажирів

Водій автобуса при перевезенні пасажирів автомобільним транспортом має право:

вимагати від пасажирів виконання їх обов'язків;

не допускати до поїздки пасажирів, який не має квитка, порушує громадський порядок у салоні автобуса, забруднює його, пасажирів або їх речі;

під час посадки в автобус пасажирів на приміському, міжміському або міжнародному маршруті перевіряти наявність квитків на проїзд та перевезення багажу;

не видавати багаж, якщо пасажир не пред'явив квитка.

Водій автобуса зобов'язаний:

виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту загального користування і технічної експлуатації автобуса;

мати з собою і пред'являти для перевірки уповноваженим посадовим особам документи, передбачені законодавством;

дотримуватися визначеного маршруту та розкладу руху автобуса;

приймати, розміщати та видавати багаж пасажирам на зупинках, передбачених розкладом руху;

стежити за виконанням пасажирами своїх обов'язків та безпечним розміщенням ними багажу і ручної поклажі в автобусі;

оголошувати назви зупинок і час стоянки на них;

здійснювати висадку пасажирів у відведеному для цього місці в разі заправлення автобуса паливом під час виконання перевезень;

вживати необхідних заходів для безпеки пасажирів у разі виникнення перешкод для руху на маршруті (туман, ожеледь тощо), які не дають змоги продовжити поїздку, а також у разі вимушеної зупинки автомобільного транспортного засобу на залізничному переїзді;

зупиняти автобус за сигналом контролера, виконувати його вказівки та сприяти у здійсненні контролю.

Водію автобуса забороняється:

змінювати маршрут та розклад руху;

продавати пасажирам квитки під час керування автобусом.

Водій таксі має право відмовляти в наданні послуги пасажиру, якщо:

пасажир має явні ознаки сп'яніння;

кількість осіб, які потребують обслуговування, перевищує кількість місць у легковому автомобілі;

багаж пасажирів не може бути вільно розміщений у багажнику чи салоні легкового автомобіля або може забруднити чи пошкодити його.

Водій таксі зобов'язаний:

виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту і технічної експлуатації легкового автомобіля;

здійснювати посадку пасажирів на стоянці в порядку черги, а також надавати право позачергового користування таксі згідно із законодавством;

відчиняти двері таксі, відкривати багажник та перевіряти їх закриття під час посадки пасажирів;

називати пасажиром розмір оплати проїзду, показники таксометра на початку і в кінці поїздки та роз'яснювати порядок користування таксі;

здійснювати перевезення до пункту призначення за визначеним пасажиром маршрутом або найкоротшим шляхом за згодою пасажирів.

Водію таксі забороняється:

відмовляти пасажиром у перевезенні, крім випадків, обумовлених цією статтею;

обирати пасажирів за вигідністю напрямків їх прямування;

пропонувати громадянам поїздку без згоди пасажирів, які знаходяться в таксі;

здійснювати перевезення пасажирів, якщо в таксі відсутній або не працює таксометр;

називати розмір оплати за поїздку, який не відповідає показникам таксометра.

Водій легкового автомобіля на замовлення зобов'язаний виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту і технічної експлуатації легкового автомобіля.

Водій легкового автомобіля не має права здійснювати стоянку та посадку пасажирів на стоянці таксі.

Стаття 41. Основні права та обов'язки пасажирів

Пасажир має право:

одержувати від перевізника, водія, на зупинках автобусних маршрутів загального користування, автостанціях та автовокзалах інформацію про послуги автомобільного транспорту загального користування;

безоплатно провозити з собою на автобусних маршрутах загального користування одну дитину дошкільного віку без надання їй окремого місця;

безоплатно перевозити з собою на автобусних маршрутах загального користування ручну поклажу, а також відповідно до законодавства про захист прав споживачів і правил перевезень користуватися іншими правами.

Пасажир зобов'язаний:

мати при собі квиток на проїзд, на перевезення багажу, а за наявності права пільгового проїзду - відповідне посвідчення;

виконувати вимоги правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.

Стаття 42. Договори щодо перевезення пасажирів

Договір про організацію перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування міському, приміському та міжміському, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), укладається між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування та автомобільним перевізником і вважається укладеним з моменту його підписання сторонами.

Договір перевезення пасажирів автобусом на маршруті загального користування укладається між автомобільним перевізником та пасажиром. Цей договір вважається укладеним з моменту придбання пасажиром квитка на право проїзду, а для осіб, які користуються правом пільгового проїзду, - з моменту посадки в автобус.

Договір про нерегулярні пасажирські перевезення автобусом укладається між замовником транспортних послуг та автомобільним перевізником і вважається укладеним з моменту його підписання сторонами.

Договір перевезення пасажирів на таксі набирає чинності з моменту посадки пасажирів і діє до моменту його висадки в пункті призначення.

Договір про обслуговування легковим автомобілем на замовлення укладається між автомобільним перевізником і замовником у письмовій формі та вважається укладеним з моменту його підписання сторонами або з моменту домовленості сторін.

Дія договору перевезення пасажирів автомобільним транспортом може бути припинена за ініціативою автомобільного перевізника чи водія автомобільного транспортного засобу, якщо пасажир:

перебуває у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння;

порушує громадський порядок;

пред'являє заборонений до перевезення багаж або багаж, який за габаритами не відповідає встановленим нормам;

порушує інші вимоги правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.

Стаття 43. Основні засади визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування

Визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах.

Об'єктом конкурсу можуть бути: маршрут (кілька маршрутів), оборотний рейс (кілька оборотних рейсів).

На конкурс виносяться маршрути із затвердженими паспортами.

Визначення кандидатури автомобільного перевізника для роботи на міжнародному автобусному маршруті загального користування здійснюється на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 44. Визначення умов перевезень та проведення конкурсу

Організація проведення конкурсу та визначення умов перевезень покладаються на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

До обов'язкових умов конкурсу на перевезення пасажирів належать:

визначена органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування обґрунтована структура парку автобусів, що працюватимуть на маршруті загального користування, за пасажиромісткістю, класом, технічними та екологічними показниками;

державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування населення.

У разі відсутності в перевізників-претендентів автобусів, що відповідають умовам конкурсу, вони мають право подавати до конкурсного комітету заяву на участь у конкурсі та документи, що містять характеристику наявних автобусів, які перевізник-претендент пропонує використовувати на даному маршруті, а також інвестиційний проект-зобов'язання щодо оновлення парку автобусів на цьому маршруті на визначений період до п'яти років.

У разі відсутності перевізників-претендентів, які мають автобуси, що відповідають умовам конкурсу, конкурс проводиться серед претендентів, які пропонують використовувати на даному маршруті автобуси, що відповідають вимогам безпеки, але не відповідають умовам конкурсу за класом, пасажиромісткістю, параметрами комфортності, з урахуванням поданих інвестиційних проектів-зобов'язань щодо оновлення парку автобусів, які будуть повністю відповідати всім вимогам, у термін до п'яти років.

Договір з переможцем конкурсу (або дозвіл) органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування укладають (або надають) на термін від трьох до п'яти років.

Договір з переможцем конкурсу (або дозвіл) у разі відсутності в нього автобусів, що відповідають умовам конкурсу, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування укладають (або надають) на один рік.

Дозвіл органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування пасажирському перевізнику на обслуговування автобусних маршрутів надається на термін до п'яти років.

Автомобільний перевізник - переможець конкурсу повинен самостійно забезпечувати перевезення.

Для підготовки та проведення конкурсу органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування утворюють конкурсний комітет, до складу якого входять представники відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, та територіальних органів Міністерства внутрішніх справ України, відповідальних за безпеку дорожнього руху, а також громадських організацій у сфері автомобільного транспорту.

До конкурсного комітету не можуть входити представники суб'єктів господарювання - автомобільних перевізників, які є учасниками конкурсу або які діють на ринку перевезень пасажирів і можуть впливати на прийняття рішень комітету.

Для організації забезпечення і підготовки матеріалів для проведення засідань конкурсного комітету органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування на конкурсних умовах за договором залучають підприємство (організацію), що має фахівців та досвід роботи не менше трьох років з питань організації пасажирських перевезень. Конкурс проводиться із залученням представників відповідних органів виконавчої влади, а також представників громадських організацій. Залучене для проведення засідань конкурсного комітету підприємство (організація) готує матеріали щодо умов конкурсу, паспортів автобусних маршрутів, аналізу одержаних пропозицій та їх оцінки, договорів з переможцями конкурсу та інші матеріали.

Порядок проведення конкурсів визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 45. Вимоги до автомобільних перевізників, які допускаються до участі в конкурсі

У конкурсі на визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування можуть брати участь автомобільні перевізники, які мають ліцензію на той вид послуг, що виносять на конкурс, на законних підставах використовують у достатній кількості сертифіковані автобуси відповідного класу, відповідають вимогам, викладеним у статті 34 цього Закону.

До участі в конкурсі не допускаються автомобільні перевізники, які:

визнані банкрутами або щодо яких порушено справу про банкрутство чи ліквідацію як суб'єкта господарювання;

подали до участі в конкурсі документи, що містять недостовірну інформацію;

не відповідають вимогам статті 34 цього Закону;

передбачають використовувати на маршрутах автобуси, переобладнані з вантажних транспортних засобів.

Стаття 46. Проведення конкурсу на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування

Для участі в конкурсі на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування автомобільний перевізник подає конкурсному комітету такі документи:

заяву претендента встановленого зразка із зазначенням автобусного маршруту загального користування, на якому має намір працювати претендент;

нотаріально завірнену копію ліцензії на право надання послуг з перевезення пасажирів та копії ліцензійних карток на автобуси, які будуть використовуватися на автобусному маршруті;

відомості про додаткові умови обслуговування маршруту;

документ, що підтверджує внесення плати за участь у конкурсі.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування не менш як за дев'ять днів до дня проведення конкурсу забезпечують інформування відповідних підрозділів Міністерства внутрішніх справ України про перевізників-претендентів, які подали документи на конкурс.

Порядок інформування затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України.

Під час визначення переможця конкурсу в разі рівних пропозицій претендентів перевага надається перевізникам, які представили до конкурсного комітету сертифікат відповідності послуг з перевезення пасажирів автобусами ліцензійним умовам, а для міжміських та міжнародних автобусних маршрутів - також і свідоцтво відповідності автобуса параметрам комфортності.

Фінансування проведення конкурсу здійснюється органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування за рахунок коштів, внесених претендентами як плату за участь у конкурсі, а також за рахунок власних коштів.

Якщо конкурс не відбувся або переможця не було визначено, претендентам повертають плату за участь у конкурсі, а витрати на підготовку конкурсу відносять на рахунок органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Розділ III. ВНУТРІШНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

Глава 8. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

Стаття 47. Внутрішні перевезення вантажів та правила їх надання

До внутрішніх перевезень вантажів відносяться перевезення вантажів між пунктами відправлення та призначення, розташованими в Україні, та комплекс допоміжних операцій, пов'язаних з цими перевезеннями, а також технологічні перевезення вантажів, що здійснюються в межах одного виробничого об'єкта без виїзду на автомобільні дороги загального користування.

До комплексу допоміжних операцій, пов'язаних із внутрішніми перевезеннями вантажів автомобільним транспортом, належать:

- завантаження та розвантаження автомобільних транспортних засобів;
- перевантаження вантажів на інший вид транспорту чи транспортний засіб;
- сортування, пакування, обмірювання та маркування вантажу;
- накопичення, формування або дроблення партій вантажу;
- зберігання вантажу;
- транспортно-експедиційні послуги.

Правила перевезень вантажів транспортними засобами затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Правила технологічних перевезень вантажів транспортними засобами затверджуються керівництвом виробничого об'єкта.

Стаття 48. Документи, на підставі яких виконуються вантажні перевезення

Автомобільні перевізники, водії повинні мати і пред'являти особам, які уповноважені здійснювати контроль на автомобільному транспорті та у сфері безпеки дорожнього руху, документи, на підставі яких виконують вантажні перевезення.

Документами для здійснення внутрішніх перевезень вантажів є:

- для автомобільного перевізника - документ, що засвідчує використання транспортного засобу на законних підставах, інші документи, передбачені законодавством;
- для водія - посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційні документи на транспортний засіб, товарно-транспортна накладна або інший визначений законодавством документ на вантаж, інші документи, передбачені законодавством.

У разі перевезення небезпечних вантажів крім документів, передбачених частиною другою цієї статті, обов'язковими документами також є:

для автомобільного перевізника - ліцензія на надання відповідних послуг;

для водія - ліцензійна картка, свідоцтво про допущення транспортного засобу до перевезення певних небезпечних вантажів, свідоцтво про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, письмові інструкції на випадок аварії або надзвичайної ситуації.

У разі перевезення вантажів з перевищенням габаритних або вагових обмежень обов'язковим документом також є дозвіл, який дає право на рух автомобільними дорогами України, виданий компетентними уповноваженими органами, або документ про внесення плати за проїзд великовагових (великогабаритних) транспортних засобів, якщо перевищення вагових або габаритних обмежень над визначеними законодавством становить менше семи відсотків.

Стаття 49. Основні права та обов'язки водія транспортного засобу при перевезенні вантажу у внутрішньому сполученні

Водій транспортного засобу при внутрішньому перевезенні вантажів має право:

відмовлятися від прийняття для перевезення вантажу, який не відповідає встановленим вимогам або вимогам щодо пломбування вантажу, якщо відтиск пломби нечіткий або пломбу пошкоджено;

вимагати від вантажовласника (уповноваженої ним особи) належного закріплення вантажу на транспортному засобі відповідно до встановлених законодавством вимог та очищення його кузова від залишків вантажу.

Водій транспортного засобу зобов'язаний:

мати при собі та передавати для перевірки уповноваженим на те посадовим особам документи, передбачені законодавством, для здійснення зазначених перевезень;

перевіряти надійність пломбування, закріплення, накриття та ув'язування вантажу для його безпечного перевезення;

забезпечити збереження вантажу, прийнятого до перевезення, та своєчасно його доставити вантажовласнику (уповноваженій ним особі);

дотримуватися визначеного режиму праці та відпочинку.

Стаття 50. Договір про перевезення вантажу

Договір про перевезення вантажу автомобільним транспортом укладається відповідно до цивільного законодавства між замовником та виконавцем у письмовій формі (договір, накладна, квитанція тощо).

Істотними умовами договору є:

найменування та місцезнаходження сторін;

найменування та кількість вантажу, його пакування;

умови та термін перевезення;

місце та час навантаження і розвантаження;

вартість перевезення;

інші умови, узгоджені сторонами.

Стаття 51. Основні права та обов'язки замовника за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом

Замовник за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом має право отримати компенсацію згідно із законодавством за пошкодження або псування вантажу, часткову чи повну його втрату або несвоєчасність доставки.

Замовник за договором про перевезення вантажу зобов'язаний:

забезпечити своєчасне та повне оформлення документів на перевезення вантажу;
утримувати власні під'їзні шляхи до вантажних пунктів, вантажні майданчики, рампи тощо у стані, що відповідає вимогам законодавства з питань охорони праці, техніки безпеки та безпеки руху;
здійснювати вантажні операції, закріплення, накриття, ув'язування та пломбування вантажу, зняття кріплень і покриттів та очищення транспортного засобу від залишків вантажу;
забезпечувати вимоги законодавства з питань охорони праці та техніки безпеки при вантажних операціях.

Стаття 52. Основні права та обов'язки виконавця за договором про перевезення вантажу автомобільним транспортом

Автомобільний перевізник має право:

відмовитися від приймання вантажу для перевезення, якщо замовником не підготовлено вантаж чи необхідні документи або внесені без попереднього узгодження з ним зміни до реквізитів цих документів;

відмовитися від перевезення вантажу, якщо замовник подає до перевезень вантаж, не обумовлений договором про перевезення, пакування вантажу не відповідає встановленим законодавством вимогам, ушкоджена тара або нечітким є відтиск пломби тощо;

одержувати відшкодування від замовника, якщо транспортний засіб був пошкоджений під час вантажних робіт або під час перевезення вантажу з вини замовника.

Автомобільний перевізник зобов'язаний:

при укладанні договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом передбачати для свого персоналу встановлені законодавством умови праці та відпочинку;

забезпечити виконання умов договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом у межах, визначених договором та законодавством;

забезпечити збереження вантажу, прийнятого до перевезення, до передачі вантажовласнику (уповноваженій ним особі) в пункті призначення;

відшкодувати замовнику збитки за пошкодження або псування вантажу, часткову чи повну його втрату, а також збитки, завдані внаслідок несвоєчасної доставки вантажу.

Розділ IV. МІЖНАРОДНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ І ВАНТАЖІВ

Стаття 53. Організація міжнародних перевезень пасажирів і вантажів

Організацію міжнародних перевезень пасажирів і вантажів здійснюють перевізники відповідно до міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень.

До міжнародних перевезень пасажирів та небезпечних вантажів допускаються резиденти України, які мають досвід роботи на внутрішніх перевезеннях на договірних умовах не менше ніж три роки.

При виконанні міжнародних перевезень вантажів резиденти України повинні мати:

дозволи іноземних країн, по території яких буде здійснюватися перевезення;

ліцензійну картку в разі здійснення перевезення небезпечних вантажів;

дозвіл щодо узгодження умов та режимів перевезення в разі перевищення вагових або габаритних обмежень чи документ про внесення плати за проїзд великовагових (великогабаритних) транспортних засобів, якщо перевищення вагових (габаритних) обмежень над визначеними законодавством становить менше семи відсотків;

свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу;

сертифікат відповідності транспортного засобу щодо безпеки руху та екологічної безпеки вимогам країн, територією яких буде здійснюватися перевезення, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України;

документи на вантаж.

При виконанні міжнародних перевезень пасажирів резиденти України повинні мати: дозволи іноземних країн, по території яких буде здійснюватися перевезення; ліцензійну картку на транспортний засіб; свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу; абзац п'ятий частини четвертої статті 53 виключено список пасажирів (при нерегулярних та маятникових перевезеннях); білетно-облікову документацію; схему маршруту.

При виконанні міжнародних перевезень вантажів нерезиденти України повинні мати: дозвіл України;

дозвіл щодо узгодження умов та режимів перевезення в разі перевищення вагових або габаритних обмежень чи документ про внесення плати за проїзд великовагових (великогабаритних) транспортних засобів, якщо перевищення вагових (габаритних) обмежень над визначеними законодавством становить менше семи відсотків; свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу; сертифікат відповідності транспортного засобу вимогам законодавства України щодо безпеки руху та екологічної безпеки, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України; документи на вантаж.

При виконанні міжнародних перевезень пасажирів нерезиденти повинні мати:

дозвіл України; свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу; абзац четвертий частини шостої статті 53 виключено список пасажирів (для нерегулярних та маятникових перевезень); білетно-облікову документацію.

У транспортних засобах, що здійснюють міжнародні перевезення пасажирів та/або вантажів, встановлюються і використовуються контрольні пристрої - тахографи.

Водії транспортних засобів, що належать резидентам або нерезидентам України, зобов'язані допускати до перевірки тахографів посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, надавати їм реєстраційні листки режиму праці та відпочинку водіїв - тахокарти, а також, у разі якщо у транспортному засобі використовуються цифрові тахографи, роздруковувати на паперовому носії інформацію про роботу та відпочинок водіїв.

Стаття 54. Міжнародне співробітництво у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів

Державну політику у сфері міжнародного співробітництва з питань автомобільного транспорту розробляє та реалізує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Міжнародне співробітництво у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів забезпечує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, який у межах своїх повноважень:

організовує виконання міжнародних договорів України з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

організовує контроль за виконанням міжнародних договорів України з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

розробляє пропозиції щодо розвитку міжнародного співробітництва у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

бере участь у проведенні заходів щодо укладання міжнародних договорів з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів;

бере участь у роботі міжнародних організацій автомобільного транспорту;

забезпечує видачу дозвільних документів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів.

Стаття 55. Дозволи на міжнародні автомобільні перевезення

Види дозвільних документів та порядок їх розподілу, видачі та використання українськими перевізниками при перевезенні по території іноземних країн визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, з урахуванням вимог законодавства України та законодавства країни, по території якої буде здійснюватися перевезення.

Міжнародні автомобільні перевезення іноземними перевізниками по території України здійснюються за наявності в перевізника українського дозволу або інших дозвільних документів, якщо інше не передбачено законодавством України.

Порядок оформлення і видачі дозволів на поїздки по територіях іноземних держав при виконанні перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні, їх обліку та обміну визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Дозвільні документи Європейської Конференції Міністрів Транспорту розподіляють на конкурсних засадах з урахуванням рівня безпеки руху й екологічної безпеки транспортних засобів, запроваджених у європейських країнах, ефективності їх використання.

Порядок проведення конкурсу та видачі дозвільних документів Європейської Конференції Міністрів Транспорту визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Стаття 56. Регулярні, нерегулярні та маятникові (човникові) пасажирські міжнародні автомобільні перевезення

Регулярні, нерегулярні та маятникові (човникові) пасажирські міжнародні автомобільні перевезення, що здійснюють перевізники України, повинні виконуватись автобусами, що відповідають умовам перевезень та параметрам комфортності і мають понад 20 місць для сидіння пасажирів.

При здійсненні міжнародних нерегулярних, маятникових (човникових) та регулярних транзитних перевезень водії повинні мати списки пасажирів та інші документи, обумовлені законодавством України.

Порядок організації регулярних, нерегулярних та маятникових (човникових) перевезень пасажирів у міжнародному сполученні визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Стаття 56¹. Обов'язки автомобільного перевізника, автомобільного самозайнятого перевізника і пасажирів під час пасажирського міжнародного автомобільного перевезення

Під час здійснення пасажирського міжнародного автомобільного перевезення автомобільний перевізник, автомобільний самозайнятий перевізник, крім обов'язків, визначених статтею 40 цього Закону, зобов'язані перед початком такого перевезення перевірити наявність у пасажирів документів, необхідних для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, та відмовити у перевезенні пасажирів, які на їх вимогу не пред'явили необхідні документи.

Пасажир під час міжнародного автомобільного перевезення, крім обов'язків, визначених статтею 41 цього Закону, зобов'язаний мати належним чином оформлені документи, необхідні

для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слїдування, та пред'явити їх автомобільному перевізнику, автомобільному самозайнятому перевізнику на їх вимогу.

Стаття 57. Перевезення пасажирів і вантажів на території України іноземними перевізниками

Перевезення пасажирів і вантажів між пунктами, розташованими на території України, транспортними засобами, що належать іноземним перевізникам, забороняється, якщо на це не було отримано дозволу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті.

Перевезення пасажирів та вантажів з третьої країни та/або в третю країну через територію України нерезидентами забороняється без відповідного дозволу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті.

Стаття 58. Контроль за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом

Контроль за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом на території України здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті.

Функціями контролю за здійсненням міжнародних автомобільних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом є:

контроль за виконанням перевізниками вимог міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень;

контроль та оформлення дозвільних документів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом;

облік автомобільних транспортних засобів, що здійснюють міжнародні перевезення пасажирів і вантажів;

контроль технічного, санітарного та екологічного стану транспортних засобів, що впливає на безпеку руху та екологічну ситуацію;

перевірка транспортно-експедиторської документації та ліцензій на здійснення міжнародних перевезень пасажирів і небезпечних вантажів автомобільним транспортом;

перевірка вагових і габаритних параметрів транспортних засобів;

контроль та нагляд за дотриманням правил перевезення небезпечних вантажів.

Стаття 59. Міжнародний автомобільний перевізник пасажирів і вантажів

Резиденти України, які здійснюють міжнародні перевезення пасажирів чи вантажів, та (або) фахівці, призначені ними відповідальними за організацію та безпеку перевезень, повинні мати документ, що засвідчує їхню кваліфікацію, вимоги до якої та порядок її підтвердження визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Вимоги до професійної кваліфікації за обсягами та рівнем підготовки мають передбачати володіння достатніми знаннями, для того щоб належним чином і ефективно займатися професійною діяльністю міжнародного автомобільного перевізника, зокрема знаннями таких предметів: комерційне і фінансове управління підприємством; технічні стандарти і операції; безпека дорожнього руху; доступ до ринків; елементи торгового, соціального і трудового, цивільного і податкового законодавства.

Вимоги до професійної кваліфікації мають бути підтверджені шляхом успішного складення обов'язкового письмового екзамену, а за необхідності й усного, що проводиться органом, установою чи організацією, призначеною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Резиденти України, які здійснюють міжнародні перевезення пасажирів чи вантажів, повинні мати передбачену законодавством документацію та забезпечувати всі види обов'язкового страхування, передбачені законодавством України.

Нерезиденти України, які здійснюють регулярні, нерегулярні та маятникові (човникові) перевезення пасажирів у міжнародному сполученні по території України, повинні забезпечити необхідні режими праці і відпочинку водіїв, контроль стану їх здоров'я, а також контроль технічного, санітарного та екологічного стану автобуса перед виїздом на маршрут.

До міжнародних перевезень пасажирів та (чи) вантажів допускаються резиденти України, які склали обов'язковий письмовий екзамен на професійну придатність у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Право на здійснення транспортними засобами міжнародних перевезень пасажирів надається водіям, яким виповнився 21 рік.

Право на керування автобусами на міжнародних маршрутах мають водії, які останні три роки працюють водіями автобусів.

Розділ V. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРЕВІЗНИКІВ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

Стаття 60. Відповідальність за порушення законодавства про автомобільний транспорт

За порушення законодавства про автомобільний транспорт до автомобільних перевізників застосовуються адміністративно-господарські штрафи за:

безпідставну відмову від пільгового перевезення пасажирів - штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

надання послуг з перевезень пасажирів та вантажів без оформлення документів, перелік яких визначений статтями 39 та 48 цього Закону, - штраф у розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

експлуатацію легкового автомобіля, облаштованого як таксі, без наявності ліцензійної картки - штраф у розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

стоянку легкового автомобіля, який не облаштований як таксі і не має ліцензійної картки, та посадку пасажирів на стоянці таксі - штраф у розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

виконання нерезидентами України міжнародних перевезень пасажирів чи вантажів без документів, перелік яких визначений статтею 53 цього Закону, - штраф у розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

порушення нерезидентами вимог статті 57 цього Закону - штраф у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

порушення режимів праці та відпочинку водіями транспортних засобів - штраф у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

перевезення пасажирів на маршруті протяжністю понад 500 кілометрів одним водієм - штраф у розмірі тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

відсутність у випадках, передбачених законодавством, списку пасажирів при здійсненні міжнародного перевезення пасажирів автомобільним транспортом - штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

управління транспортними засобами при здійсненні міжнародних автомобільних перевезень без контрольних пристроїв (тахографів) реєстрації режимів праці чи відпочинку водіїв транспортних засобів чи вимкненими такими контрольними пристроями (тахографами) або без щоденних реєстраційних листків режимів праці та відпочинку - штраф у розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

здійснення водіями міжнародних автомобільних перевезень без розпізнавальних знаків держави реєстрації транспортного засобу - штраф у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

невиконання перевізниками або їхніми представниками приписів органів державного контролю щодо усунення порушень транспортного законодавства - штраф у розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Випуск (впуск) з (на) території України транспортного засобу, що виконує міжнародне перевезення, на якому здійснено порушення транспортного законодавства, здійснюється тільки після надання водієм документа щодо сплати штрафу чи виконання припису органу державного контролю, якщо скарга на постанову щодо накладання адміністративного стягнення залишилася без задоволення.

При вчиненні однією особою двох або більше правопорушень адміністративно-господарський штраф накладається за кожне правопорушення окремо.

Розглядати справи про накладення адміністративно-господарських штрафів за порушення, зазначені у цій статті, мають право посадові особи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті.

Адміністративно-господарські штрафи стягуються відповідно до закону центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), і зараховуються до Державного бюджету України.

Порядок стягнення у вигляді штрафу за порушення, викладені у цій статті, та порядок оскарження постанови по справі про правопорушення визначає Кабінет Міністрів України.

За невиконання обов'язку перевірити перед початком пасажирського міжнародного автомобільного перевезення наявність у пасажира документів, необхідних для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, що призвело до перевезення чи спроби перевезення пасажира через державний кордон України без необхідних документів, автомобільний перевізник, автомобільний самозайнятий перевізник несуть відповідальність, передбачену законом.

Відмова автомобільного перевізника, автомобільного самозайнятого перевізника у міжнародному автомобільному перевезенні пасажиру, який на вимогу автомобільного перевізника, автомобільного самозайнятого перевізника не пред'явив документи, необхідні для в'їзду до держави прямування, держав за маршрутом слідування, не тягне за собою обов'язок автомобільного перевізника, автомобільного самозайнятого перевізника відшкодувати пасажиру заподіяну у зв'язку з цим шкоду.

Розділ VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.
3. Кабінету Міністрів України у тримісячний термін від дня набрання чинності цим Законом:
подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;
привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їхніх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;
відповідно до своєї компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ

5 квітня 2001 року

№ 2344-III

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про дорожній рух

Цей Закон визначає правові та соціальні основи дорожнього руху з метою захисту життя та здоров'я громадян, створення безпечних і комфортних умов для учасників руху та охорони навколишнього природного середовища.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Завдання Закону України "Про дорожній рух"

Закон регулює суспільні відносини у сфері дорожнього руху та його безпеки, визначає права, обов'язки і відповідальність суб'єктів - учасників дорожнього руху, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, об'єднань, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності та господарювання (далі - міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та об'єднань).

Стаття 2. Законодавство про дорожній рух

Законодавство про дорожній рух складається з цього Закону та актів законодавства України, що видаються відповідно до нього.

Стаття 3. Державне управління у сфері дорожнього руху

Державне управління у сфері дорожнього руху та його безпеки здійснюється Кабінетом Міністрів України, спеціально уповноваженими на це центральними органами виконавчої влади, органами виконавчої влади в Автономній Республіці Крим, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування.

Забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні покладається на відповідний підрозділ Міністерства внутрішніх справ України.

Розділ II КОМПЕТЕНЦІЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ, ОРГАНІВ ВЛАДИ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ, МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, МІНІСТЕРСТВ, ІНШИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Стаття 4. Компетенція Кабінету Міністрів України у сфері дорожнього руху

До компетенції Кабінету Міністрів України у сфері дорожнього руху належить:

підготовка проектів законів, нормативних актів з питань дорожнього руху та його безпеки, а також відповідальності за їх порушення на території України;

абзац третій статті 4 виключено

абзац четвертий статті 4 виключено

розробка і затвердження державних програм розвитку дорожнього руху та його безпеки на автомобільних дорогах, вулицях і залізничних переїздах, вимог екологічної безпеки, а також програм координації використання всіх видів транспорту загального користування (автомобільний, залізничний, повітряний, водний);

фінансування, керівництво і контроль за виконанням державних програм розвитку дорожнього руху та його безпеки;

координація діяльності міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, об'єднань та місцевого самоврядування у сфері дорожнього руху, а також вимог екологічної безпеки;

контроль за виконанням законодавства про дорожній рух;
визначення єдиного порядку організації дорожнього руху та його безпеки;
встановлення єдиних вимог щодо проектування, будівництва, реконструкції, ремонту, утримання та охорони автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів, затвердження програм їх будівництва;
встановлення єдиних вимог щодо конструкції та технічного стану транспортних засобів, що експлуатуються в Україні;
визначення порядку видачі ліцензій і сертифікатів на здійснення діяльності, пов'язаної з виготовленням, ремонтом і експлуатацією транспортних засобів, перевезеннями вантажів і пасажирів, підготовкою водіїв, будівництвом, реконструкцією, ремонтом і утриманням автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів, іншими видами діяльності, що впливають на безпеку руху;
визначення порядку здійснення державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку транспортних засобів, проведення їх обов'язкового технічного контролю та визначення обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, визначення переліку обладнання, необхідного для одержання суб'єктами господарювання права на здійснення обов'язкового технічного контролю транспортних засобів, призначених для експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування та зареєстрованих у відповідних підрозділах Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху (далі - суб'єкти проведення обов'язкового технічного контролю), а також переліку документів, що подаються для одержання такого права та інші повноваження, визначені цим Законом;
визначення порядку оформлення і видачі погоджень та дозволів, надання інших послуг, пов'язаних із забезпеченням безпеки дорожнього руху, а також визначення розміру плати за оформлення і видачу таких погоджень та дозволів, надання відповідних послуг;
встановлення правил приймання іспитів із знань Правил дорожнього руху і навичок керування транспортними засобами;
встановлення єдиних вимог і затвердження типових навчальних програм для учасників дорожнього руху, формування належної дорожньої культури та організація навчання різних груп населення правил дорожнього руху.

Стаття 5. Компетенція органів влади Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад, обласних, Київської та Севастопольської державних адміністрацій

До компетенції органів влади Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад, обласних, Київської та Севастопольської державних адміністрацій у сфері дорожнього руху належить:

прийняття нормативних актів з питань дорожнього руху та його безпеки, за винятком тих, що належать до компетенції Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України;
затвердження регіональних програм розвитку дорожнього руху та його безпеки;
державний нагляд та контроль за дотриманням законодавства про дорожній рух та його безпеку, за діяльністю підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності та господарювання щодо планування та виконання заходів з безпеки дорожнього руху, вимог екологічної безпеки;
формування фондів для фінансування державних програм і окремих заходів, спрямованих на розвиток дорожнього руху та його безпеки;
забезпечення розвитку мережі місцевих автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, їх утримання та охорони;
керівництво діяльністю по організації дорожнього руху;

організація навчання населення Правил дорожнього руху, проведення виховних заходів серед різних соціально-вікових груп населення щодо його безпеки;

організація підготовки та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів і розвиток мережі відповідних навчальних закладів;

організація та здійснення заходів для своєчасного забезпечення потерпілих внаслідок дорожньо-транспортних пригод екстреною медичною допомогою безпосередньо на місці події та їх транспортування для надання подальшої медичної допомоги до відповідних закладів охорони здоров'я;

створення умов для виконання бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги встановленого Кабінетом Міністрів України нормативу прибуття бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги до пацієнта;

організація та фінансування заходів, пов'язаних із профілактикою дитячого дорожньо-транспортного травматизму;

керівництво роботою по пропаганді безпеки дорожнього руху, вимог екологічної безпеки;

контроль за справлянням державних і місцевих податків, зборів та інших обов'язкових платежів у сфері дорожнього руху;

організація забезпечення індивідуальних власників транспортних засобів платними стоянками та колективними гаражами;

вирішення інших питань дорожнього руху.

Стаття 6. Компетенція міських рад та їх виконавчих органів, районних рад та районних державних адміністрацій

До компетенції міських рад та їх виконавчих органів, районних рад та районних державних адміністрацій у сфері дорожнього руху належить:

виконання вимог законодавства та рішень органів виконавчої влади про дорожній рух і його безпеку;

абзац третій частини першої статті 6 виключено

розробка, затвердження та реалізація міських і районних програм розвитку дорожнього руху та його безпеки;

формування міських і районних фондів, у тому числі позабюджетних, для фінансування програм і окремих заходів, спрямованих на розвиток дорожнього руху та його безпеки;

контроль за організацією навчання різних соціально-вікових груп населення Правил дорожнього руху, планування заходів, пов'язаних із профілактикою його безпеки, та контроль за їх виконанням;

контроль за підготовкою і підвищенням кваліфікації водіїв, технічним обслуговуванням і ремонтом транспортних засобів, забезпеченням розвитку сфери цих послуг;

організація дорожнього руху на території міста і району згідно з відповідними генеральними планами, проектами детального планування та забудови населених пунктів, автоматизованих систем керування дорожнім рухом, комплексних транспортних схем і схем організації дорожнього руху та з екологічно безпечними умовами;

здійснення та фінансування заходів, пов'язаних із профілактикою дитячого дорожньо-транспортного травматизму;

проведення роботи по пропаганді безпеки дорожнього руху;

організація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів;

встановлення порядку і здійснення заходів щодо забезпечення охорони транспортних засобів на платних стоянках та в колективних гаражах;

керівництво та контроль за діяльністю підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності та господарювання за виконанням вимог законодавства, рішень органів державної виконавчої влади про дорожній рух і його безпеку;

контроль за виявленням дорожньо-транспортних пригод та впровадженням заходів у місцях їх концентрації, на аварійно-небезпечних ділянках вулиць, доріг та залізничних переїздах;

організація системи заходів щодо медичного забезпечення безпеки дорожнього руху та контроль за їх реалізацією;

накладання у межах своєї компетенції адміністративних стягнень за порушення законодавства у сфері дорожнього руху та його безпеки;

керівництво роботою по справляння податків, зборів та інших обов'язкових платежів у сфері дорожнього руху.

Органи, визначені частиною першою цієї статті, мають право розглядати і вирішувати інші питання, які відповідно до чинного законодавства належать до їх відання.

Стаття 7. Компетенція сільських, селищних рад, їх виконавчих органів

До компетенції сільських, селищних рад, їх виконавчих органів у сфері дорожнього руху належить:

забезпечення виконання вимог законодавства та рішень центральних органів виконавчої влади з питань дорожнього руху і його безпеки;

розробка, затвердження та виконання місцевих програм безпеки дорожнього руху;

створення позабюджетних фондів для додаткового фінансування заходів щодо безпеки дорожнього руху;

організація та контроль за діяльністю підприємств з питань дорожнього руху і його безпеки;

сприяння створенню на території відповідного населеного пункту підприємств і організацій для надання платних послуг, пов'язаних з підготовкою та підвищенням кваліфікації водіїв, технічним обслуговуванням і ремонтом транспортних засобів;

сприяння діяльності по утриманню у безпечному для дорожнього руху стані автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів та їх облаштуванню об'єктами сервісу;

сприяння організації та здійсненню медичної допомоги потерпілим у дорожньо-транспортних пригодах та інших заходів щодо медичного забезпечення безпеки дорожнього руху;

проведення серед різних соціально-вікових груп населення профілактичних заходів щодо безпеки дорожнього руху;

навчання населення Правил дорожнього руху;

здійснення заходів щодо профілактики дитячого дорожньо-транспортного травматизму.

Стаття 8. Виключена

Стаття 9. Компетенція власників автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів

До компетенції власників автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів або уповноважених ними органів у сфері дорожнього руху **належить**:

розробка програм та здійснення заходів щодо розвитку, удосконалення, ремонту та утримання у безпечному для дорожнього руху стані доріг, вулиць та залізничних переїздів, зон відчуження;

визначення структур управління, проектування, будівництва та утримання доріг, вулиць та залізничних переїздів;

участь у розробці положень про спеціальні структури управління дорожнім рухом;

компенсація витрат власникам транспортних засобів, якщо дорожньо-транспортні пригоди сталися з причин незадовільного експлуатаційного утримання автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, за рішеннями судових органів;

забезпечення безпечних, економічних та комфортних умов дорожнього руху;
організація і здійснення заходів, спрямованих на захист навколишнього природного середовища;
забезпечення учасників дорожнього руху інформацією з питань стану аварійності та дорожнього покриття, гідрометеорологічних та інших умов;
вирішення питань експлуатації автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів у надзвичайних ситуаціях;
передача права на експлуатаційне утримання доріг, вулиць та залізничних переїздів іншим юридичним особам;
визначення нормативів та виділення необхідних коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів;
передача права на будівництво комунальних та інших споруд, прокладання комунікацій, на захисні роботи і споруди, сервісні споруди та обладнання відповідно до чинного законодавства;
проведення робіт по створенню і утриманню придорожніх зелених насаджень та інше;
термінове усунення пошкоджень на автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах;
влаштування місць для зупинок транспортних засобів, стоянок і відпочинку учасників дорожнього руху та створення інших об'єктів дорожнього сервісу;
розробка та облаштування автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів системами термінового зв'язку для виклику міліції, екстреної медичної допомоги та технічної допомоги;
обладнання доріг, вулиць та залізничних переїздів технічними засобами регулювання дорожнього руху та їх утримання;
проведення лінійного аналізу аварійності на підвідомчих автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах;
виявлення аварійно-небезпечних ділянок та місць концентрації дорожньо-транспортних пригод і впровадження у таких місцях відповідних заходів щодо удосконалення організації дорожнього руху;
погодження маршрутів перевезення небезпечних, надгабаритних і великовагових вантажів;
забезпечення роботи спеціалізованих служб по здійсненню заходів щодо організації дорожнього руху;
своєчасне виявлення перешкод дорожньому руху та їх усунення, а у разі неможливості - невідкладне позначення дорожніми знаками, огорожувальними і направляючими засобами;
організація виконання встановлених вимог щодо забезпечення безпеки дорожнього руху;
вирішення інших питань дорожнього руху згідно з чинним законодавством.

Стаття 10. Компетенція власників транспортних засобів

До компетенції власників транспортних засобів належить:
здійснення заходів щодо розвитку, експлуатації та утримання у справному технічному стані транспортних засобів;
розвиток мережі навчальних закладів по підготовці та підвищенню кваліфікації водіїв транспортних засобів;
організація та здійснення заходів щодо медичного забезпечення безпеки дорожнього руху;
організація та здійснення заходів щодо захисту навколишнього природного середовища від шкідливого впливу транспорту;
організація та фінансування заходів, пов'язаних із профілактикою дорожньо-транспортного травматизму;
вирішення питань експлуатації транспорту у надзвичайних ситуаціях;

створення за наявності більше п'ятнадцяти одиниць транспортних засобів, що дислокуються в одному населеному пункті, автотранспортного підприємства з відокремленою територією та комплексом відповідних умов, із введенням посад фахівців з безпеки дорожнього руху, відповідальних за зберігання, технічне обслуговування та експлуатацію транспортних засобів.

Стаття 11. Участь міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та об'єднань у забезпеченні безпеки дорожнього руху

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади та об'єднання у межах своєї компетенції забезпечують безпеку дорожнього руху, несуть відповідальність за виконання державних і галузевих програм у сфері дорожнього руху, видають нормативні акти про дорожній рух, що не суперечать законодавству про дорожній рух, сприяють підприємствам, установам та організаціям, що входять до їх складу, у здійсненні заходів, спрямованих на забезпечення безпеки дорожнього руху.

Частину другу статті 11 виключено

У міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади та об'єднаннях, підприємствах та організаціях, що мають транспортні засоби, при чисельності зайнятих експлуатацією транспортних засобів понад 50 чоловік, вводиться посада фахівця з безпеки дорожнього руху, а понад 500 чоловік - створюється служба безпеки дорожнього руху. Положення про цю службу затверджує Кабінет Міністрів України.

Стаття 12. Участь підприємств, установ, організацій у забезпеченні безпеки дорожнього руху, обов'язки посадових осіб у цій сфері

1. Підприємства, установи та організації незалежно від форм власності та господарювання розробляють і здійснюють заходи для забезпечення безпеки дорожнього руху, проводять у трудових колективах профілактичну роботу по дотриманню вимог законодавства про дорожній рух, за згодою з первинними профспілковими організаціями включають до колективних договорів вимоги щодо форм впливу на членів трудового колективу у разі порушення ними обов'язків учасників дорожнього руху, встановлених чинним законодавством про дорожній рух.

2. Посадові особи, які відповідають за експлуатацію і технічний стан транспортних засобів, зобов'язані:

забезпечувати добір, підвищення кваліфікації та професійного рівня водіїв, здійснювати контроль за станом їх здоров'я і дотриманням режиму праці та відпочинку;

забезпечувати належний технічний стан транспортних засобів та дотримання екологічних вимог їх експлуатації;

не допускати до керування транспортними засобами осіб, які не мають права на керування транспортним засобом відповідної категорії, не пройшли у встановлений строк медичного огляду, перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції;

не випускати на лінію транспортні засоби, технічний стан яких не відповідає вимогам державних стандартів, правил дорожнього руху, а також якщо вони не зареєстровані у встановленому порядку, переобладнані з порушенням вимог законодавства або не пройшли обов'язкового технічного контролю.

3. Посадові особи, які відповідають за будівництво, реконструкцію, ремонт, експлуатацію та облаштування автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, мостів, шляхопроводів, інших споруд, зобов'язані:

забезпечувати утримання їх у стані, що відповідає встановленим вимогам щодо забезпечення безпеки дорожнього руху;

при виникненні умов, що створюють загрозу безпеці дорожнього руху, здійснювати заходи для своєчасної заборони або обмеження руху, а також відновлення безпечних умов для руху;

впроваджувати у повному обсязі заходи щодо безпеки дорожнього руху при здійсненні будівництва, реконструкції та ремонту доріг, вулиць та залізничних переїздів;

позначати місця виконання робіт, місця, де залишено на дорозі, вулиці, залізничному переїзді машини і механізми, будівельні матеріали тощо, відповідними дорожніми знаками, огорожувальними і направляючими засобами, а в темний час доби і при тумані - сигнальними вогнями, передбаченими діючими нормами;

по закінченні робіт на дорозі, вулиці, залізничному переїзді негайно привести їх у стан, що забезпечує безперешкодний і безпечний рух транспортних засобів і пішоходів, та впорядкувати зони відчуження;

у разі забруднення проїзної частини доріг, вулиць, залізничних переїздів невідкладно здійснювати заходи для їх очищення і своєчасного попередження учасників дорожнього руху про загрозу безпеці руху, що виникла;

обладнувати їх технічними засобами регулювання дорожнього руху;

виявляти аварійно-небезпечні ділянки та місця концентрації дорожньо-транспортних пригод та забезпечувати здійснення у таких місцях відповідних заходів щодо удосконалення умов та організації дорожнього руху для забезпечення його безпеки;

своєчасно виявляти перешкоди дорожньому руху та забезпечувати їх усунення, а у разі неможливості - невідкладно позначати дорожніми знаками, огорожувальними і направляючими засобами;

щомісяця проводити лінійний аналіз аварійності.

4. Особи, які відповідають за експлуатацію під'їзних і ґрунтових доріг, а також власники транспортних засобів зобов'язані виключати можливість виносу транспортними засобами землі, каміння або інших матеріалів на автомобільні дороги, вулиці, залізничні переїзди.

Стаття 13. Участь об'єднань громадян і громадян у здійсненні заходів щодо безпеки дорожнього руху

Об'єднання громадян і громадяни мають сприяти державним органам у здійсненні заходів щодо безпеки дорожнього руху.

Частину другу статті 13 виключено

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади та об'єднання зобов'язані враховувати пропозиції об'єднань громадян і громадян з питань безпеки дорожнього руху.

Держава забезпечує проведення пільгової податкової політики щодо об'єднань громадян, головною метою яких є проведення заходів з безпеки дорожнього руху.

Розділ III ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Стаття 14. Учасники дорожнього руху

Учасниками дорожнього руху є особи, які використовують автомобільні дороги, вулиці, залізничні переїзди або інші місця, призначені для пересування людей та перевезення вантажів за допомогою транспортних засобів.

До учасників дорожнього руху належать водії та пасажирів транспортних засобів, пішоходи, велосипедисти, погоничі тварин.

Учасники дорожнього руху мають право на:

безпечні умови дорожнього руху, на відшкодування збитків, завданих внаслідок невідповідності стану автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів вимогам безпеки руху;

вивчення норм і правил дорожнього руху;

своєчасне забезпечення екстреною медичною допомогою;

отримання від гідрометеорологічних, дорожніх, комунальних та інших організацій, а також відповідних підрозділів Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України інформації про умови дорожнього руху.

Учасник дорожнього руху може оскаржити дію працівника відповідних підрозділів Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України у разі порушення з його боку чинного законодавства.

Учасники дорожнього руху зобов'язані:

знати і неухильно дотримувати вимог цього Закону, Правил дорожнього руху та інших нормативних актів з питань безпеки дорожнього руху;

створювати безпечні умови для дорожнього руху, не завдавати своїми діями або бездіяльністю шкоди підприємствам, установам, організаціям і громадянам;

виконувати розпорядження органів державного нагляду та контролю щодо дотримання законодавства про дорожній рух;

не створювати перешкод для проїзду спеціалізованого санітарного транспорту бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги, який рухається з включеними проблісковим маячком та спеціальним звуковим сигналом;

у випадках, визначених Законом України "Про екстрену медичну допомогу", надавати необхідну домедичну допомогу та вживати всіх можливих заходів для забезпечення надання екстреної медичної допомоги, у тому числі потерпілим внаслідок дорожньо-транспортних пригод.

Працівники органів внутрішніх справ, військової інспекції безпеки дорожнього руху, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, дорожньо-експлуатаційних служб та бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги при виконанні службових обов'язків можуть відступати від окремих вимог Правил дорожнього руху лише у випадках і при виконанні умов, викладених у них.

Стаття 15. Основні положення щодо допуску до керування транспортними засобами

Кожний громадянин, який досяг визначеного цим Законом віку, не має медичних протипоказань та пройшов повний курс навчання за відповідними програмами, може в установленому порядку отримати право на керування транспортними засобами відповідної категорії.

Право на керування транспортними засобами відповідної категорії може бути надано:

мототранспортними засобами і мотоколясками (категорії A1, A) - особам, які досягли 16-річного віку;

автомобілями, колісними тракторами, самохідними машинами, сільськогосподарською технікою, іншими механізмами, які експлуатуються на вулично-дорожній мережі, всіх типів (категорії B1, B, C1, C, T), за винятком автобусів, трамваїв і тролейбусів, - особам, які досягли 18-річного віку;

автомобілями з причепами або напівпричепами (категорії BE, C1E, CE), а також призначеними для перевезення великогабаритних, великовагових і небезпечних вантажів, - особам, які досягли 19-річного віку;

автобусами, трамваями і тролейбусами (категорії D1, D, D1E, DE, T) - особам, які досягли 21-річного віку.

Перелік медичних протипоказань (захворювань і вад), за наявності яких особа не може бути допущена до керування відповідними транспортними засобами, визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я.

Особа, яка бажає отримати право на керування транспортними засобами відповідної категорії чи типу, зобов'язана пройти медичний огляд, підготовку або перепідготовку відповідно до

типової навчальної програми, успішно скласти теоретичний і практичний іспити. Порядок підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів визначається Кабінетом Міністрів України.

Підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів здійснюються в акредитованих закладах незалежно від форми власності та підпорядкування, які за результатами атестації отримали відповідний атестат. Підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації водіїв здійснюються спеціалістами, які відповідають визначеним кваліфікаційним вимогам центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Перелік вимог до закладів, кваліфікаційні вимоги до спеціалістів, які здійснюють таку підготовку, визначаються спільним актом Міністерства внутрішніх справ України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах освіти і науки, транспорту та охорони праці.

Міністерство внутрішніх справ України створює та веде реєстр закладів, які здійснюють підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, та здійснює державний контроль за додержанням ними вимог законодавства у цій сфері. Основною формою державного контролю у сфері безпеки дорожнього руху за діяльністю закладів незалежно від форми власності і підпорядкування є державна акредитація закладу та атестація його викладачів, яка проводиться не рідше одного разу на п'ять років у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, створює та веде реєстр закладів, які здійснюють підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації трактористів-машиністів та здійснює державний контроль за додержанням ними вимог законодавства у цій сфері.

Теоретичний і практичний іспити для отримання права на керування транспортними засобами відповідної категорії складаються у відповідних підрозділах Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, та в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі.

Право на керування транспортними засобами відповідної категорії підтверджується посвідченням водія транспортного засобу з установленим терміном дії. На території України відповідно до Конвенції про дорожній рух діють національні та міжнародні посвідчення водія. Порядок видачі, обміну та встановлення терміну дії таких посвідчень визначається Кабінетом Міністрів України.

Забороняється керування транспортними засобами особам, до яких застосовано адміністративне стягнення чи кримінальне покарання у виді позбавлення права керування транспортними засобами, протягом строку позбавлення.

Стаття 16. Основні права та обов'язки водія транспортного засобу

Водій має право:

керувати транспортним засобом і перевозити пасажирів або вантажі на дорогах, вулицях та в інших місцях, де рух транспорту не заборонено у встановленому порядку;

довіряти у встановленому порядку право користування і розпорядження приватним транспортним засобом іншій особі, яка має відповідне право на керування;

знати причину зупинки транспортного засобу посадовою особою державного органу, яка здійснює нагляд за дорожнім рухом, а також прізвище і посаду цієї особи;

відступати від вимог цього розділу Закону в умовах дії непереборної сили або коли іншими засобами неможливо запобігти власній загибелі чи каліцтву громадян;

на відшкодування витрат у разі надання транспортного засобу працівникам міліції та охорони здоров'я у випадках, передбачених цим Законом;

на відшкодування збитків, завданих внаслідок невідповідності стану автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів вимогам безпеки руху;

одержувати необхідну допомогу від посадових осіб, організацій, що беруть участь у забезпеченні безпеки дорожнього руху.

Водій зобов'язаний:

мати при собі та на вимогу працівників міліції, а водії військових транспортних засобів - на вимогу посадових осіб військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, пред'являти для перевірки посвідчення водія, реєстраційний документ на транспортний засіб, а у випадках, передбачених законодавством, - страховий поліс (сертифікат) про укладення договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, ліцензійну картку на автомобільний транспортний засіб у разі надання послуг з перевезення пасажирів і небезпечних вантажів;

виконувати розпорядження працівників міліції, а водії військових транспортних засобів - посадових осіб військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, що даються в межах їх компетенції, передбаченої чинним законодавством, Правилами дорожнього руху та іншими нормативними актами;

вживати всіх можливих заходів до забезпечення безпечних умов для пересування найбільш уразливих учасників дорожнього руху - дітей, інвалідів, велосипедистів і людей похилого віку; не допускати випадків керування транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а також не передавати керування транспортним засобом особі, яка перебуває в такому стані або під впливом таких препаратів;

перевірити перед вирушенням у дорогу технічний стан транспортного засобу та стежити за ним у дорозі;

своєчасно подавати транспортний засіб, що підлягає обов'язковому технічному контролю, на такий контроль;

під час руху на автомобілі, обладнаному ремнями безпеки, бути пристебнутим, а на мотоциклі - в застебнутому мотошоломі;

надавати переважне право для проїзду транспортним засобам із включеними синіми або червоними проблісковими маячками та спеціальними звуковими сигналами;

сплатити збір за першу реєстрацію транспортного засобу згідно з Податковим кодексом України;

надавати переважне право руху пішоходу, який знаходиться на пішохідній доріжці (зебрі). У цьому разі водій зобов'язаний надати можливість пішоходу безпечно перейти дорогу, вулицю;

вживати заходів щодо збереження чистоти автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів та смуги відчуження, у тому числі з боку пасажирів.

Надавати транспортний засіб:

а) працівникам міліції та охорони здоров'я для доставки у найближчий медичний заклад осіб, які потребують невідкладної медичної допомоги, а водії військових транспортних засобів також і посадовим особам Військової служби правопорядку у Збройних Силах України;

б) працівникам міліції, а водії військових транспортних засобів також і посадовим особам Військової служби правопорядку у Збройних Силах України для виконання непередбачених і невідкладних службових обов'язків по затриманню правопорушників. При цьому водій має право на відшкодування збитків згідно з чинним законодавством.

Частину четверту статті 16 виключено

Стаття 17. Основні права і обов'язки пішохода

Пішохід, тобто особа, яка бере участь у дорожньому русі поза транспортними засобами і не виконує на дорозі будь-яку роботу (до пішоходів належать також особи, які рухаються в інвалідних колясках без двигунів, ведуть велосипед, мопед чи мотоцикл, везуть санки, візок, дитячу або інвалідну коляску), має право:

на переважне перетинання проїзної частини по позначених пішохідних переходах;

при відсутності в зоні видимості переходу чи перехрестя переходити дорогу, вулицю, залізничний переїзд під прямим кутом до краю проїзної частини на дільниці, де вона добре проглядається в обидві сторони;

вимагати від державних та місцевих органів влади, власників автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів створення необхідних умов для забезпечення безпеки руху;

Пішохід зобов'язаний:

рухатися по тротуарах, пішохідних або велосипедних доріжках, узбіччях, а в разі їх відсутності - по краю проїзної частини автомобільної дороги чи вулиці;

перетинати проїзну частину автомобільної дороги, вулиці по пішохідних переходах, а в разі їх відсутності - на перехрестях по лінії тротуарів і узбіччя;

керуватися сигналами регулювальника та світлофора в місцях, де дорожній рух регулюється;

не затримуватися і не зупинятися без необхідності на проїзній частині автомобільної дороги, вулиці і залізничному переїзді;

не переходити проїзну частину автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів безпосередньо перед транспортними засобами, що наближаються, поза пішохідними переходами при наявності роздільної смуги, а також у місцях, де встановлені пішохідні чи дорожні огороження;

стримуватися від переходу проїзної частини при наближенні транспортного засобу з включеними проблісковим маячком та спеціальним звуковим сигналом;

не виходити на проїзну частину із-за нерухомого транспортного засобу або іншої перешкоди, що обмежує видимість, не переконавшись у відсутності транспортних засобів, що наближаються.

Стаття 18. Основні обов'язки та права пасажирів

Пасажир, тобто особа, яка користується транспортним засобом, але не причетна до керування ним, зобов'язаний:

здійснювати посадку в транспортний засіб лише із спеціального майданчика, а в разі його відсутності - з тротуару чи узбіччя;

здійснювати посадку і висадку лише після повного припинення руху транспортного засобу;

не відволікати увагу водія від керування транспортним засобом;

під час руху на автомобілі, обладнаному ремнями безпеки, бути пристебнутим, а на мотоциклі - в застебнутому мотошоломі.

Пасажир при користуванні транспортним засобом має право на:

безпечне перевезення себе і багажу; відшкодування заподіяних збитків; своєчасну і точну інформацію про умови і порядок руху.

Стаття 19. Основні права і обов'язки велосипедистів і погоничів тварин

Особа, які керують велосипедами без двигунів, мають право:

їздити по спеціальних велосипедних доріжках, а в разі їх відсутності - по краю проїзної частини дороги, вулиці чи узбіччю.

Вони зобов'язані:

використовувати технічно справні та належним чином обладнані велосипеди;

не перевозити вантажів, що заважають керуванню;

не перевозити пасажирів, за винятком дітей віком до семи років, на спеціально обладнаному сидінні.

Погоничі тварин зобов'язані:

не залишати тварин на проїзній частині без догляду, не переганяти тварин через залізничні колії та дороги, вулиці поза спеціально відведеними місцями, а також через проїзну частину в темний час доби і в умовах недостатньої видимості.

Візки (сани) повинні бути обладнані світловідбиваючими пристроями, а в темний час доби - і ліхтарями.

Стаття 20. Навчання різних груп населення Правил дорожнього руху

Навчання громадян Правил дорожнього руху здійснюється згідно з типовими навчальними програмами, підготовленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки, погодженими з Міністерством внутрішніх справ України і центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, та затвердженими Кабінетом Міністрів України.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки, забезпечує вивчення Правил дорожнього руху в дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах, а також підготовку і перепідготовку педагогічних працівників, діяльність яких пов'язана з навчанням громадян Правил дорожнього руху та підготовкою, перепідготовкою і підвищенням кваліфікації водіїв транспортних засобів.

Розвиток у дітей навичок безпечної поведінки на дорогах розпочинається в дошкільних навчальних закладах із трирічного віку. У загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах може проводитися навчання учнів Правил дорожнього руху за програмами підготовки водіїв категорій А1, А, В1, В.

Міністерство внутрішніх справ України, засоби масової інформації надають допомогу у проведенні профілактичних заходів і в навчанні різних груп населення Правил дорожнього руху.

Розділ IV АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ, ВУЛИЦІ

Стаття 21. Автомобільні дороги, вулиці, їх поділ, користування ними

Автомобільна дорога, вулиця являє собою частину території, в тому числі в населеному пункті, призначену для руху транспортних засобів і пішоходів, з усіма розміщеними на ній спорудами.

Автомобільні дороги, вулиці поділяються на: загального користування, відомчі та приватні.

Автомобільні (позаміські) дороги загального користування поділяються на дороги державного та місцевого значення. Автомобільні дороги державного значення поділяються на магістральні та інші.

У містах вулиці та дороги поділяються на магістральні вулиці та дороги, дороги та вулиці місцевого значення.

Порядок користування автомобільними дорогами визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 22. Основні вимоги щодо проектування автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів

Організації та громадяни, які здійснюють розробку типових або індивідуальних проектів на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, зобов'язані передбачати весь комплекс заходів, пов'язаних із забезпеченням безпеки

дорожнього руху, екологічних вимог, з урахуванням специфічних потреб інвалідів (у тому числі встановлення автоматизованих систем керування дорожнім рухом із звуковим сигналом).

Зменшення капітальних витрат за рахунок скорочення заходів, що впливають на безпеку дорожнього руху, забороняється. Проекти на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів підлягають експертизі, погодженню в органах державного нагляду за дотриманням законодавства, правил, норм та стандартів з безпеки дорожнього руху на відповідність вимогам правил, нормативів і стандартів з безпеки дорожнього руху та екологічній експертизі, а виявлені відхилення від їх вимог - усуненню.

Стаття 23. Основні вимоги щодо будівництва, реконструкції і ремонту автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів

Усі роботи по будівництву, реконструкції і ремонту автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів повинні здійснюватись згідно з проектами та вимогами правил, нормативів і стандартів України з безпеки дорожнього руху.

У разі виникнення умов, за яких неможливо реалізувати окремі проектні рішення, виконавець робіт зобов'язаний повідомити про це проектувальника і замовника з метою розробки додаткових заходів по безпеки дорожнього руху.

Приймання завершених будівництвом, реконструкцією і ремонтом робіт на автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах проводиться за участю органів державного нагляду за дотриманням законодавства, правил, норм та стандартів з безпеки дорожнього руху після виконання заходів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.

Стаття 24. Основні вимоги до діяльності власників доріг, вулиць та залізничних переїздів

Власники доріг, вулиць та залізничних переїздів або уповноважені ними органи несуть відповідальність за створення безпечних умов руху на дорогах, вулицях та залізничних переїздах, що знаходяться у їх віданні.

При виконанні робіт по ремонту і утриманню автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів дорожньо-експлуатаційні організації у першочерговому порядку повинні здійснювати заходи щодо безпеки дорожнього руху на основі обліку і аналізу дорожньо-транспортних пригод, результатів обстежень і огляду автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, і передусім на аварійних і небезпечних ділянках та у місцях концентрації дорожньо-транспортних пригод.

Власники доріг, вулиць та залізничних переїздів або органи, уповноважені ними здійснювати експлуатаційне утримання автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, мають право вимагати від користувачів дотримання чинних законодавчих і нормативних актів стосовно дорожнього руху, правил ремонту і утримання доріг, вулиць, залізничних переїздів, правил користування дорогами і дорожніми спорудами та їх охорони.

Єдині правила ремонту і утримання автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, правила користування ними та їх охорони затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Власники доріг, вулиць та залізничних переїздів, керівні працівники дорожньо-експлуатаційних організацій несуть відповідальність, в тому числі і кримінальну, якщо дорожньо-транспортна пригода або несвоєчасне забезпечення екстреною медичною допомогою людини, яка перебуває у невідкладному стані, сталася з їх вини.

Стаття 25. Обладнання автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів об'єктами сервісу

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування зобов'язані разом з дорожніми органами здійснювати заходи щодо обладнання автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів об'єктами автомобільного сервісу згідно із затвердженими нормативами проектування, планами будівництва і

генеральними схемами розміщення таких об'єктів, з дотриманням екологічно безпечних умов, а також організувати їх роботу з метою максимального задоволення потреб учасників дорожнього руху. Автомобільні дороги, вулиці та залізничні переїзди з інтенсивним рухом обладнуються засобами аварійного зв'язку для виклику екстреної медичної допомоги, працівників органів внутрішніх справ і дорожньо-експлуатаційних організацій.

Власники автомобільних доріг надають інформацію про існування, проектування або будівництво об'єктів дорожнього сервісу для внесення її до Єдиної автоматизованої системи обліку об'єктів дорожнього сервісу Міністерства внутрішніх справ України.

Стаття 26. Обмеження або заборона дорожнього руху при виконанні робіт на автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах

При виконанні робіт в смузі відведення автомобільної дороги, вулиці та залізничного переїзду, якщо це загрожує безпечному чи безперебійному руху транспорту і пішоходів, організації, що відповідають за утримання автомобільної дороги, вулиці та залізничного переїзду, можуть закрити чи обмежити рух на основі погодженого з Міністерством внутрішніх справ України ордера, який видається відповідним дорожнім органом, а в містах - службою місцевого державного органу виконавчої влади та місцевого самоврядування. У ордері викладаються умови заборони або обмеження руху, порядок інформування про це учасників дорожнього руху, заходи щодо безпеки дорожнього руху і строки проведення робіт.

Порушення цих вимог тягне за собою матеріальну відповідальність організацій, що виконують роботи.

Обмеження або заборона руху без ордера можливі лише у випадках, пов'язаних із стихійними явищами, а також з необхідністю виконання аварійних робіт, про що повідомляється місцевим органам державної виконавчої влади, органам місцевого самоврядування і відповідним підрозділам Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху.

Стаття 26¹. Обмеження або заборона дорожнього руху під час проїзду окремих осіб, щодо яких здійснюється державна охорона

Тимчасово обмежувати або забороняти рух транспортних засобів, пішоходів на окремих ділянках вулиць, автомобільних доріг дозволяється під час проїзду автомобільним транспортом Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, а також глав іноземних держав, парламентів і урядів, керівників міжнародних міждержавних організацій та іноземних делегацій, які перебувають в Україні з офіційним візитом. Супроводження транспортних засобів, у яких пересуваються глави іноземних держав, парламентів і урядів, керівники міжнародних міждержавних організацій та іноземних делегацій, які перебувають в Україні з офіційним візитом, здійснюється з урахуванням принципу взаємності.

Безпечний та безперешкодний проїзд транспортних засобів з особами, зазначеними в частині першій цієї статті, забезпечується відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, Управління державної охорони України шляхом запровадження тимчасових обмежень, заборони руху інших учасників дорожнього руху або його регулювання відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху. Супроводження таких транспортних засобів здійснюється спеціальними відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, з використанням спеціальних автомобілів або мотоциклів з розпізнавальним пофарбуванням і написами відповідно до вимог стандартів та увімкненими спеціальними світловими та в разі потреби звуковими сигнальними пристроями.

Тимчасове обмеження або заборона руху транспортних засобів, пішоходів на окремих ділянках вулиць, автомобільних доріг встановлюється не раніше ніж за десять хвилин до та відмінюється не пізніше ніж через три хвилини після проїзду осіб, зазначених у частині першій цієї статті.

Під час проїзду автомобільного транспорту з особами, зазначеними в частині першій цієї статті, дозволяється рух автомобілів спеціалізованих санітарних автомобілів бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги, пожежної охорони, міліції, оперативно-рятувальних та інших аварійних служб, які виконують невідкладні службові завдання.

Тимчасово обмежувати або забороняти рух транспортних засобів, пішоходів на окремих ділянках вулиць, автомобільних доріг під час проїзду автомобільним транспортом інших осіб, крім зазначених у частині першій цієї статті, забороняється.

Безперешкодний проїзд офіційних делегацій та осіб, щодо яких здійснюється супровід кортежем (ескортом), забезпечується спеціальними відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху.

Такий супровід здійснюється за відповідною технологією та в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України і Управлінням державної охорони України.

Стаття 27. Організація дорожнього руху на автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах

Організація дорожнього руху на автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах здійснюється із застосуванням технічних засобів та автоматизованих систем керування дорожнім рухом відповідно до правил і стандартів, а також на основі проектів і схем організації дорожнього руху, погоджених із Міністерством внутрішніх справ України. До вказаних проектів і схем за приписами Міністерства внутрішніх справ України можуть бути внесені зміни та доповнення.

Організація дорожнього руху здійснюється спеціалізованими службами, що створюються відповідними органами: на автомобільних дорогах, що перебувають у власності територіальних громад, - органами місцевого самоврядування; на інших автомобільних дорогах - центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері дорожнього господарства та управління автомобільними дорогами; на залізничних переїздах - центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпеки на залізничному транспорті.

Зміни в організації дорожнього руху з метою підвищення інтенсивності руху транспортних засобів за рахунок зниження рівня безпеки дорожнього руху не допускаються.

У разі виникнення загрози безпеці дорожнього руху, перешкод у русі транспортних засобів і пішоходів відповідні посадові особи Міністерства внутрішніх справ України, дорожніх і комунальних служб мають право вносити оперативні зміни в організацію дорожнього руху і вживати необхідних заходів щодо усунення перешкод.

При виникненні місць концентрації дорожньо-транспортних пригод усі заходи щодо ліквідації їх причин та умов виконуються позачергово.

Стаття 28. Організація руху велосипедистів, гужового транспорту та прогону тварин

Рух велосипедистів, гужового транспорту та прогін погоничами домашніх тварин організовуються з використанням дублюючих шляхів, узбіч. На автомобільних дорогах державного значення такий рух обмежується.

Розділ V ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ

Стаття 29. Допуск транспортних засобів до участі у дорожньому русі

До участі у дорожньому русі допускаються транспортні засоби, конструкція і технічний стан яких відповідають вимогам діючих в Україні правил, нормативів і стандартів, що мають сертифікат на відповідність цим вимогам, укомплектовані у встановленому порядку, а у разі, якщо транспортний засіб згідно з цим Законом підлягає обов'язковому технічному контролю, пройшов такий контроль.

З метою збереження автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, допускається в порядку встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, і за плату, що встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Місце переїзду автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів транспортними засобами на гусеничному ходу для виконання сільськогосподарських робіт встановлюється власником дороги, вулиці та залізничного переїзду спільно з Міністерством внутрішніх справ України.

Пересування транспортних засобів на гусеничному ходу дозволяється тільки на місцевих шляхах без твердого покриття при мінусовій температурі атмосферного повітря.

Не допускається участь у дорожньому русі транспортних засобів з правим розташуванням керма.

Стаття 30. Основні вимоги до виробництва і торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери

Конструкція транспортних засобів повинна відповідати вимогам сучасних правил, нормативів і стандартів, встановленим рівням викидів забруднюючих речовин в атмосферу, а нормативно-технічна документація має бути узгоджена з відповідними уповноваженими державними органами.

Перед початком серійного виробництва транспортних засобів або їх складових частин проводяться спеціальні випробування і за їх позитивними наслідками видається сертифікат встановленої форми. Сертифікаційні випробування проводяться у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Частину третю статті 30 виключено

Підприємства, установи, організації та інші суб'єкти господарювання незалежно від форм власності, які мають право здійснювати оптову або роздрібну торгівлю та оформлення відповідних документів на реалізацію транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, зобов'язані вести облік реалізованих транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери. Порядок оптової та роздрібної торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери, визначається Кабінетом Міністрів України.

Облік підприємств, установ, організацій та інших суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, які здійснюють оптову або роздрібну торгівлю і оформлення відповідних документів на реалізацію транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, здійснюється Міністерством внутрішніх справ України. Державтоінспекція Міністерства внутрішніх справ України створює та веде реєстр таких підприємств, установ, організацій та інших суб'єктів господарювання.

Облік підприємств, установ, організацій та інших суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, які здійснюють оптову або роздрібну торгівлю і оформлення відповідних документів на реалізацію тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, створює та веде реєстр таких підприємств, установ, організацій та інших суб'єктів господарювання.

Стаття 31. Основні вимоги щодо ввезення на територію України транспортних засобів

Транспортні засоби, їх складові частини і комплектуючі вироби, що ввозяться на територію України, підлягають перевірці на відповідність діючим стандартам або повинні мати

сертифікат, виданий уповноваженим на це Секретаріатом ЄЕК ООН Адміністративним органом по сертифікації дорожніх транспортних засобів.

Частина друга статті 31 втратила чинність

Стаття 32. Основні вимоги щодо переобладнання транспортних засобів

Переобладнання транспортних засобів, тобто зміна типу або марки (моделі), призначення чи параметрів конструкції транспортних засобів, що перебувають в експлуатації, шляхом установки кабіни, кузова чи їх деталей, спеціального обладнання і номерних агрегатів, не передбачених нормативно-технічною документацією на даний транспортний засіб, повинно відповідати правилам, нормативам і стандартам України.

Не дозволяється без погодження з виробниками транспортних засобів та їх складових частин або іншої спеціально уповноваженої на це Кабінетом Міністрів України організації переобладнання, що призводить до зміни повної маси і її розподілу по осях, розміщення центру ваги, типу двигуна, його ваги і потужності, колісної бази чи колісної формули, системи гальмового і рульового керування та трансмісії.

У разі переобладнання п'яти і більше транспортних засобів протягом року суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність з переобладнання транспортних засобів, повинні мати узгоджену з відповідними уповноваженими державними органами нормативно-технічну документацію на відповідний вид переобладнання та свідоцтво про погодження конструкції транспортного засобу щодо забезпечення безпеки дорожнього руху. Допуск до експлуатації переобладнаних транспортних засобів здійснюється лише шляхом проведення спеціальних випробувань та оформлення сертифіката на відповідність вимогам чинних в Україні правил, нормативів і стандартів.

Переобладнання, що призвело до зміни облікових даних механічного транспортного засобу, повинно бути відображено у його реєстраційних документах.

Переобладнання транспортних засобів здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 33. Основні вимоги щодо технічного стану транспортних засобів, що перебувають в експлуатації

Технічний стан транспортних засобів, що перебувають в експлуатації, у частині, що стосується безпеки дорожнього руху та охорони навколишнього середовища, має відповідати правилам, нормативам і стандартам, затвердженим у встановленому порядку.

Обов'язок щодо забезпечення належного технічного стану транспортних засобів покладається на їх власників або інших осіб, які їх експлуатують, згідно з чинним законодавством.

Стаття 34. Реєстрація та облік транспортних засобів

Державна реєстрація транспортного засобу полягає у здійсненні комплексу заходів, пов'язаних із перевіркою документів, які є підставою для здійснення реєстрації, звіркою і, за необхідності, дослідженням ідентифікаційних номерів складових частин та оглядом транспортного засобу, оформленням і видачею реєстраційних документів та номерних знаків.

Державний облік зареєстрованих транспортних засобів включає в себе процес реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про зареєстровані транспортні засоби та їх власників.

Державній реєстрації та обліку підлягають призначені для експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування транспортні засоби усіх типів: автомобілі, автобуси, мотоцикли всіх типів, марок і моделей, самохідні машини, причепи та напівпричепи до них, мотоколяски, інші прирівняні до них транспортні засоби та мопеди, що використовуються на автомобільних дорогах державного значення.

Державна реєстрація та облік автомобілів, автобусів, мотоциклів та мопедів усіх типів, марок і моделей, самохідних машин, причепів та напівпричепів до них, мотоколясок, інших

прирівняних до них транспортних засобів здійснюються відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху.

Для автоматизованого обліку транспортних засобів, що використовуються на вулично-дорожній мережі загального користування і підлягають державній або відомчій реєстрації, та відомостей про їх власників ведеться Єдиний державний реєстр, держателем якого є Державтоінспекція Міністерства внутрішніх справ України.

Органи, які здійснюють відомчу реєстрацію транспортних засобів, що використовуються на вулично-дорожній мережі загального користування, після реєстрації (внесення змін у відомості про реєстрацію) транспортного засобу невідкладно подають відомості про нього до Державтоінспекції Міністерства внутрішніх справ України для внесення їх до Єдиного державного реєстру.

Відомчу реєстрацію та облік транспортних засобів Збройних Сил України, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, житлово-комунального господарства, а також тих, що не підлягають експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування, здійснюють:

транспортних засобів, які належать військовим частинам, об'єднанням чи організаціям, що входять до складу Збройних Сил України, - уповноважений орган Міністерства оборони України;

транспортних засобів, які належать внутрішнім військам Міністерства внутрішніх справ України, - уповноважений підрозділ органу військового управління внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України;

транспортних засобів, які належать Державній прикордонній службі України, - уповноважений підрозділ спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону;

транспортних засобів, які належать Державній спеціальній службі транспорту, - уповноважений підрозділ органу управління Державної спеціальної служби транспорту;

транспортних засобів, які належать Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, - уповноважений орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації;

транспортних засобів, які належать Оперативно-рятувальній службі цивільного захисту, - уповноважений орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань цивільного захисту;

великотоннажних транспортних засобів та інших технологічних транспортних засобів - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці;

трамваїв і тролейбусів - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері транспорту;

перегонових і спортивних транспортних засобів - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту;

тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі.

Порядок здійснення відомчої реєстрації та ведення обліку транспортних засобів визначається Кабінетом Міністрів України. Для ведення відомчого обліку зареєстрованих транспортних засобів відповідними органами, якими вони зареєстровані, створюються уніфіковані автоматизовані електронно-облікові системи. Відомості відомчого обліку щодо зазначених транспортних засобів є складовою частиною Єдиного державного реєстру.

Власники транспортних засобів та особи, які використовують їх на законних підставах, зобов'язані зареєструвати (перереєструвати) належні їм транспортні засоби протягом десяти днів після придбання, митного оформлення, одержання транспортних засобів або виникнення обставин, що потребують внесення змін до реєстраційних документів.

На транспортні засоби оформляються та видаються реєстраційні документи, зразки яких затверджуються Кабінетом Міністрів України, та закріплюються номерні знаки, які відповідають вимогам стандартів. Закупівля за державні кошти бланків реєстраційних документів та номерних знаків для транспортних засобів здійснюється відповідно до вимог законодавства тими органами, на які покладений обов'язок щодо їх реєстрації.

Єдині зразки державних номерних знаків та вимоги до них, у тому числі тих, що виготовляються за індивідуальним замовленням, встановлюються державними стандартами України.

Власники транспортних засобів, зареєстрованих у відповідних підрозділах Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, можуть замовити один додатковий комплект номерних знаків, який виготовляється за їх індивідуальним замовленням та відповідає вимогам стандартів.

Частина тринадцяту статті 34 виключено

Стаття 35. Обов'язковий технічний контроль транспортних засобів

Транспортні засоби, що беруть участь у дорожньому русі та зареєстровані у відповідних підрозділах Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, підлягають обов'язковому технічному контролю відповідно до цієї статті.

Обов'язковому технічному контролю не підлягають:

1) легкові автомобілі усіх типів, марок і моделей, причепа (напівпричепа) до них (крім таксі та автомобілів, що використовуються для перевезення пасажирів або вантажів з метою отримання прибутку), мотоцикли, мопеди, мотоколяски та інші прирівняні до них транспортні засоби - незалежно від строку експлуатації;

2) легкові автомобілі, що використовуються для перевезення пасажирів або вантажів з метою отримання прибутку, вантажні автомобілі незалежно від форми власності вантажопідйомністю до 3,5 тонни, причепа до них - із строком експлуатації до двох років.

Обов'язковий технічний контроль транспортного засобу передбачає перевірку технічного стану транспортного засобу, а саме: системи гальмового і рульового керування, зовнішніх світлових приладів, пневматичних шин та коліс, світлопропускання скла, газобалонного обладнання (за наявності), інших елементів у частині, що безпосередньо стосується безпеки дорожнього руху та охорони навколишнього природного середовища.

Порядок проведення обов'язкового технічного контролю та обсяги перевірки технічного стану транспортних засобів визначає Кабінет Міністрів України.

Обов'язковий технічний контроль транспортних засобів, призначених для експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування та зареєстрованих у відповідних підрозділах Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, здійснюють суб'єкти проведення обов'язкового технічного контролю, які мають на правах власності або користування обладнання, що дає змогу перевіряти технічний стан транспортних засобів на відповідність вимогам безпеки дорожнього руху та охорони навколишнього середовища.

Перелік обладнання, необхідного для одержання права на здійснення обов'язкового технічного контролю транспортних засобів, а також документів, що подаються суб'єктами проведення обов'язкового технічного контролю для одержання такого права, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Періодичність проходження обов'язкового технічного контролю становить:

для легкових автомобілів, що використовуються для перевезення пасажирів або вантажів з метою отримання прибутку, вантажних автомобілів (незалежно від форми власності)

вантажопідйомністю до 3,5 тонни, причепів до них із строком експлуатації більше двох років - кожні два роки;

для вантажних автомобілів вантажопідйомністю більше 3,5 тонни, причепів до них та таксі незалежно від строку експлуатації - щороку;

для автобусів та спеціалізованих транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, незалежно від строку експлуатації - двічі на рік.

На кожний транспортний засіб, що пройшов обов'язковий технічний контроль і визнаний технічно справним, суб'єкт проведення обов'язкового технічного контролю складає протокол перевірки його технічного стану, який видається водію транспортного засобу. У протоколі зазначається строк чергового проходження обов'язкового технічного контролю транспортного засобу відповідно до періодичності проходження, встановленої частиною восьмою цієї статті.

Частина дев'яту статті 35 виключено

Технічний опис та зразок протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу затверджує Кабінет Міністрів України.

Забезпечення суб'єктів проведення обов'язкового технічного контролю бланками протоколів перевірки технічного стану транспортного засобу, а також доступом до загальнодержавної бази даних про результати обов'язкового технічного контролю транспортних засобів здійснюється на платній основі. Порядок забезпечення суб'єктів проведення обов'язкового технічного контролю бланками протоколів, доступом до зазначеної загальнодержавної бази даних та розмір плати за надання таких послуг встановлює Кабінет Міністрів України.

Обов'язковий технічний контроль транспортних засобів, які належать військовим формуванням, органам внутрішніх справ, Державній прикордонній службі України, Державній спеціальній службі транспорту, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Оперативно-рятувальної службі цивільного захисту, покладається на ці формування та органи.

Обов'язковий технічний контроль тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, створює і веде реєстр суб'єктів господарювання, які здійснюють обов'язковий технічний контроль тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів, а також здійснює державний контроль за додержанням такими суб'єктами вимог законодавства в цій сфері.

На кожний трактор, самохідне шасі, самохідну сільськогосподарську, дорожньо-будівельну і меліоративну машини, одиницю сільськогосподарської техніки, інший механізм, що пройшов обов'язковий технічний контроль і згідно з протоколом перевірки технічного стану визнаний технічно справним, уповноважений суб'єкт господарювання видає протокол перевірки технічного стану транспортного засобу.

Порядок проведення обов'язкового технічного контролю транспортних засобів, зареєстрованих іншими уповноваженими державними органами, затверджує Кабінет Міністрів України за поданням цих органів.

Стаття 36. Основні вимоги щодо технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів

Власники транспортних засобів або особи, які їх експлуатують, зобов'язані забезпечувати своєчасне і в повному обсязі проведення робіт по їх технічному обслуговуванню і ремонту згідно з нормативами, встановленими виробниками відповідних транспортних засобів.

Частина другу статті 36 виключено

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування повинні організувати роботу і всіляко сприяти створенню мережі служб швидкої технічної допомоги учасникам дорожнього руху безпосередньо на автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах.

Стаття 37. Підстави для заборони експлуатації транспортних засобів

Забороняється експлуатація незареєстрованих (неперереєстрованих) транспортних засобів, ідентифікаційні номери складових частин яких не відповідають записам у реєстраційних документах, знищені чи підроблені, без номерного знака або з номерним знаком, що не належить цьому засобу чи не відповідає вимогам стандартів, або з номерними знаками, які закріплені у не встановлених для цього місцях, закриті іншими предметами чи забруднені, що не дозволяє чітко визначити символи номерного знака з відстані 20 метрів, перевернуті чи не освітлені, а також транспортних засобів, що підлягають обов'язковому технічному контролю, але не пройшли його, та у випадках, передбачених законодавством, без чинного на території України поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (страхового сертифіката "Зелена картка").

Експлуатація транспортних засобів також забороняється в разі:

порушення вимог щодо їх переобладнання;

порушення порядку встановлення і використання спеціальних світлових і звукових сигнальних пристроїв;

виявлення технічних несправностей і невідповідності вимогам правил, норм та стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, а також неукомплектованості відповідно до призначення.

З метою недопущення негативного впливу на життя і здоров'я людей або в разі загрози погіршення екологічної ситуації експлуатація транспортних засобів може бути в установленому законодавством порядку обмежена або заборонена в окремій місцевості, оголошеній зоною надзвичайної екологічної ситуації.

Розділ VI

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА НОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Стаття 38. Завдання стандартизації та нормування дорожнього руху

Стандартизація та нормування дорожнього руху провадяться з метою встановлення обов'язкових норм, правил, вимог щодо організації та безпеки дорожнього руху.

Стаття 39. Стандарти дорожнього руху

Державні стандарти дорожнього руху визначають поняття і терміни, методи здійснення контролю за станом організації дорожнього руху, вимоги щодо запобігання шкідливому впливу транспорту на здоров'я людини та навколишнє природне середовище, інші питання, пов'язані з дорожнім рухом. Стандарти дорожнього руху розробляються та вводяться в дію в порядку, що встановлюється законодавством України.

Стаття 40. Нормативи дорожнього руху

Нормативи дорожнього руху повинні відповідати вимогам безпеки, економічності та комфортності дорожнього руху, охорони навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

У разі необхідності для деяких категорій доріг і вулиць можуть, залежно від їх функціонального призначення, встановлюватися окремі нормативи. Нормативи розробляються, вводяться і контролюються міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади і підприємствами України та іншими уповноваженими органами відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 41. Правила дорожнього руху

В Україні встановлено правосторонній рух транспортних засобів.

Порядок початку руху, зміни руху за напрямком, розташування транспортних засобів і пішоходів, вибору швидкості руху та дистанції, обгону та стоянки, проїзду перехресть, пішохідних переходів і залізничних переїздів, зупинок транспортних засобів загального користування, користування зовнішніми світловими приладами, правила пересування пішоходів, проїзд велосипедистів, а також питання організації руху та його безпеки регулюються Правилами дорожнього руху, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Розділ VII

ПЛАНУВАННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Стаття 42. Загальні положення єдиної системи обліку показників дорожнього руху і його безпеки

Частину першу статті 42 виключено

Частину другу статті 42 виключено

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації можуть розширити перелік статистичних показників, якщо це необхідно для прийняття рішень в межах компетенції, наданої цим Законом.

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади та об'єднання не вправі запроваджувати звітність, не передбачену єдиною системою державного обліку показників дорожнього руху і його безпеки.

Стаття 43. Планування заходів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху

Органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в межах своєї компетенції здійснюються підготовка, затвердження і реалізація відповідних програм забезпечення безпеки дорожнього руху. Розробка їх здійснюється на основі раціонального поєднання територіального та галузевого планування, формування взаємопов'язаних збалансованих показників з урахуванням соціально-економічних і екологічних умов конкретного регіону, рівня розвитку дорожньої мережі, стану аварійності та інших показників єдиної системи державного обліку дорожнього руху.

Програма забезпечення безпеки дорожнього руху повинна включати:

аналіз стану безпеки дорожнього руху та прогноз на певний період;

конкретні обґрунтовані цілі;

заходи, реалізація яких дозволить досягти намічених цілей;

вартість програми та джерела її фінансування;

форми і періодичність контролю за виконанням програми.

Стаття 44. Фінансування заходів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху

Фінансування заходів, передбачених програмами, а також інших заходів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, відрахувань міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та об'єднань, місцевих бюджетів, позабюджетних коштів і фондів.

Розділ VIII

МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Стаття 45. Медичний огляд і переогляд кандидатів у водії і водіїв транспортних засобів

Медичний огляд проводиться з метою визначення здатності кандидатів у водії і водіїв до безпечного керування транспортними засобами. Зазначений огляд включає: попередні, періодичні,

щозмінні передрейсові і післярейсові огляди, а також позачергові огляди, зумовлені необхідністю. Періодичність оглядів, порядок їх проведення і направлення водіїв на позачергові огляди визначаються спільним актом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, і Міністерства внутрішніх справ України.

Стаття 46. Обов'язки адміністрації підприємств, установ і організацій щодо охорони здоров'я і контролю за умовами праці водіїв транспортних засобів

Адміністрація підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності та господарювання, до штатів яких входять водії, зобов'язана:

- організувати обов'язкове страхування кожного водія на випадок нещасної події;
- організувати роботу водіїв згідно з чинним законодавством, режимом праці і відпочинку;
- запроваджувати заходи, спрямовані на зниження напруженості праці і втомлюваності водіїв;
- організувати харчування водіїв у робочий час;
- забезпечувати водіїв санітарно-побутовими приміщеннями і обладнанням, а також приміщеннями для здійснення лікувально-профілактичних заходів;
- організувати з участю місцевих органів охорони здоров'я роботу з водіями по вдосконаленню навичок подання першої медичної допомоги.

Для медичного контролю обслуговування водіїв та їх оздоровлення підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та господарювання при чисельності водіїв 100 і більше чоловік створюються відомчі спеціалізовані медичні, фельдшерські та оздоровчі пункти, медико-санітарні частини, поліклінічні відділення та заклади охорони здоров'я, а при чисельності водіїв менше 100 чоловік - з територіальними медичними закладами укладаються договори на їх медичне обслуговування.

Контроль за умовами праці водіїв, виконанням вимог органів державного нагляду, міжвідомчого і відомчого контролю для усунення порушень діючих правил по охороні праці і стандартів безпеки праці на робочих місцях водіїв здійснюють відповідні служби міністерств, відомств, концернів, корпорацій та інших об'єднань, первинні профспілкові організації, а також органи санітарно-епідеміологічної служби.

Стаття 47. Організація медичного забезпечення безпеки дорожнього руху

Організація забезпечення потерпілих під час дорожньо-транспортних пригод екстреною медичною допомогою здійснюється відповідно до Закону України "Про екстрену медичну допомогу" та планів, які щорічно розробляються та затверджуються обласними державними адміністраціями за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, та відповідними підрозділами Державтоінспекції Міністерства внутрішніх справ України.

Забезпечення потерпілих внаслідок дорожньо-транспортних пригод та інших учасників дорожнього руху екстреною медичною допомогою та іншою медичною допомогою здійснюється закладами охорони здоров'я, які відповідно до затверджених планів закріплені за конкретними ланками автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів та мають можливість для надання такої допомоги у цілодобовому режимі.

На ділянках доріг, вулиць та на залізничних переїздах встановлюються відповідні дорожні знаки з інформацією про найближчий заклад охорони здоров'я, який може забезпечити надання екстреної медичної допомоги або іншої медичної допомоги, напрямок руху та відстань до нього, а також інформація про телефонні номери виклику екстреної медичної допомоги 103 та екстреного виклику 112.

Інші заклади охорони здоров'я, що знаходяться у безпосередній близькості від автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, мають бути забезпечені необхідним медичним обладнанням згідно з переліком, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, і позначені дорожнім знаком "Пункт медичної допомоги".

Зазначені заклади охорони здоров'я мають бути обладнані засобами зв'язку. На магістральних автомобільних дорогах закріплені заклади охорони здоров'я та станції екстреної (швидкої) медичної допомоги забезпечуються також системою сигнально-викличного зв'язку.

Стаття 48. Медична підготовка водіїв і посадових осіб органів Міністерства внутрішніх справ України, військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України

Водії транспортних засобів, відповідні посадові особи органів Міністерства внутрішніх справ України, військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України зобов'язані володіти практичними навичками з надання домедичної допомоги потерпілим внаслідок дорожньо-транспортних пригод, періодично проходити відповідну підготовку за програмами, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Водії зобов'язані стежити за наявністю на транспортних засобах спеціальних медичних аптечок, їх укомплектуванням.

Посадові особи Міністерства внутрішніх справ України, військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, які здійснюють безпосередній нагляд за дорожнім рухом, зобов'язані стежити за укомплектуванням закріплених за ними патрульних автомобілів і приміщень стаціонарних постів медичним майном і медикаментами для надання домедичної допомоги потерпілим внаслідок дорожньо-транспортних пригод згідно з переліком, що встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Розділ ІХ

ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття 49. Охорона навколишнього природного середовища

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади та об'єднання, що здійснюють проектування, виробництво та експлуатацію механічних транспортних засобів, зобов'язані вживати заходів щодо запобігання та зменшення викидів вказаними засобами забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, а також шуму і вібрації.

Не допускається виробництво та експлуатація автотранспортних засобів, у викидах яких вміст забруднюючих речовин перевищує встановлені нормативи.

Керівники транспортних організацій, власники автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів та транспортних засобів несуть персональну відповідальність за додержання гранично допустимих нормативів викидів і скидів забруднюючих речовин і гранично допустимих рівнів фізичних впливів на навколишнє природне середовище, встановлених для відповідного типу транспорту.

Підприємства, що виготовляють пальне, повинні дотримувати державних стандартів щодо якості палива і мастильних матеріалів.

У разі виготовлення неякісного палива підприємство притягається до відповідальності у вигляді штрафу.

З метою запобігання забрудненню ґрунту відпрацьованими нафтопродуктами автопідприємства повинні бути забезпечені спеціальними місткостями для їх зберігання.

Стаття 50. Проектні та наукові розробки

Підприємства, установи і організації, що розробляють перспективні програми, комплексні схеми та проекти організації дорожнього руху, а також здійснюють ці розробки, повинні передбачати в них заходи, спрямовані на запобігання та зменшення викидів і скидів забруднюючих речовин у навколишнє середовище, а також шуму і вібрації.

Розділ X

КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Стаття 51. Завдання контролю у сфері дорожнього руху

Контроль у сфері дорожнього руху спрямований на забезпечення дотримання міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та об'єднаннями, а також громадянами вимог законодавства України про дорожній рух.

Стаття 52. Органи, що здійснюють контроль у сфері безпеки дорожнього руху

Контроль у сфері безпеки дорожнього руху здійснюється Кабінетом Міністрів України, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, Міністерством внутрішніх справ України, іншими спеціально уповноваженими на те державними органами (державний контроль), а також міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади (відомчий контроль).

Стаття 52-1. Повноваження Міністерства внутрішніх справ України у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху

До повноважень Міністерства внутрішніх справ України у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху належать:

участь у реалізації в межах своїх повноважень державної політики щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, підготовка проектів законів та інших нормативно-правових актів, у тому числі правил, норм та стандартів, державних і регіональних програм стосовно забезпечення безпеки дорожнього руху та його учасників;

забезпечення безпеки дорожнього руху, державний контроль, у тому числі шляхом проведення перевірок, за додержанням підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності законів, правил і нормативів у цій сфері, здійснення державної реєстрації та обліку транспортних засобів, приймання іспитів для отримання права керування транспортними засобами і видача відповідних документів;

організація супроводження і забезпечення безпечного руху транспортних засобів спеціального призначення;

погодження відповідно до вимог цього Закону, інших законодавчих актів проектів на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг, залізничних переїздів, комплексів дорожнього сервісу та інших споруд у межах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг;

ведення автоматизованого обліку, накопичення, оброблення та використання відомостей про об'єкти дорожнього сервісу;

погодження проектів конструкцій транспортних засобів у частині дотримання вимог щодо забезпечення безпеки дорожнього руху;

погодження поданих у встановленому порядку пропозицій стосовно обладнання засобами організації дорожнього руху місць виконання дорожніх робіт, проектів та схем організації дорожнього руху, розміщення у смугах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг рекламоносіїв та інших споруд, маршрутів руху пасажирського транспорту, маршрутів організованого руху громадян і місць їх збору, порядок проведення спортивних та інших масових заходів, які можуть створити перешкоди дорожньому руху;

видача в установленому порядку у випадках, передбачених законом, дозволів на рух транспортних засобів з надгабаритними, великоваговими вантажами, параметри яких установлені законодавством;

контроль за безпекою дорожнього руху під час надання послуг з перевезення пасажирів чи вантажів, у тому числі небезпечних, додержанням законодавства у зазначеній сфері, у тому числі за забезпеченням організації підготовки водіїв транспортних засобів, прийманням іспитів з перевірки знань правил перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом та видачею відповідних свідоцтв установленого зразка, розробленням і видачею в установленому

порядку документів щодо погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів;

ведення автоматизованого обліку, накопичення, оброблення та використання відомостей про транспортні засоби, що підлягають державній та відомчій реєстрації, та про їх власників;

здійснення у випадках, передбачених законом, контролю за внесенням обов'язкових платежів власниками транспортних засобів;

ведення обліку торговельних організацій, підприємств-виробників та суб'єктів підприємницької діяльності всіх форм власності, що реалізують транспортні засоби або номерні складові частини до них, видача їм у встановленому порядку бланків довідок-рахунків, актів приймання-передавання транспортних засобів, а також номерних знаків для разових поїздок;

ведення реєстру суб'єктів проведення обов'язкового технічного контролю та здійснення державного контролю за додержанням ними вимог законодавства в цій сфері;

формування в порядку, що визначає Кабінет Міністрів України, загальнодержавної бази даних про результати обов'язкового технічного контролю транспортних засобів на підставі інформації про результати перевірки технічного стану транспортного засобу, яка надається суб'єктами проведення обов'язкового технічного контролю, та інформації про укладення договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, що підлягають обов'язковому технічному контролю, яка надається страховиками;

забезпечення організації та контролю за підготовкою, перепідготовкою та підвищенням кваліфікації водіїв транспортних засобів, обліком суб'єктів підприємницької діяльності всіх форм власності, що проводять зазначену діяльність.

Міністерство внутрішніх справ України також здійснює контроль за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі, виконанням установлених Кабінетом Міністрів України правил паркування транспортних засобів, а у випадках та порядку, визначених законом, тимчасово затримує і доставляє транспортний засіб, у тому числі з використанням спеціальних транспортних засобів (коли розміщення затриманого транспортного засобу суттєво перешкоджає дорожньому руху), на спеціальні майданчики чи стоянки для тимчасового зберігання, відповідно до закону тимчасово вилучає посвідчення водія, а також ліцензійну картку на транспортний засіб.

Розділ XI

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ДОРОЖНІЙ РУХ

Стаття 53. Відповідальність за порушення законодавства про дорожній рух

Юридичні та фізичні особи, винні в порушенні законодавства про дорожній рух, відповідних правил, нормативів і стандартів, несуть відповідальність згідно з законодавством України.

Розділ XII

МІЖНАРОДНІ УГОДИ

Стаття 54. Міжнародні угоди

Якщо міжнародною угодою України встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у законодавстві України про дорожній рух, то застосовуються правила міжнародної угоди.

Президент України

м. Київ

**30 червня 1993 року
N 3353-XII**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про автомобільні дороги

Цей Закон визначає правові, економічні, організаційні та соціальні засади забезпечення функціонування автомобільних доріг, їх будівництва, реконструкції, ремонту та утримання в інтересах держави і користувачів автомобільних доріг.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

автомобільна дорога - лінійний комплекс інженерних споруд, призначений для безперервного, безпечного та зручного руху транспортних засобів;

архітектурне облаштування - архітектурні споруди та декоративні насадження, що призначені для забезпечення естетичного вигляду автомобільних доріг;

вулиця - автомобільна дорога, призначена для руху транспорту і пішоходів, прокладання наземних і підземних інженерних мереж у межах населених пунктів;

дорожнє покриття - укріплені верхні шари дороги, що сприймають навантаження від транспортних засобів;

елементи санітарного облаштування - туалети, урни, контейнери для сміття та інше обладнання, призначене для санітарних потреб, розміщення якого здійснюється без отримання дозволів;

земляне полотно - ґрунтова конструкція автомобільної дороги;

інженерне облаштування - спеціальні споруди та засоби, призначені для забезпечення безпечних та зручних умов руху (освітлення, технологічного зв'язку, вимірювання вагових і габаритних параметрів транспортних засобів, примусового зниження швидкості руху тощо);

об'єкти дорожнього сервісу - спеціально облаштовані місця для зупинки маршрутних транспортних засобів, майданчики для стоянки транспортних засобів, майданчики відпочинку, видові майданчики, автозаправні станції, пункти технічного обслуговування, мотелі, готелі, кемпінги, торговельні пункти (у тому числі малі архітектурні форми), автозаправні комплекси, складські комплекси, пункти медичної та технічно-евакуаційної допомоги, пункти миття транспортних засобів, пункти приймання їжі та питної води, автопавільйони, а також інші об'єкти, на яких здійснюється обслуговування учасників дорожнього руху та які розміщуються на землях дорожнього господарства або потребують їх використання для заїзду та виїзду на автомобільну дорогу;

орган управління - орган, призначений для управління автомобільними дорогами (вулицями), забезпечення їх функціонування, розвитку та фінансування;

проїзна частина - частина автомобільної дороги, безпосередньо призначена для руху транспортних засобів;

смуга відведення - земельні ділянки, що надаються в установленому порядку для розміщення автомобільної дороги;

смуга руху - смуга проїзної частини, позначена або не позначена розміткою, яка має ширину, визначену нормами для руху транспорту в один ряд;

споруди дорожнього водовідводу - споруди, призначені для відводу поверхневих та ґрунтових вод від земляного полотна та проїзної частини (бокові канами, водовідвідні канами, нагірні канами, водопропускні труби, відкриті та закриті дренажні системи, зливові каналізація тощо);

технічні засоби - спеціальні технічні засоби, призначені для організації та регулювання дорожнього руху (дорожні знаки, інформаційні табло, дорожня розмітка, сигнальні стовпчики, транспортні та пішохідні огороження різних типів, світлофорне обладнання тощо);

штучні споруди - інженерні споруди, призначені для руху транспортних засобів і пішоходів через природні та інші перешкоди, а також сталого функціонування автомобільної дороги (мости, шляхопроводи, естакади, віадуки, тунелі, наземні та підземні пішохідні переходи, наплавні мости та поромні переправи, розв'язки доріг, підпірні стінки, галереї, уловлювальні з'їзди, снігозахисні споруди, протилавинні і протисельові споруди тощо).

Стаття 2. Законодавство про автомобільні дороги

Відносини, пов'язані з функціонуванням автомобільних доріг, регулюються цим Законом та законами України "Про дорожній рух", "Про транспорт", "Про автомобільний транспорт", "Про джерела фінансування дорожнього господарства України", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг" та іншими актами законодавства.

Стаття 3. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на відносини, пов'язані з функціонуванням та розвитком автомобільних доріг незалежно від їх призначення та форм власності.

Стаття 4. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 5. Види автомобільних доріг

Автомобільні дороги поділяються на:

- автомобільні дороги загального користування;
- вулиці і дороги міст та інших населених пунктів;
- відомчі (технологічні) автомобільні дороги;
- автомобільні дороги на приватних територіях.

Стаття 6. Державна політика у сфері автомобільних доріг

Державну політику і стратегію розвитку всіх видів автомобільних доріг на території України здійснює центральний орган виконавчої влади у галузі транспорту.

Розділ II. АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

Стаття 7. Загальна характеристика

Автомобільні дороги загального користування є складовою Єдиної транспортної системи України і задовольняють потреби суспільства в автомобільних пасажирських і вантажних перевезеннях.

Автомобільні дороги загального користування перебувають у державній власності і не підлягають приватизації.

Автомобільні дороги загального користування, які у зв'язку з розширенням меж територій міст стають частиною їх вулично-дорожньої мережі, можуть передаватися безоплатно в комунальну власність за рішенням Кабінету Міністрів України.

Стаття 8. Класифікація автомобільних доріг загального користування

Автомобільні дороги загального користування поділяються на автомобільні дороги державного та місцевого значення.

Автомобільні дороги державного значення підрозділяються на міжнародні, національні, регіональні та територіальні.

До міжнародних автомобільних доріг належать дороги, що суміщаються з міжнародними транспортними коридорами та/або входять до Європейської мережі основних, проміжних,

з'єднувальних автомобільних доріг та відгалужень, мають відповідну міжнародну індексацію і забезпечують міжнародні автомобільні перевезення.

До національних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що суміщені з національними транспортними коридорами і не належать до міжнародних автомобільних доріг, та автомобільні дороги, що з'єднують столицю України - місто Київ, адміністративний центр Автономної Республіки Крим, адміністративні центри областей, місто Севастополь між собою, великі промислові і культурні центри з міжнародними автомобільними дорогами.

До регіональних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з'єднують дві або більше областей між собою, автомобільні дороги, що з'єднують основні міжнародні автомобільні пункти пропуску через державний кордон, морські та авіаційні порти міжнародного значення, найважливіші об'єкти національної культурної спадщини, курортні зони з міжнародними та національними автомобільними дорогами.

До територіальних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з'єднують адміністративні центри Автономної Республіки Крим і областей з адміністративними центрами районів, містами обласного значення, містами обласного значення між собою, адміністративні центри районів між собою, а також автомобільні дороги, що з'єднують з дорогами державного значення основні аеропорти, морські та річкові порти, залізничні вузли, об'єкти національно-культурного надбання та курортного і природно-заповідного фонду, автомобільні пункти пропуску міжнародного та міждержавного значення через державний кордон.

Перелік доріг державного значення, у тому числі їх ділянок, що суміщаються з вулицями міст та інших населених пунктів і фінансуються з державного бюджету, затверджує Кабінет Міністрів України один раз на три роки.

Автомобільні дороги місцевого значення поділяються на обласні та районні.

До обласних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з'єднують адміністративні центри Автономної Республіки Крим і областей з іншими населеними пунктами в межах Автономної Республіки Крим чи області та із залізничними станціями, аеропортами, річковими портами, пунктами пропуску через державний кордон, місцями відпочинку і не належать до доріг державного значення.

До районних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з'єднують адміністративні районні центри з іншими населеними пунктами, інші населені пункти між собою, з підприємствами, об'єктами культурного значення, іншими дорогами загального користування у межах району.

Перелік доріг місцевого значення, у тому числі їх ділянок, що суміщаються з вулицями міст та інших населених пунктів, затверджують Рада міністрів Автономної Республіки Крим та обласні державні адміністрації один раз на три роки.

Стаття 9. Складові автомобільної дороги загального користування

Складовими автомобільної дороги загального користування у межах смуги відведення є: земляне полотно, проїзна частина, дорожнє покриття, смуга руху, споруди дорожнього водовідводу, штучні споруди, інженерне облаштування: спеціальні споруди та засоби, призначені для забезпечення безпечних та зручних умов руху (освітлення, технологічного зв'язку, вимірювання вагових і габаритних параметрів транспортних засобів, примусового зниження швидкості руху), об'єкти дорожнього сервісу та архітектурне облаштування: архітектурні споруди та декоративні насадження, що призначені для забезпечення естетичного вигляду автомобільних доріг; технічні засоби організації дорожнього руху, автопавільйони, лінійні споруди і комплекси, що забезпечують функціонування і збереження доріг; елементи санітарного облаштування; зелені насадження.

Розміщення інших об'єктів у межах смуги відведення без погодження з власниками доріг не допускається.

До складових автомобільної дороги загального користування, що знаходяться за межами смуги відведення, належать об'єкти дорожнього сервісу, архітектурне облаштування, будівлі та споруди, що забезпечують її функціонування: виробничі бази та придорожні кар'єри, лінійні жилі будинки, лінійні та інші споруди для виконання ремонтів та утримання доріг, їх збереження і контролю дорожнього руху, комплекси дорожнього сервісу; поромні переправи, снігозахисні споруди, протилавинні і протисельові споруди, уловлювальні з'їзди; майданчики для стоянки транспортних засобів, відпочинку, видові, для складування дорожньо-будівельних та інших матеріалів; нагірні канали, випарні басейни, відкриті та закриті дренажні системи.

Стаття 10. Державне управління автомобільними дорогами загального користування

Державне управління автомобільними дорогами загального користування здійснює Державна служба автомобільних доріг України, що є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через керівника центрального органу виконавчої влади у галузі транспорту і який має свої органи управління на місцях.

Стаття 11. Основні обов'язки органу державного управління автомобільними дорогами загального користування

Основними обов'язками органу державного управління автомобільними дорогами загального користування є:

- 1) розроблення державної стратегії та програм розвитку дорожнього господарства, забезпечення їх фінансування та виконання;
- 2) розроблення пропозицій щодо фінансування та здійснення контролю за цільовим використанням бюджетних коштів;
- 3) розроблення заходів щодо інтеграції автомобільних доріг загального користування до міжнародної мережі автомобільних доріг та гармонізація технічних норм і правил з вимогами міжнародного законодавства;
- 4) розробка та реалізація заходів з безпеки дорожнього руху;
- 5) забезпечення безперервних, безпечних, економічних та зручних умов руху транспортних засобів з нормативними технічними характеристиками і навантаженнями;
- 6) організація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг за встановленими для них будівельними нормами, державними стандартами і нормами;
- 7) здійснення державного регулювання та контролю у сфері дорожнього господарства відповідно до законодавства;
- 8) розробка нормативів та методик визначення витрат, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг загального користування;
- 9) забезпечення технічного нагляду за станом автомобільних доріг;
- 10) виявлення аварійно-небезпечних місць (ділянок) та місць концентрації дорожньо-транспортних пригод на автомобільних дорогах і здійснення заходів щодо їх ліквідації;
- 11) забезпечення дотримання норм природоохоронного законодавства у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг;
- 12) завчасне оповіщення користувачів автомобільних доріг про строки та порядок тимчасового обмеження або припинення руху транспортних засобів;
- 13) забезпечення належного маршрутного орієнтування користувачів автомобільних доріг;
- 14) забезпечення сталого функціонування автомобільних доріг у зимовий період;
- 15) озеленення смуги відведення автомобільних доріг;
- 16) здійснення статистичного обліку та паспортизації автомобільних доріг.

Стаття 12. Основні права органу державного управління автомобільними дорогами загального користування

Орган державного управління автомобільними дорогами загального користування має право:

- 1) вимагати від користувачів автомобільних доріг виконання вимог цього Закону та інших законодавчих та нормативно-правових актів України, що регулюють функціонування автомобільних доріг загального користування;
- 2) вносити пропозиції щодо створення державних комісій з питань відчуження земель приватної та комунальної власності для будівництва або реконструкції автомобільних доріг;
- 3) залучати в установленому порядку спеціалістів центральних та місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій для розгляду питань, що належать до його компетенції;
- 4) утворювати, у разі потреби, за погодженням з іншими центральними органами виконавчої влади комісії, експертні та консультативні ради, робочі групи;
- 5) вимагати дотримання норм природоохоронного законодавства учасниками дорожнього руху та ініціювати притягнення до адміністративної відповідальності за забруднення та засмічення автомобільної дороги і смуги її відведення;
- 6) одержувати в установленому порядку від центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання своїх функціональних обов'язків;
- 7) вимагати від користувачів автомобільних доріг відшкодування збитків, завданих автомобільним дорогам та їх складовим;
- 8) обмежувати або забороняти рух транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, визначені для них державними стандартами, у разі відсутності відповідного спеціального погодження;
- 9) встановлювати за погодженням з відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху тимчасові обмеження руху транспортних засобів при проведенні ремонтних та інших робіт на автомобільних дорогах загального користування;
- 10) обмежувати або забороняти з повідомленням відповідного підрозділу Міністерства внутрішніх справ України рух транспортних засобів у разі виникнення загрози життю або здоров'ю учасників дорожнього руху, безпеці вантажів або можливості заподіяння пошкоджень автомобільним дорогам загального користування, у тому числі за складних погодних умов;
- 11) координувати страхування автомобільних доріг, штучних споруд та відповідальність за відшкодування збитків користувачам автомобільних доріг загального користування;
- 12) приймати рішення щодо введення відповідних обмежень у русі, вирубки дерев або інших зелених насаджень у смузі відведення автомобільної дороги загального користування, якщо це пов'язано із забезпеченням безпеки дорожнього руху та виконанням робіт з розширення доріг, а за погодженням з відповідним підрозділом Міністерства внутрішніх справ України - рішення щодо запровадження необхідних заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних стандартів, норм, правил, у тому числі шляхом упровадження необхідних технічних засобів організації дорожнього руху;
- 13) контролювати стан вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами загального користування та входять до Єдиної транспортної системи України, та здійснювати заходи щодо забезпечення їх належного стану;
- 14) приймати за погодженням з відповідним підрозділом Міністерства внутрішніх справ України рішення щодо демонтування технічних засобів та рекламоносіїв, що встановлені в межах смуги відведення автомобільної дороги з порушенням вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів.

Стаття 13. Відповідальність органу державного управління автомобільними дорогами загального користування

Орган державного управління автомобільними дорогами загального користування відповідає за:

- 1) стан автомобільних доріг загального користування відповідно до діючих норм та фінансування;
- 2) якість робіт з проектування, будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування;
- 3) відшкодування збитків користувачам автомобільних доріг загального користування у порядку, визначеному законом;
- 4) відповідність нормативно-правовим актам розміщення технічних засобів організації дорожнього руху, об'єктів дорожнього сервісу та рекламоносіїв;
- 5) цільове використання бюджетних коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг загального користування;
- 6) санітарний та екологічний стан автомобільних доріг загального користування та їх смуг відведення.

Стаття 14. Забезпечення розвитку мережі автомобільних доріг загального користування

Розвиток мережі автомобільних доріг загального користування має для держави пріоритетне значення.

У разі необхідності відчуження землі, що є приватною чи комунальною власністю, для будівництва та реконструкції автомобільних доріг загального користування створюється державна комісія, яка пропонує викуп земельних ділянок за ринковою ціною з урахуванням ринкової вартості розташованих на ній будинків чи споруд. У разі незгоди власників із запропонованою ціною викуп цих земель здійснюється в судовому порядку.

Стаття 15. Автомобільні дороги загального користування як об'єкти концесії

Автомобільні дороги загального користування можуть надаватися в концесію. Відносини, пов'язані з концесійною діяльністю, регулюються законами України "Про концесії", "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг", Земельним кодексом України, іншими законодавчими актами та концесійним договором.

Частина другу статті 15 виключено

Розділ III. ВУЛИЦІ І ДОРОГИ МІСТ ТА ІНШИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Стаття 16. Загальна характеристика та класифікація

Вулиці і дороги міст та інших населених пунктів знаходяться у віданні органів місцевого самоврядування і є комунальною власністю.

Ділянки вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами державного значення, належать до Єдиної транспортної системи України і не підлягають приватизації. Питання виробничої діяльності комунальних служб на них, пов'язані із закриттям або обмеженням руху, погоджуються з органом державного управління автомобільними дорогами загального користування та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Вулиці і дороги міст та інших населених пунктів поділяються на магістральні дороги (безперервного руху та регульованого руху), магістральні вулиці загальноміського значення (безперервного руху та регульованого руху), магістральні вулиці районного значення, а також вулиці і дороги місцевого значення.

Проїзна частина доріг, штучні споруди (мости і шляхопроводи), технічні засоби організації дорожнього руху та зовнішнє освітлення на вулицях і дорогах міст та інших населених пунктів

можуть передаватися безоплатно в державну власність, а також з державної в комунальну власність за рішенням відповідних органів місцевого самоврядування та Кабінету Міністрів України.

Стаття 17. Управління вулицями і дорогами міст та інших населених пунктів

Управління функціонуванням та розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів здійснюється відповідними органами місцевого самоврядування, у віданні яких вони знаходяться.

Стаття 18. Складові вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Складовими вулиць і доріг міст та інших населених пунктів є: проїзна частина вулиць і доріг, трамвайне полотно, дорожнє покриття, штучні споруди, споруди дорожнього водовідводу, технічні засоби організації дорожнього руху, зупинки міського транспорту, тротуари, пішохідні та велосипедні доріжки, зелені насадження, наземні та підземні мережі.

Межі вулиці за її шириною визначаються "червоними лініями". Розташування будь-яких об'єктів, будівель, споруд або їх частин у межах "червоних ліній" вулиці не допускається.

Стаття 19. Основні обов'язки органів місцевого самоврядування щодо управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Основними обов'язками органів місцевого самоврядування у частині управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів є:

- 1) забезпечення безперервних, безпечних, економічних та зручних умов руху транспортних засобів і пішоходів вулицями і дорогами міст та інших населених пунктів;
- 2) організація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів за встановленими для них будівельними нормами, державними стандартами та нормами;
- 3) видача дозволів на прокладання нових та ремонт існуючих мереж у межах "червоних ліній" вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;
- 4) завчасне оповіщення учасників руху і мешканців міст та інших населених пунктів про строки та порядок тимчасового обмеження або припинення руху транспортних засобів;
- 5) здійснення статистичного обліку та паспортизації вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;
- 6) забезпечення дотримання норм природоохоронного законодавства у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;
- 7) видача в установленому порядку дозволів на тимчасове припинення руху.

Стаття 20. Основні права органів місцевого самоврядування щодо управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Органи місцевого самоврядування в частині управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів мають право:

- 1) вимагати від учасників дорожнього руху виконання вимог нормативно-правових актів України, що регулюють функціонування вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, у тому числі забезпечення їх належного санітарного стану;
- 2) вимагати відшкодування збитків, завданих діями водіїв, пасажирів та пішоходів вулицям і дорогам міст та інших населених пунктів;
- 3) вимагати дотримання норм природоохоронного законодавства учасниками дорожнього руху та ініціювати притягнення до адміністративної відповідальності за забруднення та засмічення вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;
- 4) встановлювати за погодженням з відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху тимчасові обмеження на рух транспортних засобів при проведенні ремонтних та інших робіт на вулицях і дорогах міст та інших населених пунктів;

- 5) вимагати відшкодування збитків, завданих закриттям руху понад встановлені терміни виконання робіт на вулицях і дорогах міст та інших населених пунктів;
- 6) координувати страхування штучних споруд, інженерних комунікацій, а також відповідальності за відшкодування збитків користувачам вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;
- 7) обмежувати або забороняти рух транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, визначені для них державними стандартами, у разі відсутності відповідного спеціального погодження.

Стаття 21. Відповідальність органів місцевого самоврядування за функціонування та розвиток вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Органи місцевого самоврядування, що управляють функціонуванням та розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, відповідають за:

- 1) стан вулиць і доріг міст та інших населених пунктів відповідно до діючих норм, у тому числі щодо безпеки руху транспортних засобів і пішоходів;
- 2) якість робіт з проектування, будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;
- 3) розміщення технічних засобів організації дорожнього руху, об'єктів дорожнього сервісу та рекламоносіїв;
- 4) відшкодування збитків користувачам вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що виникли через їх незадовільний стан, у порядку, визначеному законом.

Розділ IV. ВІДОМЧІ (ТЕХНОЛОГІЧНІ) АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ

Стаття 22. Загальна характеристика

До відомчих (технологічних) автомобільних доріг належать внутрішньогосподарські технологічні дороги, що знаходяться у власності юридичних або фізичних осіб.

Управління функціонуванням і розвитком відомчих (технологічних) автомобільних доріг здійснюється юридичними або фізичними особами, у власності яких вони знаходяться, згідно з вимогами законодавства.

Статистичний облік та паспортизація відомчих (технологічних) автомобільних доріг здійснюються їх власниками.

Стаття 23. Складові відомчих (технологічних) автомобільних доріг

Складовими відомчих (технологічних) автомобільних доріг можуть бути: земляне полотно, проїзна частина, споруди дорожнього водовідводу, штучні споруди та технічні засоби організації дорожнього руху.

Стаття 24. Відповідальність власників відомчих (технологічних) автомобільних доріг

Власники відомчих (технологічних) автомобільних доріг відповідають за:

- стан відомчих (технологічних) автомобільних доріг відповідно до діючих норм, у тому числі за безпеку руху;
- якість робіт з проектування, будівництва, реконструкції, ремонту та утримання відомчих (технологічних) автомобільних доріг;
- відшкодування збитків учасникам дорожнього руху, що виникли через незадовільний стан відомчих (технологічних) автомобільних доріг, у порядку, визначеному законом.

Розділ V. АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ НА ПРИВАТНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Стаття 25. Загальна характеристика

До автомобільних доріг на приватних територіях належать автомобільні дороги, що знаходяться на територіях, власниками яких є юридичні (недержавні) або фізичні особи.

Складовими таких автомобільних доріг можуть бути: земляне полотно, проїзна частина, споруди дорожнього водовідводу, штучні споруди та технічні засоби організації дорожнього руху.

Автомобільні дороги на приватних територіях можуть передаватися власниками приватних територій у державну або комунальну власність за рішенням відповідно Кабінету Міністрів України або органів місцевого самоврядування.

Стаття 26. Відповідальність власників

Власники приватних територій, на яких розміщені автомобільні дороги, відповідають за: відповідність автомобільних доріг діючим нормам безпеки руху;

відшкодування збитків учасникам дорожнього руху, що виникли через незадовільний стан автомобільних доріг на приватних територіях, у порядку, визначеному законом.

Розділ VI. ПЛАТНІ АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ

Стаття 27. Віднесення та порядок переведення автомобільних доріг загального користування до розряду платних

Віднесення автомобільних доріг загального користування та окремих їх ділянок, у тому числі мостових переходів, до розряду платних здійснюється з урахуванням державної стратегії розвитку мережі автомобільних доріг України на підставі окремого закону.

Подання до Кабінету Міністрів України про віднесення автомобільної дороги загального користування до розряду платних здійснює орган державного управління автомобільними дорогами за погодженням з органами місцевого самоврядування, по території яких проходить ця автомобільна дорога, на підставі техніко-економічного обґрунтування та/або проектно-кошторисної документації.

Автомобільні дороги відносять до розряду платних лише за умови їх суттєвого удосконалення та забезпечення альтернативного проїзду транспортних засобів безоплатними автомобільними дорогами.

Платні автомобільні дороги загального користування залишаються в державній власності, не підлягають приватизації, стосовно них не можуть вчинятися дії, наслідком яких може бути відчуження доріг з державної власності.

Стаття 28. Контроль стану платних автомобільних доріг загального користування

Контроль стану платних автомобільних доріг загального користування, умов руху та справляння плати за проїзд ними здійснюється органом державного управління автомобільними дорогами загального користування.

Стаття 29. Плата за проїзд платними автомобільними дорогами загального користування

Автомобільна дорога загального користування може бути платною як по всій довжині, так і на окремих її ділянках.

Плата за проїзд платними автомобільними дорогами загального користування справляється з усіх транспортних засобів, що проїжджають такими дорогами.

Максимальний розмір плати та порядок її справляння встановлюються Кабінетом Міністрів України.

На період надзвичайних ситуацій та стихійного лиха, катастроф, епідемій і епізоотій тощо плата за проїзд не справляється.

Справляння плати за проїзд припиняється та відновлюється за рішенням Кабінету Міністрів України.

Плата за проїзд спрямовується до Державного бюджету України, має виключно цільовий характер і використовується в першу чергу на погашення залучених кредитних ресурсів та

витрати, пов'язані з ремонтом та утриманням платної дороги, а також на фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання інших автомобільних доріг загального користування.

Стаття 30. Забезпечення функціонування платних автомобільних доріг загального користування

Функціонування платних автомобільних доріг загального користування забезпечують державні дорожні підприємства, що належать до сфери управління органу державного управління автомобільними дорогами загального користування або концесіонери.

Орган державного управління автомобільними дорогами загального користування щороку проводить перевірку щодо відповідності стану та використання платної дороги встановленим вимогам та надає пропозиції щодо притягнення винних у порушенні правил і норм утримання дороги до відповідальності.

Стаття 31. Відповідальність за функціонування платних автомобільних доріг загального користування

Органи управління, що забезпечують функціонування платних автомобільних доріг загального користування, несуть відповідальність за їх технічний стан, відповідність правилам і нормам утримання та ремонту автомобільних доріг і в порядку, визначеному законом, компенсують користувачам завдані збитки.

Розділ VII. КОРИСТУВАННЯ АВТОМОБІЛЬНИМИ ДОРОГАМИ

Стаття 32. Права та обов'язки користувачів автомобільних доріг

Користувачі автомобільних доріг мають право на:

безперервні, безпечні та зручні умови руху;

отримання оперативної інформації про дорожні умови та напрямки руху;

відшкодування збитків у порядку, визначеному законом.

Користувачі автомобільних доріг зобов'язані:

1) дотримуватися вимог правил дорожнього руху;

2) використовувати транспортні засоби, конструкція та технічний стан яких відповідають вимогам установлених в Україні правил, норм та стандартів;

3) не забруднювати проїзну частину та смугу відведення доріг;

4) не створювати своїми діями загрози безпеці дорожнього руху;

5) повідомляти відповідні дорожньо-експлуатаційні організації або відповідні державні органи з безпеки дорожнього руху про виявлення перешкоди дорожньому руху;

6) не завдавати своїми діями шкоди автомобільним дорогам, їх складовим та користувачам цих доріг;

7) нести відповідальність за шкоду, заподіяну автомобільним дорогам, згідно із законом.

Стаття 33. Організація руху транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, встановлені державними стандартами та нормативно-правовими актами

Рух транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, встановлені державними стандартами та нормативно-правовими актами, дозволяється за погодженнями з відповідними органами у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 34. Організація руху транспортних засобів на гусеничному ході

Рух транспортних засобів на гусеничному ході проїзною частиною доріг з твердим покриттям та їх узбіччями забороняється.

Стаття 35. Організація руху велосипедів, гужового транспорту та прогону тварин

Рух велосипедів, гужового транспорту, вершників і нав'ючених тварин та прогін домашніх тварин організується з використанням дублюючих шляхів, узбіч, а на автомобільних дорогах державного значення - обмежується.

Стаття 36. Порядок використання автомобільних доріг у випадках, не пов'язаних з основним їх призначенням

Порядок використання автомобільних доріг загального користування для проведення народних гулянь та інших масових заходів визначають місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Спортивні змагання (кроси, автоперегони, велоперегони тощо) на автомобільних дорогах проводяться з дозволу державних органів управління автомобільними дорогами та відповідних державних органів з безпеки дорожнього руху в порядку, передбаченому законодавством.

Стаття 37. Проведення виробничої діяльності на автомобільних дорогах

Будівництво споруд, об'єктів дорожнього сервісу, автозаправних станцій, прокладення інженерних мереж та виконання інших робіт у межах смуги відведення автомобільних доріг здійснюються згідно з дозволом органів державного управління автомобільними дорогами та за попереднім погодженням з відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України в порядку, передбаченому законодавством України.

Органи державного управління автомобільними дорогами видають за погодженням з відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України на платній основі дозволу на розміщення, будівництво, реконструкцію та функціонування в межах смуги відведення автомобільних доріг загального користування об'єктів, зазначених у частині першій цієї статті, в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Органи державного управління автомобільними дорогами у 30-денний строк приймають рішення про видачу дозволу на розміщення, будівництво, реконструкцію та функціонування в межах смуги відведення автомобільних доріг загального користування об'єктів, зазначених у частині першій цієї статті, або про відмову у видачі такого дозволу.

Підставою для відмови у видачі та анулювання дозволу можуть бути:

попереднє визначення даної ділянки дороги для іншого об'єкта або споруди;

віднесення ділянки дороги до аварійно-небезпечної або місця чи ділянки концентрації дорожньо-транспортних пригод;

невідповідність місця розташування об'єкта дорожнього сервісу нормативним вимогам та планам розвитку інфраструктури дорожнього сервісу;

перспективні плани реконструкції або розширення автомобільної дороги, що призведе до демонтажу споруд.

Під час реконструкції та ремонту автомобільних доріг перенесення споруд і комунікацій об'єктів дорожнього сервісу в межах смуги відведення здійснюється за рахунок їх власника, про що інформують власника не пізніше ніж за один місяць до початку проведення робіт.

Усі спори, пов'язані з провадженням виробничої діяльності на автомобільних дорогах, вирішуються в судовому порядку.

Стаття 38. Розміщення рекламоносіїв на автомобільних дорогах

Розміщення рекламоносіїв у межах смуги відведення автомобільних доріг здійснюється відповідно до вимог законів та інших нормативно-правових актів за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами або їх власниками та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Забороняється розміщення рекламоносіїв, що перешкоджають оцінці дорожньо-транспортної ситуації або мають схожість (за зовнішніми ознаками, зображенням чи звуковим ефектом) з

технічними засобами організації дорожнього руху і спеціальними сигналами, а також рекламоносіїв, що створюють ефект присутності на дорозі пішоходів або транспортних засобів.

Рекламоносії, що розміщуються у межах смуги відведення автомобільних доріг, не мають:

погіршувати умови безпеки дорожнього руху;

погіршувати видимість на дорозі, затемняти або знижувати ефективність сприймання дорожніх знаків, світлофорів та інших технічних засобів організації дорожнього руху;

обмежувати видимість у напрямку руху, бокову видимість та видимість технічних засобів організації дорожнього руху або заважати сприйманню їх учасниками дорожнього руху;

засліплювати учасників дорожнього руху, у тому числі внаслідок дії ефекту світлоповернення від рекламоносія;

зменшувати габарити шляхопроводів та інших інженерних споруд;

заважати руху пішоходів;

створювати звукові ефекти, що негативно впливають на умови руху.

Кошти за рекламу стягуються власниками доріг відповідно до законодавства.

Стаття 39. Дотримання вимог санітарних норм

Власники та користувачі автомобільних доріг несуть відповідальність за дотримання вимог санітарних норм згідно із законом.

Розділ VIII. ФІНАНСУВАННЯ БУДІВНИЦТВА, РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕМОНТУ ТА УТРИМАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

Стаття 40. Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування

Джерела фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування визначаються згідно із законами України про Державний бюджет України на відповідний рік, законами України "Про джерела фінансування дорожнього господарства України", "Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг", а також іншими нормативно-правовими актами.

Розподіл коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг загального користування здійснюється з метою забезпечення сталого функціонування та збалансованого розвитку мережі автомобільних доріг загального користування в регіонах відповідно до пріоритетів, визначених державною стратегією та державними програмами, з урахуванням фактичного стану автомобільних доріг.

У першу чергу кошти спрямовуються на розбудову національної мережі міжнародних автомобільних доріг, збереження та розвиток автомобільних доріг, що забезпечують транспортний зв'язок сільських населених пунктів, забезпечення безпеки руху та екологічного стану доріг, ремонт та реконструкцію мостів та шляхопроводів, ремонт проїзної частини вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами загального користування державного значення та входять до Єдиної транспортної системи України, а також на будівництво доріг на обходах міст та інших населених пунктів.

Фінансування будівництва та реконструкції об'єктів дорожнього господарства, що мають загальнодержавне значення та забезпечують функціонування Єдиної транспортної системи України, може здійснюватися із загального фонду державного бюджету, про що у законі про державний бюджет робиться окремий запис.

Стаття 41. Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів здійснюється за рахунок бюджетів міст та інших населених пунктів, а також інших джерел фінансування, визначених законодавством.

Розподіл коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів здійснюється відповідними органами місцевого самоврядування, у віданні яких вони знаходяться, з метою збереження та розвитку вулично-дорожньої мережі відповідно до пріоритетів, визначених державними програмами та перспективними планами розвитку транспортної системи міст та інших населених пунктів, з урахуванням фактичного стану вулично-дорожньої мережі.

У першу чергу кошти спрямовуються на реконструкцію та ремонт вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами загального користування державного значення та входять до Єдиної транспортної системи України, забезпечення безпеки руху та екологічного стану вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, ремонт і реконструкцію мостів та шляхопроводів.

Стаття 42. Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання відомчих (технологічних) та автомобільних доріг на приватних територіях

Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання відомчих (технологічних) та автомобільних доріг на приватних територіях здійснюється за рахунок юридичних або фізичних осіб, у власності яких вони знаходяться.

Розділ ІХ. СТАНДАРТИЗАЦІЯ БУДІВНИЦТВА, РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕМОНТУ ТА УТРИМАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

Стаття 43. Стандарти та норми з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг

Стандартизація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг спрямовується на:

здійснення єдиної державної технічної політики;

захист інтересів держави і користувачів автомобільних доріг стосовно дотримання будівельних норм і правил у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг;

забезпечення безпеки дорожнього руху та зменшення шкідливого впливу на довкілля, а також функціонування автомобільних доріг з урахуванням ризику виникнення природних і техногенних катастроф та інших надзвичайних ситуацій;

удосконалення нормативно-правової бази функціонування мережі автомобільних доріг, виконання робіт та надання послуг;

забезпечення обороноздатності та мобілізаційної готовності держави.

Стаття 44. Розробка та затвердження стандартів і норм

Розробка стандартів і норм з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг проводиться органом державного управління автомобільними дорогами за погодженням з відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Затвердження державних стандартів з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері технічного регулювання.

Розділ Х. ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ У ПРОЦЕСІ БУДІВНИЦТВА, РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕМОНТУ ТА УТРИМАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

Стаття 45. Охорона довкілля на автомобільних дорогах

У процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг повинні виконуватися вимоги та передбачатися заходи щодо охорони довкілля згідно з природоохоронним законодавством.

Земельні ділянки, що тимчасово були зайняті у процесі будівництва, реконструкції та ремонту автомобільних доріг, підлягають рекультивації згідно з природоохоронним законодавством.

Стаття 46. Захист атмосферного повітря

Захист атмосферного повітря повинен здійснюватися згідно з природоохоронним законодавством.

Проектні рішення щодо будівництва, реконструкції, ремонту автомобільних доріг та методи їх утримання повинні забезпечувати мінімізацію шкідливих викидів в атмосферу транспортними засобами та дорожніми виробничими базами.

Забороняється експлуатація дорожньої техніки, в якій шкідливі викиди в атмосферу перевищують допустимі норми.

Забороняється використання дорожньо-будівельних матеріалів, які забруднюють атмосферне повітря понад допустимі норми.

Стаття 47. Захист водних ресурсів

Захист водних ресурсів повинен здійснюватися згідно з природоохоронним законодавством.

Забороняється використовувати дорожньо-будівельні матеріали, які забруднюють водні ресурси понад допустимі норми.

При організації поверхневого водовідводу на ділянках будівництва, реконструкції та ремонту доріг і мостів, а також на майданчиках зберігання дорожньо-будівельних та протиожеледних матеріалів необхідно передбачати заходи, що запобігають забрудненню водоймищ та ґрунтових вод шкідливими речовинами.

Стаття 48. Захист зелених насаджень

Захист зелених насаджень повинен здійснюватися згідно з природоохоронним законодавством.

Не допускається проводити рубки дерев у снігозахисних лісосмугах та у межах смуги відведення автомобільної дороги, які не пов'язані із забезпеченням безпеки дорожнього руху відповідно до вимог нормативно-правових актів та виконанням робіт з розширення доріг.

Розділ XI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ

Стаття 49. Відповідальність за порушення законодавства про автомобільні дороги

Власники і користувачі автомобільних доріг, винні у порушенні цього Закону, несуть відповідальність згідно із законом.

Розділ XII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк від дня набрання чинності цим Законом: подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом; привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.
3. До приведення у відповідність із Законом України "Про автомобільні дороги" закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Президент України

В. ЮЩЕНКО

**м. Київ
8 вересня 2005 року
N 2862-IV**

УКАЗ Президента України

Про Положення про Державну інспекцію України з безпеки на наземному транспорті

1. Затвердити Положення про Державну інспекцію України з безпеки на наземному транспорті (додається).
2. Кабінету Міністрів України у двомісячний строк:
передбачити видатки на утримання Державної інспекції України з безпеки на наземному транспорті;
вирішити питання щодо передачі майна, необхідного для забезпечення діяльності Державної інспекції України з безпеки на наземному транспорті;
подати пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Указом;
привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Указом;
забезпечити приведення міністерствами та іншими органами виконавчої влади власних нормативно-правових актів у відповідність із цим Указом.
3. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

В. ЯНУКОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Указом Президента України
від 6 квітня 2011 року N 387/2011

ПОЛОЖЕННЯ

Про Державну інспекцію України з безпеки на наземному транспорті

1. Державна інспекція України з безпеки на наземному транспорті (Укртрансінспекція України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Віце-прем'єр-міністра України - Міністра інфраструктури України.
Укртрансінспекція України входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на автомобільному транспорті загального користування, на перевезення яким видано ліцензію, міському електричному, залізничному транспорті, експлуатації автомобільних доріг загального користування (далі - автомобільний, міський електричний, залізничний транспорт та ведення дорожнього господарства).
2. Укртрансінспекція України у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства інфраструктури України (далі - Міністерство), іншими актами законодавства України, а також дорученнями Президента України та Віце-прем'єр-міністра України - Міністра інфраструктури України.
3. Основними завданнями Укртрансінспекції України є:
реалізація державної політики з питань безпеки на автомобільному, міському електричному, залізничному транспорті та ведення дорожнього господарства;
внесення пропозицій щодо формування державної політики з питань безпеки на автомобільному транспорті, міському електричному, залізничному транспорті та ведення дорожнього господарства.
4. Укртрансінспекція України відповідно до покладених на неї завдань:

- 1) здійснює організацію роботи та контроль за виконанням загальнодержавних програм, планів, заходів з питань безпеки на автомобільному, міському електричному, залізничному транспорті та ведення дорожнього господарства;
- 2) веде облік та здійснює аналіз катастроф, аварій, подій на автомобільному, міському електричному, залізничному транспорті;
- 3) проводить експертизу умов транспортування небезпечних вантажів на автомобільному, міському електричному, залізничному транспорті;
- 4) розробляє профілактичні заходи щодо попередження катастроф, аварій, подій на автомобільному, міському електричному, залізничному транспорті;
- 5) веде облік пожеж транспортних засобів на автомобільному, міському електричному, залізничному транспорті;
- 6) видає ліцензії на право здійснення господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів, багажу автомобільним, залізничним транспортом;
- 7) здійснює контроль за дотриманням ліцензійних умов при здійсненні господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів, багажу автомобільним, залізничним транспортом;
- 8) веде електронну базу даних про осіб, які пройшли спеціальне навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів автомобільним, залізничним транспортом;
- 9) здійснює нагляд за дотриманням вимог щодо запобігання забрудненню навколишнього природного середовища автомобільним, залізничним транспортом;
- 10) здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства, норм та стандартів на автомобільному, міському електричному, залізничному транспорті;
- 11) здійснює сертифікацію на автомобільному, міському електричному, залізничному транспорті;
- 12) здійснює інші повноваження, визначені законами України та покладені на неї Президентом України.

4.1. Укртрансінспекція України у сфері залізничного транспорту:

- 1) здійснює державний нагляд та контроль за дотриманням вимог нормативно-правових актів щодо забезпечення безпеки руху на залізничному транспорті;
- 2) здійснює перевірку готовності аварійно-відбудовних формувань, пошуково-рятувальних служб до ліквідації наслідків катастроф, аварій, подій тощо;
- 3) здійснює контроль і нагляд за організацією безпечного перевезення небезпечних, надгабаритних і великовагових вантажів;
- 4) проводить перевірки з питань організації роботи, пов'язаної із забезпеченням безпеки руху транспортних засобів залізничного транспорту;
- 5) здійснює контроль і нагляд за дотриманням правил, спрямованих на забезпечення збереження вантажів на залізничному транспорті.

4.2. Укртрансінспекція України у сфері автомобільного та міського електричного транспорту:

- 1) затверджує мережу міжнародних та міжміських і приміських автобусних маршрутів загального користування, що виходять за межі території області (міжобласних маршрутів), та веде реєстр таких маршрутів;
- 2) видає дозвільні документи на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів;
- 3) затверджує паспорти міжнародних та міжміських і приміських автобусних маршрутів, що виходять за межі території області (міжобласних маршрутів);
- 4) погоджує паспорти міжміських та приміських автобусних маршрутів регулярних спеціальних перевезень, що виходять за межі території області (міжобласних маршрутів);

- 5) погоджує нормативну документацію на конструкцію та обладнання автомобільних транспортних засобів;
- 6) здійснює державний контроль технічного стану об'єктів міського електричного транспорту і забезпечення безпеки його руху;
- 7) здійснює державний контроль і нагляд за дотриманням вимог нормативно-правових актів щодо забезпечення безпеки на автомобільному транспорті;
- 8) здійснює контроль за виконанням перевізниками вимог міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень;
- 9) здійснює контроль за дотриманням перевізниками вимог законодавства про міський електричний транспорт;
- 10) організовує та проводить конкурси з перевезення пасажирів на міжнародних та міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, які виходять за межі території області (міжобласних маршрутах);
- 11) встановлює та розриває відносини з переможцями конкурсу (видача дозволу, його анулювання);
- 12) здійснює контроль за дотриманням умов перевезень, визначених дозволом на перевезення на міжобласних автобусних маршрутах;
- 13) приймає рішення щодо доцільності відкриття міжобласних автобусних маршрутів;
- 14) погоджує розклад руху автобусів на міжміських автобусних маршрутах, які не виходять за межі території області;
- 15) вносить зміни до розкладу руху міжобласних автобусних маршрутів;
- 16) узгоджує нормативну документацію на конструкції колісних транспортних засобів та їх складових частин, на переобладнання колісних транспортних засобів, спеціальні і спеціалізовані колісні транспортні засоби та експлуатаційні матеріали, на устаткування, обладнання для ремонту і обслуговування колісних транспортних засобів;
- 17) видає свідоцтва про відповідність транспортного засобу вимогам Угоди про міжнародні перевезення швидкопсувних харчових продуктів та про спеціальні транспортні засоби, які призначені для цих перевезень (Свідоцтво УПШ);
- 18) видає свідоцтва про встановлення класу автобуса за параметрами комфортності;
- 19) видає свідоцтва про атестацію автостанцій та веде перелік атестованих автостанцій;
- 20) веде реєстр сертифікатів затвердження типу і виданих виробниками сертифікатів відповідності колісних транспортних засобів та обладнання;
- 21) здійснює диспетчерський контроль за роботою автомобільних перевізників, що здійснюють перевезення пасажирів на міжобласних маршрутах загального користування;
- 22) видає ліцензійні картки на транспортні засоби суб'єкта господарювання;
- 23) здійснює габаритно-ваговий контроль транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон та на автомобільних дорогах загального користування;
- 24) здійснює контроль і нагляд за дотриманням правил перевезення небезпечних вантажів у пунктах пропуску через державний кордон;
- 25) здійснює контроль за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом в пунктах пропуску через державний кордон України та в пунктах видачі дозволів автомобільним перевізникам України;
- 26) веде перелік суб'єктів господарювання, що здійснюють установа та технічне обслуговування контрольних пристроїв (тахографів) в автомобільних транспортних засобах;
- 27) здійснює інші повноваження, визначені законами України та покладені на неї Президентом України.

4.3. Укртрансінспекція України у сфері дорожнього господарства:

- 1) встановлює за погодженням з відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху тимчасові обмеження руху транспортних засобів при проведенні ремонтних та інших робіт на автомобільних дорогах загального користування;
- 2) обмежує або забороняє з повідомленням відповідного підрозділу Державтоінспекції Міністерства внутрішніх справ України рух транспортних засобів у разі виникнення загрози життю або здоров'ю учасників дорожнього руху, безпеці вантажів або можливості заподіяння пошкоджень автомобільним дорогам загального користування, у тому числі за складних погодних умов;
- 3) приймає рішення щодо введення відповідних обмежень у русі, вирубки дерев або інших зелених насаджень у смузі відведення автомобільної дороги загального користування, якщо це пов'язано із забезпеченням безпеки дорожнього руху та виконанням робіт із розширення доріг, а за погодженням з відповідним підрозділом Державтоінспекції Міністерства внутрішніх справ України - рішення щодо запровадження необхідних заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних стандартів, норм, правил, у тому числі шляхом упровадження необхідних технічних засобів організації дорожнього руху;
- 4) контролює стан вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами загального користування і входять до Єдиної транспортної системи України, та здійснює заходи щодо забезпечення їх належного стану;
- 5) приймає за погодженням із відповідним підрозділом Державтоінспекції Міністерства внутрішніх справ України рішення щодо демонтування технічних засобів та рекламоносіїв, що встановлені в межах смуги відведення автомобільної дороги з порушенням вимог законодавства;
- 6) бере участь відповідно до законодавства у розслідуванні причин дорожньо-транспортних пригод;
- 7) видає за погодженням з відповідними підрозділами Державтоінспекції Міністерства внутрішніх справ України дозволи на розміщення, будівництво, реконструкцію і функціонування споруд, об'єктів дорожнього сервісу, пересувних об'єктів дорожнього сервісу, прокладення інженерних мереж, виконання інших робіт у межах смуги відведення автомобільних доріг та улаштування заїздів, виїздів і перехідно-швидкісних смуг до об'єктів дорожнього сервісу, які розміщуються повністю або частково на землях дорожнього господарства чи експлуатація яких потребує використання зазначених земель;
- 8) надає погодження на будівництво та облаштування об'єктів сервісу на земельних ділянках, суміжних із землями дорожнього господарства вздовж автомобільних доріг;
- 9) здійснює контроль за додержанням технічних регламентів із підтвердження відповідності, технічних регламентів, стандартів, норм і правил, станом засобів вимірювань, а також інших вимог, пов'язаних з якістю продукції;
- 10) встановлює сезонні обмеження на рух великовагових та/або великогабаритних транспортних засобів за певними маршрутами чи на окремих ділянках автомобільних доріг за такими маршрутами.

5. Укртрансінспекція України з метою організації своєї діяльності:

- 1) узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів Міністерства та в установленому порядку подає їх Віце-прем'єр-міністру України - Міністру інфраструктури України;
- 2) за дорученням Віце-прем'єр-міністра України - Міністра інфраструктури України: вносить пропозиції щодо розробки державної політики та впроваджує її у сфері міжнародного співробітництва з питань безпеки на автомобільному, міському електричному, залізничному транспорті та ведення дорожнього господарства;

бере в установленому порядку участь у діяльності міжнародних організацій та забезпечує виконання зобов'язань, що випливають із членства в таких організаціях;

бере участь у розробці міжнародних договорів;

3) здійснює в установленому порядку добір кадрів в апарат Укртрансінспекції України та на керівні посади в її територіальних органах, формує в установленому порядку кадровий резерв на відповідні посади, організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та працівників апарату Укртрансінспекції України та її територіальних органів;

4) забезпечує в межах повноважень здійснення заходів щодо запобігання корупції і контроль за їх здійсненням в апараті Укртрансінспекції України, її територіальних органах;

5) організовує планово-фінансову роботу в апараті Укртрансінспекції України, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів, забезпечує організацію та вдосконалення бухгалтерського обліку;

6) організовує розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Укртрансінспекції України;

7) забезпечує у межах повноважень реалізацію державної політики стосовно державної таємниці, контроль за її збереженням в апараті Укртрансінспекції України;

8) забезпечує у межах своїх повноважень виконання завдань мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності держави;

9) організовує ведення діловодства та архіву в апараті Укртрансінспекції України відповідно до встановлених правил.

6. Укртрансінспекція України для виконання покладених на неї завдань має право в установленому порядку:

1) залучати спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, вчених, представників інститутів громадянського суспільства (за згодою) для розгляду питань, що належать до компетенції Укртрансінспекції України;

2) одержувати безоплатно від міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування інформацію, документи і матеріали, зокрема від органів статистики - статистичні дані, необхідні для виконання покладених завдань;

3) користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державними, в тому числі урядовими, системами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами;

4) скликати наради з питань, що належать до її компетенції;

5) у випадках, передбачених законом, складати протоколи про адміністративні правопорушення, розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення.

7. Укртрансінспекція України реалізовує свої повноваження безпосередньо та через свої територіальні органи - управління в Автономній Республіці Крим, обласні, Київське та Севастопольське міські, районні управління.

8. Укртрансінспекція України у процесі виконання покладених на неї завдань взаємодіє в установленому порядку з іншими органами виконавчої влади, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, а також всеукраїнськими об'єднаннями профспілок і всеукраїнськими об'єднаннями роботодавців.

9. Укртрансінспекція України у межах своїх повноважень, на основі і на виконання Конституції та законів України, актів і доручень Президента України, актів Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства, інших актів законодавства, а також доручень Президента України та Віце-прем'єр-міністра України - Міністра інфраструктури України видає накази організаційно-розпорядчого характеру, які підписує Голова Укртрансінспекції України.

10. Укртрансінспекцію України очолює Голова, який призначається на посаду за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозицій Віце-прем'єр-міністра України - Міністра інфраструктури України, та звільняється з посади Президентом України.

Голова Укртрансінспекції України:

1) очолює Укртрансінспекцію України, здійснює керівництво її діяльністю, представляє Укртрансінспекцію України у відносинах з іншими органами, підприємствами, установами та організаціями;

2) вносить на розгляд Віце-прем'єр-міністра України - Міністра інфраструктури України пропозиції щодо формування державної політики з питань безпеки на автомобільному транспорті, міському електричному, залізничному транспорті та ведення дорожнього господарства і розроблені Укртрансінспекцією України проекти законів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства з питань, що належать до сфери діяльності Укртрансінспекції України;

3) забезпечує виконання Укртрансінспекцією України та її територіальними органами Конституції та законів України, актів та доручень Президента України, актів Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства з питань, що належать до сфери діяльності Укртрансінспекції України, та доручень Віце-прем'єр-міністра України - Міністра інфраструктури України;

4) затверджує за погодженням з Віце-прем'єр-міністром України - Міністром інфраструктури України схвалені на засіданні колегії річний план роботи Укртрансінспекції України, заходи щодо реалізації основних напрямів та пріоритетних цілей її діяльності відповідно до визначених завдань;

5) звітує перед Віце-прем'єр-міністром України - Міністром інфраструктури України про виконання Укртрансінспекцією України річного плану роботи та покладених на неї завдань, про усунення порушень і недоліків, виявлених під час проведення перевірок діяльності Укртрансінспекції України, її територіальних органів, а також про притягнення до відповідальності посадових осіб, винних у допущених порушеннях;

6) вносить пропозиції Віце-прем'єр-міністру України - Міністру інфраструктури України щодо кандидатур на посади своїх заступників;

7) затверджує за погодженням із Віце-прем'єр-міністром України - Міністром інфраструктури України структуру апарату Укртрансінспекції України, затверджує положення про структурні підрозділи апарату Укртрансінспекції України;

8) вносить Віце-прем'єр-міністру України - Міністру інфраструктури України пропозиції щодо утворення в межах граничної чисельності державних службовців та працівників Укртрансінспекції України і коштів, передбачених на її утримання, а також щодо ліквідації, реорганізації Кабінетом Міністрів України територіальних органів Укртрансінспекції України, які є юридичними особами публічного права;

9) утворює в межах граничної чисельності державних службовців та працівників Укртрансінспекції України і коштів, передбачених на її утримання, ліквідує, реорганізовує за погодженням з Кабінетом Міністрів України та Віце-прем'єр-міністром України - Міністром інфраструктури України територіальні органи Укртрансінспекції України як структурні підрозділи її апарату;

10) призначає на посади за погодженням із Віце-прем'єр-міністром України - Міністром інфраструктури України та головами відповідних місцевих державних адміністрацій, звільняє з посад керівників територіальних органів Укртрансінспекції України;

11) затверджує розподіл обов'язків між своїми заступниками;

12) забезпечує взаємодію Укртрансінспекції України зі структурним підрозділом Міністерства, відповідальним за взаємодію з Укртрансінспекцією України;

13) забезпечує дотримання встановленого Віце-прем'єр-міністром України - Міністром інфраструктури України порядку обміну інформацією між Міністерством та Укртрансінспекцією України і вчасність її подання;

14) проводить особистий прийом громадян;

15) скликає та проводить наради з питань, що належать до компетенції Укртрансінспекції України;

16) здійснює інші повноваження відповідно до законів України та актів Президента України.

11. Голова Укртрансінспекції України має двох заступників, у тому числі одного першого, які призначаються на посади за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозицій Голови Укртрансінспекції України, погоджених із Віце-прем'єр-міністром України - Міністром інфраструктури України, та звільняються з посад Президентом України.

12. Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Укртрансінспекції України, обговорення найважливіших напрямів її діяльності в Укртрансінспекції України утворюється колегія у складі Голови Укртрансінспекції України (голова колегії), першого заступника та заступника Голови Укртрансінспекції України за посадою, визначених посадових осіб Міністерства. У разі потреби до складу колегії Укртрансінспекції України можуть входити керівники структурних підрозділів Укртрансінспекції України, а також у встановленому порядку інші особи.

Рішення колегії можуть бути реалізовані шляхом видання відповідного наказу Укртрансінспекції України.

Для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності в Укртрансінспекції України можуть утворюватися постійні або тимчасові консультативні, дорадчі органи.

Рішення про утворення чи ліквідацію колегії, постійних або тимчасових консультативних, дорадчих органів, їх кількісний та персональний склад, положення про них затверджує Голова Укртрансінспекції України.

13. Граничну чисельність державних службовців та працівників Укртрансінспекції України затверджує Кабінет Міністрів України.

Структуру апарату Укртрансінспекції України затверджує її Голова за погодженням із Віце-прем'єр-міністром України - Міністром інфраструктури України.

Штатний розпис, кошторис Укртрансінспекції України затверджує Голова Укртрансінспекції України за погодженням із Міністерством фінансів України.

Укртрансінспекція України є юридичною особою публічного права, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в органах Державної казначейської служби України.

Глава Адміністрації Президента України

С. ЛЬОВОЧКІН

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо підвищення ефективності управління дорожнім господарством України

З метою підвищення ефективності функціонування автомобільних доріг України, управління дорожнім господарством та відповідно до пункту 15 частини першої статті 106 Конституції України **постановляю**:

1. Утворити Державну службу автомобільних доріг України як центральний орган виконавчої влади, ліквідувавши Українську державну корпорацію по будівництву, ремонту та утриманню автомобільних доріг.

Частина друга статті 1 втратила чинність

2. Кабінету Міністрів України в установленому порядку:

ужити заходів щодо ліквідації Української державної корпорації по будівництву, ремонту та утриманню автомобільних доріг;

затвердити граничну чисельність працівників Державної служби автомобільних доріг України і вирішити питання, пов'язані із забезпеченням її функціонування;

подати в місячний строк проект Положення про Державну службу автомобільних доріг України, а також пропозиції щодо приведення актів Президента України у відповідність із цим Указом;

утворити у тримісячний строк Державну акціонерну компанію "Автомобільні дороги України", передавши до її статутного фонду майно державних підприємств, що входили до складу Української державної корпорації по будівництву, ремонту та утриманню автомобільних доріг;

привести свої рішення у відповідність із цим Указом.

3. Визнати таким, що втратив чинність, Указ Президента України від 8 вересня 1994 року N 510 "Про Українську державну корпорацію по будівництву, ремонту та утриманню автомобільних доріг".

Президент України

м. Київ

8 листопада 2001 року

N 1056/2001

Л. КУЧМА

ПОСТАНОВА

від 16 квітня 2007 р. N 628

Київ

Про затвердження Положення про Державну службу автомобільних доріг України

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити Положення про Державну службу автомобільних доріг України, що додається.
2. Державній службі автомобільних доріг привести у двомісячний строк власні нормативно-правові акти у відповідність з цією постановою.
3. Ця постанова набирає чинності з 1 травня 2007 року.

Прем'єр-міністр України

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 16 квітня 2007 р. N 628

ПОЛОЖЕННЯ

про Державну службу автомобільних доріг України

1. Державна служба автомобільних доріг України (Укравтодор) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра транспорту та зв'язку.

2. Укравтодор у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, а також указами Президента України і постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, наказами Міністра транспорту та зв'язку та цим Положенням.

Укравтодор узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо удосконалення законодавства і в установленому порядку вносить їх на розгляд Кабінету Міністрів України.

Укравтодор організовує у межах своїх повноважень виконання актів законодавства та здійснює контроль за їх реалізацією.

3. Основними завданнями Укравтодору є:

підготовка пропозицій щодо формування державної політики у сфері дорожнього господарства та забезпечення її реалізації;

розроблення і реалізація стратегії розвитку дорожнього господарства;

підготовка та організація виконання з питань, що належать до його компетенції, державних програм розбудови транспортних коридорів, забезпечення надійного і безпечного руху автомобільними дорогами загального користування (далі - автомобільні дороги), вдосконалення і забезпечення розвитку дорожнього господарства;

здійснення відповідно до законодавства державного регулювання і контролю у сфері дорожнього господарства, державного управління автомобільними дорогами;

організація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг, відповідного інженерного облаштування, об'єктів дорожнього сервісу та інших споруд.

4. Укравтодор відповідно до покладених на нього завдань:

- 1) подає в установленому порядку пропозиції щодо формування державної політики у сфері дорожнього господарства і забезпечує її реалізацію, здійснює управління у зазначеній сфері, а також міжгалузеву координацію та функціональне регулювання з питань, що належать до його компетенції;
- 2) аналізує стан розвитку дорожнього господарства і рівень задоволення суспільних потреб в автомобільних дорогах, готує пропозиції щодо забезпечення розвитку їх мережі, розробляє і в межах своїх повноважень здійснює заходи щодо забезпечення розвитку дорожнього господарства;
- 3) бере участь у розробленні проектів Державного бюджету, прогнозних і програмних документів з питань економічного і соціального розвитку України та Програми діяльності Кабінету Міністрів України;
- 4) бере участь у межах своїх повноважень у підготовці пропозицій щодо формування і реалізації державної економічної, науково-технічної, інноваційної, інвестиційної, кадрової, соціальної, зовнішньоекономічної, податкової, антимонопольної та цінової політики у сфері дорожнього господарства;
- 5) розробляє державні програми розвитку дорожнього господарства та забезпечує їх виконання;
- 6) вживає у межах своїх повноважень заходів до створення рівних умов господарювання для підприємств, установ та організацій, що провадять діяльність у сфері дорожнього господарства, незалежно від форми власності;
- 7) погоджує відповідно до законодавства питання щодо:
будівництва споруд, комплексів дорожнього сервісу, автозаправних станцій, прокладення інженерних мереж та виконання інших робіт у межах смуги відведення автомобільних доріг;
розміщення рекламоносіїв у межах смуги відведення автомобільних доріг;
- 8) здійснює відповідно до законодавства управління коштами Державного дорожнього фонду та в межах своїх повноважень визначає напрями використання бюджетних коштів, призначених для фінансування дорожнього господарства;
- 9) виступає в установленому порядку державним замовником наукових і науково-технічних досліджень з питань функціонування та розвитку дорожнього господарства;
- 10) координує здійснення заходів щодо впровадження енергозберігаючих технологій у сфері дорожнього господарства;
- 11) бере участь у межах своїх повноважень у розробленні та виконанні державних екологічних програм, заходів з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;
- 12) виконує функції з управління автомобільними дорогами та іншими об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління;
- 13) вживає заходів до удосконалення механізму державного регулювання у сфері дорожнього господарства, створення правових та економічних умов для стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності у зазначеній сфері;
- 14) бере участь у розробленні механізму перебудови структури дорожнього господарства та вдосконалення його системи управління;
- 15) веде статистичний облік автомобільних доріг, забезпечує їх паспортизацію, а також веде облік відповідного інженерного облаштування, об'єктів дорожнього сервісу, інших споруд;
- 16) подає в установленому порядку Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо формування переліків автомобільних доріг державного значення, погоджує зміни, що вносяться до переліків автомобільних доріг місцевого значення;
- 17) погоджує відповідно до законодавства маршрути проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами;

- 18) забезпечує здійснення контролю за ваговими та габаритними параметрами транспортних засобів на автомобільних дорогах;
- 19) здійснює згідно із законодавством закупівлю товарів, робіт і послуг за рахунок бюджетних коштів;
- 20) організовує проведення робіт з надання автомобільних доріг у концесію;
- 21) здійснює в межах своїх повноважень контроль за додержанням вимог законодавства з питань користування та охорони автомобільних доріг;
- 22) аналізує інформацію про стан автомобільних доріг та безпеки дорожнього руху, організовує проведення діагностики і оцінки транспортно-експлуатаційного стану зазначених доріг, відповідного інженерного облаштування та інших споруд, розробляє і здійснює заходи щодо підвищення рівня їх якості;
- 23) подає в установленому порядку пропозиції щодо визначення особливостей приватизації державного майна, що перебуває у сфері його управління;
- 24) бере участь у межах своїх повноважень у розробленні та здійсненні організаційних, інженерно-технічних та інших заходів щодо підготовки єдиної транспортної системи до функціонування в особливий період; забезпечує у разі запровадження в державі особливого періоду переведення об'єктів дорожньої інфраструктури на відповідний режим функціонування, технічне прикриття та відбудову автомобільних доріг;
- 25) бере участь відповідно до законодавства у розслідуванні причин аварій і катастроф на автомобільних дорогах, проводить службові розслідування;
- 26) розробляє і здійснює заходи щодо забезпечення функціонування дорожнього господарства в умовах стихійного лиха, у разі виникнення аварії, катастрофи, іншої надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру, під час ліквідації їх наслідків;
- 27) здійснює в межах своїх повноважень контроль за станом робіт із запобігання правопорушенням на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління;
- 28) забезпечує разом з МВС додержання вимог законодавства щодо охорони автомобільних доріг, відповідного інженерного облаштування та інших споруд;
- 29) забезпечує в установленому порядку складення та подання статистичної звітності з питань, що належать до його компетенції;
- 30) організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників дорожнього господарства;
- 31) проводить відповідно до законодавства роботу із залучення додаткових (небюджетних) джерел для фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг, відповідного інженерного облаштування та інших споруд, забезпечення розвитку виробничих потужностей дорожнього господарства;
- 32) забезпечує функціонування автоматизованих систем управління, зв'язку, інформаційного забезпечення на автомобільних дорогах;
- 33) координує діяльність підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, пов'язану з будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг;
- 34) затверджує у межах своїх повноважень галузеві стандарти, нормативно-технічну документацію з питань будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг, технічні умови виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг суб'єктами господарювання у сфері дорожнього господарства, а також здійснює контроль за їх додержанням;
- 35) забезпечує розроблення, проводить експертизу та затверджує в установленому порядку проектно-кошторисну документацію на здійснення будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг, відповідного інженерного облаштування та інших споруд;

- 36) забезпечує організацію будівництва та експлуатацію автомобільних доріг, відповідного інженерного облаштування, інших споруд, у тому числі на умовах концесії;
- 37) проводить моніторинг внутрішнього і зовнішнього ринку будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг;
- 38) затверджує відповідно до законодавства техніко-економічні обґрунтування, переліки, титули будов і проектно-вишукувальних робіт, організовує виконання дорожніх робіт та контроль за їх виконанням;
- 39) організовує в межах своїх повноважень розроблення і здійснення заходів щодо забезпечення інтеграції вітчизняного дорожнього господарства в європейську і світову транспортні системи;
- 40) бере участь відповідно до законодавства у підготовці міжнародних договорів України, готує пропозиції щодо їх укладення і денонсації, укладає міжнародні договори та забезпечує виконання Україною зобов'язань за такими договорами з питань, що належать до його компетенції;
- 41) здійснює заходи щодо забезпечення галузевого співробітництва України з ЄС, забезпечує у межах своїх повноважень адаптацію законодавства України до законодавства ЄС, проведення інших заходів щодо інтеграції України в ЄС;
- 42) забезпечує у межах своїх повноважень виконання завдань з мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності держави, визначених законодавством;
- 43) реалізує у межах своїх повноважень державну політику у сфері охорони державної таємниці, здійснює в установленому порядку контроль за станом охорони та збереження державної таємниці у центральному апараті Укравтодору, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління;
- 44) здійснює контроль за використанням підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери його управління, фінансових ресурсів, проводить оцінку ефективності господарської діяльності, виявляє порушення, що перешкоджають ефективному використанню коштів і майна, відтворенню виробництва, та здійснює заходи щодо запобігання таким порушенням;
- 45) приймає рішення про створення, реорганізацію і ліквідацію підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління;
- 46) укладає і розриває в установленому порядку контракти з керівниками державних підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, здійснює контроль за їх виконанням;
- 47) забезпечує в межах своїх повноважень реалізацію державної політики щодо оплати праці та соціального захисту працівників дорожнього господарства;
- 48) виконує інші функції відповідно до законодавства.

5. Укравтодор має право:

представляти Кабінет Міністрів України за його дорученням у міжнародних організаціях та під час укладення міжнародних договорів України;

залучати в установленому порядку спеціалістів центральних та місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій для розгляду питань, що належать до його компетенції;

утворювати у разі потреби в установленому порядку комісії, експертні та консультативні ради, робочі групи;

приймати у випадках та у порядку, передбачених законодавством, рішення про обмеження або заборону руху автомобільними дорогами;

одержувати в установленому законодавством порядку від центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

скликати в установленому порядку наради з питань, що належать до його компетенції.

6. Укравтодор під час виконання покладених на нього завдань взаємодіє з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, а також з відповідними органами інших держав.

7. Укравтодор у межах своїх повноважень на основі та на виконання актів законодавства видає накази, організовує і контролює їх виконання та у разі потреби видає разом з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади спільні акти.

Нормативно-правові акти Укравтодору підлягають реєстрації в установленому законодавством порядку.

8. Рішення Укравтодору, прийняті в межах його повноважень, обов'язкові для виконання іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та громадянами.

9. Укравтодор реалізує свої повноваження безпосередньо та через органи управління на місцях.

10. Укравтодор очолює Голова, якого призначає на посаду та звільняє з посади в установленому законодавством порядку Кабінет Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України.

Пропозиції Прем'єр-міністрові України щодо призначення на посаду та звільнення з посади Голови Укравтодору вносить Міністр транспорту та зв'язку.

Голова має заступників, які призначаються на посаду та звільняються з посади відповідно до законодавства Кабінетом Міністрів України.

11. Голова Укравтодору:

здійснює керівництво Укравтодором, несе персональну відповідальність перед Кабінетом Міністрів України за виконання покладених на нього завдань;

розподіляє обов'язки між заступниками та керівниками структурних підрозділів, визначає ступінь їх відповідальності;

призначає на посади та звільняє з посад працівників центрального апарату Укравтодору;

розглядає в установленому порядку питання щодо присвоєння працівникам центрального апарату Укравтодору відповідного рангу державного службовця, їх заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності.

12. Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Укравтодору, обговорення найважливіших напрямів його діяльності утворюється колегія у складі Голови (голова колегії), його заступників, керівників структурних підрозділів центрального апарату Укравтодору, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

У разі потреби до складу колегії можуть входити інші особи.

Членів колегії затверджує та увільняє від виконання обов'язків Голова Укравтодору.

Організаційною формою роботи колегії є засідання, періодичність і проведення яких визначає Голова.

Рішення колегії провадяться в життя наказами Укравтодору.

13. Для розгляду наукових рекомендацій та пропозицій щодо визначення основних напрямів діяльності, обговорення найважливіших програм та інших питань в Укравтодорі можуть утворюватися науково-технічна рада, інші дорадчі та консультативні органи.

Склад дорадчих та консультативних органів та положення про них затверджує Голова Укравтодору.

14. Граничну чисельність працівників Укравтодору затверджує Кабінет Міністрів України.

Структура центрального апарату та положення про структурні підрозділи Укравтодору затверджуються в установленому законодавством порядку.

Штатний розпис та кошторис Укравтодору затверджує Голова за погодженням з Мінфіном.

15. Укравтодор є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах Державного казначейства, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 28 лютого 2002 р. N 221

Київ

Про утворення відкритого акціонерного товариства "Державна акціонерна компанія "Автомобільні дороги України"

На виконання Указу Президента України від 8 листопада 2001 р. N 1056 "Про заходи щодо підвищення ефективності управління дорожнім господарством України" Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ**:

1. Прийняти пропозицію Державної служби автомобільних доріг, погоджену з Міністерством транспорту, Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції, Міністерством фінансів, Фондом державного майна та Антимонопольним комітетом, щодо утворення Державною службою автомобільних доріг відкритого акціонерного товариства "Державна акціонерна компанія "Автомобільні дороги України" (далі - Компанія).

2. Установити, що:

засновником Компанії є держава в особі Державної служби автомобільних доріг;

повноваження вищого органу управління покладаються на засновника Компанії;

у державній власності закріплюються 100 відсотків акцій Компанії із заборонаю їх відчуження, використання для формування статутних фондів будь-яких суб'єктів господарювання, передачі в управління будь-яким особам та вчинення будь-яких дій, наслідком яких може бути відчуження цих акцій з державної власності, зокрема передача в заставу, до прийняття окремого рішення щодо приватизації Компанії;

акціонерами Компанії є держава в особі Державної служби автомобільних доріг до прийняття в установленому порядку рішення про приватизацію Компанії.

3. Державній службі автомобільних доріг в місячний термін:

затвердити статут Компанії, склад її спостережної ради, правління та ревізійної комісії;

передати до статутного фонду Компанії майно державних підприємств, які належать до сфери управління Державної служби автомобільних доріг, з наступним перетворенням їх у дочірні підприємства.

Прем'єр-міністр України

А. КІНАХ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 14 квітня 1997 р. N 341

Київ

Про Положення про Державну автомобільну інспекцію Міністерства внутрішніх справ

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Затвердити Положення про Державну автомобільну інспекцію Міністерства внутрішніх справ (додається).

Прем'єр-міністр України

П. ЛАЗАРЕНКО

ПОЛОЖЕННЯ про Державну автомобільну інспекцію Міністерства внутрішніх справ

1. Державна автомобільна інспекція (Державтоінспекція) є головним органом, на який покладається забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, що входить до системи органів Міністерства внутрішніх справ України.

До складу Державтоінспекції входять департамент Державтоінспекції МВС, управління (відділи) Державтоінспекції головних управлінь, управління МВС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, Центр безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем, спеціальний підрозділ дорожньо-патрульної служби особливого призначення при департаменті Державтоінспекції МВС, відділи (відділення) Державтоінспекції міських і районних органів внутрішніх справ, підрозділи дорожньо-патрульної служби та реєстраційно-екзаменаційної роботи.

МВС через Департамент державної автомобільної інспекції організовує роботу, пов'язану із забезпеченням безпеки дорожнього руху.

2. Державтоінспекція у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, декретами, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, цим Положенням, нормативними актами МВС.

3. Основними завданнями Державтоінспекції є:

реалізація в межах своєї компетенції державної політики щодо забезпечення безпеки дорожнього руху;

організація контролю за додержанням законів, інших нормативних актів з питань безпеки дорожнього руху та охорони навколишнього середовища від шкідливого впливу автотранспортних засобів (далі - транспортних засобів);

удосконалення регулювання дорожнього руху з метою забезпечення його безпеки та підвищення ефективності використання транспортних засобів;

виявлення та припинення фактів порушення безпеки дорожнього руху, а також виявлення причин і умов, що сприяють їх вчиненню.

4. Державтоінспекція відповідно до покладених на неї завдань:

- 1) бере участь у розробленні проектів законів та інших нормативних актів і документів, у тому числі правил, норм та стандартів, державних і регіональних програм забезпечення безпеки дорожнього руху і його учасників;
- 2) вносить пропозиції керівництву МВС стосовно розроблення відомчих нормативних актів про дорожній рух, у тому числі разом з іншими центральними органами виконавчої влади, які після їх прийняття є обов'язковими для центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності та господарювання (далі - центральні і місцеві органи виконавчої влади та організації);
- 3) узагальнює практику застосування законодавства з питань забезпечення безпеки дорожнього руху, розробляє і вносить керівництву МВС пропозиції щодо його удосконалення;
- 4) здійснює контроль за дотриманням власниками (володільцями) транспортних засобів, а також громадянами, посадовими і службовими особами вимог Закону України "Про дорожній рух", правил, норм та стандартів з питань забезпечення безпеки дорожнього руху, які регламентують вимоги щодо:
  - прав і обов'язків учасників дорожнього руху;
  - організації дорожнього руху;
  - допуску громадян до керування транспортними засобами, реєстрації та обліку цих транспортних засобів;
  - перевезення надгабаритних великовагових та небезпечних вантажів;
  - переобладнання та експлуатації транспортних засобів;
  - підготовки та підвищення кваліфікації учасників дорожнього руху;
  - технічного стану транспортних засобів;
  - виконання власниками автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів вимог безпеки дорожнього руху;
  - виготовлення і застосування технічних засобів та автоматизованих систем керування дорожнім рухом;
  - охорони довкілля від шкідливого впливу транспортних засобів;
- 5) забезпечує безпеку учасників дорожнього руху, захист їх прав та законних інтересів;
- 6) виявляє та вживає заходів до попередження і припинення адміністративних правопорушень Правил дорожнього руху, забезпечує розгляд справ, віднесених до відання Державтоінспекції;
- 7) здійснює профілактику правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху та серед його учасників, вносить до центральних і місцевих органів виконавчої влади та організацій подання про необхідність усунення причин і умов, що сприяють вчиненню таких правопорушень;
- 8) бере участь в охороні громадського порядку та боротьбі із правопорушеннями, в тому числі пов'язаними з використанням транспортних засобів;
- 9) забезпечує захист власності учасників дорожнього руху, транспортних засобів і вантажів від протиправних посягань;
- 10) виявляє і припиняє перевезення з порушенням законодавства вантажів, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, зброї, боєприпасів тощо;
- 11) бере у межах своєї компетенції та відповідно до законодавства участь у розкритті кримінальних правопорушень і розшуку осіб, які їх вчинили;
- 12) забезпечує супроводження в установленому порядку небезпечних, надгабаритних та великовагових вантажів, що перевозяться транспортними засобами;
- 13) організовує супроводження і забезпечує безпечний рух транспортних засобів спеціального призначення;
- 14) координує здійснення в Україні науково-технічних розробок з питань забезпечення безпеки дорожнього руху та їх впровадження у практичну діяльність;

- 15) вивчає та бере участь у впровадженні в Україні міжнародного досвіду з підвищення безпеки дорожнього руху;
- 16) здійснює контроль за дотриманням правил утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів та правил користування ними;
- 17) регулює дорожній рух, у тому числі з використанням технічних засобів та автоматизованих систем;
- 18) вживає разом з відповідними центральними і місцевими органами виконавчої влади та організаціями заходів щодо запобігання дитячому дорожньо-транспортному травматизму та порушенням Правил дорожнього руху неповнолітніми;
- 19) проводить державну реєстрацію (перереєстрацію) та облік призначених для експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування транспортних засобів усіх типів; приймає державні іспити на право керування транспортними засобами всіх категорій;
- 20) видає реєстраційні і дозвільні документи на транспортні засоби, посвідчення водія, довідки щодо стану безпеки дорожнього руху та обставин дорожньо-транспортних пригод фізичним і юридичним особам, готує інформаційно-аналітичні матеріали та інші документи з питань, що належать до її компетенції;
- 21) перевіряє наявність сертифікатів на відповідність транспортних засобів вимогам діючих в Україні правил, норм та стандартів;
- 22) провадить невідкладні дії на місцях дорожньо-транспортних пригод, вживає у разі потреби заходів для евакуації людей, надання їм першої медичної допомоги, а також сприяє транспортуванню пошкоджених транспортних засобів та охороні майна, що залишилося без нагляду;
- 23) забезпечує відповідно до своєї компетенції організацію руху транспортних засобів у місцях проведення першочергових аварійно-рятувальних робіт, протокольних, спортивних та інших масових заходів;
- 24) погоджує відповідно до вимог Закону України "Про дорожній рух", інших актів законодавства проекти на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, а також автозаправних станцій, станцій технічного обслуговування автомобілів, автостоянок, комплексів дорожнього сервісу та інших споруд у межах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг, проекти детального планування та забудови окремих територій населених пунктів, генпланів окремих забудов в населених пунктах, проекти комплексних транспортних схем та спорудження ліній міського електричного транспорту, бере участь в експертизі проектів генеральних планів населених пунктів;
- 25) надає учасникам дорожнього руху інформацію, отриману від гідрометеорологічних, дорожніх, комунальних та інших організацій про умови дорожнього руху;
- 26) надає правову допомогу і необхідну інформацію про умови дорожнього руху його учасникам, особливо неповнолітнім, інвалідам, громадянам похилого віку;
- 27) бере участь у розробленні нормативів щодо створення безпечних умов для пересування найбільш уразливих учасників дорожнього руху - дітей, інвалідів, велосипедистів і людей похилого віку;
- 28) організовує і здійснює серед населення роз'яснення законів, інших нормативних актів з питань забезпечення безпеки дорожнього руху, використовує з цією метою засоби масової інформації, а також власні видання, кіно-, відео- і друковану продукцію, проводить огляди, конкурси, змагання, сприяє організації вивчення громадянами, особливо неповнолітніми, Правил дорожнього руху;
- 29) погоджує проекти конструкцій транспортних засобів у частині дотримання вимог щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, бере участь у випробуванні і прийманні зразків нових конструкцій цих транспортних засобів;

- 30) аналізує обставини і причини виникнення дорожньо-транспортних пригод, забезпечує внесення відомостей про пригоди, загиблих і потерпілих у них осіб до єдиної централізованої бази даних, розробляє і здійснює заходи щодо запобігання таким пригодам;
- 31) визначає основні вимоги щодо організації, регулювання і керування дорожнім рухом;
- 32) аналізує умови та стан дорожнього руху, виявляє та веде облік аварійно-небезпечних ділянок доріг і вулиць, місць концентрації дорожньо-транспортних пригод, розробляє пропозиції щодо вдосконалення організації дорожнього руху, вносить їх відповідним підприємствам, установам та організаціям для впровадження, контролює їх виконання;
- 33) погоджує подані в установленому порядку пропозиції стосовно обладнання засобами організації дорожнього руху місць виконання дорожніх робіт, проекти та схеми організації дорожнього руху, встановлення будь-яких світлових сигналів, дорожніх знаків, нанесення лінії дорожньої розмітки, розміщення огорожувальних пристроїв, зелених насаджень та зовнішнього освітлення доріг, облаштування, реконструкції, ремонту та ліквідації залізничних переїздів, розміщення в смугах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг кіосків, павільйонів, рекламоносіїв, пересувних торговельних пунктів і інших споруд, маршрути руху пасажирського транспорту, розміщення посадочних майданчиків, зупинок таксі та інших транспортних засобів, маршрути організованого руху громадян і місця їх збору, порядок проведення спортивних та інших масових заходів, які можуть створити перешкоди дорожньому руху;
- 34) видає в установленому порядку дозволи на рух транспортних засобів з надгабаритними, великоваговими, небезпечними вантажами та в колоні, параметри і перелік яких встановлені Правилами дорожнього руху, державними стандартами, угодами про міждержавні перевезення небезпечних вантажів і здійснює контроль за дотриманням при цьому відповідними посадовими і службовими особами та громадянами норм, правил та стандартів забезпечення безпеки дорожнього руху;
- 35) разом з власником дороги, вулиці чи залізничного переїзду встановлює місце переїзду автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів транспортними засобами на гусеничному ході;
- 36) проводить згідно із законодавством перевірки, пов'язані з дорожньо-транспортними пригодами;
- 37) веде автоматизований облік, накопичення, оброблення та використання даних про транспортні засоби, що підлягають державній реєстрації органами Державтоінспекції, в тому числі відповідних даних про митне оформлення та нотаріальне посвідчення угод щодо них, інформації правоохоронних органів про перебування транспортних засобів у розшуку, під арештом тощо, а також даних, що надходять до органів МВС в рамках міжнародного співробітництва у сфері боротьби із злочинністю;
- 38) здійснює в установленому порядку на автомобільних дорогах у місцях розташування контрольних пунктів перевірку транспортних засобів та їх власників з метою припинення переміщення викраденого транспорту за межі України;
- 39) разом з відповідними службами Міноборони, МНС, дорожніх, комунальних, транспортних та інших підприємств, установ та організацій здійснює невідкладні заходи щодо організації дорожнього руху на вулицях і дорогах у разі виникнення стихійного лиха, аварій та катастроф, оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації, інших надзвичайних подій, а також для евакуації громадян, техніки, підприємств, установ та організацій;
- 40) контролює внесення обов'язкових платежів власниками транспортних засобів;
- 41) здійснює закупівлю товарів, робіт і послуг, пов'язаних з розробленням і виробництвом державних номерних знаків для транспортних засобів і спеціальної бланкової продукції, обладнання і технічних засобів, пов'язаних із забезпеченням безпеки дорожнього руху та нанесенням ідентифікаційних номерів транспортних засобів згідно з вимогами міжнародних і

державних стандартів, а також програмного забезпечення та технічних засобів, пов'язаних з функціонуванням автоматизованих систем у сфері безпеки дорожнього руху та організації автоматизованої мережі передачі даних у ній;

42) розглядає заяви, скарги та пропозиції громадян щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, вживає заходів для усунення причин, які їх викликають;

43) веде облік торговельних організацій, підприємств-виробників та суб'єктів підприємницької діяльності всіх форм власності, що реалізують транспортні засоби або номерні агрегати до них, видає їм в установленому порядку бланки довідок-рахунків, актів приймання-передачі транспортних засобів, а також номерні знаки для разових поїздок;

44) погоджує подані пропозиції стосовно закріплення за конкретними ділянками автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів лікувальних закладів, що можуть здійснювати цілодобовий прийом, обстеження і лікування потерпілих;

45) контролює укомплектування патрульних автомобілів і приміщень стаціонарних постів медичним майном і медикаментами для надання першої медичної допомоги потерпілим внаслідок дорожньо-транспортних пригод;

46) створює, утримує та ліквідує спеціальні майданчики чи стоянки для тимчасового зберігання транспортних засобів, затриманих підрозділами Державтоінспекції відповідно до законодавства; приймає працівників для роботи на спеціальних майданчиках чи стоянках та для надання інших платних послуг. Приймання на роботу цих працівників, умови оплати їх праці та інші умови визначаються договором, укладеним між працівником та підрозділом Державтоінспекції, а утримання зазначених працівників здійснюється за рахунок коштів, що надходять як плата за тимчасове зберігання транспортних засобів та інші послуги, які надаються Державтоінспекцією;

47) забезпечує організацію та контролює підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, веде облік суб'єктів підприємницької діяльності всіх форм власності, що провадять зазначену діяльність, видає їм в установленому порядку бланки свідоцтв про підготовку водіїв.

5. Підрозділи Державтоінспекції мають права, передбачені Законами України "Про міліцію", "Про дорожній рух" та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють їх діяльність. Зокрема, працівники Державтоінспекції під час виконання службових обов'язків мають право:

1) перевіряти виконання власниками (володільцями) транспортних засобів вимог законодавства, в тому числі правил, норм та стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху і охорони довкілля, а також вимагати і отримувати від них безплатно необхідні відомості та документацію; здійснювати контроль транспортних засобів Міноборони, Держкомкордону, СБУ, внутрішніх військ МВС, інших утворених відповідно до законів військових формувань тільки в частині дотримання водіями Правил дорожнього руху;

2) давати посадовим і службовим особам та громадянам обов'язкові для виконання приписи про усунення порушень законодавства, в тому числі правил, норм та стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, а у разі невиконання таких приписів - притягувати винних осіб до передбаченої законодавством відповідальності;

3) вживати відповідно до законодавства необхідних заходів для розшуку осіб, які підозрюються у вчиненні кримінальних правопорушень або переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання, та викрадених транспортних засобів;

4) обмежувати, забороняти та вносити оперативні зміни в організацію руху на окремих ділянках автомобільних доріг і вулиць у випадках затримання осіб на підставах та в порядку, визначеному кримінальним процесуальним законодавством, проведення в установленому порядку масових та протокольних заходів або у разі виникнення загрози безпеці дорожнього руху, під час стихійного лиха, оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації, аварій, катастроф, інших надзвичайних подій, а також на залізничних

переїздах, що не відповідають правилам їх утримання у безпечному для дорожнього руху стані; забороняти чи припиняти ремонтно-будівельні та інші роботи на автомобільних дорогах, вулицях, залізничних переїздах, що проводяться з порушенням правил, норм та стандартів забезпечення безпеки дорожнього руху, у невідкладних випадках самостійно огороджувати зазначені ділянки технічними засобами регулювання дорожнього руху з наступним відшкодуванням цих витрат виконавцями робіт;

5) зупиняти транспортні засоби у разі порушення вимог правил, норм та стандартів забезпечення безпеки дорожнього руху, ознак, що свідчать про їх технічну несправність або забруднення докільця, а також у разі наявності даних про те, що вони використовуються з протиправною метою, оглядати транспортні засоби і перевіряти у водіїв документи на право користування і керування ними, дорожні (маршрутні) листи та відповідність вантажів, що перевозяться, товарно-транспортним та іншим документам, а також перевіряти їх наявність у базах даних автоматизованих інформаційно-пошукових систем Державтоінспекції, у передбачених законодавством випадках затримувати ці документи та вантажі;

6) забороняти подальший рух та відстороняти від керування транспортними засобами водіїв у випадках, передбачених Правилами дорожнього руху та іншими актами законодавства;

7) проводити в установленому законодавством порядку огляд осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального або адміністративного правопорушення для визначення наявності в їх організмі алкоголю, наркотичних засобів, психотропних чи токсичних речовин або направляти чи доставляти зазначених осіб до медичних установ, якщо результат огляду необхідний для підтвердження чи спростування факту правопорушення або об'єктивного розгляду;

8) застосовувати до правопорушників заходи фізичного впливу, спеціальні засоби і зброю у випадках і в порядку, передбачених законодавством;

9) здійснювати в установленому законодавством порядку адміністративне затримання і особистий огляд громадян, які вчинили адміністративне правопорушення, огляд їх речей, транспортного засобу і вантажу;

10) використовувати в установленому порядку спеціальні технічні і транспортні засоби для виявлення і фіксації порушень правил дорожнього руху, обстеження водіїв, нагляду за технічним станом транспортних засобів, автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, примусової зупинки транспортних засобів, їх транспортування на спеціальні майданчики у випадках порушень водіями правил зупинки і стоянки, дешифрування показань тахографів;

11) здійснювати в установленому порядку фотографування, звукозапис, кіно- та відеозйомку для виявлення та фіксації протиправних діянь;

12) використовувати засоби масової інформації для доведення до громадськості оперативних повідомлень про зміни в організації дорожнього руху, факти правопорушень на транспорті, розшук осіб, які підозрюються у вчиненні кримінальних правопорушень або переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання, та стан аварійності тощо;

13) здійснювати контроль за технічним станом транспортних засобів, додержанням нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах та шкідливого впливу фізичних факторів, встановлених для відповідного типу автомобільного транспорту та сільськогосподарської техніки;

14) у випадках, передбачених законодавством, затримувати транспортні засоби і доставляти їх, у тому числі з використанням спеціальних транспортних засобів, на спеціальні майданчики чи стоянки Державтоінспекції для тимчасового зберігання;

15) використовувати в установленому порядку транспортні засоби, за винятком спеціальних і оперативних, дипломатичних та інших представництв іноземних держав, міжнародних організацій, для виконання непередбачених невідкладних службових обов'язків, пов'язаних із затриманням правопорушників, та для транспортування пошкоджених транспортних засобів, а

також для відправлення до найближчого лікувального закладу осіб, які потребують негайної медичної допомоги;

16) вживати заходів до заборони експлуатації пасажирського транспорту, а також перевезення надгабаритних, великовагових та небезпечних вантажів у разі невиконання водіями, посадовими і службовими особами правил, норм, стандартів забезпечення безпеки дорожнього руху, притягати винних у цьому до відповідальності згідно із законами та стягувати з них установлені суми зборів;

17) забезпечувати в установленому законодавством порядку заборону експлуатації транспортних засобів;

18) не допускати до експлуатації транспортні засоби і пристрої до них, виготовлені або переобладнані з порушенням вимог нормативів, без проектної документації (у випадках коли така документація передбачена відповідними нормативними актами) або за документацією, не погодженою у відповідному порядку;

19) вимагати від посадових і службових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності і господарювання, а також від громадян документи, що підтверджують право власності на транспортні засоби та номерні агрегати до них;

20) викликати до Державтоінспекції громадян, посадових і службових осіб у справах і за матеріалами, які перебувають у провадженні, для дачі письмових чи усних пояснень;

21) забезпечувати відповідно до законодавства оформлення адміністративних правопорушень та брати пояснення в громадян, представників юридичних осіб з питань забезпечення безпеки дорожнього руху, вживати відповідних заходів з метою притягнення винних до відповідальності, а також перевіряти у водіїв наявність медичної довідки щодо придатності до керування транспортним засобом відповідної категорії під час отримання або обміну посвідчення водія та проведення державного технічного огляду транспортних засобів;

22) залучати в установленому порядку спеціалістів органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій до розгляду питань, що належать до її компетенції, та утворювати в разі потреби комісії, експертні та консультативні ради, робочі групи, а також співпрацювати з громадськими формуваннями з питань забезпечення безпеки дорожнього руху;

23) підпункт 23 пункту 5 виключено

24) перевіряти на відповідність встановленим правилам, нормам та стандартам з безпеки дорожнього руху проекти детальної забудови окремих територій населених пунктів, генеральні плани окремих забудов в населених пунктах, комплексні транспортні схеми міст та автоматизовані системи, дислокацію технічних засобів регулювання дорожнього руху;

25) подавати пропозиції відповідним місцевим органам виконавчої влади щодо фінансування проектних і будівельних робіт для поліпшення стану вуличної мережі та організації дорожнього руху в населених пунктах;

26) вимагати від установ та організацій, фізичних і юридичних осіб усунення порушень правил утримання та експлуатації автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, обмежувати або забороняти проведення ремонтно-будівельних робіт та інших заходів на автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах, якщо при цьому не додержуються вимоги до забезпечення безпеки дорожнього руху та його учасників;

27) забороняти встановлення та експлуатацію технічних засобів регулювання дорожнього руху, кіосків, панно, рекламоносіїв, плакатів, транспарантів, що не відповідають вимогам правил, норм та стандартів з безпеки дорожнього руху;

28) визначати потребу в підготовці спеціалістів для служб і підрозділів Державтоінспекції, а також у навчальних закладах для цієї мети, укладати з ними відповідні угоди щодо забезпечення їх сучасними технічними засобами організації і контролю за дорожнім рухом;

29) у межах своєї компетенції брати участь у:

здійсненні науково-технічних розробок з питань забезпечення безпеки дорожнього руху та їх упровадження в практичну діяльність;

організації навчання громадян Правил дорожнього руху, підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів;

здійсненні контролю за діяльністю, пов'язаною з виготовленням, ремонтом і перевіркою технічного стану транспортних засобів, перевезенням вантажів і пасажирів, іншими видами діяльності суб'єктів господарювання, що впливають на безпеку дорожнього руху;

розгляді проектів забудови територій населених пунктів, комплексних транспортних схем, розміщення об'єктів дорожнього сервісу та інших споруд і конструкцій, транспортних зупинок, зелених насаджень і зовнішнього освітлення в межах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг, маршрутів руху пасажирського транспорту і дорожнього перевезення небезпечних вантажів; схем організації дорожнього руху, установлення дорожніх знаків, нанесення лінії дорожньої розмітки;

забезпеченні подання невідкладної медичної допомоги потерпілим у дорожньо-транспортних пригодах особам;

здійсненні контролю за внесенням обов'язкових платежів власниками (володільцями) транспортних засобів під час проведення їх державної реєстрації (перереєстрації), державного технічного огляду та зняття з обліку;

ознайомленні громадськості з використанням засобів масової інформації із станом безпеки дорожнього руху та організації профілактичних заходів, спрямованих на створення безпечних і комфортних умов експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі;

роботі державних комісій з приймання в експлуатацію транспортних засобів, об'єктів дорожнього сервісу та інженерних споруд автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів; міжнародному співробітництві у сфері безпеки дорожнього руху, вивченні міжнародного досвіду з питань забезпечення безпеки дорожнього руху;

30) передавати в установленому порядку матеріали на осіб, які порушили вимоги законодавства щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, на розгляд інших державних органів;

31) у випадках, передбачених законодавством, позбавляти водіїв права на керування транспортними засобами та вилучати посвідчення;

32) отримувати від органів юстиції, митних та правоохоронних органів необхідну інформацію про митне проходження та оформлення транспортних засобів, нотаріальне посвідчення угод щодо них, перебування транспортних засобів у розшуку, під арештом тощо, в тому числі інформацію, що надходить до органів МВС у рамках міжнародного співробітництва у сфері боротьби із злочинністю;

33) здійснювати супроводження відповідних транспортних засобів патрульним транспортом Державтоінспекції, погодження в установленому порядку питань забезпечення безпеки дорожнього руху, реалізацію спеціальної продукції Державтоінспекції, доставку, буксирування, збереження і охорону транспортних засобів, затриманих відповідно до законодавства і доставлених на спеціальні майданчики чи стоянки, зазначені у підпункті 46 пункту 4 цього Положення, видачу технічних умов на проектування тощо. У разі якщо законодавством передбачено надання зазначених послуг за плату, отримані кошти після сплати встановлених законом податків і зборів (обов'язкових платежів) спрямовуються на зміцнення матеріально-технічної бази Державтоінспекції та фінансування соціальних програм.

6. Департамент державної автомобільної інспекції підпорядковується МВС, а управління (відділи) державної автомобільної інспекції головних управлінь, управлінь МВС України в Автономній Республіці Крим, областях, мм. Києві та Севастополі, відділи (відділення) Державтоінспекції міських і районних органів внутрішніх справ - відповідним територіальним органам внутрішніх справ.

Начальник департаменту Державтоінспекції МВС призначається на посаду Міністром внутрішніх справ в установленому порядку.

Начальники управлінь (відділів) Державтоінспекції головних управлінь, управлінь МВС України в Автономній Республіці Крим, областях, мм. Києві та Севастополі, а також їх заступники призначаються на посаду та звільняються з посади в установленому порядку за погодженням з начальником департаменту Державтоінспекції МВС.

Абзац четвертий пункту 6 виключено

Призначення інших працівників на посади в підрозділах Державтоінспекції та їх звільнення здійснюється в установленому порядку.

7. Державтоінспекція провадить свою діяльність у взаємодії з іншими службами і підрозділами органів внутрішніх справ, державними органами та органами місцевого самоврядування і об'єднаннями громадян, в тому числі інших держав, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та господарювання, військовою інспекцією безпеки дорожнього руху та іншими підрозділами Міноборони, Служби безпеки, Держкомкордону, Державної митної служби, посадовими і службовими особами та громадянами з питань забезпечення безпеки дорожнього руху та його учасників, охорони громадського порядку, профілактики та розкриття кримінальних правопорушень і зменшення забруднення транспортом навколишнього середовища, а також надає їм необхідну допомогу у розв'язанні цих проблем. Працівники Державтоінспекції не залучаються до виконання завдань, що не належать до її компетенції.

При департаменті Державтоінспекції МВС діє спеціальний підрозділ дорожньо-патрульної служби особливого призначення, а також можуть утворюватися науково-технічна рада та інші дорадчі органи з питань забезпечення безпеки дорожнього руху.

8. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення Державтоінспекції здійснюється відповідно до законодавства за рахунок коштів державного бюджету, а також інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

Абзац другий пункту 8 виключено

Абзац третій пункту 8 виключено

9. Департамент Державтоінспекції МВС, управління (відділи) Державтоінспекції головних управлінь, управлінь МВС України в Автономній Республіці Крим, областях, мм. Києві та Севастополі, Центр безпеки дорожнього руху при департаменті Державтоінспекції МВС є юридичними особами, мають рахунки в установах Державного казначейства, печатки із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 8 листопада 2006 р. N 1567

Київ

Про затвердження Порядку здійснення державного контролю на автомобільному транспорті

Відповідно до статті 6 Закону України "Про автомобільний транспорт" Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити Порядок здійснення державного контролю на автомобільному транспорті, що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

постанову Кабінету Міністрів України від 29 січня 2003 р. N 143 "Про затвердження Порядку здійснення державного контролю на автомобільному транспорті загального користування" (Офіційний вісник України, 2003 р., N 5, ст. 184);

пункт 10 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2004 р. N 1758 (Офіційний вісник України, 2004 р., N 52, ст. 3452);

пункт 3 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 травня 2005 р. N 347 (Офіційний вісник України, 2005 р., N 20, ст. 1064).

Прем'єр-міністр України

В. ЯНУКОВИЧ

ПОРЯДОК здійснення державного контролю на автомобільному транспорті

Загальна частина

1. Цей Порядок визначає процедуру здійснення державного контролю за додержанням суб'єктами господарювання, які провадять діяльність у сфері автомобільного транспорту (далі - суб'єкти господарювання), вимог законодавства про автомобільний транспорт, норм та стандартів щодо організації перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом, норм міжнародних договорів про міжнародне автомобільне сполучення, наявністю відповідних ліцензій і ліцензійних карток, виконанням ними ліцензійних умов, а також процедуру здійснення державного нагляду за забезпеченням такими суб'єктами господарювання безпеки автомобільних перевезень.

2. Державному контролю підлягають усі транспортні засоби вітчизняних та іноземних суб'єктів господарювання (далі - транспортні засоби), що здійснюють автомобільні перевезення пасажирів та вантажів на території України.

3. Органами державного контролю на автомобільному транспорті (далі - органи державного контролю) є Укртрансінспекція, її територіальні органи - управління в Автономній Республіці Крим, обласні, Київське та Севастопольське міські, районні управління.

4. Державний контроль на автомобільному транспорті (далі - державний контроль) здійснюється посадовими особами органу державного контролю (далі - посадові особи) шляхом проведення планових, позапланових та рейдових перевірок.

Планові, позапланові та рейдові перевірки можуть проводитися із залученням спеціалістів органів внутрішніх справ і науково-дослідних установ (за погодженням з їх керівниками) з питань, що належать до їх компетенції.

Планова і позапланова перевірка

5. Планова і позапланова перевірка проводиться за місцезнаходженням суб'єкта господарювання, під час здійснення перевезень пасажирів і вантажів, у тому числі, в пунктах пропуску через державний кордон за погодженням з керівником органу охорони державного кордону.

6. Планова перевірка суб'єкта господарювання проводиться органом державного контролю згідно з квартальним планом, який затверджується Укртрансінспекцією.

Протягом року, на який заплановано проведення перевірки стану виконання суб'єктом господарювання ліцензійних умов провадження господарської діяльності в сфері надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом, інші планові перевірки суб'єкта господарювання за його місцезнаходженням не проводяться.

7. Планова перевірка проводиться комплексно. Позапланова перевірка може бути комплексною чи вибірковою.

8. Під час проведення комплексної перевірки суб'єкта господарювання за місцезнаходженням обов'язково перевіряється:

наявність:

- визначених статтями 39 і 48 Закону України "Про автомобільний транспорт" (далі - Закон) документів, на підставі яких здійснюються перевезення автомобільним транспортом;

- договору про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності;

- договорів на охорону автобусів під час відстою в кінцевих пунктах міжміських і міжнародних маршрутів, забезпечення водіїв місцем для відпочинку;

- матеріально-технічної бази для здійснення технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів, контролю за їх технічним станом, проведення щозмінного медичного огляду водіїв. У разі відсутності власної бази та спеціалістів перевіряється наявність договорів на технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів та на проведення щозмінного медичного огляду водіїв;

- тахографів - контрольних пристроїв для показу чи реєстрації в автоматичному або напівавтоматичному режимі інформації про рух транспортних засобів та періоди роботи водіїв, ведення щоденних реєстраційних листків режиму праці та відпочинку водіїв на транспортних засобах, якими здійснюються міжнародні автомобільні перевезення;

- документації на автостанціях і автовокзалах про присвоєння їм відповідної класності, затвердженої Державтоінспекцією схеми руху транспорту та пішоходів на їх територіях, засобів візуального і гучномовного інформування пасажирів;

стан виконання:

- вимог щодо проведення перед- та післярейсового огляду технічного стану транспортних засобів;

- вимог щодо зовнішнього і внутрішнього спорядження (екіпірування) транспортних засобів;

- заходів із запобігання дорожньо-транспортним пригодам;

- вимог стосовно рівня професійної кваліфікації персоналу автомобільного транспорту, в тому числі працівників, які здійснюють ремонт вузлів і агрегатів транспортних засобів, що впливають на безпеку дорожнього руху (рульове управління, гальма, шини, освітлення тощо) та підвищення кваліфікації персоналу автомобільного транспорту, в тому числі спеціалістів з питань безпеки автомобільних перевезень;

- вимог щодо проведення перед- та післярейсового медичного огляду водіїв;

- вимог щодо наявності в автобусі двох водіїв у разі перевезення пасажирів на відстань 500 і більше кілометрів, а також водієм режиму праці та відпочинку;

- норм міжнародних договорів про міжнародне автомобільне сполучення суб'єктами господарювання, які здійснюють міжнародні автомобільні перевезення;

відповідність транспортних засобів вимогам державної системи сертифікації;

дотримання автостанціями і автовокзалами Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.

9. Керівник органу державного контролю видає перед проведенням планової або позапланової перевірки наказ про утворення комісії з проведення перевірки суб'єкта господарювання та підписує завдання на перевірку за формою згідно з додатком 1.

Завдання на перевірку реєструється в журналі обліку.

10. Орган державного контролю не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку проведення планової перевірки письмово повідомляє про це суб'єкта господарювання, щодо якого буде проведена перевірка.

Про проведення позапланової перевірки суб'єкт господарювання завчасно не попереджається.

11. Якщо під час проведення планової або позапланової перевірки виявлені порушення, що безпосередньо впливають на безпеку автомобільних перевезень, а саме: не проведено перед- та післярейсовий огляд технічного стану транспортних засобів, планове технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів, медичний огляд водіїв, а також у разі перевезення пасажирів на відстань 500 і більше кілометрів в автобусі відсутні два водії, призначається позапланова перевірка виконання ліцензійних умов провадження господарської діяльності щодо надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом.

Рейдова перевірка

12. Рейдова перевірка додержання суб'єктом господарювання, зокрема іноземним, вимог, визначених пунктом 15 цього Порядку, здійснюється на підставі щотижневого графіка.

13. Графік проведення рейдових перевірок складається територіальним управлінням Укртрансінспекції з урахуванням стану аварійності, періоду, що пройшов від попередньої перевірки, забезпечення належного рівня транспортного обслуговування в окремих регіонах, інформації про діяльність осіб, що незаконно надають послуги з перевезень, та інших обставин.

Щотижневий графік складається з урахуванням проведення рейдових перевірок не частіше ніж один раз на квартал.

14. Рейдова перевірка транспортних засобів проводиться на окремо визначених ділянках дороги, маршрутах, автовокзалах, автостанціях, автобусних зупинках, місцях посадки та висадки пасажирів, стоянках таксі і транспортних засобів, місцях вантаження та розвантаження вантажних автомобілів, контрольно-вагових комплексах, під час виїзду з підприємств та місць стоянки, у пунктах пропуску через державний кордон за погодженням з начальником органу охорони державного кордону.

15. Під час проведення рейдової перевірки перевіряється:

наявність визначених статтями 39 і 48 Закону документів, на підставі яких здійснюються перевезення автомобільним транспортом;

додержання вимог статей 53, 56, 57 і 59 Закону;

наявність у документах водія відмітки про проходження ним медичного огляду та проведення перевірки технічного стану транспортного засобу перед виїздом на маршрут;

відповідність зовнішнього і внутрішнього спорядження (екіпірування) транспортного засобу встановленим вимогам;

оснащення таксі справним таксометром;

відповідність кількості пасажирів, що перевозяться, відомостям, зазначеним у реєстраційних документах, або нормам, передбаченим технічною характеристикою транспортного засобу;
додержання водієм автобуса затвердженого розкладу та маршруту руху;
наявність у всіх пасажирів квитків на проїзд та квитанцій на перевезення багажу, а у разі пільгового проїзду - відповідного посвідчення;
додержання водієм режиму праці та відпочинку, а також вимоги щодо наявності в автобусі двох водіїв у разі перевезення пасажирів на відстань 500 і більше кілометрів;
виконання водієм інших вимог Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту та Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні.

16. Рейдова перевірка проводиться групою посадових осіб у кількості не менш як дві особи відповідно до завдання на перевірку. Під час проведення такої перевірки можливе застосування спеціалізованих автомобілів, на яких розміщений напис "Укртрансінспекція".

17. Рейдова перевірка проводиться із зупиненням транспортних засобів або без їх зупинення. Зупинення транспортних засобів здійснюється відповідно до вимог пункту 15 Правил дорожнього руху.

18. Рейдова перевірка без зупинення транспортного засобу проводиться за умови недопущення порушення графіка руху, відволікання уваги водія від керування (за наявності в екіпажі другого водія, кондуктора або іншого члена екіпажу транспортного засобу).

19. Строк проведення рейдової перевірки не перевищує трьох днів. У разі коли стан виконання суб'єктом господарювання вимог законодавства про автомобільний транспорт потребує продовження перевірки, керівник органу державного контролю приймає рішення про продовження строку перевірки до п'яти днів, про що робить відмітку у завданні на перевірку.

Оформлення результатів перевірки та застосування фінансових санкцій

20. За результатами планової або позапланової перевірки за місцезнаходженням суб'єкта господарювання складається акт за формою згідно з додатком 2.

Акт складається у двох примірниках, кожен з яких підписується посадовими особами, що провели перевірку, та посадовою особою суб'єкта господарювання або фізичною особою - суб'єктом господарювання (далі - уповноважена особа суб'єкта господарювання). Один примірник акта передається уповноваженій особі суб'єкта господарювання, щодо якого було проведено перевірку, інший - до органу державного контролю.

Виявлені під час перевірки порушення вимог законодавства та норм і стандартів щодо організації перевезень автомобільним транспортом зазначаються в акті з посиланням на порушену норму.

21. У разі виявлення в ході перевірки транспортного засобу порушення законодавства про автомобільний транспорт посадовими особами, що провели перевірку, складається акт за формою згідно з додатком 3.

Про результати перевірки транспортного засобу (відсутність порушення або зазначення номера складеного акта) посадова особа робить запис у дорожньому листі (за наявності такого) із зазначенням дати, часу, місця перевірки, свого прізвища, місця роботи і посади, номера службового посвідчення та ставить свій підпис.

22. У разі відмови уповноваженої особи суб'єкта господарювання або водія від підписання акта перевірки суб'єкта господарювання або акта перевірки транспортного засобу посадові особи, що провели перевірку, роблять про це запис.

23. За результатами вибіркової позапланової перевірки за місцезнаходженням суб'єкта господарювання за фактом дорожньо-транспортної пригоди складається акт за формою згідно з додатком 4.

24. Акти, зазначені у пунктах 20, 21 і 23 цього Порядку, реєструються в журналі обліку.

25. Справа про порушення розглядається в органі державного контролю за місцезнаходженням суб'єкта господарювання або за місцем виявлення порушення (за письмовою заявою уповноваженої особи суб'єкта господарювання) не пізніше ніж протягом двох місяців з дня його виявлення.

26. Справа про порушення розглядається у присутності уповноваженої особи суб'єкта господарювання.

Про час і місце розгляду справи про порушення уповноважена особа суб'єкта господарювання повідомляється під розписку чи рекомендованим листом із повідомленням.

27. У разі неявки уповноваженої особи суб'єкта господарювання справа про порушення розглядається без її участі.

За наявності підстав керівник органу державного контролю або його заступник виносить постанову про застосування фінансових санкцій, яка оформляється згідно з додатком 5.

28. Фінансова санкція повинна бути перерахована суб'єктом господарювання на зазначений у постанові рахунок не пізніше ніж протягом п'ятнадцяти днів після отримання ним копії постанови про застосування фінансових санкцій, про що повідомляється орган державного контролю, посадовою особою якого винесено відповідну постанову.

29. Копія постанови видається не пізніше ніж протягом трьох днів після її винесення уповноваженій особі суб'єкта господарювання під розписку чи надсилається рекомендованим листом із повідомленням.

У разі оскарження постанови про застосування фінансових санкцій стягнення сплачується не пізніше ніж протягом п'ятнадцяти днів після отримання повідомлення про залишення скарги без задоволення.

30. За наявності в діях фізичної особи - суб'єкта господарювання ознак адміністративного правопорушення притягнення правопорушника до відповідальності здійснюється в порядку, встановленому Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Оформлення припису

31. За результатами розгляду справи про порушення керівник органу державного контролю або його заступник за наявності підстав виносить припис щодо усунення порушень законодавства про автомобільний транспорт.

Припис підлягає обов'язковому виконанню в зазначений у ньому строк. Про виконання припису уповноважена особа суб'єкта господарювання повинна письмово повідомити керівникові органу державного контролю.

Припис складається за формою згідно з додатком 6 у двох примірниках, один з яких видається уповноваженій особі суб'єкта господарювання під розписку чи надсилається рекомендованим листом із повідомленням.

Оскарження постанов про застосування фінансових санкцій

32. Скарга на постанову про застосування фінансових санкцій може бути подана до вищого за підпорядкуванням органу державного контролю.

Скарга на постанову подається протягом 10 днів після її винесення. У разі пропуску зазначеного строку з поважних причин за заявою уповноваженої особи суб'єкта господарювання, щодо якого винесена постанова, строк може бути поновлений керівником органу державного контролю за умови надання заявником документів, що підтверджують наявність поважних причин несвоєчасного подання скарги в установлений строк (тимчасова непрацездатність, засвідчена в установленому порядку, або перебування у відрадженні).

33. Подання в установлений строк скарги зупиняє виконання постанови до розгляду скарги по суті.

34. Під час розгляду скарги на постанову перевіряється законність і обґрунтованість її винесення та у десятиденний строк після надходження скарги приймається одне з таких рішень:

постанова залишається без зміни, а скарга без задоволення;

постанова скасовується і матеріали подаються на повторний розгляд;

змінюється розмір стягнення в межах, передбачених Законом, проте не в бік збільшення.

35. Копія рішення по скарзі на постанову видається у строк до трьох днів під розписку уповноваженій особі суб'єкта господарювання чи надсилається рекомендованим листом із повідомленням.

Права та обов'язки посадових осіб

36. Посадові особи мають право:

безперешкодно відвідувати суб'єктів господарювання для проведення перевірок з питань, що належать до їх компетенції, за умови пред'явлення службового посвідчення та завдання на перевірку;

проводити перевірку транспортного засобу, у тому числі з його зупиненням, згідно із завданням на перевірку;

знайомитися з документами, на підставі яких суб'єкти господарювання провадять діяльність у сфері автомобільного транспорту, та отримувати їх копії;

відповідно до закону на безоплатний проїзд під час проведення перевірки транспортних засобів.

37. Керівник органу державного контролю та його заступник крім зазначеного у пункті 36 цього Порядку має право:

вносити обов'язкові для виконання суб'єктами господарювання приписи і постанови;

вживати в установленому законодавством порядку заходів до обмеження надання суб'єктом господарювання певних послуг (виконання робіт);

накладати на суб'єктів господарювання та громадян, у тому числі на посадових осіб, стягнення відповідно до законодавства.

38. Посадові особи зобов'язані:

за результатами проведення перевірки транспортного засобу робити відповідну відмітку у дорожньому листі (у разі його наявності);

під час проведення перевірки пред'являти службове посвідчення та завдання на перевірку.

39. Посадові особи за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків несуть відповідальність згідно із законодавством.

Права та обов'язки уповноваженої особи суб'єкта господарювання і водія під час проведення перевірки

40. Уповноважена особа суб'єкта господарювання, водій мають право:

ознайомитися з актом, підписати або відмовитися від його підписання;

надати свої пояснення та зауваження щодо змісту акта.

41. Уповноважена особа суб'єкта господарювання зобов'язана створити умови для проведення перевірки та надати необхідні документи.

_____ (назва органу державного контролю)

ЗАВДАННЯ НА ПЕРЕВІРКУ

N _____

_____ 200_ р.

Видане _____

_____ (прізвища, ініціали та посади осіб)

_____ для проведення комплексної, вибіркової, рейдової перевірки

_____ (необхідне підкреслити)

_____ (найменування суб'єкта господарювання, його місцезнаходження,

_____ акти законодавства, додержання яких перевіряється, ділянка дороги, маршрут,

_____ автовокзал, автостанція, місце посадки і висадки пасажирів, стоянка таксі, стоянка інших

_____ транспортних засобів, місце вантаження та розвантаження вантажних

_____ автомобілів, під час виїзду з підприємств)

з _____ 200_ р. до _____ 200_ р.

_____ (посада)

М. П.

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (назва органу державного контролю)

АКТ

перевірки дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства про автомобільний транспорт

N _____

_____ 200_ р.

_____ (прізвища, ініціали та посади осіб)

_____ відповідно до завдання на перевірку від _____ 200_ р. N _____ провели перевірку дотримання суб'єктом господарювання _____

_____ (найменування суб'єкта господарювання)

ВИМОГ _____

_____ (назви законів та інших нормативно-правових актів)

Перевірка проводилася з _____ 200_ р.

по _____ 200_ р. у присутності уповноваженої особи суб'єкта господарювання

_____ (прізвище, ініціали та посада)

Відомості про суб'єкта господарювання:

місцезнаходження _____

вид господарської діяльності та місце її провадження _____

свідоцтво про державну реєстрацію _____

(номер, ким і коли видане)

ідентифікаційний код (номер) _____

ліцензія _____

(серія, номер, ким і коли видана)

банківські реквізити _____

Під час перевірки виявлено порушення _____

у тому числі порушення, відповідальність за які передбачена статтею 60 Закону України "Про автомобільний транспорт"

Пояснення уповноваженої особи суб'єкта господарювання _____

Уповноваженій особі суб'єкта господарювання _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

роз'яснено порядок розгляду справи про порушення законодавства про автомобільний транспорт та повідомлено про місце і час її розгляду.

Акт складено у двох примірниках.

Посадові особи,

що провели перевірку:

(підпис)

_____

(ініціали та прізвище)

_____

(ініціали та прізвище)

_____

(ініціали та прізвище)

_____

(ініціали та прізвище)

(посада уповноваженої особи суб'єкта господарювання)

(підпис)

(назва органу державного контролю)

АКТ

проведення перевірки додержання вимог законодавства про автомобільний транспорт під час виконання перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом

_____ 200_ р.

_____ (прізвища, ініціали та посади осіб)

місце перевірки _____

(ділянка дороги, автостанція, маршрут)

дата і час перевірки _____

завдання на перевірку від _____ 200_ р. N _____

провели перевірку транспортного засобу:

марка _____

номерний знак _____

серія і номер свідоцтва про реєстрацію _____

водій _____

(прізвище та ініціали)

документ, що посвідчує особу водія, _____

(назва, серія, номер, ким і коли виданий)

номер дорожнього листа _____

серія і номер ліцензійної картки та строк її дії _____

що належить _____

(найменування суб'єкта господарювання, його місцезнаходження,

прізвище, ініціали та адреса фізичної особи - суб'єкта господарювання)

Під час перевірки виявлено порушення _____

у тому числі порушення, відповідальність за які передбачена статтею 60 Закону України "Про автомобільний транспорт"

Пояснення водія про причини порушень

Водій транспортного засобу _____

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Посадові особи,
що провели перевірку:
(підпис) _____

(ініціали та прізвище)

_____ (назва органу державного контролю)

АКТ
розслідування причин дорожньо-транспортної пригоди
_____ 200_ р.

_____ (місце складення)

Комісія у складі:

голова комісії _____
(прізвище та ініціали, посада)

члени комісії _____
(прізвища та ініціали, посади)

провела розслідування дорожньо-транспортної пригоди, яка відбулася
_____ 200_ р. о _____ год. _____ хв. у _____
(місто, село, вулиця, номер будинку,

_____ район, назва автомобільної дороги,

_____ кілометр дороги, відстань до найближчого населеного пункту, перехрестя тощо)
за участю транспортного засобу (засобів) _____

_____ (марка (марки), номерний знак, відомості ліцензійної картки на транспортний засіб, відомості про власника)

Вид дорожньо-транспортної пригоди, її обставини _____

_____ (відповідно до Правил обліку дорожньо-транспортних пригод - зіткнення, перекидання, наїзд на

_____ пішохода, велосипедиста, на нерухомий транспортний засіб,

_____ гужовий засіб, тварин, зіткнення із поїздом)

У результаті дорожньо-транспортної пригоди загинуло _____ осіб, поранено _____ осіб.

У ході проведеного розслідування комісія встановила:

1. Водій _____ 19_ року народження,
(прізвище, ім'я та по батькові)

має посвідчення водія категорії _____, _____ клас, загальний стаж роботи водієм _____ років, на останньому місці _____ років, у тому числі _____ років на транспортному засобі марки _____.
(прописом)

Стан здоров'я за даними попереднього огляду і медичного висновку після дорожньо-транспортної пригоди _____
(за висновком лікаря - здоровий, тверезий, стомлений,

_____ якщо перебував у стані сп'яніння, то вказати за яких обставин він знаходився за кермом,

_____ чи з'являвся він на роботу у стані сп'яніння раніше, прізвище особи, яка перевірила

_____ стан здоров'я водія перед виїздом на лінію, де і коли пройшов медичний огляд)

Стягнення:

дисциплінарні _____
(які, ким, коли і за що притягнутий до відповідальності)

адміністративні _____
(які, за що і коли)

раніше в дорожньо-транспортних пригодах _____
(був учасником або ні, якщо був,
її вид і наслідки, дата)

Стисла характеристика водія _____
(кваліфікаційний рівень, ставлення
до роботи, відносини у колективі, дисциплінованість,
сімейний стан, ставлення до вживання спиртних напоїв, паління тощо)

2. Транспортний засіб _____ року випуску, пробіг з початку експлуатації _____ кілометрів, останнє технічне обслуговування N 2 виконано _____ 200_ року, пробіг після останнього технічного обслуговування N 2 _____ кілометрів. Перед випуском на маршрут технічний стан транспортного засобу перевірено

(посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, що проводила огляд)
про наявність несправностей транспортного засобу перед випуском на маршрут водієм повідомлено

(посада, прізвище, ім'я та по батькові особи,
яку було повідомлено, дата і час повідомлення)

Несправності ліквідовано _____
(посада, прізвище, ім'я та по батькові особи,
якою було здійснено ремонт, дата і час закінчення ремонту)

3. Транспортний засіб було направлено _____
(найменування суб'єкта господарської діяльності,вид перевезень, маршрут)

дорожній лист N _____ від _____ 200_ р. виданий водію _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

(посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, якою перевірено наявність

посвідчення водія та видано дорожній лист)
Час роботи на маршруті з _____ год. _____ хв., водій відпочивав напередодні виїзду _____ годин.

Графи в дорожньому листі заповнені (не заповнені) і відповідають (не відповідають) вимогам, відмітка про виїзд з підприємства є (немає), про особливості роботи на маршруті водій поінформований _____
(ким, коли, з якими нормативними документами ознайомлений під розписку)

дорожньо-транспортна пригода сталася на _____ годині роботи.

4. Погодні умови та стан проїзної частини дороги в день допущення дорожньо-транспортної пригоди _____

(погодні умови - дощ, сніг, туман тощо,

_____

умови видимості - максимальна відстань, за якої можливо роздивитися елементи дороги,

_____

дорожні умови - вид покриття, стан проїзної частини –

_____

суха, мокра, ожеледь, засніжена, накатаний сніг тощо, підйоми, спуски у відсотках,

_____

радіуси кривої в плані, наявність дорожніх знаків і розмітки)

Попередній висновок щодо причин дорожньо-транспортної пригоди _____

_____

_____(зокрема, порушення вимог Правил дорожнього руху, Правил технічної експлуатації

_____

транспортних засобів)

Додаток: на _____ арк. _____

Голова комісії _____

_____

(підпис)

_____

(ініціали та прізвище)

Члени комісії _____

_____

(ініціали та прізвище)

_____ (назва органу державного контролю)

ПОСТАНОВА
про застосування фінансових санкцій

N _____

_____ 200_ р.

Я, _____ (прізвище та ініціали, посада)

розглянувши справу про порушення законодавства про автомобільний транспорт

_____ (найменування суб'єкта господарювання,

_____ (прізвище та ініціали фізичної особи - суб'єкта господарювання)

місцезнаходження _____

документ, що посвідчує особу _____ (серія, номер, ким і коли виданий)

ідентифікаційний код (номер) _____

банківські реквізити _____

свідоцтво про державну реєстрацію _____ (номер, ким і коли видане)

ліцензія _____ (серія, номер, ким і коли видана)

ураховуючи те, що _____ (найменування суб'єкта господарювання, прізвище та ініціали фізичної

_____ (найменування суб'єкта господарювання, прізвище та ініціали фізичної

_____ (серія, номер, ким і коли видана)

_____ (найменування суб'єкта господарювання, прізвище та ініціали фізичної

_____ (серія, номер, ким і коли видана)

ПОСТАНОВЛЯЮ:

застосувати до _____ (найменування суб'єкта господарювання, прізвище та ініціали фізичної

_____ (найменування суб'єкта господарювання, прізвище та ініціали фізичної

фінансові санкції в сумі _____ гривень.

Зазначені кошти сплатити на рахунок _____

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

М. П.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 7 вересня 1998 р. N 1388

Київ

Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ**:

1. Затвердити Порядок державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, що додається.
2. Визнати такими, що втратили чинність, Правила державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів всіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів та мотоколясок, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1993 р. N 873 (ЗП України, 1994 р., N 3, ст. 60, N 9, ст. 223, 227; 1995 р., N 3, ст. 71).
3. Ця постанова набирає чинності з 1 жовтня 1998 року, крім пункту 8¹ Правил державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів та мотоколясок, який набирає чинності з 1 квітня 2008 року.

Прем'єр-міністр України

В. ПУСТОВОЙТЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України

від 7 вересня 1998 р. N 1388

(у редакції постанови Кабінету Міністрів України

від 23 грудня 2009 р. N 1371)

ПОРЯДОК

державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів

Загальні положення

1. Цим Порядком встановлюється єдина на території України процедура державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів,

напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів (далі - транспортні засоби), оформлення та видачі реєстраційних документів і номерних знаків.

2. Цей Порядок є обов'язковим для всіх юридичних та фізичних осіб, які є власниками транспортних засобів, виробляють чи експлуатують їх. Представники власників транспортних засобів виконують обов'язки та реалізують права таких власників у межах наданих їм повноважень.

3. Державна реєстрація транспортних засобів проводиться підрозділами Державтоінспекції з метою здійснення контролю за відповідністю конструкції та технічного стану транспортних засобів установленим вимогам стандартів, правил і нормативів, дотриманням законодавства, що визначає порядок сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), використанням транспортних засобів в умовах воєнного і надзвичайного стану, а також для ведення їх обліку та запобіганню вчиненню щодо них протиправних дій.

Державний облік зареєстрованих транспортних засобів передбачає реєстрацію, накопичення, узагальнення, зберігання і передачу інформації про такі засоби та відомостей про їх власників, які вносяться до Єдиного державного реєстру Державтоінспекції.

Порядок ведення Єдиного державного реєстру Державтоінспекції та надання інформації з нього затверджується МВС.

4. Органи Державтоінспекції ведуть облік торговельних організацій, підприємств-виробників та суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з реалізацією транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, забезпечують їх номерними знаками для разових поїздок, бланками довідок-рахунків та актів приймання-передачі транспортних засобів установленого зразка із сплатою вартості зазначених номерних знаків і бланків, розробляють порядок видачі таких бланків, обліку та контролю за їх використанням, надають відповідним військовим комісаріатам за їх запитом відомості про державну реєстрацію (перереєстрацію), зняття з обліку транспортних засобів (за винятком легкових автомобілів, причепів до них, мотоциклів, мотоколясок та мопедів).

5. Особи, які порушують цей Порядок, несуть відповідальність згідно із законом.

Державна реєстрація транспортних засобів

6. Транспортні засоби реєструються за юридичними та фізичними особами в реєстраційно-екзаменаційних підрозділах Державтоінспекції (далі - підрозділи Державтоінспекції). Транспортні засоби, що належать декільком фізичним або юридичним особам (співвласникам), за їх письмовою заявою реєструються за однією з таких осіб. У разі відсутності одного із співвласників державна реєстрація транспортних засобів проводиться на підставі його письмової заяви. Справжність підпису такого співвласника засвідчується нотаріально. У графі "Особливі відмітки" свідоцтва про реєстрацію або тимчасового реєстраційного талону транспортних засобів щодо іншого співвласника може бути зроблено запис:

" _____ має право керувати (експлуатувати) (прізвище, ім'я, по батькові або найменування юридичної особи) _____ та є співвласником".
Транспортні засоби, що належать фізичним особам-підприємцям, реєструються за ними як за фізичними особами.

7. Власники транспортних засобів та особи, що експлуатують такі засоби на законних підставах, або їх представники (далі - власники) зобов'язані зареєструвати (перереєструвати) транспортні засоби протягом десяти днів після придбання (одержання) або митного оформлення, або тимчасового ввезення на територію України, або виникнення обставин, що є підставою для внесення змін до реєстраційних документів. Строк державної реєстрації продовжується у разі подання документів, які підтверджують відсутність можливості своєчасного її проведення власниками транспортних засобів (хвороба, відрядження або інші поважні причини).

Експлуатація транспортних засобів, що не зареєстровані (не перереєстровані) у підрозділах Державтоінспекції (крім транспортних засобів, зареєстрованих до набрання чинності цим

Порядком) та без номерних знаків, що відповідають державним стандартам, а також ідентифікаційні номери складових частин яких не відповідають записам у реєстраційних документах або знищені чи підроблені, забороняється.

Транспортні засоби, тимчасово ввезені на митну територію України для власного користування більш як на два місяці, підлягають державній реєстрації в підрозділах Державтоінспекції на строк, визначений Держмитслужбою. Тимчасово ввезені транспортні засоби не можуть бути розкомплектовані на запасні частини, передані у володіння або користування іншим особам.

8. Державна реєстрація (перереєстрація) транспортних засобів проводиться на підставі заяв власників, поданих особисто, і документів, що посвідчують їх особу, підтверджують правомірність придбання, отримання, ввезення, митного оформлення (далі - правомірність придбання) транспортних засобів, відповідність конструкції транспортних засобів установленим вимогам безпеки дорожнього руху, а також вимогам, які є підставою для внесення змін до реєстраційних документів. Не допускаються до державної реєстрації транспортні засоби з правим розташуванням керма (за винятком транспортних засобів, які були зареєстровані в підрозділах Державтоінспекції до набрання чинності Законом України "Про дорожній рух").

Документами, що підтверджують правомірність придбання транспортних засобів, їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, є засвідчені підписом відповідної посадової особи, що скріплені печаткою:

довідка-рахунок за формою згідно з додатком 1, видана суб'єктом господарювання, діяльність якого пов'язана з реалізацією транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери;

договори та угоди, укладені на товарних біржах на зареєстрованих у Департаменті Державтоінспекції бланках, інші засвідчені в установленому порядку документи, що встановлюють право власності на транспортні засоби;

копія рішення суду, засвідчена в установленому порядку, із зазначенням юридичних чи фізичних осіб, які визнаються власниками транспортних засобів, марки, моделі, року випуску таких засобів, а також ідентифікаційних номерів їх складових частин;

довідка органу соціального захисту населення або управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, що виділили автомобіль або мотоцикляску;

акт приймання-передачі транспортних засобів за формою згідно з додатком 6, виданий підприємством-виробником або підприємством, яке переобладнало чи встановило на транспортний засіб спеціальний пристрій згідно із свідоцтвом про погодження конструкції транспортного засобу щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, із зазначенням ідентифікаційних номерів такого транспортного засобу та конкретного одержувача;

митна декларація на бланку єдиного адміністративного документа на паперовому носії або електронна митна декларація, або видане митним органом посвідчення про реєстрацію в підрозділах Державтоінспекції транспортних засобів чи їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери;

договір фінансового лізингу.

У разі митного оформлення транспортних засобів, їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, які ввозяться на митну територію України, за електронною митною декларацією така декларація, засвідчена електронним цифровим підписом відповідальної посадової особи митного органу, передається за допомогою засобів інформаційно-телекомунікаційних систем органам МВС.

Для державної реєстрації транспортних засобів, що перебували в експлуатації і зняті з обліку в підрозділах Державтоінспекції, крім зазначених у цьому пункті документів, що підтверджують правомірність їх придбання, подається свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу

(технічний паспорт) та копія реєстраційної картки, що додається до свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу на пластиковій основі, з відміткою підрозділу Державтоінспекції про зняття транспортного засобу з обліку. Переобладнання (крім переобладнання для роботи на газових паливах), відчуження, передача права користування і (або) розпорядження придбаних транспортних засобів, не зареєстрованих у підрозділах Державтоінспекції, не допускається.

Державна реєстрація транспортних засобів проводиться за умови сплати їх власниками передбачених законодавством податків і зборів (обов'язкових платежів), а також внесення в установленому порядку платежів за проведення огляду транспортних засобів, державну реєстрацію (перереєстрацію), зняття з обліку, відшкодування вартості бланків реєстраційних документів та номерних знаків.

Бланки довідок-рахунків, актів приймання-передачі транспортних засобів підприємств-виробників таких засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, за формами згідно з додатками 1 і 6 є бланками суворої звітності і виготовляються відповідно до порядку виготовлення бланків цінних паперів і документів суворого обліку, встановленого постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 1993 р. N 283.

Абзац чотирнадцятий пункту 8 виключено

Перша державна реєстрація мопедів, придбаних до набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2009 р. N 1371 "Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України" (Офіційний вісник України, 2009 р., N 101, ст. 3521), може проводитися без подання документів, що підтверджують правомірність їх придбання, за встановленою цим Порядком процедурою.

9. До державної реєстрації не допускаються автобуси, що переобладнані з автомобілів, які призначалися для виконання інших функцій, за винятком таких автобусів, зареєстрованих до 1 квітня 2008 року.

Державна реєстрація (перереєстрація), зняття з обліку розукомплектованих транспортних засобів, крім випадків вибракування їх у цілому, не допускається. Розукомплектованими вважаються транспортні засоби, в яких відсутня одна або більше складових частин, що мають ідентифікаційний номер (кузов, шасі, рама, двигун).

Абзац третій пункту 9 виключено

10. Державна реєстрація нових транспортних засобів, а також тих, що перебували в експлуатації та ввезені на митну територію України, проводиться за умови відповідності конструкції і технічного стану даної марки (моделі) транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, обов'язковим вимогам правил, нормативів і стандартів України, що підтверджується сертифікатом відповідності або свідоцтвом про визнання іноземного сертифіката, копію яких власники подають до підрозділів Державтоінспекції.

11. Державна реєстрація конфіскованих транспортних засобів або транспортних засобів, право власності на які встановлено за рішенням суду, проводиться на підставі відповідного рішення суду із зазначенням марки, моделі, ідентифікаційних номерів складових частин таких засобів, а також реєстраційних документів, зокрема свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу (далі - свідоцтво про реєстрацію) або технічного паспорта (у разі їх наявності) з відміткою підрозділу Державтоінспекції про зняття транспортного засобу з обліку. До реєстраційних документів додається договір купівлі-продажу, інший документ, що встановлює право власності, або рішення Кабінету Міністрів України чи комісії, утвореної відповідно до Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. N 985 (Офіційний вісник України, 2002 р., N 29, ст. 1371), про передачу цих транспортних засобів у разі конфіскації у власність держави.

Державна реєстрація проводиться:

транспортних засобів, що визнані в установленому порядку безхазяйними, - на підставі документів, виданих уповноваженими органами, а також договорів купівлі-продажу або інших документів, які встановлюють право власності на такі засоби після їх реалізації;

транспортних засобів, які за правом спадкування перейшли у власність держави або подаровані державі власниками, - на підставі рішень органів, визначених законодавством, та нотаріально засвідчених документів, які встановлюють право власності, із зазначенням в них марки, моделі, ідентифікаційних номерів складових частин таких транспортних засобів, інших документів, що підтверджують правомірність їх придбання новими власниками, а також виданих на території України реєстраційних документів з відміткою підрозділів Державтоінспекції про зняття їх з обліку.

Абзац п'ятий пункту 11 виключено

Державна реєстрація зазначених транспортних засобів, ввезених на митну територію України без сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), що передбачені законодавством під час імпорту таких засобів, проводиться за умови подання документів про внесення таких податків і зборів (обов'язкових платежів), за винятком безоплатно переданих конфіскованих транспортних засобів та транспортних засобів, які згідно з податковим законодавством звільнені від їх сплати, із внесенням відповідного запису у свідоцтво про реєстрацію.

12. Державна реєстрація (перереєстрація), зняття з обліку проводиться:

транспортних засобів дипломатичних представництв та консульських установ, представництв міжнародних організацій в Україні, їх персоналу та членів сімей персоналу, акредитованих в установленому порядку в МЗС, - підрозділами Державтоінспекції за клопотанням МЗС на підставі документів, зазначених у пункті 31 цього Порядку. Форма клопотання затверджується спільним наказом МВС та МЗС;

транспортних засобів іноземних організацій, які забезпечують реалізацію програм (проектів) міжнародної технічної допомоги (виконавці проектів) згідно з міжнародними договорами України, іноземних громадян та осіб без громадянства - підрозділами Державтоінспекції на загальних підставах.

13. Транспортні засоби, які належать представництвам державних підприємств, установ та організацій України і експлуатувалися за кордоном та повертаються в Україну без реєстраційних документів, реєструються на підставі клопотань МЗС та актів приймання-передачі за формою згідно з додатком 2 або накладних на відпуск матеріальних цінностей і відповідних митних документів.

14. Допускається державна реєстрація легкових автомобілів, які складені самостійно з частин транспортних засобів, самостійно сконструйованих мотоциклів, легкових, а також вантажних автомобілів, повна маса яких не перевищує 3500 кілограмів, причепів та напівпричепів до них, інших прирівняних до них транспортних засобів і мопедів, виготовлених відповідно до обов'язкових вимог норм і стандартів України, на підставі документів, що підтверджують правомірність придбання складових частин із зазначенням їх ідентифікаційних номерів, а також висновків Центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС та інших, визначених Кабінетом Міністрів України підприємств, установ та організацій.

15. Під час проведення державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку транспортні засоби, крім випадків вибракування їх у цілому, підлягають огляду (крім випадків перереєстрації транспортних засобів у зв'язку із зміною місця проживання власника та у разі відновлення втрачених або зіпсованих документів) з метою звірення ідентифікаційних номерів їх складових частин з номерами, зазначеними у поданих власником для реєстрації документах, визначення їх справжності та проведення перевірки за Єдиним державним реєстром Державтоінспекції та автоматизованою базою даних про розшукувані транспортні засоби, встановлення відповідності конструкції і технічного стану транспортних засобів обов'язковим вимогам правил, нормативів і стандартів України. Огляд проводиться уповноваженими працівниками підрозділів Державтоінспекції за місцем реєстрації транспортних засобів, а

дослідження транспортного засобу - на письмову вимогу власника або уповноваженої ним особи фахівцями експертної служби МВС або судовими експертами державних спеціалізованих установ, іншими експертами, які атестовані з відповідного виду експертної діяльності та внесені до державного Реєстру атестованих судових експертів. Відповідальним за справжність ідентифікаційних номерів транспортного засобу записам, що зазначені у реєстраційних документах, є його власник. Кошти за проведення фахівцями експертної служби МВС та судовими експертами державних спеціалізованих установ досліджень транспортних засобів зараховуються в установленому порядку до державного бюджету. За результатами огляду в документах, які подаються для державної реєстрації, уповноважений працівник підрозділу Державтоінспекції робить відповідну відмітку або складає акт технічного огляду. У разі проведення дослідження до зазначених документів додається відповідний висновок фахівця.

Державна реєстрація (перереєстрація), зняття з обліку транспортних засобів, крім випадків вибракування їх у цілому, без ідентифікаційного номера або із знищеними, пошкодженими (один чи кілька символів номера візуально не визначаються) чи підробленими (змінено один або кілька символів номера, замінено панель (табличку) або частину панелі (таблички) з номером) ідентифікаційними номерами складових частин (кузова, шасі, рами) не допускається. Перша державна реєстрація таких засобів, а також ввезених на митну територію України транспортних засобів, що розшуковуються правоохоронними органами інших держав, не проводиться.

У разі пошкодження ідентифікаційного номера перша державна реєстрація транспортних засобів проводиться тільки після експертного підтвердження справжності ідентифікаційного номера.

Не допускається державна реєстрація (перереєстрація), зняття з обліку транспортних засобів, крім випадків вибракування їх у цілому, номери двигунів яких мають ознаки навмисного знищення або підробки (крім випадків повернення транспортного засобу законному власнику із знищеним або підробленим ідентифікаційним номером двигуна після незаконного заволодіння таким засобом).

На самостійно сконструйовані транспортні засоби та на зареєстровані в підрозділах Державтоінспекції транспортні засоби із знищеними ідентифікаційними номерами їх складових частин (кузова, шасі, рами) або на транспортні засоби, ідентифікаційні номери складових частин яких пошкоджені під впливом корозії, знищені (пошкоджені) чи підроблені внаслідок незаконного заволодіння або в разі, коли проведена заміна таких складових частин після дорожньо-транспортної пригоди, наносяться спеціальні індивідуальні номери чи здійснюється дублювання первинних ідентифікаційних номерів складових частин (у разі встановлення відповідності ідентифікаційного номера таким засобам) згідно з вимогами міжнародних і державних стандартів.

У такому разі до реєстраційних документів та Єдиного державного реєстру Державтоінспекції вносяться в установленому МВС порядку відповідні відмітки.

Комбінація символів, порядок їх нанесення та залучення до їх нанесення спеціалізованих підприємств визначається МВС.

16. На зареєстровані у підрозділі Державтоінспекції транспортні засоби видаються свідоцтва про реєстрацію, а також номерні знаки, що відповідають державному стандарту України: два номерні знаки - на автотransпорт, один - на мототransпорт, мопед, причіп та напівпричіп, дозволи на встановлення на транспортних засобах спеціальних світлових і (або) звукових сигнальних пристроїв. У свідоцтві про реєстрацію транспортного засобу ідентифікаційний номер двигуна не зазначається.

Свідоцтво про реєстрацію (технічний паспорт), технічний талон та номерні знаки старого зразка діють до їх заміни на свідоцтво про реєстрацію та номерні знаки нового зразка.

Вивезення (пересилання) за межі України номерних знаків, виданих на території України, окремо від транспортних засобів, на які вони видані, не дозволяється.

За бажанням власника транспортного засобу - фізичної особи надати право керування таким засобом іншій фізичній особі чи за бажанням фізичної або юридичної особи, якій власник транспортного засобу передав у встановленому порядку право користування і (або) розпорядження транспортними засобами, підрозділ Державтоінспекції видає за зверненням такого власника тимчасовий реєстраційний талон на строк, зазначений у його заяві, або документах, які підтверджують право користування і (або) розпорядження транспортним засобом.

У графі талона "Особливі відмітки" робиться запис "Дійсний до _____ 20__ р. за наявності свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу (технічного паспорта) серії ___ N _____".

Копія документа, що підтверджує право користування і (або) розпорядження транспортними засобами, додається до матеріалів, що необхідні для оформлення тимчасового реєстраційного талона.

17. У разі державної реєстрації експериментальних зразків транспортних засобів, що проходять випробування, до реєстраційних документів (реєстраційної картки, книги реєстрації, свідоцтва про реєстрацію) вноситься запис "випробування" і видаються номерні знаки. Підставою для державної реєстрації таких транспортних засобів є технічне завдання виробника на розроблення, узгоджене з Центром безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС або державним підприємством "Державний автотранспортний науково-дослідний і проектний інститут" (далі - державне підприємство "ДержавтотрансНДІпроект") Мінінфраструктури.

18. Замість утраченого або непридатного для користування свідоцтва про реєстрацію (технічного паспорта) і номерних знаків на підставі заяви власника або його представника видається нове свідоцтво про реєстрацію та номерні знаки.

Замість утраченого свідоцтва про реєстрацію (технічного паспорта) знятого з обліку транспортного засобу на підставі заяви власника або його представника підрозділ Державтоінспекції, в якому проводилося зняття з обліку, видає копію реєстраційної картки, яка засвідчується підписом посадової особи, що скріплений печаткою підрозділу Державтоінспекції, із внесенням відповідних службових відміток.

Знайдені свідоцтва про реєстрацію (технічні паспорти) і номерні знаки після видачі нових вважаються недійсними і здаються до підрозділів Державтоінспекції.

19. У разі коли власники транспортних засобів переїхали у зв'язку із зміною місця проживання до іншого регіону - Автономної Республіки Крим, області, мм. Києва чи Севастополя або придбали транспортні засоби, зареєстровані в іншому регіоні, підрозділи Державтоінспекції за новим місцем державної реєстрації транспортних засобів надсилають за попереднім місцем їх державної реєстрації запит, відповідь на який необхідно дати протягом 10 днів.

20. Пункт 20 виключено

21. Транспортні засоби юридичних осіб реєструються за місцезнаходженням таких осіб. Якщо стоянка транспортних засобів розташована за місцезнаходженням філій або представництв юридичних осіб, такі транспортні засоби реєструються за місцем їх стоянки.

У свідоцтві про реєстрацію (технічному паспорті) зазначається юридична особа, якій належать транспортні засоби, місцезнаходження такої особи та стоянки.

22. Для проведення державної реєстрації нових транспортних засобів, виготовлених в Україні шляхом їх переобладнання суб'єктами господарювання, які провадять господарську діяльність з переобладнання п'яти і більше транспортних засобів протягом року, до підрозділів Державтоінспекції подається також оформлене державним підприємством "ДержавтотрансНДІпроект" чи Центром безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем

при МВС і видане виробником свідоцтво про погодження конструкції транспортного засобу щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.

Обмеження, зазначені у свідоцтві, вносяться до реєстраційних документів.

23. Транспортні засоби, які належать неповнолітнім, реєструються за ними за умови досягнення неповнолітніми 14-річного віку (крім випадків успадкування за законом) за нотаріально засвідченою згодою батьків (усиновлювачів) або піклувальника. В обліковій картці та книзі обліку таких транспортних засобів також зазначається прізвище, ім'я та по батькові батьків (усиновлювачів) неповнолітнього або його піклувальника і ставиться відмітка про заборону зняття з обліку транспортних засобів без їх дозволу та дозволу органу опіки та піклування.

Після досягнення неповнолітнім 18-річного віку всі обмеження щодо державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку транспортних засобів, які встановлювалися для неповнолітніх, знімаються.

24. Реєстрація (перереєстрація), зняття з обліку транспортних засобів, що належать фізичним особам, здійснюється за місцем звернення власника або його уповноваженої особи незалежно від місця реєстрації (проживання) власника. При цьому в реєстраційних документах зазначається місце реєстрації (проживання) особи, за якою реєструється транспортний засіб.

Реєстрація (перереєстрація), зняття з обліку транспортних засобів здійснюється за місцем реєстрації (проживання) їх власників до впровадження в експлуатацію Національної автоматизованої інформаційної системи Державної автомобільної інспекції, але не пізніше 1 січня 2013 року.

25. Державна реєстрація придбаних у розстрочку транспортних засобів проводиться згідно з цим Порядком із внесенням до свідоцтва про реєстрацію відповідного запису (запис "розстрочка" повинен міститися в довідці-рахунку або акті приймання-передачі транспортних засобів за формою згідно з додатком 6).

26. Державна реєстрація транспортних засобів, виграних у лотереях, на конкурсах та під час інших заходів, проводиться на підставі довідки-рахунка, на зворотному боці якої члени комісії (уповноважена особа), за участю якої проводяться такі заходи, ставлять свої підписи, що скріплюються печаткою.

27. Транспортні засоби, що придбаваються юридичною особою-лізингодавцем з метою подальшої передачі їх лізингодержувачу на підставі договору фінансового лізингу, реєструються за лізингодавцем.

Після виконання договору фінансового лізингу транспортні засоби знімаються з обліку відповідно до вимог пункту 42 цього Порядку і реєструються за лізингодержувачем на підставі зазначеного договору та акта приймання-передачі транспортних засобів за формою згідно з додатком 2.

Державна реєстрація ввезених в Україну транспортних засобів

28. Ввезені в Україну транспортні засоби підлягають державній реєстрації на підставі заяв власників і митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа на паперовому носії або електронних митних декларацій або виданих митними органами посвідчень про їх реєстрацію в підрозділах Державтоінспекції.

У разі ввезення двох і більше транспортних засобів для власних потреб за однією митною декларацією на бланку єдиного адміністративного документа на паперовому носії такі засоби реєструються на підставі засвідченої митним органом її копії, що скріплюється особистою номерною печаткою працівника митної служби та печаткою митного органу.

Транспортні засоби та їх складові частини, що мають ідентифікаційні номери, ввезені в Україну з метою їх подальшого відчуження суб'єктами господарювання, діяльність яких пов'язана з реалізацією транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, і придбані юридичними чи фізичними особами, реєструються на

підставі виданих зазначеними суб'єктами довідок-рахунків та митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа на паперовому носії або їх копій, що скріплюються особистою номерною печаткою працівника митної служби та печаткою митного органу.

У разі митного оформлення транспортних засобів, їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, за електронною митною декларацією, засвідченою електронним цифровим підписом відповідальної посадової особи митного органу, державна реєстрація таких транспортних засобів і складових частин здійснюється на підставі зазначеної митної декларації, отриманої органами МВС від Держмитслужби за допомогою засобів інформаційно-телекомунікаційних систем та розміщеної в автоматизованій інформаційній системі "Митний документ".

29. У разі коли транспортні засоби перебували в експлуатації за межами України і були зареєстровані у відповідних органах іншої держави, обов'язковим є подання до підрозділів Державтоінспекції реєстраційних або прирівняних до них документів такої держави.

Абзац другий пункту 29 виключено

30. До реєстраційних та облікових документів вносяться відомості про заборону відчуження і передачі права користування і (або) розпорядження транспортними засобами, дату їх зворотного вивезення та інші обмеження, що встановлюються митними органами.

31. Державна реєстрація транспортних засобів під зобов'язання про їх зворотне вивезення проводиться виключно за наявності документа, що підтверджує їх реєстрацію за межами України (крім транспортних засобів, що належать дипломатичним представництвам та консульським установам, представництвам міжнародних організацій в Україні, їх персоналу та членам сімей персоналу, акредитованих в установленому порядку в МЗС, а також міжурядовим організаціям та їх співробітникам, які не є резидентами України).

Державна реєстрація тимчасово ввезених на митну територію України транспортних засобів, що належать дипломатичним представництвам та консульським установам, представництвам міжнародних організацій в Україні, їх персоналу та членам сімей персоналу, акредитованих в установленому порядку в МЗС, а також міжурядовим організаціям та їх співробітникам, які не є резидентами України, може проводитися на підставі документів, що підтверджують право власності, користування і (або) розпорядження такими засобами без надання документа, що підтверджує їх реєстрацію за межами України.

Національні номерні знаки і документи про реєстрацію (про право власності, користування або розпорядження) транспортних засобів іноземних держав, з яких вони тимчасово ввезені на митну територію України під зобов'язання про зворотне вивезення, здаються на зберігання до підрозділів Державтоінспекції, що є умовою тимчасового обліку транспортних засобів, і повертаються власникам в установленому МВС порядку після зняття таких засобів з обліку. На зазначені транспортні засоби видаються номерні знаки та свідоцтва про реєстрацію із зазначенням строку тимчасового ввезення, який встановлюється митними органами відповідно до митного законодавства та зазначається у документах про митне оформлення таких засобів.

Після закінчення строку тимчасового ввезення транспортні засоби вважаються незареєстрованими.

32. Зняття з обліку у зв'язку з відчуженням (купівля-продаж, міна, дарування) або вибраковуванням транспортних засобів, щодо яких не знято обмеження митних органів, здійснюється з їх дозволу.

Перереєстрація транспортних засобів

33. Перереєстрація транспортних засобів проводиться у разі отримання свідоцтва про реєстрацію замість утраченого або не придатного для користування, зміни їх власників, місця стоянки, місцезнаходження або найменування власників - юридичних осіб, місця проживання або прізвища, імені чи по батькові фізичних осіб, які є власниками транспортних засобів, а також у разі зміни кольору, переобладнання транспортного засобу чи заміни кузова, інших складових частин, що мають ідентифікаційні номери.

При перереєстрації транспортних засобів у разі зміни їх власників зняття з обліку таких транспортних засобів не проводиться.

Перереєстрація транспортних засобів (об'єктів права державної власності) у разі їх безоплатної передачі із сфери управління міністерств, інших органів виконавчої влади, Національної академії наук, інших самоврядних організацій, яким передане в користування державне майно (самоврядні організації), до сфери управління органів, уповноважених управляти державним майном, або самоврядних організацій проводиться у разі дотримання вимог, зазначених у підпункті "б" пункту 4 Положення про порядок передачі об'єктів права державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1998 р. N 1482 (Офіційний вісник України, 1998 р., N 38, ст. 1405).

У разі відчуження транспортних засобів, зазначених в абзаці другому цього пункту, їх перереєстрація проводиться за умови дотримання вимог щодо відчуження, які визначені нормативно-правовими актами Фонду державного майна та іншими актами законодавства.

Для проведення перереєстрації транспортних засобів, зазначених в абзаці другому цього пункту, до підрозділів Державтоінспекції подаються засвідчені підписами сторін, що скріплені печатками, акти приймання-передачі транспортних засобів із зазначенням їх кольору, марки, моделі, року випуску, ідентифікаційних номерів складових частин (далі - реквізити), а для проведення перереєстрації транспортних засобів у разі їх відчуження - документи, що встановлюють право власності на транспортні засоби, разом із зазначеними актами.

34. Перереєстрація транспортних засобів, які передаються у зв'язку з реорганізацією юридичних осіб, проводиться на підставі актів приймання-передачі транспортних засобів за формою згідно з додатком 2, свідоцтва про реєстрацію, а також засвідчених у встановленому порядку копій рішень власників про реорганізацію та випуску або витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців для юридичної особи, що реорганізується, і юридичної особи, утвореної внаслідок реорганізації.

Перереєстрація транспортних засобів, що у зв'язку з ліквідацією юридичних осіб передаються іншим юридичним або фізичним особам, проводиться на підставі свідоцтва про реєстрацію та засвідчених в установленому порядку копій прийнятих власниками або судом рішень про ліквідацію.

Транспортні засоби, що є внесками учасників до статутного фонду господарських товариств, які повертаються учасникові у зв'язку з його виходом із товариства, перереєстровуються на підставі свідоцтва про реєстрацію та засвідчених в установленому порядку копій рішень товариства про повернення таких транспортних засобів зазначеним учасником.

Перереєстрація транспортних засобів, що переходять у власність страховиків після виплати страхувальникам повної страхової суми, проводиться на підставі документів, зазначених у пункті 44 цього Порядку.

35. Перереєстрація транспортних засобів на одного з подружжя проводиться на підставі їх спільної заяви, свідоцтва про реєстрацію і засвідчених у встановленому порядку копій свідоцтва про право власності на частку у спільному майні подружжя.

Підставою для перереєстрації транспортного засобу є також свідоцтво про реєстрацію та копії договору про поділ спільного майна подружжя, свідоцтва про право на спадщину або рішення суду про визнання недійсними договору купівлі-продажу, міни, дарування, що засвідчені в установленому порядку.

36. Перереєстрація транспортних засобів, що є спільною сумісною власністю осіб, які ведуть фермерське господарство, в разі смерті осіб, на яких було зареєстровано транспортні засоби, проводиться на підставі засвідчених у виконавчому органі відповідної ради заяви члена такого господарства (за наявності кількох членів господарства - їх спільної заяви), копії свідоцтва про смерть, довідки виконавчого органу відповідної ради про склад фермерського господарства і про перебування транспортних засобів у спільній сумісній власності його членів. До зазначених документів додається свідоцтво про реєстрацію.

37. Державна реєстрація (перереєстрація) переобладнаних транспортних засобів проводиться на підставі документів про відповідність їх вимогам безпеки дорожнього руху та документів, що підтверджують правомірність придбання встановлених кузовів (рам), які мають ідентифікаційні номери (у разі їх заміни).

Документами про відповідність переобладнаних транспортних засобів вимогам безпеки дорожнього руху є:

для транспортних засобів, переобладнаних суб'єктами господарювання, які провадять господарську діяльність з переобладнання п'яти і більше транспортних засобів протягом року, - свідоцтво про погодження конструкції транспортного засобу щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, оформлене державним підприємством "ДержавтотрансНДІпроект" або Центром безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС на відповідний вид переобладнання, що подається разом із сертифікатом відповідності (наявність необов'язкова для транспортних засобів, переобладнаних для роботи на газових паливах), виданим органом з оцінки відповідності, що визнаний та призначений в установленому порядку проводити процедуру сертифікації транспортних засобів, та актом приймання-передачі транспортного засобу за формою згідно з додатками 3, 4 і 6;

для транспортних засобів, переобладнаних в індивідуальному порядку, а також транспортних засобів, переобладнаних для роботи на газових паливах, - акт технічної експертизи (крім переобладнаних автобусів) за формою згідно з додатком 5 або сертифікат відповідності, виданий випробувальною лабораторією (центром), що має атестат акредитації відповідної галузі та повноваження щодо проведення перевірки технічного стану транспортних засобів, органом з оцінки відповідності, що визнаний та призначений в установленому порядку проводити процедуру сертифікації транспортних засобів, чи підприємством, що має сертифікат відповідності державної системи сертифікації УкрСЕПРО з установлення відповідності конструкції переобладнаного транспортного засобу умовам (вимогам), викладеним у документі про погодження переобладнання.

Переобладнання транспортних засобів для роботи на газових паливах здійснюється виключно суб'єктами господарювання, які провадять господарську діяльність з переобладнання п'яти і більше транспортних засобів протягом року та мають свідоцтво про погодження конструкції транспортного засобу на відповідний вид переобладнання. Зазначені суб'єкти можуть проводити перевірку відповідності таких засобів вимогам технічних умов і технічної документації підприємства-виробника газобалонного обладнання.

Переобладнання транспортних засобів шляхом заміни кузовів (рам), які мають ідентифікаційні номери, здійснюється за попередньою згодою підрозділів Державтоінспекції.

Власникам переобладнаних транспортних засобів видаються нові свідоцтва про реєстрацію із зазначенням нових ідентифікаційних номерів складових частин або особливостей конструкції, що виникли в результаті її зміни.

У таких свідоцтвах зазначається рік випуску легкового автомобіля або виготовленого на його базі автомобіля, який повинен відповідати року випуску встановленого кузова. Рік випуску такого автомобіля не змінюється у разі неможливості встановити рік випуску його кузова.

Вивільнені після переобладнання або ремонту складові частини, що мають ідентифікаційні номери, залишаються у розпорядженні власників. На такі складові частини за зверненням власника видаються відповідними підрозділами Державтоінспекції довідки встановленого зразка.

Переобладнання транспортного засобу, у результаті якого змінюється його повна маса та її розподіл за осями, центр ваги, тип двигуна, його вага і потужність, колісна база чи колісна формула, система гальмового і рульового керування та трансмісії, здійснюється за погодженням з виробниками транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, або з державним підприємством "ДержавтотрансНДІпроект" чи Центром безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС. Зазначене

погодження може надаватися тільки після проведення огляду транспортних засобів із дотриманням вимог пункту 15 цього Порядку та надання зазначеним установам відповідного акта, засвідченого підписом посадової особи, що скріплений печаткою підрозділів Державтоінспекції.

Перереєстрація транспортного засобу у зв'язку із заміною двигуна проводиться в разі зміни типу двигуна, його ваги, робочого об'єму і потужності. Документи, що підтверджують законність придбання двигуна, не вимагаються.

38. У разі коли транспортний засіб переобладнано з інших моделей даної марки шляхом заміни деталей кузова (крила, панелі, капота тощо), власнику видається свідоцтво про реєстрацію із зазначенням моделі, якій відповідає зовнішній вигляд такого засобу після переобладнання. Якщо номери складових частин не змінювалися, зазначаються рік випуску і номери, які транспортний засіб мав до переобладнання. До графи "Особливі відмітки" свідоцтва про реєстрацію вноситься запис:

"Автомобіль переобладнано з моделі _____ шляхом заміни _____
(вказати модель) (вказати
_____ в 20__ р.", що скріплюється печаткою підрозділу Державтоінспекції.
деталі, складові частини)

39. У разі перереєстрації транспортного засобу свідоцтво про реєстрацію підлягає заміні на загальних підставах.

Зняття з обліку транспортних засобів

40. Зняття з обліку транспортних засобів проводиться після їх огляду в підрозділах Державтоінспекції на підставі заяви власника, документа, що посвідчує особу, виконавчого напису нотаріуса, постанови державного виконавця або рішення суду.

Дозволяється проводити огляд транспортних засобів, які знімаються з обліку, за їх місцезнаходженням з дотриманням вимог пункту 15 цього Порядку. Такий огляд оформляється відповідним актом, засвідчується підписом посадової особи, що скріплений печаткою підрозділів Державтоінспекції.

У разі встановлення факту знищення, фальсифікації або підроблення ідентифікаційних номерів складових частин транспортних засобів, виявлення транспортних засобів, зареєстрованих (перереєстрованих), знятих з обліку в підрозділах Державтоінспекції, у тому числі тимчасово, за фіктивними чи підробленими документами або таких, що розшуковуються правоохоронними органами України у зв'язку з незаконним заволодінням, працівники підрозділів Державтоінспекції оформляють в установленому порядку необхідні документи, скасовують державну реєстрацію (перереєстрацію), зняття з обліку транспортних засобів і передають усі відповідні документи та за наявності транспортні засоби до відповідного органу досудового розслідування. Якщо виявлено факт підроблення митних документів, їх ксерокопії з необхідним поясненням надсилаються до митних органів, у зоні діяльності яких проживають особи, за якими зареєстровані відповідні транспортні засоби.

Якщо під час проведення перевірки ідентифікаційних номерів складових частин за автоматизованою базою даних про розшукувані транспортні засоби буде встановлено, що раніше зареєстрований на території України транспортний засіб розшукується правоохоронними органами інших держав, підрозділ Державтоінспекції вилучає свідоцтво про реєстрацію (технічний паспорт), оформляє відповідні документи про цей факт і передає їх до відповідного органу досудового розслідування. Підрозділи Державтоінспекції видають власникам тимчасові реєстраційні талони строком на один рік, у графу "Особливі відмітки" яких вноситься запис: "Розшукується Інтерполом. Зняття з обліку заборонено до закінчення перевірки". Заміна тимчасових реєстраційних талонів на свідоцтва про реєстрацію з внесенням до них запису "Розшукується Інтерполом. Зняття з обліку дозволено" здійснюється в установленому МВС порядку (з обов'язковим інформуванням ініціатора розшуку) після

набрання законної сили виправдувальним вироком за відповідним фактом або винесення постанови (ухвали) про закриття кримінального провадження, крім випадків, коли провадження було закрито за nereабілітуючими обставинами.

41. Забороняється зняття з обліку транспортних засобів, стосовно яких є ухвала суду про накладення арешту або заборону зняття з обліку чи постанова державного виконавця про накладення арешту.

Забороняється зняття з обліку транспортних засобів, що:

зареєстровані за неповнолітніми особами відповідно до вимог пункту 23 цього Порядку, без письмової нотаріально засвідченої згоди батьків (усиновлювачів) або піклувальника і дозволу органу опіки та піклування;

одержані через органи соціального захисту населення або управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, без письмового розпорядження зазначених органів;

придбані у розстрочку без надання відповідних документів про остаточний розрахунок.

Забороняється зняття з обліку для подальшого відчуження переданих безоплатно транспортних засобів, які зареєстровані відповідно до вимог пункту 11 цього Порядку без сплати мита та інших податків і зборів (обов'язкових платежів), передбачених законодавством під час імпорту автомобілів, без подання документів про внесення зазначених платежів. Не вважається відчуженням передача транспортного засобу іншому структурному підрозділу (територіальному органу) в межах одного органу державної влади.

42. У разі коли транспортний засіб знімається з обліку у зв'язку з його відчуженням, у свідоцтві про реєстрацію (технічному паспорті) або на копії реєстраційної картки, що додається до свідоцтва про реєстрацію на пластиковій основі, робиться запис: "Транспортний засіб знято з обліку для реалізації".

У разі коли транспортний засіб знімається з обліку на підставі свідоцтва про спадщину, виконавчого напису нотаріуса або рішення суду, у свідоцтві про реєстрацію (технічному паспорті) або на копії реєстраційної картки, що додається до свідоцтва про реєстрацію на пластиковій основі, робиться запис: "Транспортний засіб знято з обліку за спадщиною (за рішенням суду, за виконавчим написом нотаріуса)".

У разі зміни власником місця проживання з вибуттям за межі відповідно Автономної Республіки Крим, області, м. Києва та Севастополя у свідоцтві про реєстрацію (технічному паспорті) або на копії реєстраційної картки, що додається до свідоцтва про реєстрацію на пластиковій основі, робиться відмітка про місце вибуття транспортного засобу.

Транспортний засіб після виконання договору фінансового лізингу знімається з обліку лізингодавцем, при цьому у свідоцтві про реєстрацію (технічному паспорті) або на копії реєстраційної картки, що додається до свідоцтва про реєстрацію на пластиковій основі, робиться запис: "Транспортний засіб знято з обліку за договором фінансового лізингу".

Копії реєстраційних карток засвідчуються підписом посадової особи, що скріплений печаткою підрозділів Державтоінспекції, із внесенням відповідних службових відміток.

Під час зняття з обліку транспортних засобів номерні знаки здаються та видаються номерні знаки для разових поїздок.

Номерні знаки із знятих з обліку транспортних засобів за умови їх відповідності стандартам перезакріплюються за зверненням власників за іншими придбаними ними транспортними засобами або за транспортними засобами інших власників.

У разі втрати власником свідоцтва про реєстрацію (технічного паспорта) зняття з обліку транспортного засобу проводиться після видачі нового свідоцтва про реєстрацію, крім випадків зняття з обліку транспортних засобів, які перейшли у власність спадкоємця на підставі свідоцтва про право на спадщину.

43. Зняття з обліку транспортних засобів, що належать юридичним особам недержавної форми власності, проводиться на підставі копій відповідних рішень власників, засвідчених у встановленому порядку.

У разі ліквідації юридичних осіб транспортні засоби знімаються з обліку на підставі документів, зазначених в абзаці другого пункту 34 цього Порядку.

Зняття з обліку транспортних засобів, що належать юридичним особам державної форми власності, проводиться суб'єктами господарювання, на балансі яких перебувають такі транспортні засоби, лише після надання на це згоди або дозволу відповідних суб'єктів управління майном, які є представниками власників і виконують їх функції у межах, визначених законодавством, або на підставі виконавчого напису нотаріуса чи рішення суду або ліквідаційної комісії.

Після зняття з обліку у свідоцтві про реєстрацію (технічному паспорті) або на копії реєстраційної картки, що додається до свідоцтва про реєстрацію на пластиковій основі, робиться запис: "Транспортний засіб знято з обліку для реалізації згідно із законодавством".

44. Зняття з обліку транспортних засобів може проводитися довіреними особами страховиків на підставі засвідчених в установленому порядку копій договорів страхування, у яких обов'язково зазначається, що після виплати страхувальниками повної страхової суми транспортні засоби переходять у власність страховиків, а також на підставі довідки банку про повну виплату страхувальниками страхової суми та свідоцтва про реєстрацію (технічного паспорта).

45. Вибракувані транспортні засоби підприємств знімаються з обліку на підставі затверджених актів, а громадян - за заявами їх власників.

Зняття з обліку в таких випадках проводиться без огляду транспортних засобів. Номерні знаки і реєстраційні документи здаються до підрозділів Державтоінспекції.

Абзац третій пункту 45 виключено

Вивільнені після зняття з обліку транспортних засобів у зв'язку з їх вибракуванням складові частини, що мають ідентифікаційні номери, залишаються у розпорядженні власників. Відповідні підрозділи Державтоінспекції за зверненням власника видають на такі складові частини довідки встановленого зразка.

46. Транспортні засоби, ввезені на митну територію України під зобов'язання про їх зворотне вивезення, знімаються з обліку після їх огляду в підрозділах Державтоінспекції.

Порядок видачі тимчасового дозволу для використання не зареєстрованих у встановленому порядку транспортних засобів

47. На транспортні засоби, що доставляються своїм ходом до місця державної реєстрації з підприємств-виробників, авторемонтних підприємств, торговельних організацій, з-за кордону, а також на зняті з обліку транспортні засоби видаються номерні знаки для разових поїздок строком на два місяці.

48. Відмітка про видачу номерних знаків для разових поїздок робиться в реєстраційних документах або в документах, що підтверджують правомірність придбання транспортних засобів.

49. Підприємствам-виробникам, які здійснюють перегін транспортних засобів до їх одержувачів, видаються номерні знаки для разових поїздок. У супровідних документах зазначених підприємств робиться відмітка "перегін" і зазначаються такі номерні знаки.

Порядок допуску транспортних засобів до поїздки за кордон

50. До поїздки за кордон допускаються транспортні засоби, на які видані реєстраційні документи відповідно до Конвенції про дорожній рух та номерні знаки, серіям яких присвоєні літери латинського алфавіту.

51. У разі відсутності права власності на транспортні засоби оформлення документів для поїздок за кордон здійснюється на підставі заяви власника транспортного засобу або документів, що підтверджують право користування і (або) розпорядження транспортними засобами. Особам, що здійснюють поїздку за кордон, на період поїздки за їх бажанням видаються свідоцтва про реєстрацію на їх ім'я. Свідоцтво про реєстрацію, видане на ім'я власника транспортного засобу, і документи, які підтверджують право користування і (або) розпорядження транспортними засобами, зберігаються у відповідних підрозділах Державтоінспекції.

Видане на період поїздки за кордон свідоцтво про реєстрацію підлягає поверненню відповідному підрозділу Державтоінспекції не пізніше ніж протягом 10 днів після повернення з-за кордону.

52. Транспортні засоби, на яких власники виїжджають за кордон, повинні мати розпізнавальний знак України. Власники таких транспортних засобів перед виїздом зобов'язані укласти договір обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

53. Транспортні засоби, на які згідно із законом встановлено тимчасову заборону на зняття з обліку (крім транспортних засобів, придбаних у розстрочку та зареєстрованих відповідно до пункту 25 цього Порядку), до поїздок за кордон не допускаються.

54. На транспортні засоби, власники яких виїжджають за кордон на постійне місце проживання, видаються свідоцтва про реєстрацію та номерні знаки встановленого зразка. Такі транспортні засоби знімаються з обліку.

55. Щорічна перевірка відповідності конструкції та технічного стану транспортних засобів, що виконують міжнародні перевезення вантажів і пасажирів, вимогам резолюцій Європейської конференції міністрів транспорту, а також видача сертифікатів відповідності та Міжнародних сертифікатів технічного огляду транспортних засобів проводиться відповідно до законодавства.

Транспортний засіб повинен бути
зареєстрований (перереєстрований) _____
(торговельна організація)
у реєстраційно-екзаменаційному _____
підрозділі Державтоінспекції протягом
10 діб з моменту придбання _____ 20__ р.

ДОВІДКА-РАХУНОК

Серія _____ N _____

Видана _____ про те,
(прізвище, ім'я, по батькові особи або найменування організації)

що йому (їй) продано і видано _____
марки _____, двигун N _____, шасі N _____,
кузов N _____, рама N _____,
свідоцтво про реєстрацію (технічний паспорт) N _____
вартістю _____
(сума словами)

адреса _____
паспорт (документ, що його замінює) серія _____ N _____
виданий _____
(ким, коли)

МП Керівник _____
(підпис)

Бухгалтер _____
(підпис)

_____ гривень,
(сума словами)

одержані касою торговельної організації

Касир _____
(підпис)

Зазначений транспортний засіб (складову частину, що має ідентифікаційні номери) одержав
(непотрібне закреслити)

_____ (підпис)

Додаток 2
до Порядку

АКТ приймання-передачі транспортного засобу

Ми, представники _____
(найменування підприємства,

_____ установи, організації)

і _____
(найменування підприємства, установи, організації)

склали цей акт про те, що здійснено приймання-передачу транспортного
засобу _____ марки (моделі) _____ двигун N

_____,
шасі N _____, кузов N _____, свідоцтво про реєстрацію (технічний паспорт)
серії _____ N _____, видане

_____ (ким, коли)

Здав _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

МП

Прийняв _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

МП

_____ 20 __ р.

АКТ N _____
приймання-передачі транспортного засобу, переобладнаного для роботи на зрідженому нафтовому газі

Модель транспортного засобу до переобладнання _____
після переобладнання _____

Вантажопідйомність (пасажиромісткість) транспортного засобу зменшено на

_____ (зазначається вага вантажу (кілограмів) або кількість пасажирів (осіб))

Номер шасі (рами)

Номер кузова

Комплектація транспортного засобу з урахуванням повернутих замовникові демонтованих вузлів і комплектувальних частин відповідає акту приймання-передачі транспортного засобу на переобладнання N _____ від _____ 20__ року.

Транспортний засіб укомплектований автомобільним газобалонним обладнанням відповідно до технічної документації підприємства-виробника зазначеного обладнання

_____ (найменування підприємства-виробника,

_____ позначення газобалонного обладнання)

Додаткове електрообладнання та система вентиляції блока арматури балона (за наявності) відповідає нормативним вимогам. Заправний вузол встановлений за межами пасажирського салону, багажного та вантажного відділення.

Газові балони				Газовий редуктор або редуктор-випарник (виробник, позначення)	Карбюратор-змішувач, змішувач газу (виробник, позначення) або врізка газових форсунок
позначення балона	місткість, літрів	заводський номер	до якої дати посвідчені		

_____ (найменування підприємства, що здійснило переобладнання транспортного засобу

_____ або провело перевірку відповідності нормативним вимогам,

_____ його місцезнаходження, реєстраційний номер свідоцтва про

_____ погодження конструкції транспортного засобу, номер технічних умов)

_____ 20__ р.

МП

_____ (посада представника підприємства)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Транспортний засіб отримано замовником _____
(для юридичних осіб -
найменування підприємства, установи, організації, місцезнаходження;

_____ для фізичних осіб - прізвище, ім'я, по батькові,
серія, номер паспорта, ким і коли виданий, місце проживання)

_____ 20__ р.

Представник замовника _____
(для юридичних осіб - посада,
підпис, прізвище; для фізичних осіб - підпис)

Станцією (пунктом) випробувань транспортних засобів, що працюють на зрідженому нафтовому газі, _____
(назва, номер дозволу територіального органу

Держнаглядохоронпраці на право переосвідчення газових балонів)

проведено перевірку герметичності газобалонного обладнання транспортного засобу системним повітрям під тиском 1,6 МПа (16 кг/см²) та герметичності системи вентиляції блока арматури балона (за наявності). Запірна арматура в робочому стані (вентилі, клапани, редуктори електромагнітні, запобіжні, швидкісні клапани тощо). Запобіжний клапан відрегульовано.

Газобалонне обладнання транспортного засобу відповідає нормативним вимогам до герметичності.

_____ 20__ р.

МП

_____ (посада представника підприємства) _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Паливну систему транспортного засобу, що працює на зрідженому нафтовому газі, відрегульовано. Транспортний засіб придатний для експлуатації.

_____ 20__ р.

МП

_____ (посада представника підприємства) _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (посада представника підприємства) _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Примітка. Акт приймання-передачі транспортного засобу подається підрозділу Державтоінспекції разом з іншими документами, що необхідні для державної реєстрації транспортних засобів, переобладнаних для роботи на зрідженому нафтовому газі.

АКТ N _____
приймання-передачі транспортного засобу, переобладнаного для роботи на стисненому природному газі

Модель транспортного засобу до переобладнання _____
після переобладнання _____

Вантажопідйомність (пасажиромісткість) транспортного засобу зменшено на

_____ (зазначається вага вантажу (кілограмів) або кількість пасажирів (осіб))

Номер шасі (рами) _____ Номер кузова _____

Комплектація транспортного засобу з урахуванням повернутих замовникові демонтованих вузлів і комплектувальних частин відповідає акту приймання-передачі транспортного засобу на переобладнання N _____ від _____ 20__ року.

Транспортний засіб укомплектований автомобільним газобалонним обладнанням відповідно до технічної документації підприємства-виробника зазначеного обладнання

_____ (найменування підприємства-виробника, позначення

газобалонного обладнання)

Додаткове електрообладнання та система аварійного скидання газу з моторного відсіку відповідає нормативним вимогам.

Газові балони							Газові редуکتори (виробник, позначення)	Карбюратор-змішувач, змішувач газу (виробник, позначення) або врізка газових форсунок
позначення балона	вага одного балона, кілограмів	місткість одного балона, літрів	заводський номер	до якої дати посвідчені	заводський номер	до якої дати посвідчені		

_____ (найменування підприємства, що здійснило переобладнання транспортного засобу або

провело перевірку відповідності нормативним вимогам, його місцезнаходження,

реєстраційний номер свідоцтва про погодження конструкції транспортного засобу,

_____ номер технічних умов)

_____ 20__ р.

МП

_____ (посада представника підприємства)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Транспортний засіб отримано замовником _____
(для юридичних осіб - найменування

_____ підприємства, установи, організації, місцезнаходження;

_____ для фізичних осіб - прізвище, ім'я, по батькові, серія, номер паспорта,
ким і коли виданий, місце проживання)

_____ 20__ р.

Представник замовника _____
(для юридичних осіб - посада, підпис,

_____ прізвище; для фізичних осіб - підпис)

Станцією (пунктом) випробувань транспортних засобів, що працюють на стисненому природному газі _____
(назва, номер дозволу територіального органу

_____ Держнаглядохоронпраці на право переосвідчення газових балонів)

проведено перевірку герметичності газобалонного обладнання транспортного засобу стисненим повітрям під тиском 1,0 МПа (10 кг/см²), опресування газобалонного обладнання під тиском послідовно 2,5; 5,0; 10,0 та 20,0 МПа (25; 50; 100 та 200 кг/см²) і вакуумну перевірку. Запірна арматура в робочому стані (вентилі, клапани, редуктори, електромагнітні, запобіжні, швидкісні клапани тощо). Запобіжний клапан відрегульовано.

Газобалонне обладнання транспортного засобу відповідає нормативним вимогам до герметичності.

_____ 20__ р.

МП

_____ (посада представника підприємства)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Паливну систему транспортного засобу, що працює на стисненому природному газі, відрегульовано. Транспортний засіб придатний для експлуатації.

_____ 20__ р.

МП

_____ (посада представника підприємства)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Примітка.

Акт приймання-передачі транспортного засобу подається підрозділу Державтоінспекції разом з іншими документами, що необхідні для реєстрації транспортних засобів, переобладнаних для роботи на стисненому природному газі.

_____ (найменування підприємства)

_____ (реквізити документа, що дає право на проведення експертизи)

АКТ ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
про відповідність конструкції та технічного стану переобладнаного
транспортного засобу вимогам безпеки дорожнього руху

N _____ 20__

р.
Транспортний засіб _____ марки (моделі) _____
шасі (рама) N _____, кузов N _____.

1. Транспортний засіб переобладнаний _____
(в індивідуальному порядку

_____ або найменування підприємства, яке здійснило переобладнання)

2. Переобладнання здійснене шляхом установки (заміни): _____

3. Документи про погодження переобладнання відповідно до статті 32 Закону України "Про дорожній рух" видані _____

_____ (найменування організації, яка видала дозвіл, номер, дата)

4. Висновок про відповідність конструкції переобладнаного транспортного засобу умовам, викладеним у дозволі на переобладнання _____

5. Результати перевірки технічного стану транспортного засобу на відповідність вимогам ДСТУ-3649:2010 та Правил дорожнього руху _____

6. Узагальнений висновок про відповідність переобладнаного транспортного засобу вимогам безпеки дорожнього руху _____

_____ (підпис керівника підприємства)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ 20__ р.

МП

Примітка.

Записи в пунктах 4 та 5 робляться з посиланням на протоколи випробувань (перевірок).

Номери актів технічної експертизи фіксуються у реєстраційній книзі підприємства, що видає такі акти.

(додаток 5 із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 27.06.2012 р. N 600)

АКТ
приймання-передачі транспортного засобу

Серія _____ N _____

на транспортний засіб

_____ (категорія, тип, марка, модель транспортного засобу)

Колір _____

Номер шасі (рами)	Номер кузова (коляски)	Номер двигуна

(згідно з класифікатором)

Транспортний засіб виготовлений і укомплектований відповідно до _____ (номер технічних умов)

і придатний до експлуатації.

Дата виготовлення _____ 20__ р.

Підприємство-виробник

_____ (найменування, місцезнаходження)

Видані номерні знаки для разових поїздок _____

Відділ збуту _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали керівника підприємства-виробника)

МП

Організація-одержувач (фізична особа) _____ (для юридичних осіб -

найменування, місцезнаходження; для фізичних осіб - прізвище, ім'я,

по батькові, серія, номер паспорта, ким і коли виданий, місце

проживання)

Представник організації (фізична особа)

_____ (для юридичних осіб - посада,

підпис; для фізичних осіб - підпис)

МП

Дата видачі _____ 20__ р.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 8 травня 1993 р. N 340

Київ

Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Затвердити Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами, що додається.

Прем'єр-міністр України

Л. КУЧМА

Міністр

Кабінету Міністрів України

В. ПУСТОВОЙТЕНКО

від 18.08.2000 р. N 1276,

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами

Загальні положення

1. Це Положення є обов'язковим для всіх підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства.
2. Особи допускаються до керування транспортними засобами за наявності у них національного посвідчення водія відповідної категорії (далі - посвідчення водія), строк дії якого становить 50 років.
3. Транспортні засоби, керування якими дозволяється за наявності посвідчення водія, залежно від їх типів і призначення поділяються на категорії:
  - A1 - мопеди, моторолери та інші двоколісні транспортні засоби, які мають двигун з робочим об'ємом до 50 куб. сантиметрів або електродвигун потужністю до 4 кВт;
  - A - мотоцикли та інші двоколісні транспортні засоби, які мають двигун з робочим об'ємом 50 куб. сантиметрів і більше або електродвигун потужністю 4 кВт і більше;
  - B1 - квадро- і трицикли, мотоцикли з боковим причепом, мотоколяски та інші триколісні (чотириколісні) мототранспортні засоби, дозволена максимальна маса яких не перевищує 400 кілограмів;
  - B - автомобілі, дозволена максимальна маса яких не перевищує 3500 кілограмів (7700 фунтів), а кількість сидячих місць, крім сидіння водія, - восьми;
  - C1- призначені для перевезення вантажів автомобілі, дозволена максимальна маса яких становить від 3500 до 7500 кілограмів (від 7700 до 16500 фунтів);
  - C - призначені для перевезення вантажів автомобілі, дозволена максимальна маса яких перевищує 7500 кілограмів (16500 фунтів);

D1 - призначені для перевезення пасажирів автобуси, в яких кількість місць для сидіння, крім сидіння водія, не перевищує 16;

D - призначені для перевезення пасажирів автобуси, в яких кількість місць для сидіння, крім сидіння водія, більше 16;

BE, C1E, CE, D1E, DE - состави транспортних засобів з тягачем категорії B, C1, C, D1 або D, яким водій має право керувати, але який не належить до зазначених категорій составів транспортних засобів;

T - трамваї та тролейбуси.

4. У посвідченні водія, зразок якого затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 1992 р. N 47 (ЗП України, 1992 р., N 3, ст. 57; 2004 р., N 49, ст. 3212), вгорі у графі "10" проставляється дата надання права на керування транспортними засобами відповідної категорії. Інші позиції у графі "10" посвідчення водія, де зазначаються категорії транспортних засобів, право на керування якими не надається, не заповнюються.

5. Водіям транспортних засобів категорій B, C1, C, D1 і D дозволяється керувати такими засобами також з причепом, повна маса якого не перевищує 750 кілограмів.

До керування транспортними засобами категорій B, C1, C, D1 і D з причепами, повна маса яких становить більш як 750 кілограмів, а також зчепленими автобусами допускаються водії, які мають право на керування транспортними засобами категорій BE, C1E, CE, D1E і DE.

Умови допуску до керування транспортними засобами

6. Право на керування транспортними засобами надається особам, які досягли:

шістнадцятирічного віку - категорії A1, A;

вісімнадцятирічного віку - категорії B1, B, C1, C;

дев'ятнадцятирічного віку - категорії BE, C1E, CE;

двадцятидворічного віку - категорії D1, D, D1E, DE, T.

7. Право на керування транспортними засобами, обладнаними спеціальними звуковими і світловими сигналами або призначеними для перевезення небезпечних вантажів, а також автобусами, що здійснюють перевезення за міжміськими і міжнародними маршрутами, надається особам, які останні три роки працюють водіями транспортних засобів відповідної категорії.

Військовослужбовці строкової військової служби мають право на керування транспортними засобами, обладнаними спеціальними звуковими і світловими сигналами або призначеними для перевезення небезпечних вантажів, після проходження спеціальної підготовки і стажування протягом шести місяців.

8. Посвідчення водія на право керування транспортними засобами, обладнаними спеціальним засобом ручного керування, видається за наявності позитивного висновку медико-соціальної експертної комісії закладів охорони здоров'я після закінчення закладу з підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв (далі - заклад з підготовки водіїв) та складення теоретичного і практичного іспитів в реєстраційно-екзаменаційному підрозділі Державтоінспекції.

9. Право на керування транспортними засобами категорій BE, C1E, CE, D1E і DE надається особам, які мають посвідчення водія категорії B, C1, C, D1 і D або кількох з них та безперервний річний стаж керування транспортними засобами категорії B, C1, C, D1, D, пройшли перепідготовку за встановленими програмами та склали в реєстраційно-екзаменаційному підрозділі Державтоінспекції практичний іспит з навичок керування составом транспортних засобів.

Право на керування транспортними засобами категорії D1 надається особам, які мають посвідчення водія категорії B або C1, чи категорій B та C1 і безперервний трирічний стаж керування відповідним транспортним засобом, пройшли перепідготовку за встановленими

програмами та склали теоретичний і практичний іспити на право керування транспортними засобами категорії D1.

Право на керування транспортними засобами категорії D надається особам, які мають посвідчення водія категорій B, C1, C, D1 або кількох з них, мають безперервний трирічний стаж керування транспортним засобом відповідної категорії, пройшли перепідготовку за встановленими програмами та склали теоретичний і практичний іспити на право керування транспортними засобами категорії D.

До безперервного стажу керування транспортним засобом включається як робота протягом останнього часу на транспортному засобі, так і керування власним транспортним засобом з максимально допустимою перервою не більш як один місяць, якщо це підтверджено відповідними документами, а саме:

для осіб, що працюють водіями, - витягом з трудової книжки або довідкою з місця роботи із зазначенням дати наказу про призначення особи на посаду, дати, з якої така особа працює водієм, марки закріпленого транспортного засобу і його номерного знаку. Витяг із трудової книжки або довідка з місця роботи засвідчується підписом посадової особи підприємства і скріплюється печаткою;

для осіб, які керують власним транспортним засобом, - реєстраційними документами на такий транспортний засіб;

для осіб, які керують транспортними засобами, що не є їх власністю, - реєстраційними документами на такий транспортний засіб та документами, що надають право на керування ним.

Іспити з навичок водіння складаються на транспортних засобах реєстраційно-екзаменаційних підрозділів Державтоінспекції, закладів з підготовки водіїв, підприємств та організацій.

10. Особи, які мають посвідчення водія на право керування транспортними засобами будь-якої категорії, але останнім часом не працювали водіями більше 12 місяців або наймаються на роботу водіями вперше, допускаються до керування транспортними засобами після проходження стажування з практичного керування на відповідному транспортному засобі тривалістю не менш як 30 годин.

11. Водії трамваїв і тролейбусів, які не працювали на міському електротранспорті більше року, допускаються до керування ними після підтвердження атестаційною комісією відповідного підприємства теоретичних навичок водіння в межах вимог кваліфікаційної характеристики раніше одержаної кваліфікації, а також після стажування на маршруті тривалістю 70 - 140 годин. Тривалість стажування встановлюється атестаційною комісією залежно від стажу і строку перерви в роботі за спеціальністю.

12. Водії транспортних засобів підлягають обов'язковому періодичному медичному огляду в установлені строки.

У разі виникнення сумніву щодо стану здоров'я водія посадові особи Державтоінспекції, закладів охорони здоров'я, автотранспортних підприємств та організацій можуть направити його на позачерговий медичний огляд.

Якщо водій ухиляється від проходження медичного огляду або визнаний за його результатами не здатним керувати транспортними засобами, то посвідчення водія у нього вилучається працівниками міліції в порядку і строки, передбачені нормативно-правовими актами.

Умови допуску навчальних закладів до підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів

13. Підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, трамваїв і тролейбусів проводиться в закладах з підготовки водіїв, які утворюються за наявності відповідної матеріально-технічної бази, атестованих спеціалістів та після їх акредитації згідно із законодавством.

14. Заклади з підготовки водіїв, які проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, реєструються в реєстраційно-екзаменаційному підрозділі Державтоінспекції за місцем їх розташування.

15. Чисельність груп з підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів становить не більш як 30 осіб. Заклади з підготовки водіїв зобов'язані не пізніше ніж протягом 15 днів після початку занять зареєструвати в реєстраційно-екзаменаційному підрозділі Державтоінспекції кожен групу.

Порядок видачі посвідчень водія та позбавлення права на керування транспортними засобами

16. Посвідчення водія на право керування транспортним засобом однієї з категорій видається особі, яка пройшла медичний огляд у порядку, встановленому МОЗ, а також підготовку або перепідготовку відповідно до встановлених планів і програм та склала теоретичний і практичний іспити в реєстраційно-екзаменаційному підрозділі Державтоінспекції.

Документом, що засвідчує проходження підготовки і перепідготовки водіїв транспортних засобів, є свідоцтво (зразок додається).

Якщо особа з будь-яких причин не склала іспити в реєстраційно-екзаменаційному підрозділі Державтоінспекції, видане свідоцтво про закінчення закладу з підготовки водіїв транспортних засобів вважається дійсним протягом 10 років з дня закінчення закладу.

17. Іспити, необхідні для одержання посвідчення водія, складають у місцевих реєстраційно-екзаменаційних підрозділах Державтоінспекції тільки ті особи, місце проживання яких зареєстроване на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Рішення про допуск до складення іспитів осіб, місце проживання яких зареєстроване на території інших адміністративно-територіальних одиниць або в іншій державі, можуть приймати керівники управлінь (відділів) Державтоінспекції головних управлінь, управлінь МВС в Автономній Республіці Крим, областях, м. Києві та Севастополі.

Військовослужбовці строкової військової служби допускаються до складення іспитів у Державтоінспекції за місцем дислокації військових частин.

18. Посвідчення водія на право керування транспортними засобами категорій A1, A, B1, B, C1, C, D1 і D видаються особам, які склали в реєстраційно-екзаменаційному підрозділі Державтоінспекції теоретичний і практичний іспити, категорії BE, C1E, CE, D1E і DE - практичний, а на право керування трамваем або тролейбусом - теоретичний іспити.

Під час теоретичного іспиту перевіряється знання Правил дорожнього руху та інших предметів, передбачених програмою підготовки. Результати складеного теоретичного іспиту вважаються дійсними протягом трьох місяців.

Під час практичного іспиту перевіряються навички керування транспортними засобами відповідних категорій.

19. Якщо особа під час теоретичного іспиту не підтвердила знання Правил дорожнього руху, то посвідчення водія вилучається, а повторний іспит призначається не раніше ніж через п'ять днів.

20. Позбавлення водіїв права на керування транспортними засобами проводиться відповідно до законодавства.

Повернення посвідчень водія особам, позбавленим права на керування транспортними засобами, проводиться після складення теоретичного і практичного іспитів. Особам, позбавленим зазначеного права за керування транспортними засобами в стані сп'яніння, посвідчення може бути повернуто після обов'язкового проходження медичного огляду та складення теоретичного і практичного іспитів. При цьому практичний іспит приймається екзаменаційною комісією на транспортному засобі тієї категорії, права на керування яким було позбавлено.

Видача і обмін посвідчення водія

21. Особам, які склали теоретичний і практичний іспити, реєстраційно-екзаменаційними підрозділами Державтоінспекції видається посвідчення водія на право керування транспортними засобами відповідної категорії.

22. Учням, які закінчили навчання в технікумі (училищі), коледжі, професійному навчально-виховному закладі або загальноосвітній школі третього ступеня, а також призовникам, що залучаються Міноборони для навчання керування транспортними засобами, але не досягли встановленого цим Положенням віку, за якого надається право на керування відповідними транспортними засобами, видається свідоцтво встановленого зразка.

Посвідчення водія видається після складення особою теоретичного і практичного іспитів у реєстраційно-екзаменаційних підрозділах Державтоінспекції.

До складення зазначених іспитів допускаються особи, що досягли встановленого цим Положенням віку.

23. Посвідчення водія видається особисто під розписку після пред'явлення паспорта або іншого документа, що його замінює.

24. У разі видачі дозволу на право керування транспортними засобами іншої категорії посвідчення водія обмінюється на нове, до якого вносяться відмітки, що були в попередньому посвідченні.

25. Обмін посвідчення водія проводиться без складення іспитів.

26. Пункт 26 виключено

27. Обмін посвідчення водія, не придатного для користування (зіпсованого, записи в якому не читаються тощо), проводиться згідно з пунктом 25 цього Положення.

Обмін посвідчення водія у зв'язку із зміною особистих даних власника (прізвище, ім'я та по батькові) проводиться на підставі документа, що підтверджує таку зміну, згідно з пунктом 25 цього Положення.

Посвідчення водія, видане до набрання чинності Законом України від 24 вересня 2008 р. N 586-VI "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху", може бути обміняне на нове згідно з пунктом 25 цього Положення. При цьому в новому посвідченні водія зазначаються категорії:

A1, A - відповідає категорії A;

B1, B - відповідає категорії B;

C1, C - відповідає категорії C;

D1, D - відповідає категорії D;

BE - відповідає категоріям B і E;

C1E, CE - відповідає категоріям C і E;

D1E, DE - відповідає категоріям D і E;

T - відповідає категорії Трамвай, Тролейбус.

28. Обмін посвідчення водія проводиться незалежно від зареєстрованого місця проживання особи згідно з пунктом 25 цього Положення за умови подання особою картки водія або довідки з реєстраційно-екзаменаційного підрозділу про підтвердження факту видачі посвідчення водія.

Для відкриття нижчих категорій особа подає до реєстраційно-екзаменаційних підрозділів Державтоінспекції довідки про проходження двадцятигодинних курсів навчання керуванню на відповідному транспортному засобі у закладах з підготовки водіїв, підтвердження керування транспортним засобом протягом останніх 12 місяців за однією з відкритих категорій та складає практичний іспит з керування на транспортному засобі нижчої категорії. Можливе одночасне

відкриття двох або більше нижчих категорій за наявності відповідних довідок, виданих закладами з підготовки водіїв, та складення практичних іспитів за кожною з таких категорій.

Нижчими категоріями вважаються:

D1 - до D;

C - до D1, D;

C1 - до C, D1, D;

B - до C1, C, D1, D;

B1 - до B, C1, C, D1, D;

A - до B1, B, C1, C, D1, D;

A1 - до категорії A, B1, B, C1, C, D1, D.

Якщо особа не керує транспортним засобом протягом останніх 12 місяців, відкриття нижчих категорій здійснюється після складення теоретичного та практичного іспитів.

29. У разі втрати посвідчення водія видається нове з відміткою "Дублікат". На період оформлення дублікату посвідчення водія видається тимчасовий талон на право керування транспортним засобом відповідної категорії на два місяці. У разі необхідності (надсилання запиту і одержання на нього відповіді, з'ясування окремих обставин, які пов'язані з втратою посвідчення тощо) строк дії талона може бути продовжений на один місяць.

Абзац другий пункту 29 виключено

Обмін тимчасового талона на право керування транспортним засобом на посвідчення водія проводиться лише після перевірки особи на наявність вчинених нею адміністративних правопорушень. Особам, які втратили тимчасовий талон на право керування транспортним засобом, виданий на період оформлення дублікату посвідчення водія, новий талон видається на загальних підставах.

30. Особи, які тимчасово перебувають на території України, мають право на керування транспортними засобами за наявності міжнародного посвідчення водія або посвідчення водія іноземної держави, що відповідає вимогам Міжнародної конвенції про дорожній рух 1968 року, записи в якому виконані або продубльовані літерами латинського алфавіту.

Посвідченням водія іноземної держави вважається також посвідчення водія з розпізнавальним знаком "SU" (СРСР), видане в республіках колишнього Союзу РСР.

Зазначені особи під час керування транспортними засобами можуть мати українське посвідчення водія, видане в установленому цим Положенням порядку.

Особам, які тимчасово перебувають на території України, обмін їх посвідчень водія на українське посвідчення водія, а також видача їм українських посвідчень водія замість утраченого у зв'язку з крадіжкою, стихійним лихом, іншими непередбачуваними обставинами посвідчення водія іноземної держави не проводиться.

Посвідчення водія, що належить особі, яка переїжджає на постійне місце проживання в Україну, дійсне на території України протягом 60 днів з дати видачі органами внутрішніх справ України дозволу на постійне проживання в Україні і після цього підлягає заміні. Заміна таких посвідчень проводиться після проходження особою медичного огляду та складення теоретичного і практичного іспитів.

31. Співробітникам іноземних дипломатичних і консульських представництв в Україні, постійним представникам преси та інших іноземних організацій, якщо вони мають дійсні посвідчення водія іноземної держави (за умови, що країна їх постійного проживання є договірною стороною Міжнародної конвенції про дорожній рух) або міжнародні посвідчення водія, українські посвідчення видаються без проходження ними медичного огляду і складення іспитів.

Якщо в іноземних громадян та осіб без громадянства немає національних або міжнародних посвідчень водія, українське посвідчення видається їм на загальних підставах.

32. Міжнародні посвідчення та посвідчення водія іноземних держав, видані громадянам України за кордоном, обмінюються на українське посвідчення на загальних підставах за умови, що вони постійно проживають на території України.

33. Міжнародне посвідчення водія видається за заявою особи підрозділом Державтоінспекції на підставі національного посвідчення водія.

Міжнародне посвідчення водія використовується за наявності національного посвідчення водія тільки під час керування транспортними засобами за межами території України.

Строк дії міжнародного посвідчення водія не повинен перевищувати три роки з дати його видачі або строку дії національного посвідчення водія (залежно від того, який строк закінчиться раніше).

Міжнародне посвідчення водія видається без складення іспитів.

**Додаток
до Положення**

ЗРАЗОК СВДОЦТВА

про закінчення закладу з підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв

(найменування закладу з підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв)

СВДОЦТВО

Серія _____ N _____

Видано громадянину (громадянці) _____
про те, що він (вона) пройшов (пройшла) підготовку
з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.
за програмою _____
і на випускних екзаменах відповідно до протоколу N _____
від _____ 20__ р. одержав (одержала) такі оцінки
(задовільно, добре, відмінно):
правила дорожнього руху _____
будова, експлуатація і технічне обслуговування автомобіля _____
практичне керування автомобілем _____
Голова комісії _____
Керівник закладу _____

МП

Видано посвідчення водія серії _____ N _____

(найменування реєстраційно-екзаменаційного підрозділу Державтоінспекції)
_____ 20__ р.

МП

Свідоцтво не є документом, що надає право на керування транспортним засобом.

Примітка.

Бланки свідоцтв є документами суворого обліку, мають облікову серію і номер, виготовляються друкарським способом із застосуванням засобів захисту від фальсифікації, які визначаються підприємством-виробником за погодженням з Департаментом Державтоінспекції МВС.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 10 жовтня 2001 р. N 1306

Київ

Про Правила дорожнього руху

Кабінет Міністрів України ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Правила дорожнього руху (додаються).
2. Міністерству внутрішніх справ забезпечити видання Правил дорожнього руху та через засоби масової інформації довести їх зміст до учасників дорожнього руху.
Установити, що видання Правил дорожнього руху та коментарів до них може здійснюватися лише за погодженням з Центром безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС, а відповідних навчальних посібників з питань безпеки дорожнього руху також з Міністерством освіти і науки.
3. Центральним і місцевим органам виконавчої влади сприяти вивченню громадянами Правил дорожнього руху.
4. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком (додається).
5. Міністерству внутрішніх справ та іншим центральним органам виконавчої влади привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цією постановою.
6. Ця постанова набирає чинності з 1 січня 2002 року.

Прем'єр-міністр України

А. КІНАХ

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 10 жовтня 2001 р. N 1306

ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Ці Правила відповідно до Закону України "Про дорожній рух" встановлюють єдиний порядок дорожнього руху на всій території України. Інші нормативні акти, що стосуються особливостей дорожнього руху (перевезення спеціальних вантажів, експлуатація транспортних засобів окремих видів, рух на закритій території тощо), повинні ґрунтуватися на вимогах цих Правил.
- 1.2. В Україні встановлено правосторонній рух транспортних засобів.
- 1.3. Учасники дорожнього руху зобов'язані знати й неухильно виконувати вимоги цих Правил, а також бути взаємно ввічливими.
- 1.4. Кожний учасник дорожнього руху має право розраховувати на те, що й інші учасники виконують ці Правила.
- 1.5. Дії або бездіяльність учасників дорожнього руху та інших осіб не повинні створювати небезпеку чи перешкоду для руху, загрожувати життю або здоров'ю громадян, завдавати матеріальних збитків.

Особа, яка створила такі умови, зобов'язана негайно вжити заходів до забезпечення безпеки дорожнього руху на цій ділянці дороги та вжити всіх можливих заходів до усунення перешкод, а якщо це неможливо, попередити про них інших учасників дорожнього руху, повідомити підрозділ міліції, власника дороги або уповноважений ним орган.

1.6. Використовувати дороги не за їх призначенням дозволяється з урахуванням вимог статей 36 - 38 Закону України "Про автомобільні дороги".

1.7. Водії, пішоходи та пасажирів зобов'язані бути особливо уважними до таких категорій учасників дорожнього руху, як діти, люди похилого віку та особи з явними ознаками інвалідності.

1.8. Обмеження в дорожньому русі, крім передбачених цими Правилами, можуть бути запроваджені в установленому законодавством порядку.

1.9. Особи, які порушують ці Правила, несуть відповідальність згідно із законодавством.

1.10. Терміни, що наведені у цих Правилах, мають таке значення:

автобус - автомобіль з кількістю місць для сидіння більше дев'яти з місцем водія включно, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення пасажирів та їхнього багажу із забезпеченням необхідного комфорту та безпеки;

автомагістраль - автомобільна дорога, що:

спеціально побудована і призначена для руху транспортних засобів, не призначена для в'їзду на прилеглу територію або виїзду з неї;

має для кожного напрямку руху окремі проїзні частини, відокремлені одна від іншої розділювальною смугою;

не перетинає на одному рівні інші дороги, залізничні і трамвайні колії, пішохідні і велосипедні доріжки, шляхи проходу тварин, має огороження на узбіччях і розділювальній смузі та обгороджена сіткою;

позначена дорожнім знаком 5.1;

автомобільна дорога, вулиця (дорога) - частина території, в тому числі в населеному пункті, призначена для руху транспортних засобів і пішоходів, з усіма розташованими на ній спорудами (мостами, шляхопроводами, естакадами, надземними і підземними пішохідними переходами) та засобами організації дорожнього руху, і обмежена по ширині зовнішнім краєм тротуарів чи краєм смуги відводу. Цей термін включає також спеціально побудовані тимчасові дороги, крім довільно накатаних доріг (колій);

автомобільні дороги державного значення - автомобільні дороги загального користування, до яких належать міжнародні, національні та регіональні автомобільні дороги, які позначені відповідними дорожніми знаками;

безпечна дистанція - відстань до транспортного засобу, що рухається попереду по тій самій смузі, яка у разі його раптового гальмування або зупинки дасть можливість водієві транспортного засобу, що рухається позаду, запобігти зіткненню без здійснення будь-якого маневру;

безпечний інтервал - відстань між боковими частинами транспортних засобів, що рухаються, або між ними та іншими об'єктами, за якої гарантована безпека дорожнього руху;

безпечна швидкість - швидкість, за якої водій має змогу безпечно керувати транспортним засобом та контролювати його рух у конкретних дорожніх умовах;

буксирування - переміщення одним транспортним засобом іншого транспортного засобу, яке не належить до експлуатації транспортних составів на жорсткому чи гнучкому зчепленні або способом часткового навантаження на платформу чи на спеціальне опорне пристосування;

вантажний автомобіль - автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення вантажів;

велосипед - транспортний засіб, крім інвалідних колясок, що приводиться в рух мускульною силою людини, яка знаходиться на ньому;

велосипедист - особа, яка керує велосипедом;

велосипедна доріжка - виконана в межах дороги чи поза нею доріжка з покриттям, що призначена для руху на велосипедах та мопедах і позначена дорожнім знаком 4.12;

видимість у напрямку руху - максимальна відстань, на якій з місця водія можна чітко розпізнати межі елементів дороги та розміщення учасників руху, що дає змогу водієві орієнтуватися під час керування транспортним засобом, зокрема для вибору безпечної швидкості та здійснення безпечного маневру;

вимушена зупинка - припинення руху транспортного засобу через його технічний стан або небезпеку, що створюється вантажем, який перевозиться, станом водія (пасажиром) або перешкодою на дорозі;

випередження - рух транспортного засобу із швидкістю, що перевищує швидкість попутного транспортного засобу, що рухається поряд по суміжній смузі;

власник транспортного засобу - фізична або юридична особа, яка володіє майновими правами на транспортний засіб та має на це відповідні документи;

водій - особа, яка керує транспортним засобом і має посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії. Водієм також є особа, яка навчає керуванню транспортним засобом, перебуваючи безпосередньо в транспортному засобі;

габаритно-ваговий контроль - перевірка габаритних і вагових параметрів транспортного засобу (в тому числі механічного транспортного засобу), причепа і вантажу на предмет відповідності встановленим нормам щодо габаритів (ширина, висота від поверхні дороги, довжина транспортного засобу) та щодо навантаження (фактична маса, осьове навантаження), яка проводиться відповідно до встановленого порядку на стаціонарних або пересувних пунктах габаритно-вагового контролю;

гальмовий шлях - відстань, що проходить транспортний засіб під час екстреного гальмування з початку здійснення впливу на орган керування гальмовою системою (педаль, рукоятку) до місця його зупинки;

головна дорога - дорога з покриттям відносно ґрунтової або та, що позначається знаками 1.22, 1.23.1 - 1.23.4 і 2.3. Наявність на другорядній дорозі покриття безпосередньо перед перехрестям не прирівнює її за значенням до перехрещуваної;

дати дорогу - вимога до учасника дорожнього руху не продовжувати або не відновлювати рух, не здійснювати будь-яких маневрів (за винятком вимоги звільнити займану смугу руху), якщо це може примусити інших учасників дорожнього руху, які мають перевагу, змінити напрямок руху або швидкість;

дозволена максимальна маса - маса спорядженого транспортного засобу з вантажем, водієм і пасажиром, що встановлена технічною характеристикою транспортного засобу як максимально допустима. Дозволена максимальна маса автопоїзда - це сума дозвolenної максимально допустимої маси кожного транспортного засобу, що входить до складу автопоїзда;

дорожньо-транспортна пригода - подія, що сталася під час руху транспортного засобу, внаслідок якої загинули або поранені люди чи завдані матеріальні збитки;

дорожні роботи - роботи, пов'язані з будівництвом, реконструкцією, ремонтом чи утриманням автомобільної дороги (вулиці), штучних споруд, споруд дорожнього водовідводу, інженерного облаштування, встановленням (ремонтом, заміною) технічних засобів організації дорожнього руху;

дорожні умови - сукупність факторів, що характеризують (з урахуванням пори року, періоду доби, атмосферних явищ, освітленості дороги) видимість у напрямку руху, стан поверхні проїзної частини (чистота, рівність, шорсткість, зчеплення), а також її ширину, величину

похилів на спусках і підйомах, віражів і заокруглень, наявність тротуарів або узбіч, засобів організації дорожнього руху та їх стан;

дорожня обстановка - сукупність факторів, що характеризуються дорожніми умовами, наявністю перешкод на певній ділянці дороги, інтенсивністю і рівнем організації дорожнього руху (наявність дорожньої розмітки, дорожніх знаків, дорожнього обладнання, світлофорів та їх стан), які повинен урахувати водій під час вибору швидкості, смуги руху та прийомів керування транспортним засобом;

експлуатація транспортного состава - транспортування тягачем причепа згідно з інструкцією щодо його використання (відповідність причепа тягачу, наявність страхового з'єднання, єдиної системи сигналізації, освітлення тощо);

естакада - інженерна споруда для руху транспортних засобів та (або) пішоходів, підняття однієї дороги над іншою у місці їх перетину, а також для створення дороги на певній висоті, яка не має з'їздів на іншу дорогу;

житлова зона - дворові території, а також частини населених пунктів, позначені дорожнім знаком 5.31;

залізничний переїзд - перехрещення дороги із залізничними коліями на одному рівні;

засліплення - фізіологічний стан водія внаслідок дії світла на його зір, коли водій об'єктивно не має можливості виявити перешкоди чи розпізнати межі елементів дороги на мінімальній відстані;

зупинка - припинення руху транспортного засобу на час до 5 хвилин або більше, якщо це необхідно для посадки (висадки) пасажирів чи завантаження (розвантаження) вантажу, виконання вимог цих Правил (надання переваги в русі, виконання вимог регулювальника, сигналів світлофора тощо);

колона пішоходів - організована група людей, які рухаються по проїзній частині в одному напрямку;

колона транспортних засобів - організована група з трьох і більше транспортних засобів, що разом рухаються в одному напрямку безпосередньо один за одним з постійно увімкненим ближнім світлом фар;

край проїзної частини (для нерейкових транспортних засобів) - видима умовна чи позначена дорожньою розміткою лінія на проїзній частині в місці її прилягання до узбіччя, тротуару, газону, розділювальної смуги, смуги для руху трамваїв, велосипедної або пішохідної доріжки;

крайне положення на проїзній частині - положення транспортного засобу на відстані від краю проїзної частини (середини проїзної частини або розділювальної смуги), яка не дає можливості рухатися попутному транспортному засобу (у тому числі двоколісному) ще ближче до краю проїзної частини (середини проїзної частини або розділювальної смуги);

легковий автомобіль - автомобіль з кількістю місць для сидіння не більше дев'яти, з місцем водія включно, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення пасажирів та їхнього багажу із забезпеченням необхідного комфорту та безпеки;

маршрутні транспортні засоби (транспортні засоби загального користування) - автобуси, мікроавтобуси, тролейбуси, трамваї і таксі, що рухаються за встановленими маршрутами та мають визначені місця на дорозі для посадки (висадки) пасажирів;

механічний транспортний засіб - транспортний засіб, що приводиться в рух з допомогою двигуна. Цей термін поширюється на трактори, самохідні машини і механізми, а також тролейбуси та транспортні засоби з електродвигуном потужністю понад 3 кВт;

мікроавтобус - одноповерховий автобус з кількістю місць для сидіння не більше сімнадцяти з місцем водія включно;

міст - споруда, призначена для руху через річку, яр та інші перешкоди, межами якої є початок і кінець пролітних споруд;

мопед - двоколісний транспортний засіб, який має двигун з робочим об'ємом до 50 куб. см або електродвигун потужністю до 4 кВт;

мотоцикл - двоколісний механічний транспортний засіб з боковим причепом або без нього, що має двигун з робочим об'ємом 50 куб. см і більше. До мотоциклів прирівнюються моторолери, мотоколяски, триколісні та інші механічні транспортні засоби, дозволена максимальна маса яких не перевищує 400 кг;

населений пункт - забудована територія, в'їзди на яку і виїзди з якої позначаються дорожніми знаками 5.45, 5.46, 5.47, 5.48;

небезпека для руху - зміна дорожньої обстановки (у тому числі поява рухомого об'єкта, який наближається до смуги руху транспортного засобу чи перетинає її) або технічного стану транспортного засобу, яка загрожує безпеці дорожнього руху і змушує водія негайно зменшити швидкість або зупинитися. Окремим випадком небезпеки для руху є рух у межах смуги транспортного засобу іншого транспортного засобу назустріч загальному потоку;

недостатня видимість - видимість дороги в напрямку руху менше 300 м у сутінках, в умовах туману, дощу, снігопаду тощо;

обгін - випередження одного або кількох транспортних засобів, пов'язане з виїздом на смугу зустрічного руху;

обмежена оглядовість - видимість дороги в напрямку руху, яка обмежена геометричними параметрами дороги, придорожніми інженерними спорудами, насадженнями та іншими об'єктами, а також транспортними засобами;

оглядовість - об'єктивна можливість бачити дорожню обстановку з місця водія;

пасажир - особа, яка користується транспортним засобом і знаходиться в ньому, але не причетна до керування ним;

перевага - право на першочерговий рух стосовно інших учасників дорожнього руху;

перевезення організованих груп дітей - одночасне перевезення десяти і більше дітей з керівником, відповідальним за їх супроводження під час поїздки (на групу з тридцяти і більше дітей призначається додатково медичний працівник);

перешкода для руху - нерухомий об'єкт у межах смуги руху транспортного засобу або об'єкт, що рухається попутно в межах цієї смуги (за винятком транспортного засобу, що рухається назустріч загальному потоку транспортних засобів) і змушує водія маневрувати або зменшувати швидкість аж до зупинки транспортного засобу;

перехрестя - місце перехрещення, прилягання або розгалуження доріг на одному рівні, межею якого є уявні лінії між початком заокруглень країв проїзної частини кожної з доріг. Не вважається перехрестям місце прилягання до дороги виїзду з прилеглої території;

пішохід - особа, яка бере участь у дорожньому русі поза транспортними засобами і не виконує на дорозі будь-яку роботу. До пішоходів прирівнюються також особи, які рухаються в інвалідних колясках без двигуна, ведуть велосипед, мопед, мотоцикл, везуть санки, візок, дитячу чи інвалідну коляску;

пішохідний перехід - ділянка проїзної частини або інженерна споруда, призначена для руху пішоходів через дорогу. Пішохідні переходи позначаються дорожніми знаками 5.35.1 - 5.37.2, дорожньою розміткою 1.14.1 - 1.14.3, пішохідними світлофорами. За відсутності дорожньої розмітки межі пішохідного переходу визначаються відстанню між дорожніми знаками або пішохідними світлофорами, а на перехресті за відсутності пішохідних світлофорів, дорожніх знаків та розмітки - шириною тротуарів чи узбіч.

Регульованим вважається пішохідний перехід, рух по якому регулюється світлофором чи регулювальником, нерегульованим - пішохідний перехід, на якому немає регулювальника, світлофори відсутні або вимкнені чи працюють у режимі миготіння жовтого сигналу;

пішохідна доріжка - доріжка з покриттям, призначена для руху пішоходів, виконана в межах дороги чи поза нею і позначена знаком 4.13;

прилегла територія - територія, що прилягає до краю проїзної частини та не призначена для наскрізного проїзду, а лише для в'їзду до дворів, на стоянки, автозаправні станції, будівельні майданчики тощо або виїзду з них;

причіп - транспортний засіб, призначений для руху тільки в з'єднанні з іншим транспортним засобом. До цього виду транспортних засобів належать також напівпричепи і причепи-розпуски;

проїзна частина - елемент дороги, призначений для руху нерейкових транспортних засобів. Дорога може мати декілька проїзних частин, межами яких є розділювальні смуги;

регулювальник - працівник міліції, військової інспекції безпеки дорожнього руху, дорожньо-експлуатаційної служби, черговий на залізничному переїзді, поромній переправі, які мають відповідне посвідчення та екіпіровку (формений одяг або розпізнавальний знак, наруканна пов'язка, жезл, диск з червоним сигналом чи світлоповертачем, червоний ліхтар або прапорець) і регулюють дорожній рух;

рейковий транспортний засіб - трамвай та платформи із спеціальним обладнанням, що рухаються трамвайними коліями. Усі інші транспортні засоби, що беруть участь у дорожньому русі, вважаються нерейковими;

розділювальна смуга - виділений конструктивно або за допомогою суцільних ліній дорожньої розмітки 1.1 або 1.2 елемент автомобільної дороги, який розділяє суміжні проїзні частини. Розділювальна смуга не призначена для руху або стоянки транспортних засобів. За наявності на розділювальній смузі тротуару по ньому дозволяється рух пішоходів;

смуга руху - поздовжня смуга на проїзній частині завширшки щонайменше 2,75 м, що позначена або не позначена дорожньою розміткою і призначена для руху нерейкових транспортних засобів;

стоянка - припинення руху транспортного засобу на час, більший ніж 5 хвилин, з причин, не пов'язаних з необхідністю виконання вимог цих Правил, посадкою (висадкою) пасажирів, завантаженням (розвантаженням) вантажу;

темна пора доби - частина доби від закінчення вечірніх (30 хв. після заходу сонця) до початку ранкових сутінків (30 хв. до сходу сонця);

транспортний засіб - пристрій, призначений для перевезення людей і (або) вантажу, а також встановленого на ньому спеціального обладнання чи механізмів;

трамвайна колія - елемент дороги, призначений для руху рейкових транспортних засобів, який обмежується по ширині спеціально виділеним вимощенням трамвайної лінії або дорожньою розміткою. По трамвайній колії допускається рух нерейкових транспортних засобів відповідно до розділу 11 цих Правил;

тротуар - елемент дороги, призначений для руху пішоходів, який прилягає до проїзної частини або відокремлений від неї газоном;

узбіччя - виділений конструктивно або суцільною лінією дорожньої розмітки елемент автомобільної дороги, який прилягає безпосередньо до зовнішнього краю проїзної частини, розташований з нею на одному рівні та не призначений для руху транспортних засобів, крім випадків, передбачених цими Правилами. Узбіччя може використовуватися для зупинки і стоянки транспортних засобів, руху пішоходів, мопедів, велосипедів (за відсутності тротуарів, пішохідних, велосипедних доріжок або у разі неможливості пересуватися по них), гужових возів (саней);

учасник дорожнього руху - особа, яка бере безпосередню участь у процесі руху на дорозі як пішохід, водій, пасажир, погонич тварин;

шляхопровід - інженерна споруда мостового типу над іншою дорогою (залізницею) в місці їх перетину, що забезпечує рух по ній на різних рівнях та дає можливість з'їзду на іншу дорогу.

2. ОБОВ'ЯЗКИ І ПРАВА ВОДІЙ МЕХАНІЧНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

2.1. Водій механічного транспортного засобу повинен мати при собі:

- а) посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії;
- б) реєстраційний документ на транспортний засіб (для транспортних засобів Збройних Сил, внутрішніх військ МВС, Держприкордонслужби, Держспецтрансслужби, Держспецзв'язку, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту - технічний талон);
- в) у разі встановлення на транспортних засобах пробіскових маячків і (або) спеціальних звукових сигнальних пристроїв - дозвіл, виданий Державтоінспекцією МВС, у разі розміщення реклами, - погодження, що видається підрозділами Державтоінспекції МВС;
- г) на маршрутних транспортних засобах - схему маршруту та розклад руху; на великогабових і великогабаритних транспортних засобах та транспортних засобах, що здійснюють дорожнє перевезення небезпечних вантажів, - документацію відповідно до вимог спеціальних правил;
- г) поліс (сертифікат) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Водії, які відповідно до законодавства звільняються від обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів на території України, повинні мати при собі відповідні підтвердні документи (посвідчення).

2.2. Власник транспортного засобу, а також особа, яка використовує такий транспортний засіб на законних підставах, можуть передавати керування транспортним засобом іншій особі, що має при собі посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії.

Власник транспортного засобу може передавати такий засіб у користування іншій особі, що має посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії, передавши їй реєстраційний документ на цей транспортний засіб.

2.3. Для забезпечення безпеки дорожнього руху водій зобов'язаний:

- а) перед виїздом перевірити і забезпечити технічно справний стан і комплектність транспортного засобу, правильність розміщення та кріплення вантажу;
- б) бути уважним, стежити за дорожньою обстановкою, відповідно реагувати на її зміну, стежити за правильністю розміщення та кріплення вантажу, технічним станом транспортного засобу і не відволікатися від керування цим засобом у дорозі;
- в) на автомобілях, обладнаних засобами пасивної безпеки (підголовники, ремені безпеки), користуватися ними і не перевозити пасажирів, не пристебнутих ременями безпеки. Дозволяється не пристебнутися особі, яка навчає водінню, якщо за кермом учень, а в населених пунктах, крім того, водіям-інвалідам, водіям і пасажиром оперативних та спеціальних транспортних засобів і таксі;
- г) під час руху на мотоциклі і мопеді бути в застебнутому мотошоломі і не перевозити пасажирів без застебнутих мотошоломів;
- г) не забруднювати проїзну частину та смугу відведення автомобільних доріг;
- д) не створювати своїми діями загрози безпеці дорожнього руху;
- е) повідомляти дорожньо-експлуатаційним організаціям або Державтоінспекції про виявлені факти створення перешкод для дорожнього руху;
- е) не вчиняти дій, внаслідок яких може бути пошкоджено автомобільні дороги та їх складові, а також завдано шкоди користувачам.

2.4. На вимогу працівника міліції водій повинен зупинитися з дотриманням вимог цих Правил, а також:

- а) пред'явити для перевірки документи, зазначені в пункті 2.1;
- б) дати можливість перевірити номери агрегатів і комплектність транспортного засобу;
- в) дати можливість оглянути транспортний засіб відповідно до законодавства за наявності на те законних підстав, у тому числі провести з використанням спеціальних пристроїв (приладів)

перевірку технічного стану транспортних засобів, які відповідно до законодавства підлягають обов'язковому технічному контролю.

2.4.¹ У місці здійснення габаритно-вагового контролю на вимогу працівника пункту габаритно-вагового контролю або працівника МВС водій вантажного автомобіля (в тому числі механічного транспортного засобу) повинен зупинитися з дотриманням вимог цих Правил, а також:

а) передати для перевірки документи, зазначені в підпунктах "а", "б" і "г" пункту 2.1 цих Правил;

б) надати транспортний засіб та причіп (за наявності) для вагового та/або габаритного контролю відповідно до встановленої процедури.

2.4.² У разі виявлення під час здійснення габаритно-вагового контролю невідповідності фактичних вагових та/або габаритних параметрів установленим нормам і правилам рух такого транспортного засобу та/або причепа забороняється до отримання в установленому порядку дозволу на проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, про що складається відповідний акт.

2.5. Водій повинен на вимогу працівника міліції пройти в установленому порядку медичний огляд для визначення стану алкогольного сп'яніння, впливу наркотичних чи токсичних речовин.

2.6. За рішенням уповноваженої на те посадової особи Державтоінспекції, за наявності на те підстав, водій зобов'язаний пройти позачерговий медичний огляд з метою визначення здатності безпечно керувати транспортним засобом і перевірку знання цих Правил та навичок водіння.

2.7. Водій, крім водіїв транспортних засобів дипломатичних та інших представництв іноземних держав, міжнародних організацій, оперативних і спеціальних транспортних засобів, повинен надавати транспортний засіб:

а) працівникам міліції та охорони здоров'я для доставки до найближчого лікувального закладу осіб, які потребують негайної медичної допомоги;

б) працівникам міліції для виконання непередбачених і невідкладних службових обов'язків, пов'язаних із переслідуванням правопорушників, доставкою їх у міліцію, та для транспортування пошкоджених транспортних засобів.

Примітки: 1. Для транспортування пошкоджених транспортних засобів залучаються лише вантажні автомобілі.

2. Особа, яка скористалася транспортним засобом, повинна видати довідку із зазначенням пройденої відстані, тривалості поїздки, свого прізвища, посади, номера посвідчення, повного найменування свого підрозділу чи організації.

2.8. Водій-інвалід, що керує мотоколяскою або автомобілем, позначеними розпізнавальним знаком "Інвалід", може відступати від вимог дорожніх знаків 3.1, 3.2 і 3.35 - 3.38, а також знака 3.34 за наявності під ним таблички 7.18.

2.9. Водієві забороняється:

а) керувати транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння або перебуваючи під впливом наркотичних чи токсичних речовин;

б) керувати транспортним засобом у хворобливому стані, у стані стомлення, а також перебуваючи під впливом лікарських препаратів, що знижують швидкість реакції і увагу;

в) керувати транспортним засобом, не зареєстрованим у Державтоінспекції, або таким, що не пройшов відомчу реєстрацію в разі, якщо законом встановлена обов'язковість її проведення, а також без номерного знака або з номерним знаком, що:

не належить цьому засобу;

не відповідає вимогам стандартів;

закріплений не в установленому для цього місці;

закритий іншими предметами чи забруднений, що не дає змоги чітко визначити символи номерного знака з відстані 20 м;

неосвітлений (у темну пору доби або в умовах недостатньої видимості) чи перевернутий;

г) передавати керування транспортним засобом особам, які перебувають у стані алкогольного сп'яніння, під впливом наркотичних чи токсичних речовин, у хворобливому стані, у стані стомлення або під впливом лікарських препаратів, що знижують швидкість реакції і увагу;

г) передавати керування транспортним засобом особам, які не мають при собі посвідчення на право керування ним, якщо це не стосується навчання водінню відповідно до вимог розділу 24 цих Правил;

д) під час руху транспортного засобу користуватися засобами зв'язку, тримаючи їх у руці (за винятком водіїв оперативних транспортних засобів під час виконання ними невідкладного службового завдання).

2.10. У разі причетності до дорожньо-транспортної пригоди водій зобов'язаний:

а) негайно зупинити транспортний засіб і залишатися на місці пригоди;

б) увімкнути аварійну сигналізацію і встановити знак аварійної зупинки відповідно до вимог пункту 9.10 цих Правил;

в) не переміщати транспортний засіб і предмети, що мають причетність до пригоди;

г) вжити можливих заходів для надання першої медичної допомоги потерпілим, викликати карету швидкої медичної допомоги, а якщо це неможливо, звернутися за допомогою до присутніх і відправити потерпілих до лікувального закладу;

г) у разі неможливості виконати дії, перелічені в підпункті "г" пункту 2.10 цих Правил, відвезти потерпілого до найближчого лікувального закладу своїм транспортним засобом, попередньо зафіксувавши розташування слідів пригоди, а також положення транспортного засобу після його зупинки; у лікувальному закладі повідомити своє прізвище та номерний знак транспортного засобу (з пред'явленням посвідчення водія або іншого документа, який посвідчує особу, реєстраційного документа на транспортний засіб) і повернутися на місце пригоди;

д) повідомити про дорожньо-транспортну пригоду орган чи підрозділ міліції, записати прізвища та адреси очевидців, чекати прибуття працівників міліції;

е) вжити всіх можливих заходів для збереження слідів пригоди, огороження їх та організувати об'їзд місця пригоди;

є) до проведення медичного огляду не вживати без призначення медичного працівника алкоголю, наркотиків, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, які входять до офіційно затверженого складу аптечки).

2.11. Якщо внаслідок дорожньо-транспортної пригоди немає потерпілих та не завдано матеріальної шкоди третім особам, а транспортні засоби можуть безпечно рухатися, водії (за наявності взаємної згоди в оцінці обставин скоєного) можуть прибути до найближчого поста Державтоінспекції або в орган чи підрозділ міліції для оформлення відповідних матеріалів, попередньо склавши схему пригоди та поставивши підписи під нею.

Третіми особами вважаються інші учасники дорожнього руху, які через обставини виявились причетними до дорожньо-транспортної пригоди.

У разі настання дорожньо-транспортної пригоди за участю транспортних засобів, зазначених у чинному договорі обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, за умови експлуатації таких транспортних засобів особами, відповідальність яких застрахована, відсутності травмованих (загиблих) людей, а також за умови досягнення згоди водіїв таких транспортних засобів щодо обставин скоєння дорожньо-транспортної пригоди, за відсутності у них ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, та у разі складення такими

водіями спільного повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду відповідно до встановленого Моторним (транспортним) страховим бюро зразка. У такому випадку водії згаданих транспортних засобів після складення ними зазначеного в цьому пункті повідомлення звільняються від обов'язків, передбачених підпунктами "д" - "є" пункту 2.10 цих Правил.

2.12. Власник транспортного засобу має право:

- а) довіряти в установленому порядку розпорядження транспортним засобом іншій особі;
- б) на відшкодування витрат у разі надання транспортного засобу працівникам міліції та органу охорони здоров'я згідно з пунктом 2.7 цих Правил;
- в) на відшкодування збитків, завданих унаслідок невідповідності стану автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів вимогам безпеки дорожнього руху;
- г) на безпечні та зручні умови для руху;
- г) запитувати оперативну інформацію про дорожні умови та напрямки руху.

2.13. Право на керування транспортними засобами особам може бути надано:

мототранспортними засобами і мотоколясками (категорії A1, A) - з 16-річного віку;

автомобілями, колісними тракторами, самохідними машинами, сільськогосподарською технікою, іншими механізмами, які експлуатуються на вулично-дорожній мережі, всіх типів (категорії B1, B, C1, C), за винятком автобусів, трамваїв і тролейбусів, - з 18-річного віку;

автомобілями з причепами або напівпричепами (категорії BE, C1E, CE), а також тими, що призначені для перевезення великогабаритних, великовагових і небезпечних вантажів, - з 19-річного віку;

автобусами, трамваями і тролейбусами (категорії D1, D, D1E, DE, T) - з 21-річного віку.

Транспортні засоби належать до таких категорій:

A1 - мопеди, моторолери та інші двоколісні транспортні засоби, які мають двигун з робочим об'ємом до 50 куб. см або електродвигун потужністю до 4 кВт;

A - мотоцикли та інші двоколісні транспортні засоби, які мають двигун з робочим об'ємом 50 куб. см і більше або електродвигун потужністю 4 кВт і більше;

B1 - квадро- і трицикли, мотоцикли з боковим причепом, мотоколяски та інші триколісні (чотириколісні) мототранспортні засоби, дозволена максимальна маса яких не перевищує 400 кілограмів;

B - автомобілі, дозволена максимальна маса яких не перевищує 3500 кілограмів (7700 фунтів), а кількість сидячих місць, крім сидіння водія, - восьми, состав транспортних засобів з тягачем категорії B та причепом, повна маса якого не перевищує 750 кілограмів;

C1 - призначені для перевезення вантажів автомобілі, дозволена максимальна маса яких становить від 3500 до 7500 кілограмів (від 7700 до 16500 фунтів), состав транспортних засобів з тягачем категорії C1 та причепом, повна маса якого не перевищує 750 кілограмів;

C - призначені для перевезення вантажів автомобілі, дозволена максимальна маса яких перевищує 7500 кілограмів (16500 фунтів), состав транспортних засобів з тягачем категорії C та причепом, повна маса якого не перевищує 750 кілограмів;

D1 - призначені для перевезення пасажирів автобуси, у яких кількість місць для сидіння, крім сидіння водія, не перевищує 16, состав транспортних засобів з тягачем категорії D1 та причепом, повна маса якого не перевищує 750 кілограмів;

D - призначені для перевезення пасажирів автобуси, у яких кількість місць для сидіння, крім сидіння водія, більше 16, состав транспортних засобів з тягачем категорії D та причепом, повна маса якого не перевищує 750 кілограмів;

BE, C1E, CE, D1E, DE - состави транспортних засобів з тягачем категорії B, C1, C, D1 або D та причепом, повна маса якого перевищує 750 кілограмів;

T - трамваї та тролейбуси.

2.14. Водій має право:

- а) керувати транспортним засобом і перевозити пасажирів або вантажі дорогами, вулицями чи іншими місцями, де їх рух не заборонено, в установленому порядку відповідно до вимог цих Правил;
- б) підпункт "б" пункту 2.14 виключено
- в) знати причину зупинки, перевірки та огляду транспортного засобу посадовою особою державного органу, яка здійснює нагляд за дорожнім рухом, а також її прізвище і посаду;
- г) вимагати від особи, яка здійснює нагляд за дорожнім рухом та зупинила транспортний засіб, пред'явлення посвідчення її особи;
- г) отримувати необхідну допомогу від посадових осіб та організацій, що беруть участь у забезпеченні безпеки дорожнього руху;
- д) оскаржити дії працівника міліції в разі порушення ним законодавства;
- е) відступати від вимог законодавства в умовах дії непереборної сили або коли іншими засобами неможливо запобігти власній загибелі чи каліцтву громадян.

3. РУХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ІЗ СПЕЦІАЛЬНИМИ СИГНАЛАМИ

3.1. Водії оперативних транспортних засобів, виконуючи невідкладне службове завдання, можуть відступати від вимог розділів 8 (крім сигналів регулювальника), 10 - 18, 26, 27 та пункту 28.1 цих Правил за умови увімкнення пробліскового маячка синього або червоного кольору і спеціального звукового сигналу та забезпечення безпеки дорожнього руху. За відсутності необхідності додаткового привертання уваги учасників дорожнього руху спеціальний звуковий сигнал може бути вимкнений.

3.2. У разі наближення транспортного засобу з увімкненим синім проблісковим маячком та (або) спеціальним звуковим сигналом водії інших транспортних засобів, які можуть створювати йому перешкоду для руху, зобов'язані дати йому дорогу і забезпечити безперешкодний проїзд зазначеного транспортного засобу (і супроводжуваних ним транспортних засобів).

На транспортних засобах, які рухаються в супроводжуваній колоні, повинне бути ввімкнено ближнє світло фар.

Якщо на такому транспортному засобі увімкнено пробліскові маячки синього і червоного або лише червоного кольору, водії інших транспортних засобів зобов'язані зупинитися біля правого краю проїзної частини (на правому узбіччі). На дорозі з розділювальною смугою цю вимогу зобов'язані виконати водії транспортних засобів, що рухаються в попутному напрямку.

3.3. Якщо під час супроводження колони транспортних засобів на транспортному засобі, що рухається попереду колони, увімкнено пробліскові маячки синього і червоного або лише червоного кольору, колону повинен замикати транспортний засіб з увімкненим зеленим або синім і зеленим проблісковими маячками, після проїзду якого скасовуються обмеження на рух інших транспортних засобів.

3.4. Забороняється здійснювати обгін і випередження транспортних засобів з увімкненими проблісковими маячками синього і червоного або лише червоного кольору та зеленого або синього і зеленого кольору і супроводжуваних ними транспортних засобів (колони), а також рухатися по суміжних смугах із швидкістю колони або займати місце в колоні.

3.5. Наближаючись до нерухомого транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком синього кольору та спеціальним звуковим сигналом (або без увімкненого спеціального звукового сигналу), що стоїть на узбіччі (біля проїзної частини) або на проїзній частині, водій повинен знизити швидкість до 40 км/год та в разі подання регулювальником відповідного сигналу зупинитися. Продовжувати рух можна лише з дозволу регулювальника.

3.6. Увімкнення пробліскового маячка оранжевого кольору на механічних транспортних засобах дорожньо-експлуатаційної служби під час виконання роботи на дорозі, на великогабаритних та великовагових транспортних засобах не дає їм переваги в русі, а служить

для привернення уваги та попередження про небезпеку. При цьому водіям транспортних засобів дорожньо-експлуатаційної служби під час виконання роботи на дорозі дозволяється відступати від вимог дорожніх знаків (крім знаків пріоритету та знаків 3.21 - 3.23), дорожньої розмітки, а також пунктів 11.2, 11.5 - 11.10, 11.12, 11.13, підпунктів "б", "в", "г" пункту 26.2 цих Правил за умови забезпечення безпеки дорожнього руху. Водії інших транспортних засобів не повинні перешкоджати їхній роботі.

4. ОБОВ'ЯЗКИ І ПРАВА ПІШОХОДІВ

4.1. Пішоходи повинні рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, тримаючись правого боку.

Якщо немає тротуарів, пішохідних доріжок або пересуватися по них неможливо, пішоходи можуть рухатися велосипедними доріжками, тримаючись правого боку і не утруднюючи рух на велосипедах і мопедах, або в один ряд узбіччям, тримаючись якомога правіше, а у разі його відсутності або неможливості рухатися по ньому - по краю проїзної частини назустріч руху транспортних засобів. При цьому треба бути обережним і не заважати іншим учасникам дорожнього руху.

4.2. Пішоходи, які переносять громіздкі предмети, або особи, які пересуваються в інвалідних колясках без двигуна, ведуть мотоцикл, велосипед чи мопед, везуть санки, візок тощо, якщо їх рух тротуарами, пішохідними чи велосипедними доріжками або узбіччями створює перешкоди для інших учасників руху, можуть рухатися по краю проїзної частини в один ряд.

4.3. За межами населених пунктів пішоходи, які рухаються узбіччям чи краєм проїзної частини, повинні йти назустріч руху транспортних засобів.

Особи, які рухаються узбіччям чи краєм проїзної частини в інвалідних колясках без двигуна, ведуть мотоцикл, мопед або велосипед, повинні пересуватися в напрямку руху транспортних засобів.

4.4. У темну пору доби та в умовах недостатньої видимості пішоходи, які рухаються проїзною частиною чи узбіччям, повинні виділити себе, а за можливості мати на зовнішньому одязі світлоповертальні елементи, для своєчасного їх виявлення іншими учасниками дорожнього руху.

4.5. Рух організованих груп людей по дорозі дозволяється тільки в напрямку руху транспортних засобів колоною не більш як по чотири особи в ряду за умови, що колона не займає більше половини ширини проїзної частини одного напрямку руху. Попереду і позаду колони на відстані 10 - 15 м з лівого боку повинні бути супровідники з червоними прапорцями, а у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості - із засвіченими ліхтарями: спереду - білого кольору, позаду - червоного.

4.6. Організовані групи дітей дозволяється водити тільки по тротуарах і пішохідних доріжках, а коли їх немає - по узбіччю дороги у напрямку руху транспортних засобів колоною, але тільки у світлу пору доби і лише в супроводі дорослих.

4.7. Пішоходи повинні переходити проїзну частину по пішохідних переходах, у тому числі підземних і надземних, а у разі їх відсутності - на перехрестях по лініях тротуарів або узбіч.

4.8. Якщо в зоні видимості немає переходу або перехрестя, а дорога має не більше трьох смуг руху для обох його напрямків, дозволяється переходити її під прямим кутом до краю проїзної частини в місцях, де дорогу добре видно в обидва боки, і лише після того, як пішохід упевниться у відсутності небезпеки.

4.9. У місцях, де рух регулюється, пішоходи повинні керуватися сигналами регулювальника або світлофора.

У таких місцях пішоходи, які не встигли закінчити перехід проїзної частини дороги одного напрямку, повинні перебувати на острівці безпеки або лінії, що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків, а у разі їх відсутності - на середині проїзної частини і можуть

продовжити перехід лише тоді, коли це буде дозволено відповідним сигналом світлофора чи регулювальника та переконаються в безпеці подальшого руху.

4.10. Перед виходом на проїзну частину з-за транспортних засобів, що стоять, та будь-яких об'єктів, що обмежують оглядовість, пішоходи повинні впевнитись у відсутності транспортних засобів, що наближаються.

4.11. Чекаючи транспортний засіб пішоходи повинні на тротуарах, посадкових майданчиках, а якщо вони відсутні, - на узбіччі, не створюючи перешкод для дорожнього руху.

4.12. На трамвайних зупинках, не обладнаних посадковими майданчиками, пішоходам дозволяється виходити на проїзну частину лише з боку дверей і тільки після зупинки трамвая.

Після висадки з трамвая необхідно залишити проїзну частину не затримуючись.

4.13. У разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблисковим маячком червоного та (або) синього кольору і (або) спеціальним звуковим сигналом пішоходи повинні утриматися від переходу проїзної частини або негайно залишити її.

4.14. Пішоходам забороняється:

а) виходити на проїзну частину, не впевнившись у відсутності небезпеки для себе та інших учасників руху;

б) раптово виходити, вибігати на проїзну частину, в тому числі на пішохідний перехід;

в) допускати самостійний, без нагляду дорослих, вихід дітей дошкільного віку на проїзну частину;

г) переходити проїзну частину поза пішохідним переходом, якщо є розділювальна смуга або дорога має чотири і більше смуг для руху в обох напрямках, а також у місцях, де встановлено огороження;

г) затримуватися і зупинятися на проїзній частині, якщо це не пов'язано із забезпеченням безпеки дорожнього руху;

д) рухатися по автомагістралі чи дорозі для автомобілів, за винятком пішохідних доріжок, місць стоянки і відпочинку.

4.15. У разі причетності пішохода до дорожньо-транспортної пригоди він повинен подати можливу допомогу потерпілим, записати прізвища та адреси очевидців, повідомити орган чи підрозділ міліції про пригоду, необхідні дані про себе і перебувати на місці до прибуття працівників міліції.

4.16. Пішохід має право:

а) на перевагу під час переходу проїзної частини позначеними нерегульованими пішохідними переходами, а також регульованими переходами за наявності на те відповідного сигналу регулювальника чи світлофора;

б) вимагати від органів виконавчої влади, власників автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів створення умов для забезпечення безпеки дорожнього руху.

5. ОБОВ'ЯЗКИ І ПРАВА ПАСАЖИРІВ

5.1. Посадку (висадку) дозволяється здійснювати пасажиром після зупинки транспортного засобу лише з посадкового майданчика, а в разі відсутності такого майданчика - з тротуару чи узбіччя, а якщо це неможливо, то з крайньої смуги проїзної частини (але не з боку суміжної смуги для руху), за умови, що це буде безпечно та не створить перешкод іншим учасникам руху.

5.2. Пасажири, користуючись транспортним засобом, повинні:

а) сидіти або стояти (якщо це передбачено конструкцією транспортного засобу) в призначених для цього місцях, тримаючись за поручень або інше пристосування;

б) під час пересування на транспортному засобі, обладнаному ременями безпеки, бути пристебнутими, а на мотоциклі і мопеді - в застебнутому мотошоломі;

- в) не забруднювати проїзну частину та смугу відведення автомобільних доріг;
- г) не створювати своїми діями загрози безпеці дорожнього руху.

5.3. Пасажирам забороняється:

- а) під час руху відвертати увагу водія від керування транспортним засобом та заважати йому в цьому;
- б) відчиняти двері транспортного засобу, не переконавшись, що він зупинився біля тротуару, посадкового майданчика, краю проїзної частини чи на узбіччі;
- в) перешкоджати зачиненню дверей та використовувати для їзди підніжки і виступи транспортних засобів;
- г) під час руху стояти в кузові вантажного автомобіля, сидіти на бортах або в не обладнаному для сидіння місці.

5.4. У разі дорожньо-транспортної пригоди пасажир причетного до пригоди транспортного засобу повинен подати можливу допомогу потерпілим, повідомити про пригоду орган чи підрозділ міліції і перебувати на місці до прибуття працівників міліції.

5.5. Пасажир під час користування транспортним засобом має право на:

- а) безпечне перевезення себе і багажу;
- б) відшкодування завданих збитків;
- в) отримання своєчасної і точної інформації про умови і порядок руху.

6. ВИМОГИ ДО ВЕЛОСИПЕДИСТІВ

6.1. Рухатися по дорозі на велосипедах дозволяється особам, які досягли 14-річного віку

6.2. Велосипедист має право керувати велосипедом, який обладнаний звуковим сигналом та світлоповертачами: спереду - білого кольору, по боках - оранжевого, позаду - червоного. Для руху в темну пору доби і в умовах недостатньої видимості на велосипеді повинен бути встановлений та увімкнений ліхтар (фара).

6.3. Велосипедисти, рухаючись групами, повинні їхати один за одним, щоб не заважати іншим учасникам дорожнього руху.

Колона велосипедистів, що рухається по проїзній частині, повинна бути розділена на групи (до 10 велосипедистів у групі) з дистанцією руху між групами 80 - 100 м.

6.4. Велосипедист може перевозити лише такі вантажі, які не заважають керувати велосипедом і не створюють перешкод іншим учасникам дорожнього руху.

6.5. Якщо велосипедна доріжка перетинає дорогу поза перехрестям, велосипедисти зобов'язані дати дорогу іншим транспортним засобам, що рухаються по дорозі.

6.6. Велосипедисту забороняється:

- а) керувати велосипедом з несправним гальмом, звуковим сигналом, а в темну пору доби і в умовах недостатньої видимості - з вимкненим ліхтарем (фарою) чи без світлоповертачів;
- б) рухатися по автомагістралях і дорогах для автомобілів, а також по проїзній частині, коли поряд облаштовано велосипедну доріжку;
- в) рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках (крім дітей до 7 років на дитячих велосипедах під наглядом дорослих);
- г) під час руху триматися за інший транспортний засіб;
- г) їздити, не тримаючись за руль, та знімати ноги з педалей (підніжок);
- д) перевозити пасажирів на велосипеді (за винятком дітей до 7 років, які перевозяться на додатковому сидінні, обладнаному надійно закріпленими підніжками);
- е) буксирувати велосипеди;
- е) буксирувати причеп, не передбачений для експлуатації з велосипедом.

6.7. Велосипедисти повинні виконувати вимоги цих Правил, що стосуються водіїв або пішоходів і не суперечать вимогам цього розділу.

7. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ КЕРУЮТЬ ГУЖОВИМ ТРАНСПОРТОМ, І ПОГОНІЧІВ ТВАРИН

7.1. Керувати гужовим транспортом та переганяти тварин по дорозі дозволяється особам, не молодшим 14-річного віку.

7.2. Гужовий віз (сани) повинен бути обладнаний світлоповертачами: спереду білого кольору, ззаду - червоного.

7.3. Для руху в темну пору доби та в умовах недостатньої видимості на гужовому транспорті необхідно увімкнути ліхтарі: спереду - білого кольору, ззаду - червоного кольору, що встановлюються з лівого боку воза (саней).

7.4. У разі виїзду на дорогу з прилеглої території або з другорядної дороги в місцях з обмеженою оглядовістю водій воза (саней) повинен вести тварину за вуздечку, повід.

7.5. Перевозити людей гужовим транспортом дозволяється за наявності умов, які б виключали можливість перебування пасажирів за боковими та заднім габаритами транспортного засобу.

7.6. Переганяти стадо тварин по дорозі дозволяється лише у світлу пору доби, при цьому залучається така кількість погоничів, щоб можна було направляти тварин якомога ближче до правого краю дороги і не створювати небезпеку та перешкод іншим учасникам дорожнього руху.

7.7. Особам, що керують гужовим транспортом, і погоничам тварин забороняється:

а) рухатися по автомобільних дорогах державного значення (за можливості рухатися автомобільними дорогами місцевого значення);

б) використовувати вози, не обладнані світлоповертачами, без ліхтарів у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості;

в) залишати на смузї відведення дороги тварин без нагляду та випасати їх;

г) вести тварин по дорогах з удосконаленим покриттям, якщо поруч є інші дороги;

г) переганяти тварин по дорогах у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості;

д) переганяти тварин через залізничні колії і дороги з удосконаленим покриттям поза спеціально відведеними місцями.

7.8. Особи, які керують гужовим транспортом, і погоничі тварин зобов'язані виконувати вимоги інших пунктів цих Правил, що стосуються водіїв і пішоходів і не суперечать вимогам цього розділу.

8. РЕГУЛЮВАННЯ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

8.1. Регулювання дорожнього руху здійснюється за допомогою дорожніх знаків, дорожньої розмітки, дорожнього обладнання, світлофорів, а також регулювальниками.

8.2. Дорожні знаки можуть бути постійними, тимчасовими та із змінною інформацією. Тимчасові дорожні знаки розміщуються на переносних пристроях, дорожньому обладнанні або закріплюються на щиті з фоном жовтого кольору і мають перевагу перед постійними дорожніми знаками та дорожньою розміткою.

8.3. Сигнали регулювальника мають перевагу перед сигналами світлофорів та вимогами дорожніх знаків пріоритету і є обов'язковими для виконання.

Сигнали світлофорів, крім жовтого миготливого, мають перевагу перед дорожніми знаками пріоритету.

Водії та пішоходи повинні виконувати додаткові вимоги регулювальника, навіть якщо вони суперечать сигналам світлофорів, вимогам дорожніх знаків і розмітки.

8.4. Дорожні знаки (додаток 1) поділяються на групи:

- а) попереджувальні знаки. Інформують водіїв про наближення до небезпечної ділянки дороги і характер небезпеки. Під час руху по цій ділянці необхідно вжити заходів для безпечного проїзду;
- б) знаки пріоритету. Встановлюють черговість проїзду перехресть, перехрещень проїзних частин або вузьких ділянок дороги;
- в) заборонні знаки. Запроваджують або скасовують певні обмеження в русі;
- г) наказові знаки. Показують обов'язкові напрямки руху або дозволяють деяким категоріям учасників рух по проїзній частині чи окремих її ділянках, а також запроваджують або скасовують деякі обмеження;
- г) інформаційно-вказівні знаки. Запроваджують або скасовують певний режим руху, а також інформують учасників дорожнього руху про розташування населених пунктів, різних об'єктів, територій, де діють спеціальні правила;
- д) знаки сервісу. Інформують учасників дорожнього руху про розташування об'єктів обслуговування;
- е) таблички до дорожніх знаків. Уточнюють або обмежують дію знаків, разом з якими вони встановлені.

8.5. Дорожня розмітка (додаток 2) поділяється на горизонтальну та вертикальну і використовується окремо або разом з дорожніми знаками, вимоги яких вона підкреслює або уточнює.

8.5.1. Горизонтальна дорожня розмітка встановлює певний режим і порядок руху. Наноситься на проїзній частині або по верху бордюру у вигляді ліній, стрілок, написів, символів тощо фарбою чи іншими матеріалами відповідного кольору згідно з пунктом 1 розділу 34 цих Правил.

8.5.2. Вертикальна розмітка у вигляді смуг білого і чорного кольору на дорожніх спорудах та елементах обладнання доріг призначена для зорового орієнтування.

8.6. Дорожнє обладнання застосовується як допоміжний засіб регулювання дорожнього руху.

До нього належать:

- а) огороження і світлове сигнальне обладнання в місцях будівництва, реконструкції та ремонту доріг;
- б) попереджувальні світлові круглі тумби, що встановлюються на розділювальних смугах або острівцях безпеки;
- в) напрямні стовпчики, що призначені для забезпечення видимості зовнішнього краю узбіч і небезпечних перешкод в умовах недостатньої видимості. Позначаються вертикальною розміткою і повинні бути обладнані світлоповертачами: праворуч - червоного кольору, ліворуч - білого;
- г) опуклі дзеркала для розширення оглядовості водіям транспортних засобів, які проїжджають перехрестя чи інше небезпечне місце з недостатньою оглядовістю;
- г) дорожні огороження на мостах, шляхопроводах, естакадах, насипах та інших небезпечних ділянках доріг;
- д) пішохідні огороження в небезпечних для переходу проїзної частини місцях;
- е) вставки розмічувальні дорожні для поліпшення зорового орієнтування водіїв на проїзній частині;
- є) пристрої примусового зниження швидкості транспортних засобів;
- ж) шумові смуги для підвищення уваги учасників дорожнього руху на небезпечних ділянках доріг.

8.7. Світлофори (додаток 3) призначені для регулювання руху транспортних засобів і пішоходів, мають світлові сигнали зеленого, жовтого, червоного і біло-місячного кольорів, які

розташовані вертикально чи горизонтально. Сигнали світлофора можуть бути з нанесеною суцільною чи контурною стрілкою (стрілками), із силуетом пішохода, Х-подібні.

На рівні червоного сигналу світлофора із вертикальним розташуванням сигналів може встановлюватися табличка білого кольору із нанесеною на ній стрілкою зеленого кольору.

8.7.1. У світлофорах з вертикальним розташуванням сигналів сигнал червоного кольору - зверху, зеленого - знизу, а з горизонтальним: червоного - ліворуч, зеленого - праворуч.

8.7.2. Світлофори з вертикальним розташуванням сигналів можуть мати одну або дві додаткові секції з сигналами у вигляді зеленої стрілки (стрілок), що розташовуються на рівні сигналу зеленого кольору.

8.7.3. Сигнали світлофора мають такі значення:

а) зелений дозволяє рух;

б) зелений у вигляді стрілки (стрілок) на чорному фоні дозволяє рух у зазначеному напрямку (напрямах). Таке саме значення має сигнал у вигляді зеленої стрілки (стрілок) у додатковій секції світлофора.

Сигнал у вигляді стрілки, що дозволяє поворот ліворуч, дозволяє й розворот, якщо він не заборонений дорожніми знаками.

Сигнал у вигляді зеленої стрілки (стрілок) у додатковій (додаткових) секції, увімкнений разом із зеленим сигналом світлофора, інформує водія про те, що він має перевагу в зазначеному напрямку (напрямами) руху перед транспортними засобами, що рухаються з інших напрямків;

в) зелений миготливий дозволяє рух, але інформує про те, що незабаром буде ввімкнено сигнал, який забороняє рух.

Для інформування водіїв про час (у секундах), що залишився до кінця горіння сигналу зеленого кольору, можуть застосовуватися цифрові табло;

г) чорна контурна стрілка (стрілки), нанесена на основний зелений сигнал, інформує водіїв про наявність додаткової секції світлофора і вказує інші дозволені напрямки руху ніж сигнал додаткової секції;

г) жовтий забороняє рух і попереджає про наступну зміну сигналів;

д) жовтий миготливий сигнал або два жовтих миготливих сигнали дозволяють рух і інформують про наявність небезпечного нерегульованого перехрестя або пішохідного переходу;

е) червоний сигнал, у тому числі миготливий, або два червоних миготливих сигнали забороняють рух.

Сигнал у вигляді зеленої стрілки (стрілок) у додатковій (додаткових) секції разом з жовтим або червоним сигналом світлофора інформує водія про те, що рух дозволяється у вказаному напрямку за умови безперешкодного пропуску транспортних засобів, які рухаються з інших напрямків;

Стрілка зеленого кольору на табличці, встановленій на рівні червоного сигналу світлофора з вертикальним розташуванням сигналів, дозволяє рух у зазначеному напрямку при увімкненому червоному сигналі світлофора з крайньої правої (лівої) смуги руху за умови надання переваги в русі іншим його учасникам;

е) поєднання червоного і жовтого сигналів забороняє рух і інформує про наступне вмикання зеленого сигналу;

ж) чорні контурні стрілки на червоному і жовтому сигналах не змінюють значення цих сигналів та інформують про дозволені напрямки руху при зеленому сигналі;

з) вимкнений сигнал додаткової секції забороняє рух у напрямку, вказаному її стрілкою (стрілками).

8.7.4. Для регулювання руху транспортних засобів на вулицях, дорогах або по смугах проїзної частини, напрямку руху на яких може змінюватися на протилежний, застосовуються реверсивні світлофори з червоним Х-подібним сигналом і зеленим сигналом у вигляді стрілки, спрямованої вниз. Ці сигнали забороняють або дозволяють рух по смузі, над якою вони розташовані.

Основні сигнали реверсивного світлофора можуть бути доповнені жовтим сигналом у вигляді стрілки, нахиленої по діагоналі вниз праворуч, увімкнення якого забороняє рух по смузі, позначеній з обох боків дорожньою розміткою 1.9, і інформує про зміну сигналу реверсивного світлофора та необхідність перестроювання на смугу руху праворуч.

При вимкнених сигналах реверсивного світлофора, що розташований над смугою, позначеною з обох боків дорожньою розміткою 1.9, в'їзд на цю смугу заборонено.

8.7.5. Для регулювання руху трамваїв можуть застосовуватися світлофори з чотирма сигналами біло-місячного кольору, розташованими у вигляді літери "Т".

Рух дозволяється лише в разі ввімкнення одночасно нижнього сигналу і одного або кількох верхніх, з яких лівий дозволяє рух ліворуч, середній - прямо, правий - праворуч. Якщо ввімкнено лише три верхні сигнали - рух заборонено.

У разі вимкнення чи несправності трамвайних світлофорів водії трамваїв повинні керуватися вимогами світлофорів із світловими сигналами червоного, жовтого і зеленого кольорів.

8.7.6. Для регулювання руху на залізничних переїздах використовуються світлофори з двома червоними сигналами або одним біло-місячним і двома червоними, які мають такі значення:

- а) миготливі червоні сигнали забороняють рух транспортних засобів через переїзд;
- б) миготливий біло-місячний сигнал показує, що сигналізація справна і не забороняє руху транспортних засобів.

На залізничних переїздах одночасно із заборонним сигналом світлофора може бути ввімкнено звуковий сигнал, який додатково інформує учасників дорожнього руху про заборону руху через переїзд.

8.7.7. Якщо сигнал світлофора має вигляд силуету пішохода, його дія поширюється лише на пішоходів, при цьому зелений сигнал дозволяє рух, червоний - забороняє.

Для сліпих пішоходів може бути ввімкнено звуковий сигнал, який дозволяє рух пішоходів.

8.8. Сигнали регулювальника. Сигналами регулювальника є положення його корпусу, а також жести руками, в тому числі з жезлом або диском з червоним світлоповертачем, які мають такі значення:

- а) руки витягнуті в сторони, опущені або права рука зігнута перед грудьми:

з лівого і правого боків - дозволено рух трамвая прямо, нерейковим транспортним засобам - прямо і праворуч; пішоходам дозволено переходити проїзну частину за спиною та перед грудьми регулювальника;

з боку грудей і спини - рух усіх транспортних засобів і пішоходів заборонено;

- б) права рука витягнута вперед:

з лівого боку - дозволено рух трамвая ліворуч, нерейковим транспортним засобам - у всіх напрямках; пішоходам дозволено переходити проїзну частину за спиною регулювальника;

з боку грудей - усім транспортним засобам дозволено рух лише праворуч;

з правого боку та спини - рух усіх транспортних засобів заборонено; пішоходам дозволено переходити проїзну частину за спиною регулювальника;

- в) рука піднята вгору:

рух усіх транспортних засобів і пішоходів заборонено в усіх напрямках.

Жезл використовується тільки працівниками підрозділів Державтоінспекції та військової інспекції безпеки дорожнього руху.

Для привертання уваги учасників дорожнього руху використовується сигнал, поданий свистком.

Регулювальник може подавати інші сигнали, зрозумілі водіям і пішоходам.

8.9. Вимога про зупинку транспортного засобу подається працівником міліції:

- а) жезлом або рукою, що вказує на цей транспортний засіб;
- б) за допомогою увімкненого пробліскового маячка синього і червоного або лише червоного кольору та (або) спеціального звукового сигналу;
- в) за допомогою гучномовного пристрою;
- г) за допомогою спеціального табло, на якому зазначається вимога про зупинку транспортного засобу.

Водій повинен зупинити транспортний засіб у місці, на яке йому буде вказано, з дотриманням правил зупинки.

8.10. У разі подання світлофором (крім реверсивного) або регулювальником сигналу, що забороняє рух, водії повинні зупинитися перед дорожньою розміткою 1.12 (стоп-лінія), дорожнім знаком 5.62 "Місце зупинки", якщо їх немає - не ближче 10 м до найближчої рейки перед залізничним переїздом, перед світлофором, пішохідним переходом, а якщо і вони відсутні та в усіх інших випадках - перед перехрещуваною проїзною частиною, не створюючи перешкод для руху пішоходів.

8.11. Водіям, які в разі увімкнення жовтого сигналу або підняття регулювальником руки вгору не можуть зупинити транспортний засіб у місці, передбаченому пунктом 8.10 цих Правил, не вдаючись до екстреного гальмування, дозволяється рухатися далі за умови забезпечення безпеки дорожнього руху.

8.12. Забороняється самовільно встановлювати, знімати, пошкоджувати чи закривати дорожні знаки, технічні засоби організації дорожнього руху (втручатись у їх роботу), розташовувати плакати, афіші, рекламні носії та встановлювати пристрої, які можуть бути прийняті за знаки та інші пристрої регулювання дорожнього руху або можуть погіршити їх видимість чи ефективність, осліпити учасників дорожнього руху, відволікти їхню увагу і поставити під загрозу безпеку дорожнього руху.

9. ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ СИГНАЛИ

9.1. Попереджувальними сигналами є:

- а) сигнали, що подаються світловими покажчиками повороту або рукою;
- б) звукові сигнали;
- в) перемикання світла фар;
- г) увімкнення ближнього світла фар у світлу пору доби;
- г) увімкнення аварійної сигналізації, сигналів гальмування, ліхтаря заднього ходу, розпізнавального знака автопоїзда;
- д) увімкнення пробліскового маячка оранжевого кольору.

9.2. Водій повинен подавати сигнали світловими покажчиками повороту відповідного напрямку:

- а) перед початком руху і зупинкою;
- б) перед перестроюванням, поворотом або розворотом.

9.3. У разі відсутності або несправності світлових покажчиків повороту сигнали початку руху від правого краю проїзної частини, зупинки зліва, повороту ліворуч, розвороту або перестроювання на смугу руху ліворуч подаються лівою рукою, витягнутою вбік, або правою рукою, витягнутою вбік і зігнутою у лікті під прямим кутом угору.

Сигнали початку руху від лівого краю проїзної частини, зупинки справа, повороту праворуч, перестроювання на смугу руху праворуч подаються правою рукою, витягнутою вбік, або лівою рукою, витягнутою вбік і зігнутою у лікті під прямим кутом угору.

У разі відсутності або несправності сигналів гальмування такий сигнал подається лівою або правою рукою, піднятою вгору.

9.4. Подавати сигнал покажчиками повороту або рукою належить завчасно до початку маневру (з урахуванням швидкості руху), але не менш як за 50 - 100 м у населених пунктах і за 150 - 200 м поза ними, і припиняти негайно після його закінчення (подавання сигналу рукою слід закінчити безпосередньо перед початком виконання маневру). Сигнал забороняється подавати, якщо він може бути не зрозумілим для інших учасників руху.

Подавання попереджувального сигналу не дає водієві переваги і не звільняє його від вжиття запобіжних заходів.

9.5. Подавати звукові сигнали у населених пунктах забороняється, крім випадків, коли без цього неможливо запобігти дорожньо-транспортній пригоді.

9.6. Для привертання уваги водія транспортного засобу, який обганяється, можна застосовувати перемикання світла фар, а поза населеними пунктами - і звуковий сигнал.

9.7. Забороняється користуватися дальнім світлом фар як попереджувальним сигналом в умовах, коли це може призвести до засліплення інших водіїв, у тому числі через дзеркало заднього виду.

9.8. Під час руху механічних транспортних засобів у світлу пору доби з метою позначення транспортного засобу, що рухається, ближнє світло фар повинно бути увімкнене:

а) у колоні;

б) на маршрутних транспортних засобах, що рухаються по смузі, позначеній дорожнім знаком 5.8, назустріч загальному потоку транспортних засобів;

в) на автобусах (мікроавтобусах), що здійснюють перевезення організованих груп дітей;

г) на великовагових, великогабаритних транспортних засобах та транспортних засобах, що здійснюють дорожнє перевезення небезпечних вантажів;

(підпункт "г" пункту 9.8 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09.07.2008 р. N 634)

г) на транспортному засобі, що буксирує;

д) у тунелях.

В умовах недостатньої видимості на механічних транспортних засобах можна ввімкнути дальнє світло фар або додатково протитуманні фари за умови, що це не буде засліплювати інших водіїв.

9.9. Аварійна світлова сигналізація повинна бути увімкнена:

а) у разі вимушеної зупинки на дорозі;

б) у разі зупинки на вимогу працівника міліції або внаслідок засліплення водія світлом фар;

в) на механічному транспортному засобі, що рухається з технічними несправностями, якщо такий рух не заборонено цими Правилами;

г) на механічному транспортному засобі, що буксирується;

г) на механічному транспортному засобі, позначеному розпізнавальним знаком "Діти", що перевозить організовану групу дітей, під час їх посадки чи висадки;

д) на всіх механічних транспортних засобах колони під час їх зупинки на дорозі;

е) у разі скоєння дорожньо-транспортної пригоди.

9.10. Разом з увімкненням аварійної світлової сигналізації слід установити знак аварійної зупинки або миготливий червоний ліхтар на відстані, що забезпечує безпеку дорожнього руху, але не ближче 20 м до транспортного засобу в населених пунктах і 40 м поза ними, у разі:

а) скоєння дорожньо-транспортної пригоди;

б) вимушеної зупинки в місцях з обмеженою оглядовістю дороги хоча б в одному напрямку менше 100 м.

9.11. Якщо транспортний засіб не обладнано аварійною світловою сигналізацією або вона несправна, треба встановити знак аварійної зупинки або миготливий червоний ліхтар:

а) ззаду на транспортному засобі, зазначеному в пункті 9.9 ("в", "г", "г") цих Правил;

б) з боку гіршої видимості для інших учасників дорожнього руху у випадку, зазначеному в підпункті "б" пункту 9.10 цих Правил.

9.12. Миготливе червоне світло, випромінюване ліхтарем, який застосовується відповідно до вимог пунктів 9.10 і 9.11 цих Правил, повинно бути добре видно як удень за сонячної погоди, так і в умовах недостатньої видимості.

10. ПОЧАТОК РУХУ ТА ЗМІНА ЙОГО НАПРЯМКУ

10.1. Перед початком руху, перестроюванням та будь-якою зміною напрямку руху водій повинен переконатися, що це буде безпечним і не створить перешкод або небезпеки іншим учасникам руху.

10.2. Виїжджаючи на дорогу з житлової зони, дворів, місць стоянки, автозаправних станцій та інших прилеглих територій, водій повинен перед проїзною частиною чи тротуаром дати дорогу пішоходам і транспортним засобам, що рухаються по ній, а з'їжджаючи з дороги - велосипедистам і пішоходам, напрямком руху яких він перетинає.

10.3. У разі перестроювання водій повинен дати дорогу транспортним засобам, що рухаються в попутному напрямку по тій смузі, на яку він має намір перестроїтися.

За одночасного перестроювання транспортних засобів, що рухаються в одному напрямку, водій, який знаходиться ліворуч, повинен дати дорогу транспортному засобу, що знаходиться праворуч.

10.4. Перед поворотом праворуч, ліворуч або розворотом водій має завчасно зайняти відповідне крайнє положення на проїзній частині, призначеній для руху в цьому напрямку, крім випадків, коли здійснюється поворот у разі в'їзду на перехрестя, де організовано круговий рух, напрямком руху визначено дорожніми знаками чи дорожньою розміткою або рух можливий лише в одному напрямку, встановленому конфігурацією проїзної частини, дорожніми знаками чи розміткою.

Водій, що виконує поворот ліворуч або розворот поза перехрестям з відповідного крайнього положення на проїзній частині даного напрямку, повинен дати дорогу зустрічним транспортним засобам, а при виконанні цих маневрів не з крайнього лівого положення на проїзній частині - і попутним транспортним засобам.

За наявності трамвайної колії посередині проїзної частини водій нереєстрового транспортного засобу, що виконує поворот ліворуч або розворот поза перехрестям, повинен дати дорогу трамваю.

10.5. Поворот необхідно виконувати так, щоб при виїзді з перехрещення проїзних частин транспортний засіб не опинився на смузі зустрічного руху, а у разі повороту праворуч слід рухатися ближче до правого краю проїзної частини, крім випадку виїзду з перехрестя, де організовано круговий рух, де напрямком руху визначено дорожніми знаками чи дорожньою розміткою або де рух можливий лише в одному напрямку.

10.6. Якщо транспортний засіб через свої габарити або інші причини не може виконати поворот чи розворот з відповідного крайнього положення, дозволяється відступити від вимог пункту 10.4 цих Правил, якщо це не суперечить вимогам заборонних чи наказових дорожніх знаків, дорожньої розмітки та не створить небезпеки чи перешкод іншим учасникам руху. У разі потреби, для забезпечення безпеки дорожнього руху, слід звернутися за допомогою до інших осіб.

10.7. Розворот забороняється:

- а) на залізничних переїздах;
- б) на мостах, шляхопроводах, естакадах і під ними;
- в) у тунелях;
- г) за видимості дороги менше 100 м хоча б в одному напрямку;
- г) на пішохідних переходах і ближче 10 м від них з обох боків, крім випадку дозволеного розвороту на перехресті;
- д) на автомагістралях, а також на дорогах для автомобілів, за винятком перехресть і місць, позначених дорожніми знаками 5.26 чи 5.27.

10.8. Якщо в місці з'їзду з дороги є смуга гальмування, водій, який має намір повернути на іншу дорогу, повинен своєчасно перестроїтися на цю смугу і знижувати швидкість тільки на ній.

Якщо в місці в'їзду на дорогу є смуга розгону, водій має рухатися по ній і вливатися в транспортний потік, даючи дорогу транспортним засобам, що рухаються по цій дорозі.

10.9. Під час руху транспортного засобу заднім ходом водій не повинен створювати небезпеки чи перешкод іншим учасникам руху. Для забезпечення безпеки руху він у разі потреби повинен звернутися за допомогою до інших осіб.

10.10. Забороняється рух транспортних засобів заднім ходом на автомагістралях, дорогах для автомобілів, залізничних переїздах, пішохідних переходах, перехрестях, мостах, шляхопроводах, естакадах, у тунелях, на в'їздах і виїздах з них, а також на ділянках доріг з обмеженою оглядовістю чи недостатньою видимістю.

Дозволяється рух заднім ходом на дорогах з одностороннім рухом за умови дотримання вимог пункту 10.9 цих Правил та неможливості під'їхати до об'єкта іншим чином.

10.11. У разі коли траєкторії руху транспортних засобів перетинаються, а черговість проїзду не обумовлена цими Правилами, дати дорогу повинен водій, до якого транспортний засіб наближається з правого боку.

11. РОЗТАШУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ НА ДОРОЗІ

11.1. Кількість смуг на проїзній частині для руху нерейкових транспортних засобів визначається дорожньою розміткою або дорожніми знаками 5.16, 5.17.1, 5.17.2, а за їх відсутності - самими водіями з урахуванням ширини проїзної частини відповідного напрямку руху, габаритів транспортних засобів і безпечних інтервалів між ними.

11.2. Нерейкові транспортні засоби повинні рухатися якнайближче до правого краю проїзної частини.

11.3. На дорогах із двостороннім рухом, які мають по одній смузі для руху в кожному напрямку, за відсутності суцільної лінії дорожньої розмітки чи відповідних дорожніх знаків виїзд на смугу зустрічного руху можливий лише для обгону та об'їзду перешкоди або зупинки чи стоянки біля лівого краю проїзної частини в населених пунктах у дозволених випадках, при цьому водії зустрічного напрямку мають перевагу.

11.4. На дорогах з двостороннім рухом, які мають щонайменше дві смуги для руху в одному напрямку, забороняється виїжджати на призначений для зустрічного руху бік дороги.

11.5. На дорогах, які мають дві і більше смуги для руху в одному напрямку, виїзд на крайню ліву смугу для руху в цьому ж напрямку дозволяється, якщо праві зайняті, а також для повороту ліворуч, розвороту або для зупинки чи стоянки на лівому боці дороги з одностороннім рухом у населених пунктах, коли це не суперечить правилам зупинки (стоянки).

11.6. На дорогах, які мають три і більше смуги для руху в одному напрямку, вантажним автомобілям з дозволеною максимальною масою понад 3,5 т, тракторам, самохідним машинам і механізмам дозволяється виїжджати на крайню ліву смугу лише для повороту ліворуч та

розвороту, а у населених пунктах на дорогах з одностороннім рухом, крім цього, - для зупинки зліва, в дозволених випадках, з метою завантаження чи розвантаження.

11.7. Транспортні засоби, швидкість руху яких не повинна перевищувати 40 км/год. або які з технічних причин не можуть розвивати таку швидкість, повинні рухатися якнайближче до правого краю проїзної частини, крім випадків, коли виконується обгін, об'їзд або перестроювання перед поворотом ліворуч чи розворотом.

11.8. По трамвайній колії попутного напрямку, розташованій на одному рівні з проїзною частиною для нерейкових транспортних засобів, дозволяється рух за умови, що це не заборонено дорожніми знаками чи дорожньою розміткою, а також під час випередження, об'їзду, коли ширина проїзної частини недостатня для виконання об'їзду, без виїзду на трамвайну колію.

На перехресті дозволяється виїжджати на трамвайну колію попутного напрямку в тих самих випадках, але за умови відсутності перед перехрестям дорожніх знаків 5.16 - 5.19.

Поворот ліворуч або розворот повинні виконуватися з трамвайної колії попутного напрямку, розташованої на одному рівні з проїзною частиною для нерейкових транспортних засобів, якщо інший порядок руху не передбачено дорожніми знаками 5.16, 5.18 або розміткою 1.18.

В усіх випадках не повинно створюватися перешкод для руху трамвая.

11.9. Забороняється виїжджати на трамвайну колію зустрічного напрямку, відокремлені від проїзної частини трамвайні колії та розділювальну смугу.

11.10. На дорогах, проїзна частина яких поділена на смуги руху лініями дорожньої розмітки, забороняється рухатися, займаючи одночасно дві смуги. Наїжджати на переривчасті лінії розмітки дозволяється лише під час перестроювання.

11.11. При інтенсивному русі змінювати смугу дозволяється лише для об'їзду перешкоди, повороту, розвороту або зупинки.

11.12. Водій, який здійснює поворот на дорогу, що має смугу для реверсивного руху, може перестроюватися на неї тільки після проїзду реверсивного світлофора з сигналом, що дозволяє рух, і якщо це не суперечить пунктам 11.2, 11.5 та 11.6 цих Правил.

11.13. Забороняється рух транспортних засобів по тротуарах і пішохідних доріжках, крім випадків, коли вони застосовуються для виконання робіт або обслуговування торговельних та інших підприємств, розташованих безпосередньо біля цих тротуарів або доріжок, за відсутності інших під'їздів і за умови виконання вимог пунктів 26.1 - 26.3 цих Правил.

11.14. Рух по проїзній частині на велосипедах, мопедах, гужових возах (санях) і вершникам дозволяється лише в один ряд по правій крайній смузі якомога правіше, за винятком випадків, коли виконується об'їзд. Поворот ліворуч та розворот дозволяється на дорогах з однією смугою для руху в кожному напрямку і без трамвайної колії посередині. Дозволяється рух по узбіччю, якщо це не створить перешкод пішоходам.

12. ШВИДКІСТЬ РУХУ

12.1. Під час вибору в установлених межах безпечної швидкості руху водій повинен ураховувати дорожню обстановку, а також особливості вантажу, що перевозиться, і стан транспортного засобу, щоб мати змогу постійно контролювати його рух та безпечно керувати ним.

12.2. У темну пору доби та в умовах недостатньої видимості швидкість руху повинна бути такою, щоб водій мав змогу зупинити транспортний засіб у межах видимості дороги.

12.3. У разі виникнення небезпеки для руху або перешкоди, яку водій об'єктивно спроможний виявити, він повинен негайно вжити заходів для зменшення швидкості аж до зупинки транспортного засобу або безпечного для інших учасників руху об'їзду перешкоди.

12.4. У населених пунктах рух транспортних засобів дозволяється із швидкістю не більше 60 км/год.

12.5. У житлових і пішохідних зонах швидкість руху не повинна перевищувати 20 км/год.

12.6. Поза населеними пунктами на всіх дорогах та на дорогах, що проходять через населені пункти, позначені знаком 5.47, дозволяється рух із швидкістю:

- а) автобусам (мікроавтобусам), що здійснюють перевезення організованих груп дітей, легковим автомобілям з причепом і мотоциклам - не більше 80 км/год.;
- б) транспортним засобам, якими керують водії із стажем до 2 років, - не більше 70 км/год.;
- в) вантажним автомобілям, що перевозять людей у кузові, та мопедам, - не більше 60 км/год.;
- г) автобусам (за винятком мікроавтобусів) - не більше 90 км/год.;
- г) іншим транспортним засобам: на автомобільній дорозі, що позначена дорожнім знаком 5.1 - не більше 130 км/год., на автомобільній дорозі з окремими проїзними частинами, що відокремлені одна від одної розділювальною смугою - не більше 110 км/год., на інших автомобільних дорогах - не більше 90 км/год.

12.7. Під час буксирування швидкість не повинна перевищувати 50 км/год.

12.8. На ділянках доріг, де створені дорожні умови, що дають можливість рухатися з більш високою швидкістю, за погодженням з Державтоінспекцією рішенням власників доріг або органів, яким передано право на утримання таких доріг, дозволена швидкість руху може бути збільшена шляхом встановлення відповідних дорожніх знаків.

12.9. Водієві забороняється:

- а) перевищувати максимальну швидкість, визначену технічною характеристикою даного транспортного засобу;
- б) перевищувати максимальну швидкість, зазначену в пунктах 12.4 - 12.7, на ділянці дороги, де встановлено дорожні знаки 3.29, 3.31, або на транспортному засобі, на якому встановлено розпізнавальний знак відповідно до підпункту "и" пункту 30.3 цих Правил;
- в) перешкоджати іншим транспортним засобам, рухаючись без потреби з дуже малою швидкістю;
- г) різко гальмувати (крім випадків, коли без цього неможливо запобігти дорожньо-транспортній пригоді).

12.10. Додаткові обмеження дозволеної швидкості руху можуть вводитися тимчасово і постійно.

При цьому разом із знаками обмеження швидкості руху 3.29 та/або 3.31 обов'язково додатково встановлюються відповідні дорожні знаки, які попереджають про характер небезпеки та/або наближення до відповідного об'єкта.

У разі коли дорожні знаки обмеження швидкості руху 3.29 та/або 3.31 встановлені з порушенням визначених цими Правилами вимог щодо їх введення чи з порушенням вимог національних стандартів або залишені після усунення обставин, за яких їх було встановлено, водій не може бути притягнений до відповідальності згідно із законодавством за перевищення встановлених обмежень швидкості руху.

12.10¹. Обмеження дозволеної швидкості руху (дорожні знаки 3.29 та/або 3.31 на жовтому фоні) вводяться тимчасово виключно:

- а) у місцях виконання дорожніх робіт;
- б) у місцях проведення масових або спеціальних заходів;
- в) у випадках, пов'язаних із стихійними (погодними) явищами.

12.10². Обмеження дозволеної швидкості руху вводяться постійно виключно:

- а) на небезпечних ділянках доріг та вулиць (небезпечні повороти, ділянки з обмеженою видимістю, місця звуження дороги тощо);
- б) у місцях розміщення наземних нерегульованих пішохідних переходів;
- в) у місцях розташування стаціонарних постів Державтоінспекції;

г) на ділянках доріг (вулиць), прилеглих до території дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів, дитячих оздоровчих таборів.

13. ДИСТАНЦІЯ, ІНТЕРВАЛ, ЗУСТРІЧНИЙ РОЗ'ЇЗД

13.1. Водій залежно від швидкості руху, дорожньої обстановки, особливостей вантажу, що перевозиться, і стану транспортного засобу повинен дотримувати безпечної дистанції та безпечного інтервалу.

13.2. На дорогах поза населеними пунктами водії транспортних засобів, швидкість яких не перевищує 40 км/год., повинні дотримувати такої дистанції, щоб транспортні засоби, які виконують обгін, мали змогу безперешкодно повернутися на раніше займану смугу руху.

Ця вимога не діє, якщо водій тихохідного транспортного засобу подає попереджувальні сигнали про виконання обгону чи об'їзду.

13.3. Під час обгону, випередження, об'їзду перешкоди чи зустрічного роз'їзду необхідно дотримувати безпечного інтервалу, щоб не створювати небезпеки для дорожнього руху.

13.4. Якщо зустрічний роз'їзд утруднений, водій, на смузі руху якого є перешкода чи габарити транспортного засобу, яким він керує, заважають зустрічному руху, повинен дати дорогу. На ділянках доріг, позначених знаками 1.6 "Крутий підйом" і 1.7 "Крутий спуск", за наявності перешкоди дати дорогу повинен водій транспортного засобу, що рухається на спуск.

14. ОБГІН

14.1. Здійснювати обгін нерейкових транспортних засобів дозволяється лише ліворуч.

14.2. Перед початком обгону водій повинен переконатися в тому, що:

а) жоден з водіїв транспортних засобів, які рухаються за ним і яким може бути створено перешкоду, не розпочав обгону;

б) водій транспортного засобу, який рухається попереду по тій самій смузі, не подав сигналу про намір повороту (перестроювання) ліворуч;

в) смуга зустрічного руху, на яку він буде виїжджати, вільна від транспортних засобів на достатній для обгону відстані;

г) після обгону зможе, не створюючи перешкоди транспортному засобу, якого він обганяє, повернутися на займану смугу.

14.3. Водієві транспортного засобу, якого обганяють, забороняється перешкоджати обгону шляхом підвищення швидкості руху або іншими діями.

14.4. Якщо на дорозі за межами населеного пункту дорожня обстановка не дозволяє зробити обгін тихохідного або великогабаритного транспортного засобу, його водій повинен рухатися якомога правіше, а у разі потреби - зупинитися на узбіччі і пропустити транспортні засоби, що рухаються за ним.

14.5. Водій транспортного засобу, який виконує обгін, може залишитися на смузі зустрічного руху, якщо після повернення на раніше займану смугу йому доведеться знову розпочати обгін, за умови, що він не створить небезпеки зустрічним транспортним засобам, а також не перешкоджатиме транспортним засобам, які рухаються за ним з більш високою швидкістю.

14.6. Обгін заборонено:

а) на перехресті;

б) на залізничних переїздах і ближче ніж за 100 м перед ними;

в) ближче ніж за 50 м перед пішохідним переходом у населеному пункті і 100 м - поза населеним пунктом;

г) у кінці підйому, на мостах, естакадах, шляхопроводах, крутих поворотах та інших ділянках доріг з обмеженою оглядовістю чи в умовах недостатньої видимості;

г) транспортного засобу, який здійснює обгін або об'їзд;

д) у тунелях;

- е) на дорогах, що мають дві і більше смуги для руху в одному напрямку;
- є) колони транспортних засобів, позаду якої рухається транспортний засіб з увімкненим проблісковим маячком (крім оранжевого).

15. ЗУПИНКА І СТОЯНКА

15.1. Зупинка і стоянка транспортних засобів на дорозі повинні здійснюватись у спеціально відведених місцях чи на узбіччі.

15.2. За відсутності спеціально відведених місць чи узбіччя або коли зупинка чи стоянка там неможливі, вони дозволяються біля правого краю проїзної частини (якомога правіше, щоб не перешкоджати іншим учасникам дорожнього руху).

15.3. У населених пунктах зупинка і стоянка транспортних засобів дозволяються на лівому боці дороги, що має по одній смузі для руху в кожному напрямку (без трамвайних колій посередині) і не розділена розміткою 1.1, а також на лівому боці дороги з одностороннім рухом.

Якщо дорога має бульвар або розділювальну смугу, зупинка і стоянка транспортних засобів біля них забороняються.

15.4. Транспортні засоби не дозволяється ставити на проїзній частині в два і більше ряди. Велосипеди, мопеди і мотоцикли без бокового причепа дозволяється ставити на проїзній частині не більше ніж у два ряди.

15.5. Ставити транспортні засоби під кутом до краю проїзної частини дозволяється в місцях, де це не буде перешкоджати руху інших транспортних засобів.

Біля тротуарів або інших місць із пішохідним рухом ставити транспортні засоби під кутом дозволяється лише передньою частиною, а на підйомах - тільки задньою частиною.

15.6. Стоянка всіх транспортних засобів у місцях, позначених дорожніми знаками 5.38, 5.39, встановленими з табличкою 7.6.1, дозволяється на проїзній частині вздовж тротуару, а встановленими з однією з табличок 7.6.2 - 7.6.5 - легкових автомобілів і мотоциклів тільки так, як показано на табличці.

15.7. На спусках і підйомах, де спосіб поставлення не регламентується засобами регулювання руху, транспортні засоби необхідно ставити під кутом до краю проїзної частини так, щоб не створювати перешкод іншим учасникам дорожнього руху і виключити можливість для самовільного руху цих засобів.

На таких ділянках допускається ставити транспортний засіб уздовж краю проїзної частини, повернувши керовані колеса таким чином, щоб виключалась можливість самовільного руху транспортного засобу.

15.8. На трамвайній колії попутного напрямку, розташованій ліворуч на одному рівні з проїзною частиною для руху нерейкових транспортних засобів, дозволяється зупинка лише для виконання вимог цих Правил, а на розташованих біля правого краю проїзної частини - лише для посадки (висадки) пасажирів чи виконання вимог цих Правил.

У цих випадках не повинно створюватись перешкод для руху трамваїв.

15.9. Зупинка забороняється:

- а) на залізничних переїздах;
- б) на трамвайних коліях (крім випадків, обумовлених пунктом 15.8 цих Правил);
- в) на естакадах, мостах, шляхопроводах і під ними, а також у тунелях;
- г) на пішохідних переходах і ближче 10 м від них з обох боків, крім випадків надання переваги в русі;
- г) на перехрестях та ближче 10 м від краю перехрещуваної проїзної частини за відсутності на них пішохідного переходу, за винятком зупинки для надання переваги в русі та зупинки проти бокового проїзду на Т-подібних перехрестях, де є суцільна лінія розмітки або розділювальна смуга;

- д) у місцях, де відстань між суцільною лінією розмітки, розділювальною смугою чи протилежним краєм проїзної частини і транспортним засобом, що зупинився, менше 3 м;
- е) ближче 30 м від посадкових майданчиків для зупинки маршрутних транспортних засобів, а коли їх немає - ближче 30 м від дорожнього знака такої зупинки з обох боків;
- є) ближче 10 м від позначеного місця виконання дорожніх робіт і в зоні їх виконання, де це створить перешкоди технологічним транспортним засобам, що працюють;
- ж) у місцях, де буде неможливим зустрічний роз'їзд або об'їзд транспортного засобу, що зупинився;
- з) у місцях, де транспортний засіб закриває від інших водіїв сигнали світлофора або дорожні знаки;
- и) ближче 10 м від виїздів з прилеглих територій і безпосередньо в місці виїзду.

15.10. Стоянка забороняється:

- а) у місцях, де заборонена зупинка;
- б) на тротуарах (крім місць, позначених відповідними дорожніми знаками, встановленими з табличками);
- в) на тротуарах, за винятком легкових автомобілів та мотоциклів, які можуть бути поставлені на краю тротуарів, де для руху пішоходів залишається щонайменше 2 м;
- г) ближче 50 м від залізничних переїздів;
- г) поза населеними пунктами в зоні небезпечних поворотів і випуклих переломів поздовжнього профілю дороги з видимістю або оглядовістю менше 100 м хоча б в одному напрямку руху;
- д) у місцях, де транспортний засіб, що стоїть, зробить неможливим рух інших транспортних засобів або створить перешкоду для руху пішоходів;
- е) ближче 5 м від контейнерних майданчиків та/або контейнерів для збирання побутових відходів, місце розміщення або облаштування яких відповідає вимогам законодавства.

15.11. У темну пору доби і в умовах недостатньої видимості стоянка поза населеними пунктами дозволяється лише на майданчиках для стоянки або за межами дороги.

15.12. Водій не повинен залишати транспортний засіб, не вживши всіх заходів, щоб не допустити його самовільного руху, проникнення до нього і (або) незаконного заволодіння ним.

15.13. Забороняється відчиняти двері транспортного засобу, залишати їх відчиненими і виходити з транспортного засобу, якщо це загрожує безпеці і створює перешкоди іншим учасникам дорожнього руху.

15.14. У разі вимушеної зупинки в місці, де зупинку заборонено, водій повинен вжити всіх заходів, щоб прибрати транспортний засіб, а за неможливості це зробити - діяти згідно з вимогами пунктів 9.9 - 9.11 цих Правил.

16. ПРОЇЗД ПЕРЕХРЕСТЬ

16.1. Перехрестя, де черговість проїзду визначається сигналами світлофора чи регулювальника, вважається регульованим. На такому перехресті знаки пріоритету не діють.

У разі вимкнення світлофора або його роботи в режимі миготіння сигналу жовтого кольору та відсутності регулювальника перехрестя вважається нерегульованим і водії повинні керуватись правилами проїзду нерегульованих перехресть та установленими на перехресті знаками пріоритету.

16.2. На регульованих і нерегульованих перехрестях водій, повертаючи праворуч або ліворуч, повинен дати дорогу пішоходам, які переходять проїзну частину, на яку він повертає, а також велосипедистам, які рухаються прямо в попутному напрямку.

16.3. У разі необхідності надання переваги в русі транспортним засобам, які рухаються по перехрещуваній дорозі, водій повинен зупинити транспортний засіб перед дорожньою розміткою 1.12 (стоп-лінією) або 1.13, світлофором так, щоб бачити його сигнали, а якщо вони

відсутні - перед краєм перехрещуваної проїзної частини, не створюючи перешкод для руху пішоходів.

16.4. Забороняється виїжджати на будь-яке перехрестя, у тому числі при сигналі світлофора, що дозволяє рух, якщо утворився затор, який змусить водія зупинитися на перехресті, що створить перешкоду для руху інших транспортних засобів і пішоходів.

Регульовані перехрестя

16.5. У разі подання сигналу регулювальником або ввімкнення сигналу світлофора, що дозволяє рух, водій зобов'язаний дати дорогу транспортним засобам, що завершують рух через перехрестя, а також пішоходам, які закінчують перехід.

16.6. Повертаючи ліворуч або розвертаючись при зеленому сигналі основного світлофора, водій нерейкового транспортного засобу зобов'язаний дати дорогу трамваю попутного напрямку, а також транспортним засобам, що рухаються в зустрічному напрямку прямо або повертають праворуч.

Цим правилом повинні керуватися між собою і водії трамваїв.

16.7. Якщо сигнал регулювальника або зелений сигнал світлофора дозволяють одночасно рух трамвая і нерейкових транспортних засобів, трамваю надається перевага незалежно від напрямку його руху.

16.8. Водій, який виїхав на перехрещення проїзних частин згідно із сигналом світлофора, що дозволяє рух, повинен виїхати у наміченому напрямку незалежно від сигналів світлофора на виїзді. Проте, якщо на перехрестях перед світлофорами на шляху руху водія є дорожня розмітка 1.12 (стоп-лінія) або дорожній знак 5.62, він повинен керуватися сигналами кожного світлофора.

16.9. Під час руху в напрямку стрілки, ввімкнутої в додатковій секції одночасно з жовтим або червоним сигналом світлофора, водій має дати дорогу транспортним засобам, що рухаються з інших напрямків.

Під час руху в напрямку стрілки зеленого кольору на таблиці, встановленій на рівні червоного сигналу світлофора із вертикальним розташуванням сигналів, водій повинен зайняти крайню праву (ліву) смугу руху та дати дорогу транспортним засобам і пішоходам, що рухаються з інших напрямків.

16.10. На перехресті, де рух регулюється світлофором з додатковою секцією, водій, який перебуває на смузі, з якої робиться поворот, повинен продовжувати рух у напрямку, що вказує стрілка, ввімкнута в додатковій секції, якщо його зупинка на заборонний сигнал світлофора створить перешкоди транспортним засобам, що рухаються за ним по тій самої смузі.

Нерегульовані перехрестя

16.11. На перехресті нерівнозначних доріг водій транспортного засобу, що рухається по другорядній дорозі, повинен дати дорогу транспортним засобам, які наближаються до даного перехрещення проїзних частин по головній дорозі, незалежно від напрямку їх подальшого руху.

16.12. На перехресті рівнозначних доріг водій нерейкового транспортного засобу зобов'язаний дати дорогу транспортним засобам, що наближаються праворуч.

Цим правилом повинні керуватися між собою і водії трамваїв.

На будь-якому нерегульованому перехресті трамвай, незалежно від напрямку його подальшого руху, має перевагу перед нерейковими транспортними засобами, що наближаються до нього по рівнозначній дорозі.

16.13. Перед поворотом ліворуч і розворотом водій нерейкового транспортного засобу зобов'язаний дати дорогу трамваю попутного напрямку, а також транспортним засобам, що рухаються по рівнозначній дорозі в зустрічному напрямку прямо чи праворуч.

Цим правилом повинні керуватися між собою і водії трамваїв.

16.14. Якщо головна дорога на перехресті змінює напрямок, водії транспортних засобів, які рухаються по ній, повинні керуватися між собою правилами проїзду перехресть рівнозначних доріг.

Цим правилом повинні керуватися між собою і водії, які рухаються по другорядних дорогах.

16.15. Якщо неможливо визначити наявність покриття на дорозі (темна пора доби, грязь, сніг тощо), а знаки пріоритету відсутні, водій повинен вважати, що перебуває на другорядній дорозі.

17. ПЕРЕВАГИ МАРШРУТНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

17.1. На дорозі із смугою для маршрутних транспортних засобів, позначеній дорожнім знаком 5.8 або 5.11, забороняються рух і зупинка інших транспортних засобів на цій смузі.

17.2. Водій, який повертає праворуч на дорозі із смугою для маршрутних транспортних засобів, що відокремлена переривчастою лінією дорожньої розмітки, може виконувати поворот з цієї смуги. У таких місцях дозволяється також заїжджати на неї під час виїзду на дорогу і для посадки чи висадки пасажирів біля правого краю проїзної частини.

17.3. Поза перехрестями, де трамвайні колії перетинають смугу руху нерейкових транспортних засобів, перевага надається трамваю (крім випадків виїзду трамвая з депо).

17.4. У населених пунктах, наближаючись до автобуса, мікроавтобуса або тролейбуса, що розпочинає рух від позначеної зупинки, розташованої в заїзному "кармані", водії інших транспортних засобів зобов'язані зменшити швидкість, а в разі потреби зупинитися, щоб дати можливість маршрутному транспортному засобу розпочати рух.

17.5. Водії автобусів, мікроавтобусів і тролейбусів, які подали сигнал про намір розпочати рух від зупинки, повинні вжити заходів для запобігання дорожньо-транспортній пригоді.

18. ПРОЇЗД ПІШОХІДНИХ ПЕРЕХОДІВ І ЗУПИНОК ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

18.1. Водій транспортного засобу, що наближається до нерегульованого пішохідного переходу, на якому перебувають пішоходи, повинен зменшити швидкість, а в разі потреби зупинитися, щоб дати дорогу пішоходам, для яких може бути створена перешкода чи небезпека.

18.2. На регульованих пішохідних переходах і перехрестях при сигналі світлофора чи регулювальника, що дозволяє рух транспортним засобам, водій повинен дати дорогу пішоходам, які закінчують перехід проїзної частини відповідного напрямку руху і для яких може бути створена перешкода чи небезпека.

18.3. Проїжджаючи повз пішохідів, які не встигли закінчити перехід проїзної частини і вимушено перебувають на островці безпеки або лінії, що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків, водії повинні дотримувати безпечного інтервалу.

18.4. Якщо перед нерегульованим пішохідним переходом зменшує швидкість чи зупинився транспортний засіб, водії інших транспортних засобів, що рухаються по сусідніх смугах, повинні зменшити швидкість, а в разі потреби зупинитися і можуть продовжити (відновити) рух лише переконавшись, що на пішохідному переході немає пішохідів, для яких може бути створена перешкода чи небезпека.

18.5. У будь-якому місці водій повинен пропустити сліпих пішохідів, які подають сигнал тростиною білого кольору, спрямованою вперед.

18.6. Забороняється в'їжджати на пішохідний перехід, якщо за ним утворився затор, який змусить водія зупинитися на цьому переході.

18.7. Водії повинні зупинитися перед пішохідним переходом на сигнал, передбачений підпунктом "в" пункту 8.8 цих Правил, якщо така вимога надійшла від членів шкільного патруля, загону юних інспекторів руху, відповідним чином екіпірованих, або осіб, що супроводжують групи дітей, і дати дорогу дітям, які переходять проїзну частину дороги.

18.8. Водій транспортного засобу повинен зупинитися, щоб дати дорогу пішоходам, які йдуть з боку відчинених дверей до (або від) трамвая, що стоїть на зупинці, якщо посадка чи висадка проводиться з проїзної частини чи посадкового майданчика, розміщеного на ній.

Продовжувати рух дозволяється лише тоді, коли пішоходи залишають проїзну частину і в трамваї зачиняються двері.

18.9. Наближаючись до транспортного засобу з розпізнавальним знаком "Діти", що зупинився з увімкненою аварійною сигналізацією, водій повинен зменшити швидкість, а в разі потреби зупинитися, щоб уникнути наїзду на дітей.

19. КОРИСТУВАННЯ ЗОВНІШНІМИ СВІТЛОВИМИ ПРИЛАДАМИ

19.1. У темну пору доби та в умовах недостатньої видимості незалежно від ступеня освітлення дороги, а також у тунелях на транспортному засобі, що рухається, повинні бути увімкнені такі світлові пристрої:

- а) на всіх механічних транспортних засобах - фари ближнього (дальнього) світла;
- б) на мопедах (велосипедах) і гужових возах (санях) - фари або ліхтарі;
- в) на причепах та транспортних засобах, що буксируються, - габаритні ліхтарі.

Примітка. В умовах недостатньої видимості на механічних транспортних засобах дозволяється замість фар ближнього (дальнього) світла увімкнути протитуманні фари.

19.2. Дальнє світло слід перемикати на ближнє не менш як за 250 м до зустрічного транспортного засобу, а також тоді, коли воно може засліпити інших водіїв, зокрема тих, що рухаються в попутному напрямку.

Світло необхідно перемикати і на більшій відстані, якщо водій зустрічного транспортного засобу періодичним перемиканням світла фар покаже потребу в цьому.

19.3. У разі погіршення видимості в напрямку руху, викликаного світлом фар зустрічних транспортних засобів, водій повинен зменшити швидкість до такої, яка б не перевищувала безпечної за умовами фактичної видимості дороги в напрямку руху, а в разі засліплення - зупинитися, не змінюючи смуги руху, і увімкнути аварійну світлову сигналізацію. Відновлення руху дозволяється лише після того, як пройдуть негативні наслідки засліплення.

19.4. Під час зупинки на дорозі в темну пору доби і в умовах недостатньої видимості на транспортному засобі мають бути увімкнені габаритні або стоянкові ліхтарі, а при вимушеній зупинці додатково - аварійна світлова сигналізація.

В умовах недостатньої видимості дозволяється додатково увімкнути ближнє світло або протитуманні фари та задні протитуманні ліхтарі.

Якщо габаритні ліхтарі несправні, транспортний засіб слід прибрати за межі дороги, а якщо це неможливо, його необхідно позначити відповідно до вимог пунктів 9.10 і 9.11 цих Правил.

19.5. Протитуманні фари можна використовувати в умовах недостатньої видимості як окремо, так і з ближнім або дальнім світлом фар, а в темну пору доби на неосвітлених ділянках доріг - лише разом з ближнім або дальнім світлом фар.

19.6. Фарою-прожектором і фарою-шукачем можуть користуватися лише водії оперативних транспортних засобів під час виконання службових завдань, вживши заходів для того, щоб не засліплювати інших учасників дорожнього руху.

19.7. Забороняється підключати задні протитуманні ліхтарі до сигналів гальмування.

19.8. Знак автопоїзда, встановлений згідно з вимогами підпункту "а" пункту 30.3 цих Правил, повинен бути постійно увімкнений під час руху, а в темну пору доби або в умовах недостатньої видимості - і під час вимушеної зупинки, зупинки чи стоянки на дорозі.

19.9. Задній протитуманний ліхтар дозволяється використовувати в умовах недостатньої видимості як у світлу, так і в темну пору доби.

20. РУХ ЧЕРЕЗ ЗАЛІЗНИЧНІ ПЕРЕЇЗДИ

20.1. Водії транспортних засобів можуть перетинати залізничні колії лише на залізничних переїздах.

20.2. Під'їжджаючи до переїзду, а також починаючи рух після зупинки перед ним, водій зобов'язаний керуватися вказівками і сигналами чергового по переїзду, положенням шлагбаума, світловою та звуковою сигналізацією, дорожніми знаками і дорожньою розміткою, а також переконатися в тому, що не наближається поїзд (локомотив, дрезина).

20.3. Для пропуску поїзда, що наближається, і в інших випадках, коли рух через залізничний переїзд заборонено, водій повинен зупинитися перед дорожньою розміткою 1.12 (стоп-лінією), дорожнім знаком 2.2, шлагбаумом чи світлофором так, щоб бачити сигнали, а якщо засоби організації дорожнього руху відсутні - не ближче 10 м до найближчої рейки.

20.4. Якщо перед переїздом немає дорожньої розмітки або дорожніх знаків, що визначають кількість смуг руху, рух транспортних засобів через переїзд дозволяється лише в один ряд.

20.5. Рух через переїзд забороняється, якщо:

а) черговий по переїзду подає сигнал заборони руху - стоїть до водія грудьми або спиною з піднятим над головою жезлом (червоним ліхтарем чи прапорцем) або з витягнутими в сторони руками;

б) шлагбаум опущений або почав опускатися;

в) увімкнено заборонний сигнал світлофора чи звуковий сигнал незалежно від наявності та положення шлагбаума;

г) за переїздом утворився затор, який змусить водія зупинитися на переїзді;

г) до переїзду в межах видимості наближається поїзд (локомотив, дрезина).

20.6. Рух через переїзд сільськогосподарських, дорожніх, будівельних та інших машин і механізмів дозволяється тільки в транспортному стані.

20.7. Забороняється самовільно відкривати шлагбаум або об'їжджати його, а також об'їжджати транспортні засоби, які стоять перед переїздом, коли рух через нього заборонено.

20.8. У разі вимушеної зупинки транспортного засобу на переїзді водій зобов'язаний негайно висадити людей і вжити заходів для звільнення переїзду, а якщо це не вдається зробити, він повинен:

а) коли є можливість, послати двох чоловік уздовж колій в обидва боки від переїзду не менш як на 1000 м (якщо одного, то в бік ймовірної появи поїзда, а на одноколійних переїздах - у бік гіршої видимості залізничної колії), пояснивши їм правила подавання сигналу зупинки машиністу поїзда (локомотива, дрезини), що наближається;

б) залишатися біля транспортного засобу і, подаючи сигнали загальної тривоги, вживати всіх заходів для звільнення переїзду;

в) у разі появи поїзда бігти йому назустріч, подаючи сигнал зупинки.

20.9. Сигналом зупинки поїзда (локомотива, дрезини) є круговий рух руки (у світлу пору - із шматком яскравої тканини або будь-яким добре помітним предметом, у темну пору доби і в умовах недостатньої видимості - з факелом або ліхтарем). Сигналом загальної тривоги є серії звукових сигналів транспортного засобу, що складаються з одного довгого і трьох коротких сигналів.

20.10. Стадо тварин дозволяється переганяти через переїзд тільки за достатньої кількості погоничів, але не менше трьох. Переводити поодиноких тварин (не більше двох на одного погонича) необхідно лише за вуздечку, повід.

21. ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ

21.1. Дозволяється перевозити пасажирів у транспортному засобі, обладнаному місцями для сидіння в кількості, що передбачена технічною характеристикою так, щоб вони не заважали

водієві керувати транспортним засобом і не обмежували оглядовість, відповідно до правил перевезення.

21.2. Водіям маршрутних транспортних засобів забороняється під час перевезення пасажирів розмовляти з ними, їсти, пити, палити, а також перевозити пасажирів і вантаж у кабіні, якщо вона відокремлена від салону.

21.3. Перевезення автобусом (мікроавтобусом) організованої групи дітей здійснюється за умови обов'язкового проведення інструктажу з дітьми та супровідниками щодо правил безпечної поведінки під час руху та дій у разі виникнення аварійно-небезпечних ситуацій чи скоєння дорожньо-транспортної пригоди. При цьому спереду і ззаду автобуса (мікроавтобуса) обов'язково встановлюється згідно з вимогами підпункту "в" пункту 30.3 цих Правил розпізнавальний знак "Діти".

Водій автобуса (мікроавтобуса), який здійснює перевезення організованих груп дітей, повинен мати стаж водія не менше 5 років і посвідчення водія категорії "D".

21.4. Водію забороняється починати рух до повного зачинення дверей та відчиняти їх до зупинки транспортного засобу.

21.5. Перевезення пасажирів (до 8 чоловік, крім водія) у пристосованому для цього вантажному автомобілі дозволяється водіям, які мають стаж керування транспортним засобом більше трьох років і посвідчення водія категорії "С", а у разі перевезення понад зазначену кількість (включаючи пасажирів у кабіні) - категорій "С" і "D".

21.6. Вантажний автомобіль, що використовується для перевезення пасажирів, повинен бути обладнаний сидіннями, закріпленими в кузові на відстані не менш як 0,3 м від верхнього краю борту і 0,3 - 0,5 м від підлоги. Сидіння, що розташовані вздовж заднього або бокового борту, повинні мати міцні спинки.

21.7. Кількість пасажирів, які перевозяться в кузові вантажного автомобіля, не повинна перевищувати кількості обладнаних для сидіння місць.

21.8. Військовослужбовці строкової служби, які мають посвідчення водія транспортного засобу категорії "С", допускаються до перевезення пасажирів у кузові пристосованого для цього вантажного автомобіля згідно з кількістю обладнаних для сидіння місць після проходження спеціальної підготовки і стажування протягом 6 місяців.

21.9. Перед поїздкою водій вантажного автомобіля повинен проінструктувати пасажирів про їх обов'язки та правила посадки, висадки, розміщення і поведінки в кузові.

Починати рух можна, лише переконавшись, що створено умови для безпечного перевезення пасажирів.

21.10. Проїзд у кузові вантажного автомобіля, не обладнаного для перевезення пасажирів, дозволяється лише особам, які супроводжують вантаж або їдуть за ним, за умови, що вони забезпечені місцями для сидіння, розташованими згідно з вимогами пункту 21.5 цих Правил і техніки безпеки. Кількість пасажирів у кузові та кабіні не повинна перевищувати 8 чоловік.

21.11. Забороняється перевозити:

а) пасажирів поза кабіною автомобіля (крім передбачених цими Правилами випадків перевезення пасажирів у кузові вантажного автомобіля з бортовою платформою або в кузові-фургоні, призначених для перевезення пасажирів), у кузові автомобіля-самоскида, трактора, інших самохідних машин, на вантажному причепі, напівпричепі, в причепі-дачі, в кузові вантажного мотоцикла;

б) дітей, зріст яких менше 145 см або тих, що не досягли 12-річного віку, - у транспортних засобах, обладнаних ременями безпеки, без використання спеціальних засобів, що дають змогу пристебнути дитину за допомогою ременів безпеки, передбачених конструкцією цього транспортного засобу; на передньому сидінні легкового автомобіля - без використання зазначених спеціальних засобів; на задньому сидінні мотоцикла та мопеда;

в) дітей до 16-річного віку в кузові будь-якого вантажного автомобіля;

г) організовані групи дітей у темну пору доби.

22. ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ

22.1. Маса вантажу, що перевозиться, і розподіл навантаження на осі не повинні перевищувати величин, визначених технічною характеристикою даного транспортного засобу.

22.2. Водій перед початком руху зобов'язаний перевірити надійність розташування і кріплення вантажу, а під час руху - контролювати це, щоб запобігти його падінню, волочінню, травмуванню супроводжуваних осіб чи створенню перешкод для руху.

22.3. Перевезення вантажу дозволяється за умови, що він:

а) не наражає на небезпеку учасників дорожнього руху;

б) не порушує стійкості транспортного засобу і не утруднює керування ним;

в) не обмежує водієві оглядовості;

г) не закриває зовнішніх світлових приладів, світлоповертачів, номерних і розпізнавальних знаків, а також не перешкоджає сприйманню сигналів, що подаються рукою;

г) не створює шуму, не піднімає пилу та не забруднює проїзну частину і навколишнє середовище.

22.4. Вантаж, що виступає за габарити транспортного засобу спереду або ззаду більш як на 1 м, а за шириною перевищує 0,4 м від зовнішнього краю переднього або заднього габаритного ліхтаря, повинен бути позначений відповідно до вимог підпункту "з" пункту 30.3 цих Правил.

22.5. За спеціальними правилами здійснюється дорожнє перевезення небезпечних вантажів, рух транспортних засобів та їх складів у разі, коли хоч один з їх габаритів перевищує за шириною 2,6 м, за висотою від поверхні дороги - 4 м (для контейнеровозів на встановлених Укравтодором і Державтоінспекцією маршрутах - 4,35 м), за довжиною - 22 м (для маршрутних транспортних засобів - 25 м), фактичну масу понад 38 т (на встановлених Укравтодором і Державтоінспекцією маршрутах - до 40 т; для контейнеровозів - понад 44 т, на встановлених для них маршрутах - до 46 т), навантаження на одиночну вісь - 11 т (для автобусів, тролейбусів - 11,5 т), здвоєні осі - 16 т, строєні - 22 т (для контейнеровозів навантаження на одиночну вісь - 11 т, здвоєні осі - 18 т, строєні - 24 т) або якщо вантаж виступає за задній габарит транспортного засобу більш як на 2 м.

Осі слід вважати здвоєними або строєними, якщо відстань між ними (суміжними) не перевищує 2,5 м.

22.6. Транспортні засоби, що здійснюють дорожнє перевезення небезпечних вантажів, повинні рухатися з увімкненим ближнім світлом фар, задніми габаритними ліхтарями та встановленими розпізнавальними знаками, передбаченими пунктом 30.3 цих Правил, а великовагові та великогабаритні транспортні засоби - також з увімкненим проблісковим маячком (проблісковими маячками) оранжевого кольору.

23. БУКСИРУВАННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ СОСТАВІВ

23.1. Буксирування повинно виконуватися механічним транспортним засобом без причепа і з технічно справними зчіпними пристроями як у буксированого транспортного засобу, так і у транспортного засобу, що буксирує.

Запускання двигуна із застосуванням жорсткого або гнучкого зчеплення повинно виконуватися згідно з вимогами цього розділу.

Дозволяється буксирування одного механічного транспортного засобу лише з одним причепом.

23.2. Буксирування транспортних засобів здійснюється:

а) із застосуванням жорсткого або гнучкого зчеплення;

б) із частковим навантаженням буксированого транспортного засобу на платформу або на спеціальне опорне пристосування.

23.3. Жорстке зчеплення повинно забезпечувати відстань між транспортними засобами не більш як 4 м, гнучке - в межах 4 - 6 м. Гнучке зчеплення через кожний метр позначається сигнальними щитками або прапорцями згідно з вимогами пункту 30.5 цих Правил.

23.4. У разі буксирування механічного транспортного засобу на гнучкому зчепленні в буксированому транспортному засобі повинні діяти і бути справними робоча гальмова система і рульове керування, а на жорсткому зчепленні - рульове керування.

23.5. Буксирування механічного транспортного засобу на жорсткому або гнучкому зчепленні повинно здійснюватися лише за умови, що за кермом буксированого транспортного засобу перебуває водій (крім випадків, коли конструкція жорсткого зчеплення забезпечує буксированому транспортному засобу повторення траєкторії руху транспортного засобу, що буксирує, незалежно від величини поворотів).

23.6. Буксирування немеханічного транспортного засобу повинно здійснюватися лише на жорсткому зчепленні за умови, що його конструкція забезпечує буксированому транспортному засобу повторення траєкторії руху транспортного засобу, що буксирує, незалежно від величини поворотів.

23.7. Механічний транспортний засіб з рульовим керуванням, що не діє, повинен буксируватися відповідно до вимог підпункту "б" пункту 23.2 цих Правил.

23.8. Перед початком буксирування водії механічних транспортних засобів повинні узгодити порядок подачі сигналів, зокрема для зупинки транспортних засобів.

23.9. Під час буксирування на жорсткому або гнучкому зчепленні забороняється перевозити пасажирів у буксированому транспортному засобі (крім легкового автомобіля) та кузові вантажного автомобіля, що буксирує, а в разі буксирування способом часткового навантаження цього засобу на платформу або спеціальне опорне пристосування - в усіх транспортних засобах (крім кабіни транспортного засобу, що буксирує).

23.10. Буксирування забороняється:

а) якщо фактична маса буксированого транспортного засобу з несправною гальмовою системою (або за її відсутності) перевищує половину фактичної маси транспортного засобу, що буксирує;

б) на гнучкому зчепленні під час ожеледиці;

в) якщо загальна довжина зчеплених транспортних засобів перевищує 22 м (маршрутних транспортних засобів - 30 м);

г) мотоциклами без бокового причепа, а також таких мотоциклів, мопедів чи велосипедів;

г) більше одного транспортного засобу або транспортним засобом з причепом;

д) автобусами.

23.11. Експлуатація складів транспортних засобів у складі автомобіля, трактора або іншого тягача і причепа дозволяється лише за умови відповідності причепа тягачу та виконання вимог щодо їх експлуатації, а склада транспортних засобів у складі автобуса і причепа - також за наявності причіпного пристрою, установленого заводом-виробником.

23.12. Пункт 23.12 виключено

24. НАВЧАЛЬНА ЇЗДА

24.1. Навчати водінню транспортного засобу дозволяється лише осіб, які не мають для цього медичних протипоказань.

24.2. Особам, котрі навчаються водінню автомобіля, повинно бути не менше 16 років, а мотоцикла чи мопеда - 14 років. Такі особи зобов'язані мати при собі документ, що засвідчує їхній вік.

24.3. Особа, яка навчається водінню транспортного засобу, зобов'язана знати і виконувати вимоги цих Правил.

24.4. Початкове навчання водінню транспортного засобу повинно проводитися на закритих майданчиках, автодромах або у місцях, де відсутні інші учасники дорожнього руху.

24.5. Навчальна їзда на дорогах дозволяється тільки в присутності спеціаліста з підготовки водіїв і за достатніх початкових навичок водіння у того, хто навчається.

24.6. Пункт 24.6 виключено

24.7. Пункт 24.7 виключено

24.8. Транспортні засоби, на яких проводиться навчання, повинні мати розпізнавальні знаки "Учебний транспортний засіб" відповідно до вимог підпункту "к" пункту 30.3 цих Правил. Автомобілі, які систематично використовуються для навчання також повинні бути обладнані додатковими педалями зчеплення (у разі коли конструкція транспортного засобу передбачає педаль зчеплення), акселератора (у разі коли конструкція транспортного засобу допускає можливість обладнання такою педаллю) і гальмування, дзеркалом або дзеркалами заднього виду для спеціаліста з підготовки водіїв.

24.9. Забороняється навчання водінню транспортних засобів у житловій зоні, на дорогах для автомобілів та на автомагістралях. Перелік доріг, на яких дозволяється навчання водінню транспортних засобів, погоджується з Державтоінспекцією.

25. РУХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ У КОЛОНАХ

25.1. На кожному транспортному засобі, що рухається в складі колони, встановлюється розпізнавальний знак "Колона", передбачений підпунктом "є" пункту 30.3 цих Правил, і вмикається ближнє світло фар.

Розпізнавальний знак може не встановлюватися, якщо колону супроводжують оперативні транспортні засоби з увімкненими червоним, синім і червоним, зеленим або синім і зеленим проблисковими маячками та (або) спеціальними звуковими сигналами.

25.2. Транспортні засоби повинні рухатися в колоні лише в один ряд якнайближче до правого краю проїзної частини, за винятком випадків, коли вони супроводжуються оперативними транспортними засобами.

25.3. Швидкість руху колони та дистанція між транспортними засобами встановлюються старшим колони або за режимом руху головної машини відповідно до вимог цих Правил.

25.4. Колона, що рухається без супроводження оперативними транспортними засобами, повинна бути розділена на групи (не більше п'яти транспортних засобів у кожній), дистанція між якими повинна забезпечувати можливість обгону групи іншими транспортними засобами.

25.5. У разі зупинки колони на дорозі на всіх транспортних засобах вмикається аварійна сигналізація.

25.6. Іншим транспортним засобам забороняється займати місце для постійного руху в колоні.

26. РУХ У ЖИТЛОВІЙ ТА ПІШОХІДНІЙ ЗОНІ

26.1. Пішоходам дозволяється рухатися у житловій та пішохідній зоні як по тротуарах, так і по проїзній частині. Пішоходи мають перевагу перед транспортними засобами, але не повинні створювати безпідставних перешкод для їхнього руху.

26.2. У житловій зоні забороняється:

а) транзитний рух транспортних засобів;

б) стоянка транспортних засобів поза спеціально відведеними місцями і таке їх розташування, яке утруднює рух пішоходів і проїзд оперативних чи спеціальних транспортних засобів;

в) стоянка з працюючим двигуном;

г) навчальна їзда;

г) рух вантажних автомобілів, тракторів, самохідних машин і механізмів (крім тих, що обслуговують об'єкти і громадян, виконують технологічні роботи або належать громадянам, що проживають у цій зоні).

26.3. У пішохідну зону в'їзд дозволяється лише транспортним засобам, що обслуговують громадян і підприємства, які розташовані у зазначеній зоні, а також транспортним засобам, що належать громадянам, які проживають або працюють у цій зоні, чи автомобілям (мотоколяскам), позначеним розпізнавальним знаком "Інвалід", якими керують водії-інваліди. Якщо до об'єктів, розташованих на цій території, є інші під'їзди, водії повинні користуватися лише ними.

26.4. Під час виїзду з житлової та пішохідної зони водії повинні дати дорогу іншим учасникам дорожнього руху.

27. РУХ ПО АВТОМАГІСТРАЛЯХ І ДОРОГАХ ДЛЯ АВТОМОБІЛІВ

27.1. Під час виїзду на автомагістраль або дорогу для автомобілів водії повинні дати дорогу транспортним засобам, що рухаються по них.

27.2. На автомагістралях і дорогах для автомобілів забороняється:

а) рух тракторів, самохідних машин і механізмів;

б) рух вантажних транспортних засобів із дозволеною максимальною масою понад 3,5 т поза першою і другою смугами руху (за винятком повороту ліворуч чи розвороту на дорогах для автомобілів);

в) зупинка поза спеціальними місцями для стоянки, позначеними дорожніми знаками 5.38 або 6.15;

г) розворот і в'їзд у технологічні розриви розділювальної смуги;

г) рух заднім ходом;

д) навчальна їзда.

27.3. На автомагістралях, крім спеціально обладнаних для цього місць, забороняється рух механічних транспортних засобів, швидкість яких за технічною характеристикою або їхнім станом менше 40 км/год., а також перегін та випасання тварин у смузі відведення дороги.

27.4. На автомагістралях і дорогах для автомобілів пішоходи можуть переходити проїзну частину лише по підземних або надземних пішохідних переходах.

Дозволяється переходити проїзну частину дороги для автомобілів у спеціально позначених місцях.

27.5. У разі вимушеної зупинки на проїзній частині автомагістралі або дороги для автомобілів водій повинен позначити транспортний засіб відповідно до вимог пунктів 9.9 - 9.11 цих Правил і вжити заходів для того, щоб прибрати його за межі проїзної частини праворуч.

28. РУХ ПО ГІРСЬКИХ ДОРОГАХ І НА КРУТИХ СПУСКАХ*

* Вимоги цього розділу стосуються ділянок доріг, що позначені знаками 1.6 і 1.7.

28.1. На гірських дорогах і крутих спусках, де зустрічний роз'їзд утруднено, водій транспортного засобу, що рухається на спуск, повинен дати дорогу транспортним засобам, що рухаються вгору.

28.2. На гірських дорогах і крутих спусках водій вантажного автомобіля, дозволена максимальна маса якого перевищує 3,5 т, трактора та автобуса повинен:

а) користуватися спеціальними гірськими гальмами, якщо вони встановлені на транспортному засобі заводом-виробником;

б) під час зупинки або стоянки на підйомах і спусках користуватися противідкотними упорами.

28.3. На гірських дорогах заборонено:

а) рухатися з непрацюючим двигуном та вимкненими зчепленням або передачею;

б) буксирування на гнучкому зчепленні;

в) будь-яке буксирування під час ожеледиці.

29. МІЖНАРОДНИЙ РУХ

29.1. Водій механічного транспортного засобу, що прибуває до України з іншої країни, а також водій - громадянин України, який виїжджає за кордон, повинні мати:

- а) реєстраційні документи на транспортний засіб і посвідчення водія, що відповідають вимогам Конвенції про дорожній рух (Відень, 1968);
- б) реєстраційний номерний знак на транспортному засобі, літери якого відповідають латинському алфавіту, а також розпізнавальний знак держави, в якій його зареєстровано.

29.2. Транспортний засіб, що перебуває в міжнародному русі на території України більше двох місяців, повинен бути тимчасово зареєстрований у Державтоінспекції, крім транспортних засобів, що належать іноземним громадянам та особам без громадянства, які перебувають в Україні на відпочинку чи лікуванні за відповідними путівками або іншими документами на визначений органами Держмитслужби термін.

30. НОМЕРНІ, РОЗПІЗНАВАЛЬНІ ЗНАКИ, НАПИСИ І ПОЗНАЧЕННЯ

30.1. Власники механічних транспортних засобів і причепів до них повинні зареєструвати (перереєструвати) їх у Державтоінспекції або провести відомчу реєстрацію в разі, якщо законом встановлена обов'язковість проведення такої реєстрації, незалежно від їхнього технічного стану протягом 10 діб з моменту придбання (отримання), митного оформлення або переобладнання чи ремонту, якщо необхідно внести зміни до реєстраційних документів.

30.2. На механічних транспортних засобах (за винятком трамваїв і тролейбусів) і причепах у передбачених для цього місцях встановлюються номерні знаки відповідного зразка.

На трамваях і тролейбусах наносяться реєстраційні номери, що надаються відповідними уповноваженими на те органами.

Абзац третій пункту 30.2 виключено

Забороняється змінювати розміри, форму, позначення, колір і розміщення номерних знаків, наносити на них додаткові позначення або закривати їх, вони повинні бути чистими і достатньо освітленими.

30.3. На відповідних транспортних засобах встановлюються такі розпізнавальні знаки (додаток 4):

а) "Автопоїзд" - три ліхтарі оранжевого кольору, розташовані горизонтально над передньою частиною кабіни (кузова) з проміжками між ліхтарями від 150 до 300 мм - на вантажних автомобілях і колісних тракторах (класу 1.4 т і вище) з причепами, а також на зчленованих автобусах і тролейбусах;

б) "Глухий водій" - круг жовтого кольору діаметром 160 мм з нанесеними всередині трьома чорними кружками діаметром 40 мм, розташованими по кутах уявного рівностороннього трикутника, вершина якого спрямована донизу. Знак розміщується спереду і ззаду на транспортних засобах, якими керують глухі або глухонімі водії;

в) "Діти" - квадрат жовтого кольору з каймою червоного кольору і чорним зображенням символу дорожнього знака 1.33 (сторона квадрата - не менше 250 мм, кайма - 1/10 цієї сторони). Знак розміщується спереду і ззаду на транспортних засобах, що перевозять організовані групи дітей;

г) "Довгомірний транспортний засіб" - два прямокутники жовтого кольору розміром 500 x 200 мм з каймою червоного кольору завширшки 40 мм із світлоповертального матеріалу. Знак розміщується на транспортних засобах (крім маршрутних) ззаду горизонтально (чи вертикально) і симетрично до поздовжньої осі, довжина яких від 12 до 22 м.

Довгомірні транспортні засоби, довжина яких з вантажем або без нього перевищує 22 м, а також автопоїзди з двома і більше причепами (незалежно від загальної довжини) повинні мати розміщений ззаду розпізнавальний знак (у формі прямокутника жовтого кольору розміром 1200 x 300 мм з каймою червоного кольору завширшки 40 мм) із світлоповертального

матеріалу. На знакові чорним кольором наноситься зображення вантажного автомобіля з причепом і зазначається їхня загальна довжина в метрах;

г) "Інвалід" - квадрат жовтого кольору із стороною 150 мм і чорним зображенням символу таблички 7.17. Знак розміщується спереду і ззаду на механічних транспортних засобах, якими керують водії-інваліди;

д) "Інформаційна таблиця небезпечного вантажу" - прямокутник оранжевого кольору розміром 400 x 300 мм (300 x 120 мм) з каймою чорного кольору (ширина - 15 мм (10 мм)), у верхній частині якого зазначається ідентифікаційний номер виду небезпеки, у нижній - ідентифікаційний номер небезпечної речовини за переліком ООН. Знак розміщується з усіх боків на транспортних засобах, що перевозять таку речовину;

е) "Знак небезпеки" - ромб із стороною 250 мм, зображення якого повинно відповідати класу небезпечної речовини (згідно з Європейською угодою про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів). Знак розміщується з боків та ззаду на транспортних засобах, що перевозять таку речовину;

є) "Колона" - квадрат жовтого кольору з каймою червоного кольору, в який вписано літеру "К" чорного кольору (сторона квадрата - не менше 250 мм, ширина кайми - 1/10 цієї сторони). Знак розміщується спереду і ззаду на транспортних засобах, що рухаються в колоні;

ж) "Лікар" - квадрат синього кольору (сторона - 140 мм) із вписаним зеленим кругом (діаметр - 125 мм), на який нанесено білий хрест (довжина штриха - 90 мм, ширина - 25 мм). Знак розміщується спереду і ззаду на автомобілях, що належать водіям-лікарям (за їхньою згодою).

Якщо на транспортному засобі розміщено розпізнавальний знак "Лікар", у ньому повинна бути спеціальна медична аптечка та інструментарій за переліком, визначеним МОЗ, для подання кваліфікованої допомоги під час дорожньо-транспортної пригоди;

з) "Негабаритний вантаж" - сигнальні щитки або прапорці розміром 400 x 400 мм з нанесеними по діагоналі червоними і білими смугами, що чергуються (ширина - 50 мм), а в темну пору доби та в умовах недостатньої видимості - світлоповертачами або ліхтарями: спереду білого кольору, ззаду - червоного, збоку - оранжевого. Знак розміщується на крайніх зовнішніх частинах вантажу, що виступає за габарити транспортного засобу на відстань, більшу ніж це передбачено пунктом 22.4 цих Правил;

и) "Обмеження максимальної швидкості" - зображення дорожнього знака 3.29 із зазначенням дозволеної швидкості (діаметр знака - не менше 160 мм, ширина кайми - 1/10 діаметра). Знак розміщується (наноситься) ззаду ліворуч на механічних транспортних засобах, якими керують водії із стажем до 2 років великовагових та великогабаритних транспортних засобах, транспортних засобах, що здійснюють дорожнє перевезення небезпечних вантажів, у разі перевезення вантажним автомобілем пасажирів, а також у випадках, коли максимальна швидкість транспортного засобу згідно з його технічною характеристикою або окремими умовами руху, визначеними Державтоінспекцією, нижча встановленої в пунктах 12.6 і 12.7 цих Правил;

і) "Розпізнавальний автомобільний знак України" - еліпс білого кольору з чорною каймою і нанесеними усередині латинськими літерами UA. Довжина осей еліпса повинна бути 175 і 115 мм. Розміщується ззаду на транспортних засобах, які перебувають у міжнародному русі;

ї) "Розпізнавальний знак транспортного засобу" - спеціальна стрічка із світлоповертальної плівки з нанесеними під кутом 45 градусів червоними і білими смугами, що чергуються. Знак розміщується на транспортних засобах ззаду горизонтально і симетрично до поздовжньої осі якомога ближче до зовнішнього габариту транспортного засобу, а на транспортних засобах, що мають кузов-фургон, - і вертикально. На транспортних засобах, що використовуються для дорожніх робіт, а також на засобах, що мають особливу форму, і на їх обладнанні знак розміщується також спереду і по боках.

Розпізнавальний знак розміщується обов'язково на транспортних засобах, що використовуються для дорожніх робіт, а також на засобах, що мають особливу форму. На інших транспортних засобах розпізнавальний знак розміщується за бажанням їх власників;

й) "Таксі" - квадрати контрастного кольору (сторона - щонайменше 20 мм), які розміщені у шаховому порядку у два ряди. Знак встановлюється на даху транспортних засобів або наноситься на боковій їх поверхні. При цьому повинно бути нанесено щонайменше п'ять квадратів;

к) "Учебний транспортний засіб" - рівносторонній трикутник білого кольору з вершиною догори і каймою червоного кольору, в який вписано літеру "У" чорного кольору (сторона - не менше 200 мм, ширина кайми - 1/10 цієї сторони). Знак розміщується спереду і ззаду на транспортних засобах, що використовуються для навчання водінню (допускається встановлення двостороннього знака на даху легкового автомобіля);

л) "Шипи" - рівносторонній трикутник білого кольору з вершиною догори і каймою червоного кольору, в який вписано літеру "Ш" чорного кольору (сторона трикутника - не менше 200 мм, ширина кайми - 1/10 сторони). Знак розміщується ззаду на транспортних засобах, на яких встановлено шини з шипами.

30.4. Розпізнавальні знаки розміщуються на висоті 400 - 1600 мм від поверхні дороги так, щоб вони не обмежували оглядовість і їх було добре видно іншим учасникам дорожнього руху.

30.5. Для позначення гнучкого зчеплення під час буксирування використовуються прапорці або щитки розміром 200 x 200 мм з нанесеними на них по діагоналі червоними і білими смугами, що чергуються, із світлоповертального матеріалу завширшки 50 мм.

30.6. Знак аварійної зупинки відповідно до ГОСТ 24333-97 являє собою рівносторонній трикутник, виготовлений із світлоповертальних планок червоного кольору з внутрішньою флуоресцентною вставкою червоного кольору.

30.7. Забороняється наносити на зовнішні поверхні транспортних засобів зображення чи написи, що не передбачені підприємством-виробником або збігаються з кольорографічними схемами, розпізнавальними знаками чи написами транспортних засобів оперативних і спеціальних служб, передбаченими ДСТУ 3849-99.

31. ТЕХНІЧНИЙ СТАН ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ТА ЇХ ОБЛАДНАННЯ

31.1. Технічний стан транспортних засобів та їх обладнання повинні відповідати вимогам стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху та охорони навколишнього середовища, а також правил технічної експлуатації, інструкцій підприємств-виробників та іншої нормативно-технічної документації.

31.2. Забороняється експлуатація тролейбусів і трамваїв за наявності будь-якої несправності, зазначеної в правилах технічної експлуатації цих транспортних засобів.

31.3. Забороняється експлуатація транспортних засобів згідно із законодавством:

а) у разі їх виготовлення або переобладнання з порушенням вимог стандартів, правил і нормативів, що стосуються безпеки дорожнього руху;

б) якщо вони не пройшли обов'язковий технічний контроль (для транспортних засобів, що підлягають такому контролю);

в) якщо номерні знаки не відповідають вимогам відповідних стандартів;

г) у разі обладнання без дозволу Державтоінспекції спеціальними звуковими та світловими сигналами.

31.4. Забороняється експлуатація транспортних засобів згідно із законодавством за наявності таких технічних несправностей і невідповідності таким вимогам:

31.4.1. Гальмові системи:

- а) змінено конструкцію гальмових систем, застосовано гальмову рідину, вузли або окремі деталі, що не передбачені для даної моделі транспортного засобу або не відповідають вимогам підприємства-виробника;
- б) під час дорожніх випробувань робочої гальмової системи перевищуються такі значення:

Тип транспортного засобу

Легкові автомобілі та їхні модифікації для перевезення вантажів

Автобуси

Вантажні автомобілі з дозволеною максимальною масою до 12 т включно

Вантажні автомобілі з дозволеною максимальною масою понад 12 т

Автопоїзди, тягачами яких є легкові автомобілі та їхні модифікації для перевезення вантажу

Автопоїзди, тягачами яких є вантажні автомобілі

Двоколісні мотоцикли і мопеди

Мотоцикли з причепом

Нормативне значення гальмового шляху для транспортних засобів випуску до 1988 року допускається перевищувати не більше ніж на 10 відсотків значення, поданого в таблиці.

Примітки: 1. Випробування робочої гальмової системи проводиться на горизонтальній ділянці дороги з рівним, сухим, чистим цемент- або асфальтобетонним покриттям при швидкості транспортного засобу на початок гальмування: 40 км/год. - для автомобілів, автобусів і автопоїздів; 30 км/год. - для мотоциклів, мопедів за методом одноразового впливу на органи керування гальмовою системою. Результати випробування вважаються незадовільними, якщо під час гальмування транспортний засіб розвертається на кут більше 8 градусів або займає смугу руху більше ніж 3,5 м.

2. Гальмовий шлях вимірюється з моменту натискання на гальмову педаль (рукоятку) до повної зупинки транспортного засобу;

в) порушено герметичність гідравлічного гальмового приводу;

г) порушено герметичність пневматичного або пневмогідравлічного гальмового приводу, що спричиняє зменшення тиску повітря при непрацюючому двигуні більш як на 0,05 МПа (0,5 кгс/кв. см) за 15 хв. у разі приведення в дію органів керування гальмовою системою;

г) не працює манометр пневматичного або пневмогідравлічного гальмового приводу;

д) стоянкова гальмова система при відключеному від трансмісії двигуні не забезпечує нерухомий стан:

транспортних засобів з повним навантаженням - на ухлоні не менше ніж 16 %;

легкових автомобілів, їхніх модифікацій для перевезення вантажів, а також автобусів у спорядженому стані - на ухлоні не менше ніж 23 %;

вантажних автомобілів і автопоїздів у спорядженому стані - на ухлоні не менше ніж 31 %;

е) не замикається важіль (рукоятка) стоянкової гальмової системи в робочому положенні;

31.4.2. Рульове керування:

а) сумарний люфт у рульовому керуванні перевищує такі граничні значення:

Тип транспортного засобу

Легкові автомобілі та вантажні автомобілі з дозволеною максимальною масою до 3,5 т

Автобуси з дозволеною максимальною масою до 5 т

Автобуси з дозволеною максимальною масою понад 5 т

Вантажні автомобілі з дозволеною максимальною масою понад 3,5 т

Автомобілі і автобуси, зняті з виробництва

Граничне значення сумарного люфту, град., не більше ніж

10

10

20

20

25

б) є не передбачені конструкцією відчутні взаємні переміщення деталей і вузлів рульового керування або переміщення їх відносно кузова (шасі, кабіни, рами) транспортного засобу; нарізні з'єднання не затягнуті або надійно не зафіксовані;

в) зіпсований або відсутній передбачений конструкцією підсилювач рульового керування або рульовий демпфер (на мотоциклах);

г) у рульовому керуванні встановлено деталі із слідами залишкової деформації та іншими дефектами, а також застосовано деталі і робочі рідини, що не передбачені для даної моделі транспортного засобу або не відповідають вимогам підприємства-виробника.

31.4.3. Зовнішні світлові прилади:

а) кількість, тип, колір, розміщення і режим роботи зовнішніх світлових приладів не відповідають вимогам конструкції транспортного засобу;

б) порушено регулювання фар;

в) не горить лампа лівої фари в режимі ближнього світла;

г) на світлових приладах немає розсіювачів або використовуються розсіювачі і лампи, що не відповідають типу даного світлового приладу;

г) на розсіювачах світлових приладів нанесено тонування або покриття, що зменшує їх прозорість чи світлопропускання.

Примітки: 1. Мотоцикли (мопеди) можуть бути додатково обладнані однією протитуманною фариною, інші механічні транспортні засоби - двома. Протитуманні фари повинні розміщуватися на висоті не менше 250 мм від поверхні дороги (але не вище фар ближнього світла) симетрично до поздовжньої осі транспортного засобу і не далі 400 мм від зовнішнього габариту за шириною.

2. Дозволяється встановлювати на транспортних засобах один або два задні протитуманні ліхтарі червоного кольору на висоті 400 - 1200 мм і не ближче 100 мм до ліхтарів сигналу гальмування.

3. Увімкнення протитуманних фар, задніх протитуманних ліхтарів повинно здійснюватися одночасно з увімкненням габаритних вогнів і освітленням номерного знака (ближнім або дальнім світлом фар).

4. На легковому автомобілі і автобусі дозволяється встановлювати один або два додаткові немиготливі сигнали гальмування червоного кольору на висоті 1150 - 1400 мм від поверхні дороги;

31.4.4. Склоочисники і склообмивачі вітрового скла:

а) не працюють склоочисники;

б) не працюють передбачені конструкцією транспортного засобу склообмивачі;

31.4.5. Колеса і шини:

а) шини легкових автомобілів та вантажних автомобілів з дозволеною максимальною масою до 3,5 т мають залишкову висоту малюнка протектора менше 1,6 мм, вантажних автомобілів з

дозволеною максимальною масою понад 3,5 т - 1,0 мм, автобусів - 2,0 мм, мотоциклів і мопедів - 0,8 мм.

Для причепів установлюються норми залишкової висоти малюнка протектора шин, аналогічні нормам для шин автомобілів-тягачів;

б) шини мають місцеві пошкодження (порізи, розриви тощо), що оголюють корд, а також розшарування каркаса, відшарування протектора і боковини;

в) шини за розміром або допустимим навантаженням не відповідають моделі транспортного засобу;

г) на одну вісь транспортного засобу встановлено діагональні шини разом з радіальними, ошиповані і неошиповані, морозостійкі і неморозостійкі, шини різних розмірів чи конструкцій, а також шини різних моделей з різними малюнками протектора для легкових автомобілів, різними типами малюнків протектора - для вантажних автомобілів;

г) на передню вісь транспортного засобу встановлено радіальні шини, а на іншу (інші) - діагональні;

д) на передній осі автобуса, який виконує міжміські перевезення, встановлено шини з відновленим протектором, а на інших осях - шини, відновлені за другим класом ремонту;

е) на передній осі легкових автомобілів і автобусів (крім автобусів, які виконують міжміські перевезення) встановлено шини, відновлені за другим класом ремонту;

є) відсутній болт (гайка) кріплення або є тріщини диска і ободів коліс;

31.4.6. Двигун:

а) вміст шкідливих речовин у відпрацьованих газах або їх димність перевищують установлені стандартами норми;

б) негерметична паливна система;

в) несправна система випускання відпрацьованих газів;

31.4.7. Інші елементи конструкції:

а) немає передбачених конструкцією транспортного засобу стекол, дзеркал заднього виду;

б) не працює звуковий сигнал;

в) встановлено на скло додаткові предмети або нанесено покриття, які обмежують оглядовість з місця водія, і погіршують його прозорість.

Примітка. На верхній частині вітрового скла автомобілів і автобусів можуть бути прикріплені прозорі кольорові плівки. Дозволяється застосовувати тоновані стекла (крім дзеркальних), світлопропускання яких відповідає вимогам ГОСТ 5727-88. Дозволяється застосовувати занавіски на бокових вікнах автобусів;

г) не працюють передбачені конструкцією замки дверей кузова або кабіни, запори бортів вантажної платформи, запори горловин цистерн і паливних баків, механізм регулювання положення сидіння водія, аварійні виходи, пристрої для приведення їх у дію, привід керування дверима, спідометр, тахограф, пристрій для обігрівання і обдування скла;

г) зруйновано корінний лист або центральний болт ресори;

д) зіпсовано тягово-зчіпний або опорно-зчіпний пристрій тягача і причіпної ланки у складі автопоїзда, а також передбачені їхньою конструкцією страхувальні троси (ланцюги). Є люфти в з'єднаннях рами мотоцикла з рамою бокового причепа;

е) відсутній передбачений конструкцією бампер або задній захисний пристрій, грязезахисні фартухи і бризковики;

є) відсутні:

медична аптечка з нанесеними на неї відомостями про тип транспортного засобу, для якого вона призначена, - на мотоциклі з боковим причепом, легковому, вантажному автомобілі,

колісному тракторі, автобусі, мікроавтобусі, тролейбусі, автомобілі, що перевозить небезпечний вантаж;

знак аварійної зупинки (миготливий червоний ліхтар), який відповідає вимогам стандарту, - на мотоциклі з боковим причепом, легковому, вантажному автомобілі, колісному тракторі, автобусі;

на вантажних автомобілях з дозволеною максимальною масою понад 3,5 т і в автобусах з дозволеною максимальною масою понад 5 т - противідкотні упори (щонайменше два);

проблискові маячки оранжевого кольору на великовагових та великогабаритних транспортних засобах;

працездатний вогнегасник на легковому, вантажному автомобілі, автобусі.

Примітки: 1. Тип, марка, місця встановлення додаткової кількості вогнегасників, якими обладнуються транспортні засоби, що перевозять радіоактивні та окремі небезпечні вантажі, визначаються умовами безпечного перевезення конкретного небезпечного вантажу.

2. Аптечка, перелік медикаментів якої відповідає ДСТУ 3961-2000 для відповідного типу транспортного засобу, і вогнегасник повинні бути в закріпленому стані у місцях, визначених підприємством-виробником. У разі коли конструкцією транспортного засобу зазначені місця не передбачено, медична аптечка і вогнегасник повинні розташовуватись у легкодоступних місцях.

Тип і кількість вогнегасників повинні відповідати встановленим нормам. Вогнегасники, якими забезпечуються транспортні засоби, повинні бути сертифікованими в Україні відповідно до вимог законодавства;

ж) відсутні ремені безпеки та підголовники в транспортних засобах, де їх установка передбачена конструкцією;

з) ремені безпеки не в робочому стані або мають видимі надриви на лямках;

и) на мотоциклі немає передбачених конструкцією дуг безпеки;

і) на мотоциклах і мопедах немає передбачених конструкцією підніжок, на сидлі - поперечних рукояток для пасажера;

ї) відсутні або несправні фари і задні габаритні ліхтарі транспортного засобу, що перевозить великогабаритний, великоваговий чи небезпечний вантаж, а також проблискові маячки, світлоповертальні елементи, розпізнавальні знаки, передбачені пунктом 30.3 цих Правил.

31.5. У разі виникнення в дорозі несправностей, зазначених у пункті 31.4 цих Правил, водій повинен вжити заходів для їх усунення, а якщо це зробити неможливо - рухатися якомога коротшим шляхом до місця стоянки або ремонту, дотримуючись запобіжних заходів з виконанням вимог пунктів 9.9 і 9.11 цих Правил.

У разі виникнення в дорозі несправностей, зазначених у пункті 31.4.7 ("т"; "д" - у складі автопоїзда) подальший рух заборонено до їх усунення. Водій несправного транспортного засобу повинен вжити заходів для того, щоб прибрати його за межі проїзної частини дороги.

31.6. Забороняється подальший рух транспортних засобів, у яких:

а) робоча гальмова система чи рульове керування не дають змоги водієві зупинити транспортний засіб або здійснити маневр під час руху з мінімальною швидкістю;

б) у темну пору доби або в умовах недостатньої видимості не горять лампи фар чи задніх габаритних ліхтарів;

в) під час дощу або снігопаду не працює склоочисник з боку розміщення керма;

г) зіпсований тягово-зчіпний пристрій автопоїзда.

31.7. Забороняється експлуатація транспортного засобу шляхом доставки його на спеціальний майданчик чи стоянку Державтоінспекції у випадках, передбачених законодавством.

32. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДОРОЖНЬОГО РУХУ, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ УЗГОДЖЕННЯ З ДЕРЖАВТОІНСПЕКЦІЄЮ

32.1. З органами Державтоінспекції узгоджуються:

- а) розміщення в смугах відведення автомобільних доріг або червоних лініях міських вулиць і доріг та їх штучних спорудах кіосків, павільйонів, рекламоносіїв, пересувних торговельних пунктів, а також на прилеглих територіях, будинках, спорудах - адміністративних приміщень підприємств, установ та організацій, місць торгівлі та надання послуг;
- б) маршрути та перелік доріг, на яких може проводитися навчання водінню транспортними засобами;
- в) умови та порядок руху колон у складі більш як понад 5 механічних транспортних засобів;
- г) підпункт "г" пункту 32.1 виключено
- г) підпункт "г" пункту 32.1 виключено
- д) порядок буксирування двох і більше транспортних засобів;
- е) технічні вимоги, конструкція та встановлення на транспортних засобах спеціальних звукових і світлових сигнальних пристроїв (типу "Сирена", проблисковий маячок тощо), світлових покажчиків та розпізнавальних знаків автомобілів аварійної служби, а також розміщення реклами та нанесення білих смуг під нахилом на зовнішніх бокових поверхнях транспортних засобів;
- е) переобладнання транспортних засобів.

З органами Державтоінспекції узгоджуються також інші питання забезпечення безпеки дорожнього руху, передбачені законодавчими актами.

32.2. Забороняється, у тому числі в умовах спеціалізованих підприємств, які займаються ремонтом і технічним обслуговуванням транспортних засобів, внесення змін в ідентифікаційні номери і номерні таблички кузова чи шасі (рами), двигуна транспортного засобу, а також їх знищення (перенесення, закріплення, відновлення тощо) без попереднього узгодження з Державтоінспекцією.

33. ДОРОЖНІ ЗНАКИ

1. Попереджувальні знаки

1.1 "Небезпечний поворот праворуч".

1.2 "Небезпечний поворот ліворуч".

Знаки 1.1 і 1.2 попереджають про заокруглення дороги радіусом менше 500 м поза населеними пунктами і менше 150 м - у населених пунктах або про заокруглення з обмеженою оглядовістю.

1.3.1, 1.3.2 "Декілька поворотів". Ділянка дороги з двома і більше розташованими один за одним небезпечними поворотами: 1.3.1 - з першим поворотом праворуч, 1.3.2 - з першим поворотом ліворуч.

1.4.1 - 1.4.3 "Напрямок повороту". Знаки (1.4.1 - рух праворуч, 1.4.2 - рух ліворуч) показують напрямок повороту дороги, позначеної знаками 1.1 і 1.2, напрямком об'їзду перешкоди на дорозі, а знак 1.4.1, крім того, - напрямком об'їзду центра перехрестя з круговим рухом; знак 1.4.3 (рух праворуч або ліворуч) показує напрямок руху на Т-подібних перехрестях, розгалуженнях доріг або об'їзду ділянки дороги, що ремонтується.

1.5.1 - 1.5.3 "Звуження дороги". Знак 1.5.1 - звуження дороги з обох боків, 1.5.2 - з правого, 1.5.3 - з лівого боку.

1.6 "Крутий підйом".

1.7 "Крутий спуск". Знаки 1.6 і 1.7 попереджають про наближення до підйому або спуску, на якому діють вимоги розділу 28 цих Правил.

- 1.8 "Виїзд на набережну або берег". Виїзд на берег водойми, у тому числі на поромну переправу (застосовується з табличкою 7.11).
- 1.9 "Тунель". Наближення до споруди, що не має штучного освітлення, оглядовість в'їзного порталу якої обмежена або на під'їзді до неї звужена проїзна частина.
- 1.10 "Нерівна дорога". Ділянка дороги, що має нерівності проїзної частини - хвилястості, напливи, спучування.
- 1.11 "Пагорб". Ділянка дороги з буграми, напливами чи неплавним стикуванням конструкцій мостів. Знак також може застосовуватися перед штучно створюваними буграми у місцях, де необхідно примусово обмежити швидкість руху транспортних засобів (небезпечні виїзди з прилеглих територій, місця з інтенсивним рухом дітей через дорогу тощо).
- 1.12 "Вибоїна". Ділянка дороги з вибоїнами чи просіданнями дорожнього покриття на проїзній частині.
- 1.13 "Слизька дорога". Ділянка дороги з підвищеною слизькістю проїзної частини.
- 1.14 "Викидання кам'яних матеріалів". Ділянка дороги, на якій можливе викидання гравію, щебеню тощо з-під коліс транспортних засобів.
- 1.15 "Небезпечне узбіччя". Підвищене, занижене, зруйноване узбіччя або узбіччя, на якому виконуються ремонтні роботи.
- 1.16 "Падіння каміння". Ділянка дороги, на якій можуть бути падіння каміння, обвали, зсуви.
- 1.17 "Боковий вітер". Ділянка дороги, на яких можливий сильний боковий вітер або його раптові пориви.
- 1.18 "Низьколітаючі літаки". Ділянка дороги, яка проходить поблизу аеродрому або над якою літаки чи вертольоти пролітають на невеликій висоті.
- 1.19 "Перехрещення з рухом по колу".
- 1.20 "Перехрещення з трамвайною колією". Місце перетинання дороги з трамвайною колією на перехресті з обмеженою оглядовістю чи поза ним.
- 1.21 "Перехрещення рівнозначних доріг".
- 1.22 "Перехрещення з другорядною дорогою".
- 1.23.1 - 1.23.4 "Прилягання другорядної дороги". Знак 1.23.1 - прилягання з правого боку, 1.23.2 - з лівого, 1.23.3 - з правого і лівого, 1.23.4 - з лівого і правого боку.
- 1.24 "Світлофорне регулювання". Перехрестя, пішохідний перехід або ділянка дороги, рух на якій регулюється світлофором.
- 1.25 "Розвідний міст". Наближення до розвідного моста.
- 1.26 "Двосторонній рух". Початок ділянки дороги (проїзної частини) із зустрічним рухом після одностороннього.
- 1.27 "Залізничний переїзд із шлагбаумом".
- 1.28 "Залізничний переїзд без шлагбаума".
- 1.29 "Одноколійна залізниця". Позначення не обладнаного шлагбаумом переїзду через залізницю з однією колією.
- 1.30 "Багатокілійна залізниця". Позначення не обладнаного шлагбаумом переїзду через залізницю з двома і більше коліями.
- 1.31.1 - 1.31.6 "Наближення до залізничного переїзду". Додаткове попередження про наближення до залізничного переїзду поза населеними пунктами.
- 1.32 "Пішохідний перехід". Наближення до нерегульованого пішохідного переходу, позначеного відповідними дорожніми знаками або дорожньою розміткою.
- 1.33 "Діти". Ділянка дороги, на якій можлива поява дітей з території дитячого закладу (дошкільний заклад, школа, оздоровчий табір тощо), що прилягає безпосередньо до дороги.

1.34 "Вїзд велосипедистів". Ділянка дороги, на якій можлива поява велосипедистів, або місце перехрещення з велосипедною доріжкою поза перехрестям.

1.35 "Перегін худоби". Ділянка дороги, на якій можлива поява худоби.

1.36 "Дикі тварини". Ділянка дороги, на якій можлива поява диких тварин.

1.37 "Дорожні роботи". Ділянка дороги, на якій виконуються роботи.

1.38 "Затори в дорожньому русі". Ділянка дороги, де звуження проїзної частини спричиняє затори в дорожньому русі внаслідок виконання дорожніх робіт чи з інших причин.

1.39 "Інша небезпека (аварійно небезпечна ділянка)". Небезпечна ділянка дороги у місцях, де ширина проїзної частини, радіуси заокруглень тощо не відповідають вимогам будівельних норм, а також місце або ділянка концентрації дорожньо-транспортних пригод.

Попереджувальні знаки, за винятком знаків 1.4.1 - 1.4.3, 1.29 - 1.31.6, встановлюються поза населеними пунктами на відстані 150 - 300 м, у населених пунктах - на відстані 50 - 100 м до початку небезпечної ділянки. У разі потреби знаки встановлюються і на іншій відстані, яка зазначається на табличці 7.1.1.

Знаки 1.6 і 1.7 встановлюються безпосередньо перед початком підйомів або спусків, розташованих один за одним.

На знаках 1.23.1 - 1.23.4 зображення прилягань відповідає реальній конфігурації перехрестя.

Знаки 1.23.3 і 1.23.4 встановлюються, коли відстань між приляганнями другорядних доріг менше ніж 50 м у населених пунктах і 100 м - поза ними.

Знаки 1.29 і 1.30 встановлюються безпосередньо перед залізничним переїздом.

Знак 1.31.1 встановлюється з першим (головним) по ходу руху знаком 1.27 або 1.28, знак 1.31.4 - з дублюючим, який встановлюється на лівому боці проїзної частини, знаки 1.31.3 і 1.31.6 - з другим знаком 1.27 або 1.28, знаки 1.31.2 і 1.31.5 самостійно (на рівномірній відстані між першим і другим знаком 1.27 або 1.28).

Знак 1.37 може бути встановлено на відстані 10 - 15 м до місця виконання короткотермінових робіт на проїзній частині в населеному пункті.

Поза населеними пунктами знаки 1.8, 1.13 - 1.16, 1.25, 1.27, 1.28, 1.33 і 1.37, а в населених пунктах знаки 1.33 і 1.37 повторюються. Наступний знак встановлюється на відстані щонайменше 50 м до початку небезпечної ділянки.

Знаки 1.10, 1.12, 1.14, 1.15, 1.37 і 1.38 - тимчасові і встановлюються на період, необхідний для виконання відповідних робіт на дорозі.

2. Знаки пріоритету

2.1 "Дати дорогу". Водій повинен дати дорогу транспортним засобам, що підїжджають до нерегульованого перехрестя по головній дорозі, а за наявності таблички 7.8 - транспортним засобам, що рухаються по головній дорозі.

2.2 "Проїзд без зупинки заборонено". Забороняється проїзд без зупинки перед розміткою 1.12 (стоп-лінія), а якщо вона відсутня - перед знаком.

2.3 "Головна дорога". Надається право першочергового проїзду нерегульованих перехресть.

2.4 "Кінець головної дороги". Скасовується право першочергового проїзду нерегульованих перехресть.

2.5 "Перевага зустрічного руху". Забороняється вїзд на вузьку ділянку дороги, якщо це може утруднити зустрічний рух. Водій повинен дати дорогу зустрічним транспортним засобам, що знаходяться на вузькій ділянці.

2.6 "Перевага перед зустрічним рухом". Вузька ділянка дороги, під час руху якою водій має перевагу стосовно зустрічних транспортних засобів.

Знаки 2.1 - 2.3, 2.5 і 2.6 встановлюються безпосередньо перед перехрестям або вузькою ділянкою дороги, крім того, знак 2.3 на початку, а знак 2.4 - в кінці головної дороги. Знак 2.3 з

табличкою 7.8 обов'язково повторюється перед перехрестям, на якому головна дорога змінює свій напрям.

Поза населеними пунктами на дорогах з твердим покриттям знак 2.1 повторюється з додатковою табличкою 7.1.1.

Якщо безпосередньо перед перехрестям встановлено знак 2.2, то йому повинен передувати знак 2.1 з додатковою табличкою 7.1.2.

Якщо знак 2.2 встановлений перед залізничним переїздом, що не охороняється та не обладнаний світлофорною сигналізацією, водій повинен зупинитися перед стоп-лінією, а за її відсутності - перед цим знаком.

3. Заборонні знаки

3.1 "Рух заборонено". Забороняється рух усіх транспортних засобів.

3.2 "Рух механічних транспортних засобів заборонено".

3.3 "Рух вантажних автомобілів заборонено". Забороняється рух вантажних автомобілів і составів транспортних засобів з дозволеною максимальною масою понад 3,5 т (якщо на знакові не зазначена маса) або з такою, що перевищує зазначену на знакові, а також тракторів, самохідних машин і механізмів.

3.4 "Рух з причепом заборонено". Забороняється рух вантажних автомобілів і тракторів з причепами будь-якого типу, а також буксирування механічних транспортних засобів.

3.5 "Рух тракторів заборонено". Забороняється рух тракторів, самохідних машин і механізмів.

3.6 "Рух мотоциклів заборонено".

3.7 "Рух на мопедах заборонено". Забороняється рух на мопедах і велосипедах з підвісним двигуном.

3.8 "Рух на велосипедах заборонено".

3.9 "Рух пішоходів заборонено".

3.10 "Рух з ручними візками заборонено".

3.11 "Рух гужових возів (саней) заборонено". Забороняється рух гужових возів (саней), тварин під сідлом або в'юком, а також прогін худоби.

3.12 "Рух транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, заборонено".

3.13 "Рух транспортних засобів, що перевозять вибухівку, заборонено".

3.14 "Рух транспортних засобів, що перевозять речовини, які забруднюють воду, заборонено".

3.15 "Рух транспортних засобів, маса яких перевищує ... т, заборонено". Забороняється рух транспортних засобів, у тому числі їх составів, загальна фактична маса яких перевищує зазначену на знакові.

3.16 "Рух транспортних засобів, навантаження на вісь яких перевищує ... т, заборонено". Забороняється рух транспортних засобів, у яких фактичне навантаження на будь-яку вісь більше зазначеної на знакові.

3.17 "Рух транспортних засобів, ширина яких перевищує ... м, заборонено". Забороняється рух транспортних засобів, габаритна ширина яких (з вантажем чи без нього) більша зазначеної на знакові.

3.18 "Рух транспортних засобів, висота яких перевищує ... м, заборонено". Забороняється рух транспортних засобів, габаритна висота яких (з вантажем чи без нього) більша зазначеної на знакові.

3.19 "Рух транспортних засобів, довжина яких перевищує ... м, заборонено". Забороняється рух транспортних засобів, габаритна довжина яких (з вантажем чи без нього) більша зазначеної на знакові.

3.20 "Рух транспортних засобів без дотримання дистанції ... м заборонено". Забороняється рух транспортних засобів з дистанцією між ними менше зазначеної на знакові.

- 3.21 "В'їзд заборонено". Забороняється в'їзд усіх транспортних засобів.
- 3.22 "Поворот праворуч заборонено".
- 3.23 "Поворот ліворуч заборонено". Забороняється поворот ліворуч транспортних засобів. При цьому розворот дозволяється.
- 3.24 "Розворот заборонено". Забороняється розворот транспортних засобів. При цьому поворот ліворуч дозволяється.
- 3.25 "Обгін заборонено". Забороняється обгін усіх транспортних засобів (крім поодиноких*, що рухаються із швидкістю менше 30 км/год.).

---

* Поодинокими вважаються одиночні транспортні засоби, автопоїзди, а також буксируючий транспортний засіб у зчепленні з буксированим.

- 3.26 "Кінець заборони обгону".
- 3.27 "Обгін вантажним автомобілям заборонено". Забороняється вантажним автомобілям з дозволеною максимальною масою понад 3,5 т обганяти усі транспортні засоби (крім поодиноких, що рухаються із швидкістю менше 30 км/год.). Тракторам забороняється обгін усіх транспортних засобів, крім поодиноких велосипедів, гужових возів (саней).
- 3.28 "Кінець заборони обгону вантажним автомобілям".
- 3.29 "Обмеження максимальної швидкості". Забороняється рух із швидкістю, що перевищує зазначену на знакові.
- 3.30 "Кінець обмеження максимальної швидкості".
- 3.31 "Зона обмеження максимальної швидкості". Забороняється в зоні (населений пункт, мікрорайон, зона відпочинку тощо) рух із швидкістю, яка перевищує зазначену на знакові.
- 3.32 "Кінець зони обмеження максимальної швидкості".
- 3.33 "Подачу звукового сигналу заборонено". Забороняється користування звуковими сигналами, крім випадків, коли без цього неможливо запобігти дорожньо-транспортній пригоді.
- 3.34 "Зупинку заборонено". Забороняються зупинка і стоянка транспортних засобів, крім таксі, що здійснює посадку або висадку пасажирів (розвантаження чи завантаження вантажу).
- 3.35 "Стоянку заборонено". Забороняється стоянка усіх транспортних засобів.
- 3.36 "Стоянку заборонено в непарні числа місяця".
- 3.37 "Стоянку заборонено в парні числа місяця".
- 3.38 "Зона обмеженої стоянки". Визначає територію в населеному пункті, на якій тривалість стоянки обмежена незалежно від того, чи справляється за це плата. У нижній частині знака можуть бути зазначені умови обмеження стоянки. У відповідних випадках на знакові або додаткових табличках 7.4.1 - 7.4.7, 7.19 зазначаються дні і час доби, протягом яких діє обмеження, а також його умови.
- Забороняється стоянка в позначеній зоні тривалістю більше тієї, яка зазначена на табличках 7.4.1 - 7.4.7, 7.19.
- 3.39 "Кінець зони обмеженої стоянки".
- 3.40 "Митниця". Забороняється проїзд без зупинки біля митниці.
- 3.41 "Контроль". Забороняється проїзд без зупинки перед контрольними пунктами (пост міліції, карантинний пост, прикордонна зона, закрита територія, пункт оплати проїзду на платних дорогах тощо).
- Застосовується лише за умови обов'язкового поетапного обмеження швидкості руху шляхом попереднього встановлення необхідної кількості знаків 3.29 та/або 3.31 згідно з вимогами пункту 12.10 цих Правил.

3.42 "Кінець усіх заборон і обмежень". Визначає одночасно кінець дії усіх заборон і обмежень, що запроваджені заборонними дорожніми знаками 3.20, 3.25, 3.27, 3.29, 3.33 - 3.37.

3.43 "Небезпека". Забороняє рух усіх без винятку користувачів доріг, вулиць, залізничних переїздів у зв'язку з дорожньо-транспортною пригодою, аварією, проявом стихійного лиха чи іншою небезпекою для руху (зсув ґрунту, падіння каміння, сильний снігопад, повінь тощо).

Не поширюється дія знаків:

3.1, 3.2, 3.21 - 3.24, 3.34 - на транспортні засоби, що рухаються за встановленими маршрутами;
3.1, 3.2, 3.35 - 3.38, а також знака 3.34 за наявності під ним таблички 7.18 на водіїв-інвалідів, що керують мотоциклом або автомобілем, позначеними розпізнавальним знаком "Інвалід";

3.1 - 3.8, 3.11 - на транспортні засоби, що обслуговують громадян чи належать громадянам, які проживають або працюють у цій зоні, а також на транспортні засоби, що обслуговують підприємства, які розташовані у позначеній зоні. У таких випадках транспортні засоби повинні в'їжджати до позначеної зони і виїжджати з неї на найближчому перехресті до місця призначення;

3.3 - на вантажні автомобілі, які мають похилу білу смугу на зовнішній бічній поверхні або перевозять групи людей;

3.35 - 3.38 - на таксі з увімкненим таксометром.

Дія знаків 3.22 - 3.24 поширюється на перехрещення проїзних частин та інші місця, перед якими встановлено один з цих знаків.

Зона дії знаків 3.1 - 3.15, 3.19 - 3.21, 3.25, 3.27, 3.29, 3.33 - 3.37 - від місця встановлення до найближчого перехрестя за ним, а в населених пунктах, де немає перехрестя, - до кінця населеного пункту. Дія знаків не переривається в місцях виїзду з прилеглих до дороги територій і в місцях перехрещення (прилягання) з польовими, лісовими та іншими дорогами без покриття, перед якими не встановлено знаки пріоритету.

У разі заборони руху на ділянках доріг, позначених знаками 3.17 - 3.19, об'їзд слід здійснювати за іншим маршрутом.

Дія знаків 3.31 і 3.38 поширюється на всю відповідну зону.

Дія знаків 3.9, 3.10, 3.34 - 3.37 поширюється лише на той бік дороги, на якому вони встановлені.

Дія знака 3.16 поширюється на ту дорогу (ділянку дороги), на початку якої встановлений цей знак.

Дія знаків 3.17, 3.18 поширюється на те місце, перед яким встановлений цей знак.

Дія знака 3.29, що встановлений перед населеним пунктом, позначеним знаком 5.45, поширюється до цього знака.

У разі одночасного застосування знаків 3.36 і 3.37 час перестановки транспортних засобів з одного боку дороги на другий - з 19 до 24 год.

Зона дії знаків може бути зменшена:

для знаків 3.20 і 3.33 - застосуванням таблички 7.2.1;

для знаків 3.25, 3.27, 3.29, 3.31, 3.38 - установленням у кінці зони їх дії відповідно знаків 3.26, 3.28, 3.30, 3.32, 3.39;

для знака 3.29 - зміною на знакові величини максимальної швидкості руху;

для знаків 3.34 - 3.37 - табличкою 7.2.2 на початку зони дії, а також установленням у кінці їх зони дії дублюючих знаків 3.34 - 3.37 з табличкою 7.2.3.

Знак 3.34 може застосовуватися разом з розміткою 1.4, знак 3.35 - з розміткою 1.10, при цьому зона їх дії визначається за довжиною лінії розмітки.

У разі заборони руху транспортних засобів і пішоходів знаками 3.5 - 3.11 на одному знакові може бути нанесено не більше трьох їх символів, розділених між собою.

4. Наказові знаки

- 4.1 "Рух прямо".
- 4.2 "Рух праворуч".
- 4.3 "Рух ліворуч".
- 4.4 "Рух прямо або праворуч".
- 4.5 "Рух прямо або ліворуч".
- 4.6 "Рух праворуч або ліворуч". Рух лише у напрямках, указаних стрілками на знаках 4.1 - 4.6.
- 4.7 "Об'їзд перешкоди з правого боку".
- 4.8 "Об'їзд перешкоди з лівого боку". Об'їзд лише з боку, показаного стрілкою на знаках 4.7 і 4.8.
- 4.9 "Об'їзд перешкоди з правого або лівого боку".
- 4.10 "Круговий рух". Вимагає об'їзду клумби (центрального острівця) в напрямку, показаному стрілками на перехресті з круговим рухом.
- 4.11 "Рух легкових автомобілів". Дозволяється рух лише легкових автомобілів, автобусів, мотоциклів, маршрутних транспортних засобів і вантажних автомобілів, дозволена максимальна маса яких не перевищує 3,5 т.
- 4.12 "Доріжка для велосипедистів". Рух лише на велосипедах. Якщо немає тротуару або пішохідної доріжки, дозволяється також рух пішоходів.
- 4.13 "Доріжка для пішоходів". Рух лише пішоходів.
- 4.14 "Доріжка для пішоходів і велосипедистів". Рух пішоходів і велосипедистів.
- 4.15 "Доріжка для вершників". Рух лише вершників.
- 4.16 "Обмеження мінімальної швидкості". Рух із не меншою швидкістю, ніж зазначено на знакові, але й не більшою, ніж це передбачено пунктами 12.4 - 12.7 цих Правил.
- 4.17 "Кінець обмеження мінімальної швидкості".

Знаки 4.3, 4.5 і 4.6 дозволяють також розворот транспортних засобів. Дія знаків 4.1 - 4.6 не поширюється на транспортні засоби, що рухаються за встановленими маршрутами. Дія знаків 4.1 - 4.6 поширюється на перехрещення проїзних частин, перед яким вони встановлені. Дія знака 4.1, встановленого на початку дороги або за перехрестям, поширюється на ділянку дороги до найближчого перехрестя. Знак не забороняє поворот праворуч у двори та на інші прилеглі до дороги території.

Дія знака 4.11 не поширюється на транспортні засоби, що обслуговують громадян чи належать громадянам, які проживають або працюють у позначеній зоні, а також на транспортні засоби, що обслуговують підприємства, які розташовані у цій зоні. У таких випадках транспортні засоби повинні в'їжджати до позначеної зони і виїжджати з неї на найближчому перехресті до місця призначення.

5. Інформаційно-вказівні знаки

- 5.1 "Автомагістраль". Дорога, на якій діють особливі умови дорожнього руху, передбачені розділом 27 цих Правил.
- 5.2 "Кінець автомагістралі".
- 5.3 "Дорога для автомобілів". Дорога, на якій діють особливі умови дорожнього руху, передбачені розділом 27 цих Правил (за винятком пункту 27.3 цих Правил).
- 5.4 "Кінець дороги для автомобілів".
- 5.5 "Дорога з одностороннім рухом". Дорога або відокремлена проїзна частина, по якій рух транспортних засобів за всією шириною здійснюється лише в одному напрямку.
- 5.6 "Кінець дороги з одностороннім рухом".

5.7.1 і 5.7.2 "Виїзд на дорогу з одностороннім рухом". Вказують напрямок руху на перехрещуваній дорозі, якщо на ній організовано односторонній рух. Рух транспортних засобів по цій дорозі або проїзній частині дозволяється лише у напрямку стрілки.

5.8 "Дорога із смугою для руху маршрутних транспортних засобів". Дорога, на якій рух транспортних засобів здійснюється за встановленим маршрутом по спеціально відведеній смузі назустріч загальному потоку транспортних засобів.

5.9 "Кінець дороги із смугою для руху маршрутних транспортних засобів".

5.10.1 і 5.10.2 "Виїзд на дорогу із смугою для руху маршрутних транспортних засобів".

5.11 "Смуга для руху маршрутних транспортних засобів". Смуга призначена лише для транспортних засобів, що рухаються за встановленими маршрутами попутно із загальним потоком транспортних засобів.

Дія знака поширюється на смугу руху, над якою він встановлений. Дія знака, що встановлений праворуч від дороги, поширюється на праву смугу руху.

5.12 "Кінець смуги для руху маршрутних транспортних засобів".

5.13 "Дорога з реверсивним рухом". Початок ділянки дороги, на якій по одній або кількох смугах напрямок руху може змінюватися на протилежний.

5.14 "Кінець дороги з реверсивним рухом".

5.15 "Виїзд на дорогу з реверсивним рухом".

5.16 "Напрямки руху по смугах". Показує кількість смуг на перехресті і дозволені напрямки руху по кожній з них.

5.17.1 і 5.17.2 "Напрямок руху по смугах".

5.18 "Напрямок руху по смузі". Показує дозволений напрямок руху по смузі.

Знак 5.18 із стрілкою, що зображає поворот ліворуч іншим чином, ніж це передбачено цими Правилами, означає, що на даному перехресті поворот ліворуч або розворот здійснюється з виїздом за межі перехрестя направо і об'їздом клумби (розділювального острівця) у напрямку стрілки.

5.19 "Використання смуги руху". Інформує водіїв про використання смуги для руху тільки певних видів транспортних засобів у зазначених напрямках.

Якщо на знакові зображено знак, який забороняє або дозволяє рух будь-яким транспортним засобам, рух цих транспортних засобів по ній відповідно забороняється або дозволяється.

5.20.1 - 5.20.3 "Початок додаткової смуги руху". Початок додаткової смуги руху на підйомі або смуги гальмування.

Якщо на знакові, встановленому перед додатковою смугою, зображено знак 4.16, водій транспортного засобу, який не може продовжувати рух по основній смузі із зазначеною або більшою швидкістю, повинен перестроїтися на додаткову смугу руху.

Знак 5.20.3 позначає початок додаткової смуги зліва або початок смуги гальмування перед перехрестям для повороту ліворуч або розвороту.

5.21.1 і 5.21.2 "Кінець додаткової смуги руху". Знак 5.21.1 указує на кінець додаткової смуги або смуги розгону, 5.21.2 - на кінець смуги, призначеної для руху в даному напрямку.

5.22 "Прилягання смуги для розгону транспортних засобів". Місце, де смуга для розгону прилягає до основної смуги руху на одному рівні з правого боку.

5.23 "Прилягання додаткової смуги руху з правого боку". Вказує, що додаткова смуга руху прилягає до основної смуги руху на дорозі з правого боку.

5.24.1 і 5.24.2 "Зміна напрямку руху на дорозі з розділювальною смугою". Показує напрямок об'їзду закритої для руху ділянки проїзної частини на дорозі з розділювальною смугою або напрямком руху для повернення на проїзну частину праворуч.

5.25 "Смуга руху для аварійної зупинки". Інформує водія про розташування смуги, спеціально підготовленої для аварійної зупинки транспортних засобів у разі відмови гальмової системи.

5.26 "Місце для розвороту". Позначає місце для розвороту транспортних засобів. Поворот ліворуч забороняється.

5.27 "Зона для розвороту". Позначає зону за довжиною для розвороту транспортних засобів. Поворот ліворуч забороняється.

5.28.1 і 5.28.2 "Напрямок руху для вантажних автомобілів". Показує рекомендований напрямок руху для вантажних автомобілів і самохідних машин.

5.29.1 - 5.29.3 "Тупик". Дорога, що не має наскрізного проїзду.

5.30 "Рекомендована швидкість". Зона дії знака поширюється до найближчого перехрестя.

5.31 "Житлова зона". Інформує про в'їзд на територію, де діють особливі умови дорожнього руху, передбачені цими Правилами.

5.32 "Кінець житлової зони".

5.33 "Пішохідна зона". Інформує про особливості і умови дорожнього руху, передбачені цими Правилами.

5.34 "Кінець пішохідної зони".

5.35.1 - 5.35.2 "Пішохідний перехід". Знак 5.35.1 встановлюється праворуч від дороги на ближній межі переходу, а знак 5.35.2 - ліворуч від дороги на дальній межі переходу.

5.36.1 і 5.36.2 "Підземний пішохідний перехід".

5.37.1 і 5.37.2 "Надземний пішохідний перехід".

5.38 "Місце для стоянки".

5.39 "Зона стоянки". Визначає зону, де дозволена стоянка, за умов, що зазначаються на знакові або додаткових табличках під ним.

5.40 "Кінець зони стоянки".

5.41 "Місце зупинки автобуса".

5.42 "Місце зупинки трамвая".

5.43 "Місце зупинки тролейбуса".

5.44 "Місце зупинки таксі".

5.45 "Початок населеного пункту". Найменування і початок забудови населеного пункту, в якому діють вимоги цих Правил, що визначають порядок руху в населених пунктах.

5.46 "Кінець населеного пункту". Місце, з якого на даній дорозі втрачають чинність вимоги цих Правил, що визначають порядок руху в населених пунктах.

Знаки 5.45 і 5.46 устанавлюються на фактичній межі забудови, яка прилягає до дороги.

5.47 "Початок населеного пункту". Найменування і початок забудови населеного пункту, в якому на даній дорозі не діють вимоги цих Правил, що визначають порядок руху в населених пунктах.

5.48 "Кінець населеного пункту". Кінець населеного пункту, позначеного знаком 5.47.

5.49 "Показчик загальних обмежень швидкості". Інформує про загальні обмеження швидкості на території України.

5.50 "Можливість використання дороги". Інформує про можливість руху по гірській дорозі, зокрема у разі переїзду через перевал, назва якого зазначається у верхній частині знака. Таблички 1, 2 і 3 - змінні. Табличка 1 червоного кольору з написом "Закрито" забороняє рух, зеленого з написом "Відкрито" - дозволяє. Таблички 2 і 3 білого кольору з написами і позначеннями на них - чорного. У разі коли проїзд відкрито, на табличках 2 і 3 вказівки відсутні, проїзд закрито - на табличці 3 зазначається населений пункт, до якого дорога відкрита, а на табличці 2 робиться напис "Відкрито до ...".

5.51 "Попередній покажчик напрямків". Напрямок руху до вказаних на знакові населених пунктів та інших об'єктів. На знаках може бути нанесено зображення знаків 3.2 - 3.8, 3.11 - 3.20, 3.29, 3.31, 5.1, 5.3, 5.28.1 - 5.30, 5.61.1, 6.1 - 6.24, символи аеропорту, спортивні та інші піктограми тощо. У нижній частині знака 5.51 зазначається відстань від місця встановлення знака до перехрестя або початку смуги гальмування.

Знак 5.51 використовується також для того, щоб указати на об'їзд ділянок доріг, на яких встановлено один із заборонних знаків 3.15 - 3.19.

5.52 "Попередній покажчик напрямку".

5.53 "Покажчик напрямку". Інформує про напрямок руху до зазначених на ньому пунктів.

5.54 "Покажчик напрямків". Інформує про напрямки руху до зазначених на ньому пунктів.

На знаках 5.53 і 5.54 може бути зазначено відстані до позначених на них об'єктів (км), нанесено зображення знаків 3.2 - 3.8, 3.11 - 3.20, 3.29, 3.31, 5.1, 5.3, 5.28.1 - 5.30, 6.1 - 6.24, символи аеропорту, спортивні та інші піктограми.

5.55 "Схема руху". Маршрут руху на перехресті в разі заборони окремих маневрів або дозволені напрямки руху на складному перехресті.

5.56 "Схема об'їзду". Маршрут об'їзду ділянки дороги, яка тимчасово закрита для руху.

5.57.1 і 5.57.2 "Напрямок об'їзду". Напрямок об'їзду ділянки дороги, яка тимчасово закрита для руху.

5.58.1 і 5.58.2. "Назва об'єкта". Назва об'єкта іншого, ніж населений пункт (вулиця, річка, озеро, перевал, визначне місце та ін.).

5.59 "Покажчик відстаней". Відстань до населених пунктів (км), розташованих на маршруті.

5.60 "Кілометровий знак". Відстань від початку дороги (км).

5.61.1 - 5.61.3 "Номер маршруту". Знаки 5.61.1 - номер, наданий дорозі (маршруту); 5.61.2, 5.61.3 - номер і напрямок дороги (маршруту).

5.62 "Місце зупинки". Місце зупинки транспортних засобів під час дії заборонного сигналу світлофора (регулювальника) чи перед залізничними переїздами, рух через які регулюється світлофорами.

Знаки 5.17.1 і 5.17.2 з відповідною кількістю стрілок використовуються на дорогах, що мають три смуги і більше, коли в кожному напрямку налічується неоднакова кількість смуг руху.

За допомогою знаків 5.17.1 і 5.17.2 із змінним зображенням організовується реверсивний рух.

Знаки 5.16 і 5.18, що дозволяють поворот ліворуч з крайньої лівої смуги, дозволяють і розворот з цієї смуги.

Дія знаків 5.16 і 5.18, встановлених перед перехрестям, поширюється на все перехрестя, якщо наступні знаки 5.16 і 5.18, встановлені на ньому, не дають інших вказівок.

Дія знаків 5.31, 5.33 і 5.39 поширюється на всю позначену ними територію.

Окремі дворові території знаками 5.31 і 5.32 не позначаються, але на таких територіях діють вимоги розділу 26 цих Правил.

Знаки 5.51 - 5.54, що встановлені поза населеним пунктом, мають зелений або синій фон, якщо вони встановлені відповідно на автомагістралі чи іншій дорозі. Вставка на синьому або зеленому фоні означає, що рух до зазначеного населеного пункту або об'єкта здійснюється відповідно по дорозі іншій, ніж автомагістраль, чи по автомагістралі. Знаки 5.51 - 5.54, які встановлені в населеному пункті, повинні мати білий фон. Вставки на синьому або зеленому фоні означають, що рух до зазначеного населеного пункту або об'єкта здійснюється відповідно по дорозі іншій, ніж автомагістраль, чи по автомагістралі.

6. Знаки сервісу

6.1 "Пункт першої медичної допомоги".

6.2 "Лікарня".

- 6.3 "Телефон для виклику аварійної служби".
- 6.4 "Вогнегасник".
- 6.5 "Пункт технічного обслуговування".
- 6.6 "Пункт миття автомобілів".
- 6.7 "Автозаправна станція".
- 6.8 "Телефон".
- 6.9 "Пункт довідкової служби".
- 6.10 "Пост ДАІ".
- 6.11 "Туалет".
- 6.12 "Питна вода".
- 6.13 "Ресторан або їдальня".
- 6.14 "Кафе".
- 6.15 "Місце відпочинку".
- 6.16 "Готель або мотель".
- 6.17 "Туристична база".
- 6.18 "Кемпінг".
- 6.19 "Місце стоянки причепів у кемпінгу".
- 6.20 "Ділянка для табору автотуристів і місце стоянки причепів у кемпінгу".
- 6.21 "Будинки для відпочинку".
- 6.22 "Початок пішохідного маршруту".
- 6.23 "Пляж або басейн".
- 6.24 "Визначні місця".

7. Таблички до дорожніх знаків

7.1.1 - 7.1.4 "Відстань до об'єкта". Указують: 7.1.1 - відстань від знака до початку небезпечної ділянки, місця запровадження відповідного обмеження або певного об'єкта (місця), розташованого попереду за ходом руху; 7.1.2 - відстань від знака 2.1 до перехрестя в тому разі, коли безпосередньо перед перехрестям встановлено знак 2.2; 7.1.3 і 7.1.4 - відстань до об'єкта, що знаходиться осторонь від дороги.

7.2.1 - 7.2.6 "Зона дії". Указують: 7.2.1 - довжину небезпечної ділянки, позначеної попереджувальними знаками, або зону дії заборонних та інформаційно-вказівних знаків; 7.2.2 - зону дії заборонних знаків 3.34 - 3.37, а також довжину одного або декількох розташованих один за одним зупинкових майданчиків; 7.2.3 - кінець зони дії знаків 3.34 - 3.37; 7.2.4 - на те, що транспортний засіб знаходиться в зоні дії знаків 3.34 - 3.37; 7.2.5, 7.2.6 - напрямок і зону дії знаків 3.34 - 3.37 у разі заборони зупинки або стоянки вздовж однієї сторони майдану, фасаду забудови та ін. У разі застосування разом із заборонними знаками таблички зменшують зону дії знаків.

7.3.1 - 7.3.3 "Напрямок дії". Показують напрямки дії знаків, розташованих перед перехрестям, або напрямки руху до позначених об'єктів, що розташовані безпосередньо біля дороги.

7.4.1 - 7.4.7 "Час дії". Табличка 7.4.1 - суботні, недільні і святкові дні, 7.4.2 - робочі дні, 7.4.3 - дні тижня, 7.4.4 - 7.4.7 - дні тижня і час доби, протягом яких діє знак.

7.5.1 - 7.5.8 "Вид транспортного засобу". Указують вид транспортного засобу, на який поширюється дія знака. Табличка 7.5.1 поширює дію знака на вантажні автомобілі (у тому числі з причепом) з дозволеною максимальною масою понад 3,5 т, 7.5.3 - на легкові автомобілі, а також вантажні автомобілі з дозволеною максимальною масою до 3,5 т.

7.6.1 - 7.6.5 "Спосіб поставлення транспортного засобу на стоянку". Указують: 7.6.1 - всі транспортні засоби повинні бути поставлені на стоянку на проїзній частині вздовж тротуару,

7.6.2 - 7.6.5 - спосіб поставлення легкових автомобілів і мотоциклів на стоянці біля тротуару та з його використанням. У населених пунктах, де стоянка дозволена на лівому боці вулиці, можуть бути застосовані таблички 7.6.1 - 7.6.5 із дзеркальним зображенням символів.

7.7 "Стоянка з непрацюючим двигуном". Указує, що на стоянці, позначеній знаками 5.38 або 5.39, дозволяється залишати транспортні засоби лише з непрацюючим двигуном.

7.8 "Напрямок головної дороги". Напрямок головної дороги на перехресті. Застосовується із знаками 2.1 - 2.3.

7.9 "Смуга руху". Визначає смугу руху, на яку поширюється дія знака або світлофора.

7.10 "Кількість поворотів". Застосовується із знаками 1.3.1 і 1.3.2, якщо поворотів три і більше. Кількість поворотів може безпосередньо позначатись і на знаках 1.3.1 і 1.3.2.

7.11 "Поромна переправа". Вказує на наближення до поромної переправи і застосовується із знаком 1.8.

7.12 "Ожеледиця". Означає, що дія знака поширюється на зимовий період часу, коли проїзна частина може бути слизькою.

7.13 "Вологе покриття". Вказує, що дія знака поширюється на період, коли покриття проїзної частини вологе чи мокре.

Таблички 7.12 і 7.13 застосовуються із знаками 1.13, 1.38, 1.39, 3.1 - 3.4, 3.6 - 3.14, 3.25, 3.27, 3.29, 3.31.

7.14 "Платні послуги". Вказує, що послуги надаються лише за плату.

7.15 "Місце для огляду автомобілів". Означає, що на майданчику, позначеному знаками 5.38 або 6.15, є естакада або оглядова канава.

7.16 "Сліпі пішоходи". Вказує, що пішохідним переходом користуються сліпі громадяни. Застосовується із знаками 1.32, 5.35.1, 5.35.2 і світлофорами.

7.17 "Інваліди". Вказує, що дія знака 5.38 поширюється лише на мотоколяски і автомобілі, на яких встановлено розпізнавальний знак "Інвалід" відповідно до вимог цих Правил.

7.18 "Крім інвалідів". Вказує, що дія знака не поширюється на мотоколяски і автомобілі, на яких встановлено розпізнавальний знак "Інвалід" відповідно до вимог цих Правил. Застосовується із знаками 3.1, 3.34 - 3.38.

7.19 "Обмеження тривалості стоянки". Визначає максимальну тривалість перебування транспортного засобу на стоянці, позначеній знаками 5.38 і 5.39.

7.20 "Діє від ...". Вказує дату (день, місяць, рік), з якої набувають чинності вимоги дорожнього знака. Табличка встановлюється за 14 днів до початку дії знака і знімається через місяць після того, як почав діяти знак.

Таблички розміщуються безпосередньо під знаками, з якими вони застосовуються. Таблички 7.2.2 - 7.2.4, 7.8 у разі розташування знаків над проїзною частиною, узбіччям або тротуаром, розміщуються збоку від знаків.

34. ДОРОЖНЯ РОЗМІТКА

(з 15.04.2013 р. назву розділу 34 буде викладено у новій редакції згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2013 р. N 136)

1. Горизонтальна розмітка

Лінії горизонтальної розмітки мають білий колір. Жовтий колір мають лінії 1.4, 1.10, 1.17, а також 1.2, якщо нею позначаються межі смуги для руху маршрутних транспортних засобів.

Горизонтальна розмітка має таке значення:

1.1 (вузька суцільна лінія) - поділяє транспортні потоки протилежних напрямків і позначає межі смуг руху на дорогах; позначає межі проїзної частини, на які в'їзд заборонено; позначає межі місць стоянки транспортних засобів і край проїзної частини доріг, не віднесених за умовами руху до автомагістралей;

- 1.2 (широка суцільна лінія) - позначає край проїзної частини на автомагістралях або межі смуги для руху маршрутних транспортних засобів. У місцях, де на смугу маршрутних транспортних засобів дозволено заїзд іншим транспортним засобам, ця лінія може бути переривчастою;
- 1.3 - поділяє транспортні потоки протилежних напрямків на дорогах, які мають чотири і більше смуг руху;
- 1.4 - позначає місця, де заборонено зупинку та стоянку транспортних засобів. Застосовується самостійно або в поєднанні із знаком 3.34 і наноситься біля краю проїзної частини або по верху бордюру;
- 1.5 - поділяє транспортні потоки протилежних напрямків на дорогах, які мають дві або три смуги; позначає межі смуг руху, за наявності двох і більше смуг, призначених для руху в одному напрямку;
- 1.6 (лінія наближення - переривчаста лінія, в якій довжина штрихів утричі перевищує проміжки між ними) - попереджає про наближення до розмітки 1.1 або 1.11, яка поділяє транспортні потоки протилежних або попутних напрямків;
- 1.7 (переривчаста лінія з короткими штрихами і рівними їм проміжками) - позначає смуги руху, а також напрямок головної дороги в межах перехрестя;
- 1.8 (широка переривчаста лінія) - позначає межу між смугою розгону або гальмування і основною смугою проїзної частини (на перехрестях, перехрещеннях доріг на різних рівнях, у зоні автобусних зупинок тощо);
- 1.9 - позначає межі смуг руху, на яких здійснюється реверсивне регулювання; поділяє транспортні потоки протилежних напрямків (при вимкнених реверсивних світлофорах) на дорогах, де здійснюється реверсивне регулювання;
- 1.10 - позначає місця, де заборонено стоянку. Застосовується самостійно або в сполученні із знаком 3.35 і наноситься біля краю проїзної частини або по верху бордюру;
- 1.11 - поділяє транспортні потоки протилежних або попутних напрямків на ділянках доріг, де перестроювання дозволено лише з однієї смуги; позначає місця, призначені для розвороту, в'їзду і виїзду з майданчиків для стоянки тощо, де рух дозволено лише в один бік;
- 1.12 (стоп-лінія) - вказує місце, де водій повинен зупинитися за наявності знака 2.2 або при сигналі світлофора чи регулювальника, що забороняє рух;
- 1.13 - вказує місце, де водій повинен у разі потреби зупинитися і дати дорогу транспортним засобам, що рухаються по перехрещуваній дорозі;
- 1.14.1, 1.14.2 ("зебра") - позначає нерегульований пішохідний перехід; стрілки розмітки 1.14.2 вказують напрямок руху для пішоходів;
- 1.14.3 - позначає пішохідний перехід, де рух регулюється світлофором;
- 1.15 - позначає місце, де велосипедна доріжка перетинає проїзну частину;
- 1.16.1 - 1.16.3 - позначає напрямні острівці в місцях поділу, розгалуження або злиття транспортних потоків;
- 1.17 - позначає зупинки маршрутних транспортних засобів і таксі;
- 1.18 - вказує дозволені на перехресті напрямки руху по смугах. Застосовується самостійно або в поєднанні із знаками 5.16, 5.18; розмітка із зображенням тупика наноситься для зазначення того, що поворот на найближчу проїзну частину заборонено; розмітка, яка дозволяє поворот ліворуч з крайньої лівої смуги, дозволяє також розворот;
- 1.19 - попереджає про наближення до звуження проїзної частини (ділянки, де зменшується кількість смуг руху в даному напрямку) або до лінії розмітки 1.1 чи 1.11, яка поділяє транспортні потоки протилежних напрямків. У першому випадку може застосовуватися в поєднанні із знаками 1.5.1 - 1.5.3;
- 1.20 - попереджає про наближення до розмітки 1.13;

1.21 (напис "СТОП") - попереджає про наближення до розмітки 1.12, коли вона застосовується в поєднанні із знаком 2.2;

1.22 - указує номер дороги (маршруту);

1.23 - позначає смугу, призначену для руху лише маршрутних транспортних засобів.

Лінії 1.1 і 1.3 перетинати забороняється. Якщо лінією 1.1 позначено місце стоянки або край проїзної частини, суміжний з узбіччям, цю лінію перетинати дозволяється.

Як виняток, за умови забезпечення безпеки дорожнього руху, дозволяється перетинати лінію 1.1 для об'їзду нерухомої перешкоди, розміри якої не дають змоги здійснити її безпечний об'їзд, не перетинаючи цю лінію, а також обгону поодиноких транспортних засобів, що рухаються із швидкістю менше 30 км/год.

Лінію 1.2 дозволяється перетинати в разі вимушеної зупинки, якщо цією лінією позначено край проїзної частини, суміжний з узбіччям.

Лінії 1.5 - 1.8 перетинати дозволяється з будь-якого боку.

На ділянці дороги між реверсивними світлофорами лінію 1.9 дозволяється перетинати, якщо вона розташована праворуч від водія.

При ввімкнених сигналах зеленого кольору у реверсивних світлофорах лінію 1.9 дозволяється перетинати з будь-якого боку, якщо вона поділяє смуги, по яких рух дозволено в одному напрямку. У разі вимкнення реверсивних світлофорів водій повинен негайно перестроїтися праворуч за лінію розмітки 1.9.

Лінію 1.9, що знаходиться ліворуч, при вимкнених реверсивних світлофорах перетинати забороняється. Лінію 1.11 дозволяється перетинати тільки з боку її переривчастої частини, а з боку суцільної - лише по завершенні обгону чи об'їзду перешкоди.

2. Вертикальна розмітка

Вертикальна розмітка позначає:

2.1 - елементи дорожніх споруд (опор мостів, шляхопроводів, торцевих частин парпетів та ін.);

2.2 - нижній край прогінної будови тунелів, мостів і шляхопроводів;

2.3 - круглі тумби, встановлювані на розділювальних смугах або острівцях безпеки;

2.4 - напрямні стовпчики, надовби, опори огорожень тощо;

2.5 - бокові поверхні огорожень доріг на заокругленнях малого радіуса, крутих спусках, інших небезпечних ділянках;

2.6 - бокові поверхні огорожень на інших ділянках;

2.7 - бордюри на небезпечних ділянках і підвищені острівці безпеки.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 10 жовтня 2001 р. N 1306

МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

НАКАЗ

від 12 листопада 2003 року N 877

Про затвердження Типового положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях - міністерство - підприємство)

З метою забезпечення безпечного надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом та зниження його негативного впливу на довкілля на виконання пункту 4.2 Головних напрямів та заходів реалізації Державної програми забезпечення безпеки руху на автомобільних дорогах, вулицях міст, інших населених пунктів і залізничних переїздах на 2003 - 2007 рр., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.01.2003 р. N 56-р, **наказую:**

1. Затвердити Типове положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях - міністерство - підприємство) (далі - Положення), що додається.
2. Державному департаменту автомобільного транспорту (Закіров Є. О.):
  - 2.1. Довести цей наказ до відома обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та автотранспортних управлінь.
  - 2.3. Забезпечити опублікування цього наказу в центральних та обласних державних друкованих засобах масової інформації.
3. Керівникам державних департаментів транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту довести наказ до відома підпорядкованих підприємств і організацій, які мають автомобільний транспорт, та забезпечити його вивчення і виконання.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра С. Кроля.

Міністр

Г. Кірпа

Типове положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях - міністерство - підприємство)

1. Галузь застосування

Це Типове положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (далі - Положення) визначає порядок організації робіт з профілактичної діяльності щодо попередження дорожньо-транспортних пригод (далі - ДТП), основні завдання та функції управління, органи, об'єкти та суб'єкти управління, встановлює контроль за виконанням робіт.

Державна система управління безпекою руху на автомобільному транспорті охоплює центральні органи виконавчої влади, урядові та територіальні органи державного управління, а також установи, організації, об'єднання, підприємства всіх форм власності, які мають автомобільні транспортні засоби (далі - Підприємства).

Положення є обов'язковим для апарату Міністерства транспорту України, урядових та територіальних органів державного управління на транспорті, Укрзалізниці, Підприємств, підпорядкованих Міністерству транспорту.

Положення є рекомендаційним для інших центральних органів виконавчої влади, їх урядових та територіальних органів управління, Підприємств, підпорядкованих цим центральним органам виконавчої влади, а також для юридичних і фізичних осіб, які на підставі одержаних ліцензій надають послуги з перевезення пасажирів та вантажів (далі - Перевізники).

2. Терміни та визначення

У цьому Положенні терміни і визначення вживаються у такому значенні:

аварійність - сукупність ДТП, здійснених учасниками дорожнього руху;

аналіз аварійності - виявлення повторів чи закономірностей виникнення ДТП та обставин, що сприяли їхньому виникненню;

акредитація - процедура, у ході якої національний орган з акредитації документально засвідчує компетентність юридичної особи чи відповідного органу з оцінки відповідності виконувати певні види робіт (випробування, калібрування, сертифікацію, контроль);

безпека - відсутність неприпустимого ризику, пов'язаного з травмуванням або загибеллю людей, заподіянням збитків навколишньому середовищу;

безпека дорожнього руху - характеристика дорожнього руху, що визначається аварійністю;

вимоги безпеки - вимоги, встановлені законодавчими актами, правилами, настановами, інструкціями, нормативно-технічною документацією тощо, виконання яких забезпечує безпеку;

дорожній рух - процес руху на дорогах транспортних засобів та учасників дорожнього руху;

дорожньо-транспортна пригода - подія, що сталася під час руху транспортного засобу та призвела до загибелі чи поранення людей або матеріально збитку;

завдання управління - вимоги, які випливають з головної мети і підлягають вирішенню для її досягнення;

контроль - функція управління, яка полягає у перевірці виконання завдань об'єктами управління, з метою отримання інформації про стан виконання завдань та вжиття своєчасних заходів щодо досягнення результату;

ліцензування - видача, переоформлення та анулювання ліцензій на надання послуг з перевезення пасажирів, вантажів авіаційним, автомобільним, морським і річковим транспортом та виконання авіаційно-хімічних робіт, а також контроль за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов:

нагляд - спостереження за дотриманням об'єктами управління нормативних актів з питань безпеки у процесі їх діяльності;

об'єкти управління - елементи структури системи управління та виробничі процеси, на які спрямовано вплив функцій управління;

обов'язки - нормативно закріплене коло дій, покладених на органи управління або працівників та безумовних для виконання;

оперативне реагування на дорожньо-транспортну пригоду - це комплекс заходів, що здійснюються на різних рівнях управління, від Міністерства до підприємства, після отримання інформації про її виникнення, з метою оперативної ліквідації та мінімізації наслідків, об'єктивного розслідування обставин та причин, розробки та вжиття заходів щодо її попередження в подальшому та контроль за виконанням;

органи управління - установи, організації підприємства та їх структурні підрозділи, що мають право приймати управлінські рішення в межах своєї компетенції та контролювати виконання прийнятих рішень;

підтвердження відповідності - діяльність, наслідком якої є гарантування того, що продукція, системи якості, системи управління якістю, системи управління довкіллям, персонал відповідають встановленим законодавством вимогам;

принципи управління - правила, якими керуються суб'єкти управління. Принципи управління визначають вимоги до системи, процесу та механізму управління;

ризик - поява обставин, що обумовлюють виникнення надзвичайних (транспортних) подій;

розслідування - процес, який проводиться з метою попередження надзвичайних (транспортних) подій і включає збір та аналіз інформації, підготовку висновків, встановлення обставин і причин та розроблення рекомендацій щодо забезпечення безпеки транспорту;

сертифікація - процедура, за допомогою якої визнаний в установленому порядку орган документально засвідчує відповідність продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління довкіллям, персоналу встановленим законодавством вимогам;

система управління безпекою - структурована і документована система, що дозволяє органам управління проводити політику у сфері безпеки дорожнього руху;

суб'єкти управління - персонал, функціональні служби, структурні підрозділи, спеціально створені органи, які впливають на систему управління з метою забезпечення її функціонування;

управління безпекою дорожнього руху - підготовка, прийняття, реалізація управлінських рішень із здійснення організаційних, технічних та інших заходів на автомобільному транспорті, спрямованих на забезпечення безпеки, збереження здоров'я людини та навколишнього природного середовища;

управлінське рішення - директивний акт цілеспрямованого впливу на об'єкт управління, що характеризує конкретну управлінську ситуацію, і який містить заходи, програму досягнення мети;

фактор - суттєва обставина, яка сприяє виникненню небезпечної ситуації (ризик);

функції управління - конкретні дії або сукупність дій, які забезпечують досягнення поставленої мети (завдань).

3. Загальні положення

3.1. Управління безпекою руху на автомобільному транспорті повинно забезпечувати виявлення та оцінку негативних факторів, що впливають на рівень безпеки, підготовку, прийняття та реалізацію управлінських рішень, спрямованих на забезпечення безпеки, збереження життя та здоров'я людей, навколишнього природного середовища.

3.2. Комплексне управління безпекою руху здійснює Міністерство транспорту України.

3.3. Управління безпекою руху автомобільних транспортних засобів здійснює Державний департамент автомобільного транспорту в межах своєї компетенції.

3.4. Управління безпекою руху автомобільних транспортних засобів на Підприємстві здійснює керівник Підприємства.

Управління безпекою руху автомобільних транспортних засобів Перевізника здійснює власник транспортних засобів.

3.5. За наявності у Перевізника більше 15 одиниць транспортних засобів, що дислокуються в одному населеному пункті, створюється автогосподарство (підприємство), яке повинно мати огорожену територію з місцями для стоянки, зберігання, технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів.

3.6. З метою запобігання ДТП і забезпечення транспортної дисципліни на Підприємствах, в автоуправліннях, в державних департаментах автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту та Міністерстві транспорту утворюються комісії з безпеки дорожнього руху, що діють на підставі положення, затвердженого:

для Підприємств та автоуправлінь - державним департаментом автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізницею, Укрморпортом (за підпорядкованістю);

для державних департаментів автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту;

для Міністерства транспорту - Міністром транспорту.

Питання з безпеки дорожнього руху повинні розглядатись на комісіях з безпеки дорожнього руху не рідше:

одного разу на квартал на комісіях Підприємств;

двох разів на рік на комісіях автоуправлінь, державних департаментів автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту;

одного разу на рік на комісії Міністерства транспорту.

3.7. Державне регулювання в сфері безпеки дорожнього руху автотранспорту та контроль вимог законодавства про дорожній рух в кожному регіоні здійснюють автотранспортні управління.

3.8. Підприємства та перевізники на основі цього Положення розробляють положення про Систему управління безпекою руху на підприємстві.

3.9. Автотранспортні підприємства з чисельністю водіїв до 50 чоловік повинні мати одного фахівця з безпеки дорожнього руху (можливо за сумісництвом), від 51 до 250 чоловік - одного фахівця, від 251 до 500 чоловік - двох фахівців, від 501 до 1000 - трьох фахівців.

В автотранспортних підприємствах з чисельністю водіїв понад 500 чоловік створюється служба безпеки дорожнього руху.

3.10. Основними принципами в організації роботи з управління безпекою транспорту є:

принцип системності - передбачає діяльність, яка повинна носити системний, постійний та упорядкований характер, що охоплює всі складові системи;

принцип випередження - передбачає діяльність, яка повинна носити випереджувальний характер, спрямований на своєчасне виявлення та усунення негативних факторів, що можуть привести до ДТП;

принцип колективізму - передбачає участь усіх працівників у роботі із забезпечення безпеки руху згідно зі своїми функціональними обов'язками, а не тільки керівників і працівників служби безпеки руху;

принцип інформованості - передбачає діяльність, яка повинна будуватись на максимальній інформованості кожного працівника про небезпечні фактори, які впливають на рівень безпеки руху;

принцип виявлення та усунення причин - передбачає проведення профілактичної роботи, спрямованої не стільки на покарання винних, скільки на усунення виявлених недоліків;

принцип адекватності - відповідність заходів з безпеки руху реальним та потенційним загрозам;

принцип відповідальності - передбачає усвідомленість кожного працівника та його відповідальність на своєму робочому місці за конкретні питання, що визначають безпеку руху автотранспорту.

3.11. Перелік основних нормативних актів, які забезпечують функціонування Системи управління безпекою руху на автотранспорті, наведений у додатку 1.

4. Завдання та функції управління безпекою руху автомобільного транспорту

4.1. Головною метою Системи управління безпекою руху на автомобільному транспорті є забезпечення безпечного перевезення пасажирів та вантажів і зниження негативного впливу автомобільного транспорту на довкілля.

4.2. Управління безпекою руху повинно включати виконання таких основних завдань: забезпечення безпеки транспортних засобів, устаткування, споруд, об'єктів, автомобільних доріг; забезпечення безпеки перевезень; забезпечення (нормалізацію) психофізіологічних факторів персоналу (рис. 1).

4.3. До функцій управління безпекою руху автотранспорту (рис. 2) відносяться:

4.3.1. Організація роботи, яка передбачає:

завдання управління безпекою руху на автомобільному транспорті;

визначення органів управління безпекою руху;

встановлення функціональних обов'язків структурних підрозділів та посадових осіб з питань безпеки руху;

регламентацію діяльності керівників та посадових осіб;

нормативне забезпечення управління безпекою руху.

Додаток
до наказу Міністерства транспорту України
від 12 листопада 2003 р. N 877

Функції управління

4.3.2. Інформація про стан безпеки складається з:

передачі інформації;

обліку інформації про стан безпеки руху;

аналізу показників аварійності та стану безпеки;

інформування керівництва.

4.3.3. Оперативне реагування та розслідування ДТП складається з:

проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт;

службового розслідування ДТП;

оцінки стану безпеки на підприємствах, де сталися ДТП;

розробки та виконання заходів з їх попередження.

4.3.4. Планування та виконання робіт включає:

розробку та прийняття заходів (програм);

забезпечення реалізації (виконання) прийнятих завдань;

супроводження їх виконання на всіх етапах;

оцінку результатів прийняття в установленому порядку виконаних завдань.

4.3.5. Спеціальні функції включають:

підтвердження відповідності;

акредитацію органів, які виконують функції з сертифікації;

сертифікацію;

ліцензування окремих видів діяльності.

4.3.6. Пропаганда безпеки здійснюється шляхом:

проведення днів, тижнів, місячників безпеки;

проведення конференцій, семінарів, нарад;

здійснення роз'яснювальної роботи;

використання засобів масової інформації.

4.3.7. Контрольні функції забезпечуються виконанням наступних видів контролю:

комплексних перевірок;

цільових перевірок;

оперативного контролю;

державного контролю (нагляду).

4.3.8. Управлінські рішення включають наступні етапи:

підготовку рішення;

прийняття рішення;

реалізацію рішення;

контроль за виконанням.

5. Організація роботи

5.1. Органи управління

5.1.1 Функція організації роботи в сфері управління безпекою руху на автотранспорті передбачає формування органів управління, встановлення функціональних обов'язків для структурних підрозділів та посадових осіб, що беруть участь в управлінні, а також регламентацію їх діяльності.

5.1.2. Для організації роботи з безпеки руху автотранспорту на всіх рівнях управління створюються служби безпеки дорожнього руху.

5.1.3. Служба безпеки дорожнього руху Міністерства транспорту, Державного департаменту автомобільного транспорту підпорядковуються безпосередньо їх керівникам або за рішенням керівника - одному з його заступників. Служба безпеки дорожнього руху автотранспортних управлінь, Підприємств підпорядковується безпосередньо їх керівникам.

5.1.4. Служба безпеки дорожнього руху прирівнюється до основних виробничо-технічних служб і в своїй діяльності взаємодіє з відповідними підрозділами Державтоінспекції МВС України та іншими органами, діяльність яких пов'язана з безпекою дорожнього руху.

5.1.5. Усі нормативні документи, що розробляються структурними підрозділами Міністерства, Державного департаменту автомобільного транспорту, автотранспортних управлінь, Підприємств, погоджуються із службою безпеки дорожнього руху з питань її повноважень.

5.1.6. У Міністерстві транспорту організацію роботи у цій сфері покладено на Управління безпеки транспорту.

У Державному департаменті автомобільного транспорту - на відповідний структурний підрозділ.

У Державних департаментах авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту для організації роботи з безпеки руху відомчого автотранспорту створюються служби безпеки дорожнього руху або вводяться фахівці з безпеки дорожнього руху.

5.2. Функціональні обов'язки

5.2.1. У положення про структурні підрозділи на всіх рівнях управління та в посадові інструкції повинні бути внесені конкретні обов'язки з питань забезпечення безпечної роботи автотранспорту.

5.2.2. Функціональні обов'язки структурних підрозділів та посадових осіб, розробляються службою безпеки дорожнього руху, на яку покладена організація роботи з безпеки руху, та затверджуються наказом керівника Міністерства, департаменту, управління, Підприємства.

Типове положення про службу безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ і організацій наведено у додатку 2.

5.2.3. Один раз на 5 років функціональні обов'язки з безпеки руху підлягають перегляду.

5.2.4. Перевізник зобов'язаний:

створити службу безпеки дорожнього руху або призначити посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань безпеки руху;

розробити та забезпечити функціонування системи управління безпекою руху;

розробляти та впроваджувати заходи з забезпечення безпеки дорожнього руху, запобігання виникненню ДТП та порушень правил дорожнього руху, зменшення викидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, а також шуму і вібрації під час експлуатації автотранспортних засобів;

своєчасно інформувати про випадки ДТП та порушень правил дорожнього руху, що мали місце на підприємстві перевізника у відповідності з вимогами відповідних нормативних актів;

удосконалювати роботу з питань підготовки та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів;

забезпечувати фінансування заходів, пов'язаних із профілактикою дорожньо-транспортного травматизму;

здійснювати заходи щодо розвитку, експлуатації та утримання транспортних засобів у відповідності до вимог чинних правил, норм і стандартів;

здійснювати медичний контроль та інструктаж водіїв з подальшим записом у подорожньому листі;

організувати роботу водіїв, режими їх праці та відпочинку відповідно до вимог законодавства;

запроваджувати заходи, спрямовані на зниження напруженості праці і втомлюваності водіїв, організувати харчування водіїв у робочий час, забезпечити водіїв санітарно-побутовими приміщеннями і обладнанням, а також приміщеннями для здійснення лікувально-профілактичних заходів у відповідності з Положенням про робочий час і час відпочинку водіїв;

проводити інструктажі водіїв (вступний, первинний, цільовий, повторний, позаплановий) при прийнятті на роботу, переводі на роботу з однієї марки автомобіля на іншу, при зміні автобусного маршруту чи дорожніх умов на маршруті, направленні у відрядження, перевезенні дітей, небезпечних, великовагових та великогабаритних вантажів;

проводити стажування водіїв, які останнім часом не працювали водіями більше 12 місяців, або наймаються на роботу водіями вперше, не менше 30 годин, а для водіїв, які направлені на нові марки і моделі автомобілів - не менше 8 годин;

ознайомити водія перед поїздкою з паспортом маршруту та забезпечити його схемою маршруту і розкладом руху;

забезпечувати належний технічний та санітарний стан автобусів та своєчасну їх подачу на автостанцію;

забезпечити усунення причин, що призводять до ДТП, та здійснення профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками їх розслідування;

організувати пропаганду з питань безпеки руху, здійснювати контроль за дотриманням водіями вимог безпеки руху.

5.2.5. Водій автобуса, який виконує перевезення пасажирів зобов'язаний:

мати стаж керування транспортним засобом більше трьох років і посвідчення водія категорії С і Д та талон, що додається до посвідчення, а також реєстраційний документ на транспортний засіб;

виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту загального користування і технічної експлуатації автобуса;

мати з собою і пред'являти для перевірки уповноваженим посадовим особам документи на перевезення;

дотримуватися визначеного маршруту та розкладу руху автобуса;
вживати необхідних заходів для безпеки пасажирів у разі виникнення перешкод для руху на маршруті (туман, ожеледь тощо), які не дають змоги продовжувати поїздку, а також у разі вимушеної зупинки автомобільного транспортного засобу на залізничному переїзді;
не допускати випадків керування транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, у хворобливому, втомленому стані, під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, а також не передавати керування транспортним засобом особі, яка перебуває у такому стані;
перевірити перед вирушенням у дорогу технічний стан транспортного засобу та стежити за ним у дорозі;
перед виїздом на маршрут пройти передрейсовий медичний огляд;
дотримуватись визначеного режиму праці та відпочинку;
мати з собою дорожній лист, ліцензійну картку, схему маршруту та розклад руху автобуса і пред'являти їх для контролю;
дотримуватись визначеного маршруту та розкладу руху автобуса;
під час роботи на маршруті виконувати Правила дорожнього руху, Правила технічної експлуатації автобуса, ці Правила, посадову інструкцію та вказівки диспетчера.

5.3. Регламентация діяльності

5.3.1. На підставі функціональних обов'язків з безпеки руху автотранспорту посадових осіб всіх рівнів управління повинні бути розроблені та затверджені наказом відповідного органу управління Основні нормативи особистої участі посадових осіб у проведенні мінімуму заходів щодо зміцнення дисципліни і забезпечення безпеки руху на автотранспорті (далі - Основні нормативи).

5.3.2. Типова форма Основних нормативів наведена у додатку 3.

5.3.3. Контроль за виконанням Основних нормативів покладається на структурні підрозділи (органи), які здійснюють державний (відомчий) контроль та нагляд за безпекою руху автотранспорту.

5.3.4. Для попередження надзвичайних подій та забезпечення системності у роботі з питань безпеки руху автотранспорту запроваджується проведення Днів безпеки.

5.3.5. Дні безпеки проводяться:

на підприємствах - не рідше одного разу на місяць;

у Державному департаменті автомобільного транспорту, автотранспортних управліннях - не рідше одного разу в квартал;

у Міністерстві транспорту - двічі на рік.

5.3.6. Перед проведенням Дня безпеки видається наказ, в якому:

вказуються підприємства, автоуправління організації, установи тощо, які підлягають перевірці; призначається склад комісії з перевірки і строки її роботи. Очолює комісію керівник підприємства, автоуправління, директор Державного департаменту автомобільного транспорту, заступник Міністра транспорту;

наводяться основні питання, які підлягають перевірці.

5.3.7. Приблизний (орієнтовний) перелік питань, які необхідно висвітлити під час перевірки в День безпеки наведено у додатку 4.

5.3.8. Матеріали перевірок, здійснених під час проведення Дня безпеки оформлюються актом. Типова форма акта наведена у додатку 5.

5.3.9. Підсумки проведення Дня безпеки при необхідності розглядаються на комісії з питань безпеки транспорту.

5.3.10. По результатам проведення Дня безпеки видається наказ з заходами щодо покращання роботи, усунення виявлених недоліків.

5.3.11. Питання безпеки руху транспорту повинно розглядатися не рідше:

одного разу на рік на колегії Міністерства транспорту України;

двох разів на рік на колегіях державних департаментів автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту.

5.4. Нормативне забезпечення

5.4.1. Законодавство з питань безпеки руху автотранспорту складається з Конституції України, законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, міжгалузевих та галузевих нормативних актів.

Основоположні нормативно-правові акти наведені в пунктах 1 - 13 додатка 3.

5.4.2. Нормативно-правові акти розробляються згідно з:

Тимчасовим регламентом Кабінету Міністрів України (п. 31 додатка 1);

рекомендаціями з питань підготовки, державної реєстрації та обліку відомчих нормативно-правових актів (п. 33 додатка 1);

Порядком підготовки нормативно-правових актів Міністерства транспорту України та Порядком підготовки та подання на державну реєстрацію відомчих нормативно-правових актів Міністерства транспорту України (п. 32 додатка 1).

5.4.3. Нормативно-правові акти Міністерства транспорту:

не рідше одного разу на 10 років підлягають перегляду, а не рідше одного разу на 5 років - перевірки на відповідність чинній нормативно-правовій базі;

позачергове внесення змін та доповнень до них здійснюється згідно з рекомендаціями комісії з розслідування подій, а також наглядових органів. Остаточне рішення приймається Міністерством транспорту України.

6. Інформація про стан безпеки

6.1. Передача інформації про дорожньо-транспортні пригоди

6.1.1. Керівник Підприємства повинен не пізніше 2 годин після ДТП, при якій загинули або травмовані люди, сповіщати вищу інстанцію, якій підприємство безпосередньо підпорядковане.

6.1.2. Керівники автоуправлінь забезпечують своєчасне одержання інформації щодо ДТП від перевізників у разі, якщо при ДТП загинули або травмовані люди.

6.1.3. Керівники автоуправлінь, які отримали повідомлення про ДТП, при якій загинули або травмовані люди, протягом не більше однієї години надсилають інформацію до Укравтотрансу.

6.1.4. Державні департаменти автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорт оперативну інформацію про ДТП не пізніше однієї години після її одержання надсилають за формою, наведеною у додатку 6, до Міністерства транспорту через засоби факсимільного зв'язку:

у робочий час - Управлінню безпеки транспорту Міністерства транспорту на телефон/факс 268-12-66, 269-61-54, 269-45-31 за підписом керівника органу державного управління (або його заступника);

в неробочий час, у вихідні і святкові дні - відповідальному черговому Міністерства транспорту України на телефон/факс 268-10-41, телефон 269-35-43 за підписом чергового. В перший за вихідними робочий день ця інформація до 10-ї години підтверджується листом керівника органу державного управління або його заступника.

6.1.5. Керівники державних департаментів автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту своїми наказами встановлюють порядок подання та отримання інформації про ДТП.

6.1.6. Державний департамент автомобільного транспорту в період з 15.12 до 15.02 щоденно до 8 години ранку надсилає Міністерству транспорту оперативну інформацію про забезпечення безпеки руху та стан автомобільних доріг у зимовий період за формою, наведеною у додатку 7.

6.2. Облік дорожньо-транспортних пригод

6.2.1. Підприємства та Перевізники ведуть облік усіх ДТП за участю транспортних засобів, власниками яких вони є, незалежно від місця скоєння пригоди, її наслідків і вини водія у журналі за формою, наведеною у додатку 8.

6.2.2. Облік ДТП ведеться з метою оцінки стану аварійності, аналізу причин ДТП і вжиття заходів для їх усунення.

6.2.3. Державний облік ДТП ведеться органами внутрішніх справ.

6.2.4. Автоуправління та Державний департамент автомобільного транспорту ведуть облік ДТП, при яких загинули або травмовані три і більше чоловік, у журналах за формою, наведеною у додатку 8, окремо для Підприємств і окремо для Перевізників.

6.3. Аналіз інформації

6.3.1. Звіт (оперативна місячна інформація) про стан безпеки руху автомобільного транспорту надається за формою, наведеною у додатках 9 та 10.

6.3.2. Оперативна інформація про наглядову діяльність на підприємствах, що підпорядковані або знаходяться під наглядом Міністерства транспорту з питань безпеки руху, надається за формою, наведеною у додатку 11.

6.3.3. Аналіз пригод ведеться згідно з класифікаторами статистичного обліку подій, які розробляються з урахуванням вимог Державного класифікатора надзвичайних ситуацій (п. 40 додатка 1) і затверджуються Міністерством транспорту.

6.3.4. Класифікатори ДТП повинні визначати (встановлювати) вид та причини ДТП, їх наслідки, розподіл ДТП за основними службами, місцями виникнення тощо.

6.3.5. Для оцінки стану безпеки руху застосовуються абсолютні та питомі показники. Питомі показники затверджуються відповідним наказом Міністерства транспорту.

6.3.6. До основних питомих показників оцінки стану безпеки руху відносяться: кількість загиблих та кількість травмованих на 100 ДТП, кількість ДТП на 100 автомобілів та кількість ДТП на об'єми виконаних робіт, кількість загиблих при ДТП на мільйон зареєстрованих автомобілів на рік, кількість загиблих на мільйон жителів на рік.

6.4. Інформування

6.4.1. Інформування керівництва Міністерства транспорту про ДТП здійснюється негайно після отримання повідомлення:

у робочий час - Управлінням безпеки транспорту;

у неробочий час, у вихідні та святкові дні - черговим по Мінтрансу згідно з вимогами Інструкції черговому Мінтрансу.

6.4.2. Інформування Міністра транспорту, першого заступника Міністра, заступника Міністра, на якого покладено забезпечення безпеки руху на автотранспорті, про стан аварійності здійснюється Управлінням безпеки транспорту:

щотижня (в п'ятницю до 15 години) шляхом надання довідки про ДТП, що мали місце на транспорті, та заходи, які вживаються для попередження ДТП в майбутньому;

щомісяця (до 15 числа наступного за звітним місяцем) шляхом надання оперативної інформації про стан аварійності на транспорті та про наглядову діяльність у порівнянні з відповідним періодом минулого року.

6.4.3. Інформування про ДТП та стан аварійності керівництва Державного департаменту автомобільного транспорту здійснюється не пізніше однієї години після отримання повідомлення:

у робочий час - відповідним структурним підрозділом, на який покладені питання безпеки руху;

у неробочий час, у вихідні та святкові дні - черговим по Державному департаменту автомобільного транспорту згідно з вимогами Інструкції черговому;

щотижня (у п'ятницю до 12 години) шляхом надання довідки про ДТП, що мали місце на автомобільному транспорті та заходи, які вживаються для їх попередження;

щомісяця (до 5 числа наступного за звітним місяця) шляхом надання оперативної інформації про стан аварійності на автомобільному транспорті та про наглядову діяльність в порівнянні з відповідним періодом минулого року.

6.4.4. Інформування керівництва Державних департаментів авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту про ДТП та стан аварійності на Підприємствах здійснюється не пізніше однієї години після отримання повідомлення:

у робочий час - відповідним структурним підрозділом, на який покладені питання безпеки руху;

у неробочий час, у вихідні та святкові дні - черговим по департаменту, Укрзалізниці, Укрморпорту згідно з вимогами Інструкції черговому;

щотижня (у п'ятницю до 12 години) шляхом надання довідки про ДТП, що мали місце на відомчому автотранспорті та заходи, які вживаються для їх попередження;

щомісяця (до 5 числа наступного за звітним місяця) шляхом надання оперативної інформації про стан аварійності на Підприємствах та про наглядову діяльність в порівнянні з відповідним періодом минулого року.

7. Оперативне реагування та розслідування

7.1. Аварійно-рятувальні роботи

7.1.1. Аварійно-рятувальні роботи здійснюються у відповідності до вимог законів України "Про аварійно-рятувальні служби" та "Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру", наведених у пунктах 44, 45 додатка 1 та інших нормативних актів.

7.1.2. Посадові особи Підприємств, автоуправлінь, державних департаментів автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту, Мінтрансу, які прибули на місце ДТП раніше працівників ДАІ, повинні викликати швидку медичну допомогу (в разі необхідності) та повідомити ДАІ щодо ДТП.

7.1.3. Для оперативного реагування на можливі ДТП та координації робіт аварійно-рятувальних служб у святкові дні, наказами у Міністерстві транспорту та Державному департаменті автомобільного транспорту вводиться чергування відповідальних працівників.

7.2. Службове розслідування дорожньо-транспортних пригод

7.2.1. Службове розслідування ДТП проводиться у взаємодії фахівців Підприємств з Перевізниками, співробітниками ДАІ, органами дізнання, слідства, експертизи, а в необхідних випадках і організацій, відповідальних за стан доріг, дорожніх споруд, державними інспекторами з охорони праці.

7.2.2. Службовому розслідуванню в системі Мінтрансу України підлягають усі ДТП за участю транспортних засобів Підприємств та Перевізників.

7.2.3. Службове розслідування проводиться:

7.2.3.1. ДТП за участю транспорту Підприємств, в яких ніхто не загинув, а кількість травмованих не перевищує двох чоловік - Підприємствами в термін до 3 діб;

7.2.3.2. ДТП за участю транспорту Підприємств, в яких загинуло до 5 чоловік або травмовано від 3 до 10 чоловік, - державними департаментами автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізницею, Укрморпортом в термін до 5 діб;

7.2.3.3. ДТП за участю транспорту Підприємств, в яких загинуло 5 і більше чоловік або травмовано 10 і більше чоловік, - Міністерством транспорту в термін до 10 діб;

7.2.3.4. ДТП за участю транспорту Перевізників, в яких ніхто не загинув, а кількість травмованих не перевищує двох чоловік - власником транспортного засобу в термін до 3 діб;

7.2.3.5. ДТП за участю транспорту Перевізників, в яких загинуло до 5 чоловік або травмовано від 3 до 10 чоловік, - автоуправліннями в термін до 5 діб;

7.2.3.6. ДТП за участю транспорту Перевізників, в яких загинуло 5 і більше чоловік або травмовано 10 і більше чоловік, - Державним департаментом автомобільного транспорту в термін до 10 діб.

7.2.4. Розслідування ДТП на місці події та встановлення провини учасників ДТП проводиться працівниками дізнання або слідства.

7.2.5. Службове розслідування причин ДТП з питань організаційної роботи власників транспортних засобів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху проводиться посадовими особами Міністерства транспорту України.

7.2.6. У ході службового розслідування ДТП, які скоєні за участю транспортних засобів Підприємств перевіряється:

7.2.6.1. на транспортному засобі, що був учасником ДТП:

наявність у водія документів, передбачених статтями 38 і 57 Закону України "Про автомобільний транспорт";

наявність у документах водія відмітки про проходження ним медичного огляду та проведення огляду технічного стану автотранспортного засобу перед виїздом;

дотримання водієм режиму праці та відпочинку, визначеному у документах, що видаються перед виїздом;

відповідність зовнішнього і внутрішнього спорядження транспортного засобу вимогам нормативних документів з безпеки руху і пожежної безпеки.

7.2.6.2. на Підприємстві, якому належить транспортний засіб, що був учасником ДТП:

наявність фахівців (або служб), призначених наказом як відповідальні за безпеку руху, та їх кваліфікація;

організація роботи із стажування водіїв та проведення інструктажів;

режими праці і відпочинку водіїв і їх відповідність вимогам нормативних документів;

проведення медичних оглядів водіїв перед виїздом на лінію;

проведення технічних оглядів транспортних засобів перед виїздом на лінію;

організація роботи з проведення ТО і ремонту рухомого складу.

7.2.7. У ході службового розслідування ДТП за участю рухомого складу Перевізників перевіряється:

7.2.7.1. На транспортному засобі, що був учасником ДТП:

наявність у водія документів, передбачених статтями 38 і 57 Закону України "Про автомобільний транспорт";

наявність у документах водія відмітки про проходження ним медичного огляду та проведення огляду технічного стану транспортного засобу перед виїздом;

наявність ліцензійної картки на транспортний засіб;

дотримання водієм режиму праці та відпочинку, зазначеному у документах, що видаються перед виїздом;

наявність дозволу замовника на здійснення перевезень автобусом за конкретним маршрутом;

виконання водієм маршрутного таксомотора вимоги про обов'язкове надання місць для сидіння;

дотримання водієм затвердженого розкладу та маршруту руху;

відповідність зовнішнього і внутрішнього спорядження транспортного засобу вимогам нормативних документів з безпеки руху і пожежної безпеки.

7.2.7.2. У Перевізників - власників транспортного засобу, що був учасником ДТП:

наявність ліцензії на здійснення відповідного виду перевезень і ліцензійних карток на всі автотранспортні засоби, що залучаються для надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів;

наявність паспортів на кожний автобусний маршрут і їх відповідність встановленим вимогам;

наявність дозволів замовника на здійснення перевезень автобусними маршрутами (рейсами), які виконуються транспортними засобами цього суб'єкта підприємництва;

відповідність транспортних засобів, що застосовуються для перевезення на автобусних маршрутах загального користування, вимогам нормативних документів щодо безпечності їх конструкції та економічної безпечності;

відповідність затверджених розкладів і встановленого режиму руху вимогам Положення про робочий час і час відпочинку водіїв транспортних засобів;

дотримання вимог щодо проведення медичного огляду водіїв та огляду технічного стану транспортних засобів перед виїздом;

наявність фахівців (або служб), призначених наказом як відповідальні за безпеку руху, та їх кваліфікація (тільки для юридичних осіб);

наявність наказів про закріплення водіїв для роботи на міжміських та міжнародних маршрутах та їх відповідність вимогам кваліфікації та стажу роботи (тільки для юридичних осіб);

наявність договорів про охорону автобусів під час відстою на кінцевих пунктах міжміських і міжнародних маршрутів, забезпечення водіїв місцем для відпочинку та їх медичного огляду і огляду технічного стану автобусів перед виїздом;

виконання вимог до зовнішнього і внутрішнього спорядження транспортних засобів вимогам нормативних документів з безпеки руху і пожежної безпеки;

відповідність кваліфікації робітників, які проводять ремонт вузлів і агрегатів транспортних засобів, що безпосередньо впливають на безпеку руху (рульове управління, гальма, шини, освітлення);

організація роботи із стажування водіїв та проведення інструктажів.

7.2.8. На основі матеріалів службового розслідування причин ДТП складається акт службового розслідування. Акт підписується головуючим і членами комісії, які приймали участь у службовому розслідуванні ДТП.

7.2.9. Комісія в тижневий строк здійснює зазначену перевірку, оцінює стан безпеки, готує пропозиції щодо покращання роботи у цій сфері і надає акт перевірки органу, який проводить службове розслідування.

7.2.10. Орган, який проводить службове розслідування, розглядає стан безпеки на комісії з безпеки руху і готує відповідні рішення, пропозиції, заходи.

7.3. Заходи з попередження пригод

7.3.1. ДТП за участю транспорту Підприємств, в яких ніхто не загинув, а кількість травмованих не перевищує двох чоловік в тижневий строк після закінчення службового розслідування розглядаються на позачергових засіданнях комісії з безпеки руху Підприємства.

7.3.2. ДТП за участю транспорту Підприємств, в яких загинуло до 5 чоловік або травмовано від 3 до 10 чоловік, в тижневий строк після закінчення службового розслідування розглядаються на позачергових засіданнях комісії з безпеки руху державних департаментів автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту.

7.3.3. ДТП за участю транспорту Підприємств, в яких загинуло 5 і більше чоловік, у двотижневий строк після закінчення службового розслідування розглядаються на позачергових засіданнях комісії з безпеки дорожнього руху Міністерства транспорту.

7.3.4. ДТП за участю транспорту Перевізників, в яких ніхто не загинув, а кількість травмованих не перевищує двох чоловік в тижневий строк після закінчення службового розслідування розглядаються власником транспортного засобу (комісією з безпеки дорожнього руху).

7.3.5. ДТП за участю транспорту Перевізників, в яких загинуло до 5 чоловік або травмовано від 3 до 10 чоловік, в тижневий строк після закінчення службового розслідування розглядаються на позачергових засіданнях комісії з безпеки руху автоуправління.

7.3.6. ДТП за участю транспорту Перевізників, в яких загинуло 5 і більше чоловік у двотижневий строк після закінчення службового розслідування на позачергових засіданнях комісії з безпеки руху Державного департаменту автомобільного транспорту.

7.3.7. За результатами службового розслідування та розгляду матеріалів ДТП на комісії з безпеки руху орган, який призначив службове розслідування, в десятиденний строк видає наказ, в якому передбачає заходи, спрямовані на попередження аварійності на автомобільному транспорті.

7.3.8. Про хід виконання заходів державні департаменти автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту, Укрзалізниці, Укрморпорту інформують Міністерство транспорту щомісячно до 10 числа наступного за звітним місяця до повного їх виконання.

7.3.9. Управління безпеки транспорту Міністерства транспорту щомісячно разом з інформацією про стан аварійності на Підприємствах інформує керівництво Міністерства транспорту про хід виконання заходів, спрямованих на попередження ДТП.

8. Планування та виконання робіт з забезпечення безпеки дорожнього руху

8.1. Розробка та прийняття заходів (програм)

8.1.1. Планування здійснюється на державному, галузевому рівнях та в підприємствах.

8.1.2. Заходи (програми) плануються як на середньостроковий (п'ятирічний), так і поточний (річний) період.

8.1.3. Цільові державні програми розробляються згідно з вимогами Закону України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" (п. 52 додатка 1).

8.1.4. Конкретні заходи, спрямовані на виконання певного завдання або усунення конкретних недоліків з питань безпеки руху автотранспорту, розробляються на строк, достатній для їх виконання.

8.1.5. Для розробки заходів (програм) наказом можуть створюватися робочі групи. В наказі визначаються склад робочої групи, строки розробки, погодження та подачі на затвердження заходів (програм), визначаються принципи, яких необхідно дотримуватись під час розробки, та основні завдання.

8.1.6. При плануванні заходів (програм) повинні дотримуватись наступні принципи:

конкретності завдань;

можливості реалізації - повинно бути передбачено ресурсне забезпечення;

ефективності завдань - повинна бути проведена попередня оцінка ефективності запланованих завдань;

можливості контролю реалізації завдань.

8.1.7. Заходи (програми) розробляються на підставі:

вимог законодавчих та нормативних актів;

рішень Президента, Уряду, Міністерства транспорту України;

результатів аналізу стану аварійності;
результатів сертифікації, обстежень, оглядів тощо;
рекомендацій комісій з розслідування транспортних подій;
приписів органів, що здійснюють нагляд та контроль за станом безпеки.

8.1.8. Заходами (програмами) передбачаються завдання організаційного та технічного характеру.

8.1.9. Заходи (програми) розробляються за формою, яка наведена в додатку 12.

8.1.10. Державні програми приймаються Верховною Радою України або Кабінетом Міністрів України, галузеві - Міністерством транспорту.

8.2. Забезпечення реалізації

8.2.1. На підставі завдань державних та галузевих програм щорічно до 01.01 розробляється уточнений Робочий річний план виконання завдань програми.

8.2.2. Основними етапами реалізації Робочого плану Програми є:

доведення завдань до підрозділів (відповідальних виконавців), проведення тендерів на виконання завдань та належної експертизи технічних рішень;

виділення необхідних фінансових ресурсів та заохочення інвестицій;

розробка технічного завдання (умов), проектно-кошторисної та іншої технічної документації;

укладення договорів на виконання робіт;

встановлення ефективного контролю за виконанням завдань Програми.

8.3. Супроводження виконання

8.3.1. Супроводження за виконанням завдань заходів (програм) здійснюється на всіх етапах виконання і включає:

розгляд та погодження технічних завдань (умов) проектною та іншою технічною документації, договорів;

чіткий розподіл робіт між виконавцями, які реалізують окремі завдання;

визначення відповідальних за контроль кожного завдання;

проведення експертизи в окремих випадках;

проведення авторського нагляду в необхідних випадках;

прийняття (введення) в експлуатацію етапів (черг) виконаних робіт;

створення та організацію роботи комісій з прийняття виконаних робіт.

8.3.2. Хід виконання Програм не рідше двох разів на рік розглядається на засіданні комісій з безпеки автомобільного транспорту.

8.3.3. Державний департамент автомобільного транспорту двічі на рік, до 15.01 та до 15.07, інформує Міністерство транспорту про стан виконання Програм (пп. 53, 54 додатка 1).

8.4. Оцінка результатів

8.4.1. Оцінка результатів здійснюється:

нормативно-правових актів, шляхом їх погодження та затвердження. У необхідних випадках для оцінки якості розробки можуть створюватися редакційні комісії, а також направлятися проекти актів на експертний висновок;

засобів виробництва, транспортних засобів, споруд шляхом перевірки їх відповідності вимогам безпеки (встановленим нормативам) органами оцінки відповідності. Результати оцінки оформлюються актом (протоколом).

8.4.2. На кожне виконане і прийняте завдання Програми повинен бути оформлений акт.

9. Спеціальні функції

Підтвердження відповідності, акредитація, сертифікація та ліцензування на автомобільному транспорті здійснюються відповідно до законів України, актів Кабінету Міністрів України, нормативних актів Міністерства транспорту та Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, наведених у пунктах 62 - 95 додатка 1.

9.1. Підтвердження відповідності

9.1.1. Об'єктами підтвердження відповідності в законодавчо регульованій сфері є продукція, системи якості, системи управління якістю, технологічні процеси, транспортні засоби, системи управління довіллям, персонал.

9.1.2. Для підтвердження відповідності об'єктів, які можуть становити небезпеку для життя і здоров'я людини, тварин, рослин, а також майна та охорони довкілля повинні бути розроблені технічні регламенти з підтвердження відповідності, або інші нормативні документи.

9.1.3. Затверджує технічні регламенти з підтвердження відповідності Кабінет Міністрів України.

9.2. Акредитація

9.2.1. Підтвердження відповідності здійснюється акредитованими в установленому законодавством порядку органами з сертифікації будь-якої форми власності, які уповноважені на здійснення цієї діяльності в законодавчо регульованій сфері.

9.2.2. Уповноважені органи з сертифікації повинні вести реєстри виданих сертифікатів відповідності, свідоцтв про визнання відповідності.

9.2.3. Вимоги до уповноважених органів з сертифікації та порядок надання їм повноважень встановлюється Кабінетом Міністрів України.

9.3. Сертифікація

9.3.1. Сертифікація в законодавчо регульованій сфері згідно УкрСЕПРО проводиться згідно з вимогами технічних регламентів з підтвердження відповідності або інших нормативних документів.

9.3.2. За результатами проведення сертифікації у разі позитивного рішення уповноваженого органу з сертифікації заявникові видається сертифікат відповідності.

9.4. Ліцензування

9.4.1. Відповідно до Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" (п. 92 додатка 1) ліцензуванню на автомобільному транспорті підлягають такі види господарської діяльності, як надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом.

9.4.2. Суб'єкт господарювання зобов'язаний провадити певний вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, відповідно до встановлених для цього виду діяльності ліцензійних умов.

9.4.3. Ліцензійні умови є нормативно-правовим актом, положення якого встановлюють кваліфікаційні, організаційні, технологічні та інші вимоги для провадження певного виду господарської діяльності.

9.4.4. Ліцензійні умови щодо видів господарської діяльності, для провадження яких необхідні спеціальні знання, включають кваліфікаційні вимоги до працівників суб'єктів господарювання - юридичних осіб та (або) до фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності.

9.4.5. У разі, якщо для провадження певних видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, необхідні особливі вимоги щодо транспортних засобів, будівель, споруд, обладнання, інших технічних засобів, такі вимоги включаються до ліцензійних умов.

9.4.6. Ліцензійні умови та порядок контролю за їх додержанням затверджуються спільним наказом спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування та Міністерства транспорту України.

9.4.7. Контроль за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов здійснюють органи ліцензування та спеціально уповноважений орган з питань ліцензування в межах своїх повноважень шляхом проведення планових і позапланових перевірок.

9.4.8. Планові перевірки дотримання ліцензіатом ліцензійних умов проводяться не частіше одного разу на рік.

9.4.9. Позапланові перевірки здійснюють органи ліцензування або спеціально уповноважений орган з питань ліцензування лише на підставі надходження до них у письмовій формі заяви (повідомлення) про порушення ліцензіатом ліцензійних умов або з метою перевірки виконання розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов.

9.4.10. Орган, що здійснює перевірку, за її результатами складає акт у двох примірниках. Один примірник акта видається керівнику суб'єкта, який перевірявся, другий - зберігається органом, який здійснив перевірку.

9.4.11. Орган ліцензування або спеціально уповноважений орган з питань ліцензування не пізніше десяти робочих днів з дати складання акта перевірки порушень ліцензійних умов видає розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов або орган ліцензування приймає рішення про анулювання ліцензій.

10. Пропаганда безпеки

10.1. Пропаганда безпеки є важливим інструментом формування правильного сприймання як самих питань безпеки руху автотранспорту і попередження ДТП, так і доведення інформації в цій сфері до виконавців.

10.2. Завдання з пропагандистської роботи включаються окремим розділом до заходів програм з питань безпеки руху.

10.3. Повинні використовуватись наступні види пропаганди:

10.3.1. Проведення "Місячників", "Тижнів", "Конкурсів" з питань безпеки руху (у тому числі в рамках міжнародних заходів з пропаганди безпеки руху).

Місячник безпеки руху на автомобільному транспорті проводиться щорічно в червні під гаслом "Автобус".

У серпні - вересні проводиться конкурс-рейд "Увага! Діти на дорозі".

10.3.2. Конференції, семінари, які проводяться не рідше:

Міністерством транспорту - одного разу в два роки;

Державним департаментом автомобільного транспорту - один раз на рік;

автотранспортними управліннями, Підприємствами, Перевізниками - два рази на рік.

10.3.3. Інформаційні бюлетені про стан аварійності на автомобільному транспорті, які видаються:

Міністерством транспорту - один раз на рік;

Державним департаментом автомобільного транспорту - два рази на рік;

автотранспортними управліннями, Підприємствами, Перевізниками - один раз на квартал.

10.3.4. Стенди з матеріалами щодо безпеки руху автотранспорту, які розміщуються у класах безпеки руху та інших місцях.

10.3.5. Альбоми, плакати, відеофільми з питань безпеки руху.

10.3.6. Створення методичних матеріалів з вивчення правил поведінки дітей на дорогах для шкільних закладів.

10.3.7. Спеціальні розбори (розгляди) ДТП в трудових колективах.

10.3.8. Особисті розмови працівників служб безпеки руху з працюючими.

10.3.9. Організація проведення занять у шкільних учбових закладах з питань безпеки руху на автомобільному транспорті.

10.3.10. Розміщення найбільш актуальних проблем з питань безпеки руху автотранспорту на сторінках журналів, газет, в Інтернеті.

11. Контроль

11.1. Основна мета контролю - своєчасне виявлення відхилень від вимог безпеки для оперативного вжиття ефективних заходів з їх усунення.

Контроль здійснюється також і для перевірки виконавської дисципліни при реалізації усіх вищезазначених функцій.

11.2. Контроль стану безпеки руху повинен ґрунтуватися на таких принципах як: ефективність, повнота та об'єктивність, безперервність та регулярність, своєчасність та оперативність.

11.3. Принцип ефективності має на увазі, що контроль здійснюється не заради самого контролю і його не можна зводити до простої реєстрації існуючих порушень. Контроль обов'язково повинен закінчуватись своєчасним прийняттям дієвих заходів, управлінських рішень.

11.4. Контроль стану безпеки включає наступні основні етапи:

вибір об'єктів, що перевіряються, та параметрів контролю;

обстеження вибраних об'єктів;

оцінку відповідності фактичних даних нормативним вимогам;

визначення необхідності прийняття рішень, заходів з усунення невідповідностей, відхилень від норм.

11.5. Контроль забезпечується шляхом здійснення:

комплексних перевірок;

цільових перевірок;

оперативного контролю;

державного контролю (нагляду).

11.5.1. Комплексні перевірки - це всебічна ретельна ревізія стану безпеки на підприємстві, в об'єднанні, установі, організації.

Вони здійснюються згідно з графіком перевірок спеціальною комісією за участю представників органів управління та нагляду.

Графік комплексних перевірок Міністерством транспорту, Державним департаментом автомобільного транспорту на наступний рік затверджується в грудні.

Підприємства, автотранспортні управління попереджаються про планову перевірку не пізніше, ніж за місяць до її проведення.

11.5.2. Під час комплексної перевірки Підприємства, Перевізника перевіряються ті ж параметри, що і у ході службового розслідування ДТП за участю транспортних засобів Підприємств, а також Перевізників, що викладені у пп. 7.2.6 та 7.2.7 цього Положення.

11.6. Основна мета державного контролю (нагляду) - дотримання Підприємствами та Перевізниками законодавства з безпеки руху автотранспорту.

11.7. Здійснення державного контролю (нагляду) за додержанням Підприємствами та Перевізниками (крім Міноборони, Національної гвардії, прикордонних військ, СБУ та МВС) нормативних актів щодо безпеки руху - на автомобільному транспорті покладено на Міністерство транспорту України, Державний департамент автомобільного транспорту та автотранспортні управління.

11.8. Порядок його здійснення визначено:

постановами Кабінету Міністрів України від 04.03.97 р. N 204 "Про затвердження Порядку здійснення нагляду за забезпеченням безпеки руху на транспорті", від 29.01.2003 р. N 143 "Про

затвердження Порядку здійснення державного контролю на автомобільному транспорті загального користування".

11.9. Державний контроль у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного і поромного сполучення здійснюється посадовими особами Служби міжнародних автомобільних перевезень (СМАП).

11.10. Державному контролю у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного і поромного сполучення підлягають усі автотранспортні засоби загального користування, що перетинають кордон в обох напрямках.

Під час здійснення державного контролю перевіряється:

наявність дозвільних документів на здійснення міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом;

наявність транспортно-експедиційної документації та її відповідність вимогам законодавства;

наявність ліцензійної картки на автотранспортний засіб;

відповідність технічного стану та спеціального обладнання автотранспортного засобу вимогам законодавства і міжнародних договорів з питань безпеки руху;

відповідність вагових і габаритних параметрів автотранспортних засобів вимогам законодавства.

12. Управлінські рішення та санкції Мінтрансу за наслідками службового розслідування ДТП та контролю

12.1. До управлінських рішень відносяться укази і розпорядження Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, накази, рішення Колегії, розпорядження Міністерства транспорту та Державного департаменту автомобільного транспорту України.

12.2. Управлінські рішення розрізняються за:

часом управління на стратегічні, тактичні, оперативні;

ступенем участі спеціалістів на індивідуальні, колективні, колегіальні;

змістом управлінського процесу на організаційні та технічні.

12.3. Прийняття управлінських рішень - це процес, який складається з трьох етапів:

підготовки рішення, яке включає виявлення та аналіз управлінської ситуації;

прийняття рішення, яке складається з оцінки альтернативних варіантів і вибору єдиного рішення;

реалізації рішення.

12.4. У разі виявлення службовим розслідуванням фактів порушення перевізником транспортного законодавства, що сприяло скоєнню ДТП, до порушників можуть застосовуватись такі санкції:

для Підприємств:

накладання службових стягнень,

передача правоохоронним органам матеріалів про правопорушення, що містять ознаки злочину, згідно із законодавством.

для Перевізників:

анулювання ліцензій або ліцензійних карток;

фінансові санкції згідно із ст. ст. 69 та 70 Закону України "Про автомобільний транспорт";

застосування санкцій за Кодексом України про адміністративні порушення,

передача правоохоронним органам матеріалів про правопорушення, що містять ознаки злочину, згідно із законодавством.

13. Структурно-функціональна схема управління безпекою руху автотранспорту

13.1. Структурно-функціональна схема управління безпекою руху автотранспорту (рис. 3) побудована на принципі системності в роботі і охоплює всі рівні управління.

13.2. Управління здійснюється шляхом цілеспрямованого регулювання організаційних, технічних, психофізіологічних факторів, що впливають на безпеку руху автомобільного транспорту.

Органами управління є Міністерство транспорту України, Державний департамент автомобільного транспорту, автотранспортні управління, Підприємства, що мають право приймати управлінські рішення в межах своєї компетенції та стежити за виконанням прийнятих рішень.

13.3. Суб'єктами управління є персонал, функціональні служби, структурні підрозділи, спеціально створені органи, які впливають на систему управління з метою забезпечення її функціонування.

13.4. Об'єктами управління є стан безпеки технологічних процесів, транспортних засобів, споруд, інших об'єктів автотранспорту, автомобільні шляхи, персонал.

13.5. Інформація про виявлені відхилення від вимог безпеки та ДТП надходить в органи управління для аналізу, розслідування, прийняття управлінських рішень та контролю за їх виконанням.

13.6. Управління здійснюється шляхом постійного цілеспрямованого виявлення негативних факторів, їх аналізу, розробки додаткових керуючих дій, їх реалізації та контролю за виконанням.

13.7. Основними напрямками в діяльності з ДТП, є усунення дії негативних факторів, що впливають на безпеку руху автотранспорту.

Начальник Управління
безпеки транспорту

Ю. В. Гержод

Перелік основних нормативних актів, необхідних для забезпечення функціонування Системи управління безпекою руху автотранспорту

N п/п	Позначення нормативного акта	Назва	Затвердження нормативного акта
1.		Конституція України	від 28.06.96 р. N 254к/96-ВР
2.		Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища"	від 25.06.91 N 1264-ХІІ
3.		Закон України "Про охорону атмосферного повітря"	від 16.10.92 р. N 2707-ХІІ
4.		Закон України "Про міліцію"	від 22.04.99 р. N 3135-ХІІ
5.		Закон України "Про дорожній рух"	від 30.06.93 р. N 3353-ХІІ
6.		Закон України "Про пожежну безпеку"	від 17.12.93 р. N 3745-ХІІ
7.		Закон України "Про транспорт"	від 10.11.94 р. N 232/94-ВР
8.		Закон України "Про Раду національної безпеки і оборони України"	від 05.03.98 р. N 183/98-ВР
9.		Закон України "Про приєднання України до Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів"	від 02.03.2000 р. N 1511-ІІІ
10.		Закон України "Про перевезення небезпечних вантажів"	від 06.04.2000 р. N 1644-ІІІ
11.		Закон України "Про автомобільний транспорт"	від 05.04.2001 р. N 2344-ІІІ
12.		Закон України "Про страхування"	від 04.10.2001 р. N 2745-ІІІ
13.		Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про охорону праці"	від 21.11.2002 р. N 229-ІV
Організація роботи (нормативне забезпечення)			
14.		Положення про Міністерство транспорту України	Указ Президента України від 11.05.2000 р. N 678/2000
15.		Про створення Національної ради з питань безпечної життєдіяльності населення	постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.93 р. N 733

16.		Положення про службу безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів, державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ і організацій	постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.94 р. N 227
17.		Єдині правила ремонту і утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, правила користування ними та охорони	постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.94 р. N 198
18.		Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту. Загальні положення	постанова Кабінету Міністрів України від 18.02.97 р. N 176
19.		Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій	постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.98 р. N 174
20.		Положення про автотранспортні управління Міністерства транспорту	постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.98 р. N 1913
21.		Заходи щодо забезпечення безпечної експлуатації транспортних засобів	постанова Кабінету Міністрів України від 09.07.99 р. N 1214
22.		Положення про Державний департамент автомобільного транспорту	постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2000 р. N 586
23.		Правила проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами	постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2001 р. N 30
24.		Правила дорожнього руху	постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. N 1306
25.		Положення про спеціалізовані служби організації дорожнього руху	наказ МВС України, Мінтрансу України та Держжитлокомунгоспу від 31.12.93 р. N 859/550/86
26.		Положення про Комісію з безпеки дорожнього руху підприємств, установ, організацій України	наказ Мінтрансу України від 23.02.94 р. N 80, зареєстрований в Мін'юсті України 28.03.94 р. за N 50/259
27.		Положення про Комісію з питань безпеки транспорту Міністерства транспорту України	наказ Мінтрансу України від 20.04.2000 р. N 175

28.		Положення про робочий час і час відпочинку водіїв автотранспортних засобів	наказ Мінтрансу України від 17.01.2002 р. N 18, зареєстрований в Мін'юсті України 04.02.2002 р. за N 97/6385
29.	ДСТУ 2935-94	Безпека дорожнього руху. Терміни та визначення	наказ Держстандарту України від 28.12.94 р. N 333
30.	ДСТУ 3587-97	Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги, вулиці та залізничні переїзди. Вимоги до експлуатаційного стану	наказ Держстандарту України від 31.07.97 р. N 441
Підготовка нормативних актів			
31.		Тимчасовий регламент Кабінету Міністрів України	постанова Кабінету Міністрів України від 05.06.2000 р. N 915 (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 р. N 39)
32.		Порядок підготовки нормативно-правових актів Міністерства транспорту України та Порядок підготовки та подання на державну реєстрацію відомчих нормативно-правових актів Міністерства транспорту України	наказ Мінтрансу України від 24.01.2003 р. N 48
33.		Рекомендації з питань підготовки, державної реєстрації та обліку відомчих нормативно-правових актів	постанова колегії Міністерства юстиції України від 27.03.98 р. N 3
34.		Рекомендації щодо застосування Порядку скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів, занесених до державного реєстру	постанова колегії Міністерства юстиції України від 21.09.2000 р. N 26
35.		Методичні рекомендації щодо розроблення проектів законів та дотримання вимог нормопроектувальної техніки	постанова колегії Міністерства юстиції України від 21.11.2000 р. N 41
36.		Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів	постанова колегії Міністерства юстиції України від 21.11.2000 р. N 41
Інформація про стан безпеки			

Передача інформації			
37.		Інструкція про порядок інформаційно-аналітичного забезпечення в Міністерстві транспорту України з питань надзвичайних подій в транспортно-дорожньому комплексі та взаємодії з іншими центральними органами виконавчої влади	наказ Мінтрансу України від 17.09.2001 р. N 620 (із змінами та доповненнями внесеними наказами Мінтрансу від 15.11.2001 р. N 794 та від 14.11.2002 N 809)
Облік			
38.		Правила обліку дорожньо-транспортних пригод	постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.93 р. N 595
Аналіз			
39.		Порядок класифікації надзвичайних ситуацій	постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.98 р. N 1099
40.	ДК 019-2001	Державний класифікатор надзвичайних ситуацій	наказ Держстандарту України від 19.11.2001 р. N 552
41.		Тимчасова методика оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру	постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 р. N 175
42.		Оперативна інформація про стан аварійності на транспортно-дорожньому комплексі України	наказ Мінтрансу України від 30.01.2001 р. N 48
43.		Про оперативну інформацію про наглядову діяльність в Мінтрансі	наказ Мінтрансу України від 25.11.2002 р. N 845
Оперативне реагування та розслідування			
Аварійно-рятувальні роботи			
44.		Закон України "Про аварійно-рятувальні служби"	від 14.12.99 р. N 1281-XIV
45.		Закон України "Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру"	від 08.06.2000 р. N 1809-III
46.		Положення про Державну службу медицини катастроф	постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2001 р. N 827

47.		Тимчасова методика оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру	постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 р. N 175
Розслідування			
48.		Порядок розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру	постанова Кабінету Міністрів України від 22.03.2001 р. N 270
49.		Положення про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві	постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2001 р. N 1094
50.	КД-238 УРСР 222-90	Інструкція. Порядок службового розслідування і розбору дорожньо-транспортних пригод	Мінтрансом УРСР, 1990
Заходи з попередження подій			
51.		Порядок оперативного реагування на надзвичайні події на транспорті	наказ Мінтрансу України від 06.11.2002 р. N 776
Планування та виконання робіт			
Розробка та прийняття програм			
52.		Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України"	від 23.03.2000 р. N 1602-III
Супроводження виконання програм			
53.		Державна програма розвитку ТДК на 2000 - 2004 рр.	постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2000 р. N 1931
54.		Державна програма забезпечення безпеки руху на автомобільних дорогах, вулицях міст, інших населених пунктах і залізничних переїздах на 2003 - 2007 рр.	розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.01.2003 р. N 56-р
Оцінка результатів			
55.	ДБН А.31-3-94	Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів державного замовлення	постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.92 р. N 449
56.	ГОСТ 15.001-	Система разработки и поставки	

	88 (с изменением 4)	продукции на производство. Продукция производственно-технического назначения	
57.	ГОСТ 15.311-90	Система разработки и поставки продукции на производство. Постановка на производство продукции по технической документации иностранных фирм	
58.	ДСТУ 3278-95	Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Основні терміни та визначення	уведено в дію наказом Держстандарту України від 27.01.95 р. N 442
59.	ГОСТ 15.309-98	Система разработки и постановки продукции на производство. Испытания и приемка выпускаемой продукции	уведено в дію наказом Держстандарту України від 02.06.2000 р. N 339
60.	ДСТУ 3974-2000	Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання дослідно-конструкторських робіт. Загальні положення	уведено в дію наказом Держстандарту України від 27.11.2000 р. N 667
61.	ДБН В.2.3-4-2000	Споруди транспорту. Автомобільні дороги	
Спеціальні функції			
Підтвердження відповідності			
62.		Закон України "Про підтвердження відповідності"	від 17.05.2001 р. N 2406-III
63.		Закон України "Про стандартизацію"	від 17.05.2001 р. N 2408-III
Підтвердження відповідності транспортних засобів, споруд			
64.		Закон України "Про приєднання України до Угоди про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів, 1958 р. з поправками 1995 р."	від 10.02.2000 р. N 1448-III
65.		Правила проведення державного технічного огляду автомобілів,	постанова Кабінету Міністрів України від

		автобусів, мототранспорту та причепів	26.02.93 р. N 141
66.		Правила державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів та мотоколясок	постанова Кабінету Міністрів України від 07.09.98 р. N 1388
67.		Перелік центральних органів, виконавчої влади, на які покладається розроблення технічних регламентів	постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 р. N 288
68.	ДСТУ EN 45002-98	Загальні вимоги до атестації випробувальних лабораторій	наказ Держстандарту України від 03.04.98 р. N 241
69.	ДСТУ 3649-97	Засоби транспортні дорожні. Експлуатаційні вимоги безпеки до технічного стану та методи контролю	наказ Держстандарту України від 29.09.97 р. N 611
70.	ДСТУ Б В.2.3-2-97 (ГОСТ 30413-96)	Споруди транспорту. Дороги автомобільні. Метод визначення коефіцієнта зчеплення колеса автомобіля з дорожнім покриттям	наказ Держкоммістобудівництва України від 15.09.97 р. N 157
Підтвердження відповідності персоналу			
71.		Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами	постанова Кабінету Міністрів України від 08.05.93 р. N 340
72.		Порядок проведення обов'язкового профілактичного наркологічного огляду громадян	постанова Кабінету Міністрів України від 06.11.97 р. N 1238
73.		Інструкція про порядок приймання екзаменів, оформлення видачі (обміну) посвідчень водія, обліку та зберігання документів, які стосуються екзаменаційної роботи	наказ МВС України від 21.06.93 р. N 394, зареєстрований в Мін'юсті України 03.09.93 р. за N 125
74.		Положення про порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів	наказ Міністерства освіти України від 25.01.94 р. N 22, зареєстрований в Мін'юсті України 02.03.94 р. за N 39/248
75.		Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі	наказ Держнаглядохоронпраці

			України від 23.09.94 р. N 263/121, зареєстрований в Мін'юсті України 25.01.95 р. за N 18/554
76.		Положення про медичні огляди працівників певних категорій	наказ Міністерства охорони здоров'я України від 31.03.94 р. N 45, зареєстрований в Мін'юсті України 21.06.94 р. за N 136/345
77.		Порядок медичної підготовки водіїв та кандидатів у водії транспортних засобів	наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28.11.97 р. N 339, зареєстрований в Мін'юсті України 11.12.97 р. за N 591/2395
78.		Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів	спільний наказ МОЗ України, МВС України від 05.06.2000 р. N 124/345, зареєстрований в Мін'юсті України 18.07.2000 р. за N 435/4656
79.		Інструкція про порядок направлення громадян для огляду на стан сп'яніння в заклади охорони здоров'я та проведення огляду з використанням технічних засобів	наказ МВС, МОЗ, Мін'юст від 24.02.95 р. N 114/38/15, зареєстровано в Міністерстві юстиції 07.03.95 р. за N 55/591
80.	ДСТУ ISO/IEC 17020-2001	Загальні критерії щодо діяльності органів різного типу, що здійснюють інспектування	наказ Держстандарту України від 28.12.2001 р. N 660
Акредитація			
81.		Закон України "Про акредитацію органів з оцінки відповідності"	від 17.05.2001 р. N 2407-III
82.	ДСТУ ISO/IEC TR 17010-2001	Загальні вимоги до органів, які проводять акредитацію інспекційних органів	наказ Держстандарту України від 28.12.2001 N 660
83.	ДСТУ EN 45003-98	Система акредитації калібрувальних і випробувальних лабораторій. Загальні вимоги до функціонування та визнання	наказ Держстандарту України від 03.04.98 р. N 241
84.	ДСТУ EN 45010-2001	Загальні вимоги до оцінювання і акредитації органів сертифікації/реєстрації	наказ Держстандарту України від 28.12.2001 р. N 660

Сертифікація			
85.		Правила обов'язкової сертифікації дорожніх транспортних засобів, їх складових та приладдя	наказ Держстандарту України від 17.01.97 р. N 23, зареєстрований в Мін'юсті України 11.02.97 р. за N 29/1833
86.		Правила обов'язкової сертифікації послуг з ремонту та технічного обслуговування дорожніх транспортних засобів та їх складових	наказ Держстандарту України від 28.08.97 р. N 520, зареєстрований в Мін'юсті України 14.10.97 р. за N 475/2279
87.		Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні. Р.24 Дорожні транспортні засоби, їх складові частини та приладдя	наказ Держстандарту України від 30.06.93 р. N 95, із змінами та доповненнями від 27.11.96 р. N 499, зареєстрований в Мін'юсті України 19.12.96 р. за N 278/1753
88.		Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні. Р.33 Послуги з ремонту та технічного обслуговування дорожніх транспортних засобів та їх складових	наказ Держстандарту України від 11.09.97 р. N 549, зареєстрований в Мін'юсті України 09.10.97 р. за N 461/2265
89.	ГОСТ 30488-97	Органы по сертификации персонала. Общие требования	наказ Держстандарту України від 21.08.99 р. N 131
90.	ДСТУ EN 45011-2001	Загальні вимоги до органів, які керують системами сертифікації продукції	наказ Держстандарту України від 28.12.2001 р. N 660
91.	ДСТУ 3413-96	Порядок проведення сертифікації продукції	
Ліцензування			
92.		Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності"	від 01.06.2000 р. N 1775-III
93.		Про затвердження переліку органів ліцензування	постанова Кабінету Міністрів України від 14.11.2000 р. N 1698
94.		Про затвердження переліку документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності	постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2001 р. N 756

95.		Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом	спільний наказ Держкомпідприємництва та Мінтрансу України від 16.01.2001 р. N 6/18, зареєстрований в Мін'юсті України 2901.2001 р. за N 83/5274
Контроль			
96.		Порядок здійснення нагляду за забезпеченням безпеки руху на транспорті	постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.97 р. N 204
97.		Положення про Державну автомобільну інспекцію Міністерства внутрішніх справ	постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.97 р. N 341
98.		Порядок здійснення державного контролю на автомобільному транспорті загального користування	постанова Кабінету Міністрів України від 29.01.2003 р. N 143
99.		Про посилення контролю за дотриманням перевізниками правил безпеки перевезень пасажирів автобусами	наказ МВС, Мінтрансу від 14.06.2002 р. N 574/390

Додаток 2
до Типового положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях - міністерство - підприємство)

Типове положення про службу безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ і організацій

1. Робота щодо забезпечення безпеки дорожнього руху запобігання дорожньо-транспортним пригодам у міністерствах, інших центральних органах державної виконавчої влади, на підприємствах, в їх об'єднаннях, установах і організаціях, що мають транспортні засоби, ведеться залежно від чисельності працівників, зайнятих експлуатацією цих засобів, відповідним структурним підрозділом - службою безпеки дорожнього руху або окремими фахівцями з цих питань (далі - служба безпеки дорожнього руху).

2. Служба безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади підпорядковується безпосередньо їх керівникам або за рішенням керівника - одному з його заступників. Служба безпеки дорожнього руху підприємства, об'єднань підприємств, установи, організації підпорядковується безпосередньо їх керівникам.

Служба безпеки дорожнього руху прирівнюється до основних виробничо-технічних служб і в своїй діяльності взаємодіє з відповідними підрозділами Державтоінспекції МВС та іншими органами, діяльність яких пов'язана з безпекою дорожнього руху.

3. Усі документи, що розробляються структурними підрозділами міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ і організацій погоджуються із службою безпеки дорожнього руху з питань її повноважень.

4. Основними завданнями служби безпеки дорожнього руху є:

проведення заходів, спрямованих на забезпечення безпеки дорожнього руху;

здійснення контролю за додержанням працівниками вимог актів законодавства та інших нормативних документів з безпеки дорожнього руху;

аналіз стану аварійності та фактів порушення вимог з безпеки дорожнього руху, розроблення разом з відповідними структурними підрозділами заходів щодо запобігання їм і контроль за проведенням цих заходів;

облік і подання в установленому порядку органам державної виконавчої влади і організаціям звітної інформації про дорожньо-транспортні пригоди та їх наслідки.

5. Відповідно до основних завдань служба безпеки дорожнього руху проводить таку роботу:

а) у міністерствах, інших центральних органах державної виконавчої влади:

здійснює методичне забезпечення діяльності, пов'язаної із запобіганням дорожньо-транспортним пригодам, до яких причетні транспортні засоби підприємств, їх об'єднань, установ і організацій, що входять до їх сфери управління (далі - підприємства й організації);

бере участь у розробленні державних і галузевих програм у сфері дорожнього руху та здійснює контроль за їх виконанням;

організує проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт з безпеки дорожнього руху;

вживає заходів до вивчення працівниками відповідного міністерства, іншого центрального органу державної виконавчої влади, підприємств й організацій актів законодавства, правил, норм і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху, а також перевірки одержаних знань;

забезпечує підвищення кваліфікації працівників служб безпеки дорожнього руху підприємств й організацій, вивчення і поширення передового досвіду роботи в цьому напрямі, видає відповідні інформаційно-пропагандистські матеріали;

дає суміжним підрозділам, а також службам безпеки дорожнього руху підприємств й організацій обов'язкові для виконання письмові приписи і вказівки з питань безпеки дорожнього руху та одержує від них звіти, довідки й іншу інформацію про стан роботи щодо запобігання дорожньо-транспортним пригодам;

проводить наради, семінари, конференції та конкурси щодо удосконалення роботи з питань забезпечення безаварійної роботи транспортних засобів;

перевіряє діяльність підприємств й організацій з безпеки дорожнього руху;

за розпорядженням керівника міністерства, іншого центрального органу державної виконавчої влади або його заступників організує та бере участь у службовому розслідуванні дорожньо-транспортних пригод з тяжкими наслідками для виявлення причин і обставин їх виникнення, подає в установленому порядку відповідні матеріали і пропозиції;

готує проекти законодавчих та інших нормативних актів, правила, стандарти і довідки з питань безпеки дорожнього руху;

б) в об'єднаннях підприємств (у межах повноважень, передбачених установчими документами):

надає практичну та методичну допомогу підприємствам, установам і організаціям, що входять до їх складу (далі - підприємства) у вирішенні питань безпеки дорожнього руху;

розробляє та погоджує в установленому порядку документи, пов'язані із забезпеченням безпеки дорожнього руху;

надає допомогу у впровадженні на підприємствах досягнень науки і техніки, позитивного досвіду з безпеки дорожнього руху;

проводить наради, семінари, конференції, конкурси та інші заходи щодо удосконалення роботи з питань забезпечення безаварійної роботи транспортних засобів;

розробляє заходи, пов'язані із вивченням керівниками і фахівцями підприємств актів законодавства, правил, норм і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху, а також перевіркою їх знань;

здійснює контроль за додержанням підприємствами правил, норм і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху;

дає суміжним підрозділам, а також службам безпеки дорожнього руху підприємств обов'язкові для виконання письмові приписи і вказівки з питань безпеки дорожнього руху та одержує від них звіти, довідки й іншу інформацію про стан роботи щодо запобігання дорожньо-транспортним пригодам;

за розпорядженням керівника об'єднання організує та бере участь у службовому розслідуванні дорожньо-транспортних пригод для виявлення причин і обставин їх виникнення, подає в установленому порядку відповідні матеріали і пропозиції;

з дозволу слідчих органів, органів дізнання внутрішніх справ або прокуратури бере участь в установленому порядку в огляді місць дорожньо-транспортних пригод і причетних до них транспортних засобів підприємств, а також у відтворенні обставин цих пригод;

бере участь у роботі комісій з обстеження автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів на маршрутах роботи транспортних засобів підприємств;

готує пропозиції щодо поліпшення організації та умов дорожнього руху, а також закриття руху транспортних засобів підприємств на автомобільних дорогах і вулицях у разі виявлення в їх утриманні недоліків, що загрожують безпеці дорожнього руху;

розробляє і узагальнює пропозиції щодо включення заходів з безпеки дорожнього руху до плану науково-дослідних робіт;

щомісячно звіряє у відповідних територіальних органах Державтоінспекції відомості про дорожньо-транспортні пригоди, до яких причетні транспортні засоби підприємств, і порушення Правил дорожнього руху водіями підприємств;

в) на підприємствах, в установах та організаціях (далі - підприємства):

організує вивчення працівниками підприємства актів законодавства, правил, норм і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху, а також перевірку їх знань;

організує вивчення та впровадження наукових розробок і позитивного досвіду з безпеки дорожнього руху;

бере участь у роботі атестаційної та кваліфікаційної комісії;

організує і проводить інструктажі для водіїв з безпеки дорожнього руху;

забезпечує постійне функціонування кабінету (класу) безпеки дорожнього руху, інформує працівників про стан аварійності, причини і обставини виникнення дорожньо-транспортних пригод, порушення Правил дорожнього руху;

забезпечує роботу спецмедпунктів і разом з відділом кадрів контроль за періодичним медичним оглядом водіїв;

організує стажування водіїв і контроль за роботою транспортних засобів, додержанням ними режиму праці і відпочинку, вимог Правил дорожнього руху;

дає суміжним підрозділам обов'язкові для виконання письмові приписи і вказівки з питань безпеки дорожнього руху та одержує від них звіти, довідки й іншу інформацію про стан роботи щодо запобігання дорожньо-транспортним пригодам;

щорічно перевіряє роботу всіх служб і підрозділів підприємства, діяльність яких пов'язана з експлуатацією транспортних засобів, щодо виконання ними вимог нормативних документів з безпеки дорожнього руху;

проводить службове розслідування дорожньо-транспортних пригод, вчинених з участю водіїв підприємства для виявлення причин і обставин їх виникнення, подає в установленому порядку відповідні матеріали і пропозиції;

з дозволу слідчих органів, органів дізнання внутрішніх справ або прокуратури бере участь в установленому порядку в огляді місць дорожньо-транспортних пригод і причетних до них транспортних засобів підприємств, а також у відтворенні обставин цих пригод;

бере участь у роботі комісій з обстеження автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів на маршрутах роботи транспортних засобів підприємства;

готує для відповідних органів державної виконавчої влади пропозиції щодо поліпшення організації та умов дорожнього руху, а також закриття руху транспортних засобів підприємства на автомобільних дорогах і вулицях у разі виявлення в їх утриманні недоліків, що загрожують безпеці дорожнього руху;

щомісячно звіряє у місцевих органах Державтоінспекції відомості про дорожньо-транспортні пригоди, до яких причетні транспортні засоби підприємства, і порушення Правил дорожнього руху водіями підприємства.

б. Служба безпеки дорожнього руху має право:

вимагати від посадових осіб відповідного рівня і водіїв письмових пояснень та інших матеріалів щодо порушення правил, норм і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху;

забороняти експлуатацію транспортних засобів, якщо їх технічний стан загрожує безпеці дорожнього руху, життю та здоров'ю людей;

робити в дорожніх (маршрутних) листах записи про порушення водіями Правил дорожнього руху;

складати висновки за проектами документів, підготовлених іншими підрозділами, в частині, що стосується безпеки дорожнього руху;

з дозволу керівництва відповідного структурного підрозділу залучати фахівців до проведення службового розслідування дорожньо-транспортних пригод, пов'язаних з безпекою дорожнього руху;

представляти інтереси підприємств, їх об'єднань, установ і організацій у міністерствах, інших центральних та місцевих органах державної виконавчої влади з питань безпеки дорожнього руху;

вносити пропозиції керівництву про заохочення, а також притягнення до відповідальності працівників за невиконання правил, норм і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху.

7. Служба безпеки дорожнього руху для виконання покладених на неї функцій забезпечується спеціальним автомобілем.

Підприємство, установа, організація виділяє приміщення для кабінету (класу) з безпеки дорожнього руху і для проведення медичного огляду водіїв й кошти для обладнання цих приміщень.

8. Структура служб безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ та організацій і чисельний склад їх фахівців визначаються згідно з додатками N 1 - 3.

Для визначення кількості фахівців служби безпеки дорожнього руху підприємств, їх об'єднань, установ і організацій слід виходити із збільшеної в 1,4 рази середньооблікової чисельності водіїв, зайнятих на пасажирських перевезеннях.

Додаток 1
до Типового положення про службу
безпеки дорожнього руху міністерств,
інших центральних органів державної
виконавчої влади, підприємств, їх
об'єднань, установ і організацій

**Структура служби безпеки дорожнього руху міністерства, іншого центрального органу
державної виконавчої влади**

**Середньооблікова
чисельність водіїв
підприємств,
установ і
організацій**

**Створюваний підрозділ в центральному апараті міністерства,
іншого центрального органу державної виконавчої влади**

До 50 тисяч	група
Від 50 до 200 тисяч	відділ
Понад 200 тисяч	управління

Додаток 2
до Типового положення про службу безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ і організацій

Чисельний склад служби безпеки дорожнього руху об'єднання підприємств

Кількість підприємств, установ і організацій	Середньооблікова чисельність водіїв підприємств, установ і організацій			
	до 5000	від 5001 до 10000	від 10001 до 20000	Понад 20000
До 10	1	2	3	4
Від 11 до 25	2	3	4	5
Від 26 до 50	3	4	5	6
Понад 50	4	5	6	7

Примітки:

1. В об'єднаннях, що мають понад 10000 водіїв, вводиться посада заступника начальника об'єднання з безпеки дорожнього руху.
2. В об'єднаннях, що мають понад 20000 водіїв, на кожні додаткові 10000 чоловік у службі безпеки дорожнього руху вводиться додаткова посада фахівця з безпеки дорожнього руху.

Додаток 3
до Типового положення про службу
безпеки дорожнього руху міністерств,
інших центральних органів державної
виконавчої влади, підприємств, їх
об'єднань, установ і організацій

Чисельний склад служби безпеки дорожнього руху підприємств, установ, організацій

Середньооблікова чисельність водіїв	Чисельність фахівців з безпеки дорожнього руху
До 50	за сумісництвом
Від 51 до 250	1
Від 251 до 500	2
Від 501 до 1000	3
Понад 1000	4

Примітка. У підприємствах, установах, організаціях, що мають понад 250 водіїв, вводиться посада заступника керівника з безпеки дорожнього руху. На кожних додаткових 500 водіїв понад 1000 вводиться додатково посада фахівця з безпеки дорожнього руху.

Додаток 3
до Типового положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях - міністерство - підприємство)

Основні нормативи особистої участі

(посадової особи, для якої розроблені нормативи)
у проведенні мінімуму заходів по зміцненню дисципліни та забезпечення безпеки руху
автомобільного транспорту

N п/п	Найменування заходів	Періодичність проведення	Хто виконує захід	Відмітка про виконання
		Який документ видано	Хто готує документ	

_____
(посада керівника структурного підрозділу
органу, на якого покладена робота з організації
безпеки руху автотранспорту)

_____
(підпис)

_____
(прізвище, ім'я та по батькові)

Додаток 4
до Типового положення про Систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях - міністерство - підприємство)

Примірний перелік питань, які потребують висвітлення під час проведення "Дня безпеки руху"

Наявність і функціонування служб безпеки руху.

Наявність в положеннях про структурні підрозділи та посадових інструкціях конкретних обов'язків з питань безпеки руху автотранспорту та їх виконання.

Функціонування Системи управління безпекою руху автотранспорту.

Проведення днів безпеки руху, засідань комісії з питань безпеки руху автотранспорту та їх ефективність.

Виконання основних нормативів особистої участі керівництвом, керівниками структурних підрозділів, посадовими особами у проведенні мінімуму заходів по зміцненню дисципліни та забезпеченню безпеки руху.

Кількість працівників, притягнутих до відповідальності за порушення вимог нормативних актів з питань безпеки руху.

Облік та аналіз ДТП. Організація роботи по наданню технічної допомоги автотранспорту на лінії.

Службове розслідування ДТП (своєчасність та якість) виконання заходів, запропонованих (рекомендованих) комісією з розслідування.

Організація та проведення робіт по медичному огляду водіїв, інших категорій працівників.

Порядок відсторонення від роботи працівників, які знаходяться в стадії алкогольного або наркотичного сп'яніння.

Урахування під час допуску до роботи (видачі завдання) водію, іншому працівникові, його придатності виконувати роботу (завдання) враховуючи кваліфікацію, навчання, інструктаж та стан здоров'я.

Організація проведення навчання та інструктажу з питань безпеки руху.

Наявність чинних нормативних актів з питань безпеки руху автотранспорту.

Виконання заходів (програм) з питань безпеки руху та їх ефективність (наявність актів виконання робіт, перевірка їх ефективності шляхом інструментальних перевірок тощо).

Організація та виконання робіт з технічного обслуговування, сертифікації транспортних засобів, устаткування, споруд та автомобільних доріг.

Відшкодування шкоди пасажиром, працівникам, іншим особам, у разі ушкодження їх здоров'я.

Наявність та ефективність контролю за роботою водіїв на лінії, місцях навантаження (розвантаження), технічним станом транспортних засобів, автомобільних шляхів.

Здійснення пропаганди безпеки руху.

Виконання ліцензійних умов.

Ефективність прийняття управлінських рішень.

Додаток 5
до Типового положення про Систему
управління безпекою руху на
автомобільному транспорті (на всіх
рівнях - міністерство - підприємство)

**Акт про результати перевірки стану організації роботи з питань безпеки руху
автотранспорту**

_____ (найменування підприємства, установи, організації (юридичної особи) та органу,
до сфери управління якого належить підприємство)

_____ (дата складання акта)

_____ (місце складання акта)

Комісія, призначена наказом від _____ N _____

_____ (найменування органу, яким призначена комісія)

у складі: _____ (прізвище, ім'я та по
батькові) _____ (посада, місце роботи) - голова комісії

членів комісії _____ (прізвище, ім'я та по батькові) _____ (посада, місце роботи)

провела в період з "___" _____ по "___" _____ 200_р.

перевірку стану роботи _____ (найменування підприємства, установи, організації (юридичної особи))

з питань _____ (вказуються основні питання, які перевіряються)

I. Під час перевірки КОМІСІЯ ВСТАНОВИЛА:

1. Характеризується стан організації роботи з питань безпеки руху згідно примірного переліку питань, наведених у додатку 4.
2. Дається оцінка виконання рекомендацій, запропонованих КОМІСІЄЮ під час попередньої перевірки.

II. Під час роботи КОМІСІЇ були усунені наступні недоліки в роботі з питань безпеки руху, виявлені у ході перевірки

_____ (наводиться перелік недоліків, які були усунені під час роботи комісії)

III. КОМІСІЯ РЕКОМЕНДУЄ:

Наводяться конкретні рекомендації щодо поліпшення стану безпеки руху, строки їх виконання та пропозиції стосовно притягнення до відповідальності посадових осіб, винних у невиконанні вимог безпеки руху.

З актом перевірки ознайомлений і один примірник отримав

_____ (посада керівника органу управління (підпис) (прізвище, ініціали), що перевіряється)

Голова комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Додаток 6
до Типового положення про Систему
управління безпекою руху на
автомобільному транспорті (на всіх
рівнях - міністерство - підприємство)

Повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду

Повідомлення повинно вміщувати наступну інформацію:

дата, час, місце (назва та км автодороги з зазначенням відстані до найближчого населеного пункту);

вид пригоди;

марка, державний номер, належність та технічний стан до пригоди транспортного засобу;

відомості про водія (прізвище, ім'я, по батькові, вік, клас, категорія транспортних засобів, управління якими дозволено, загальний стаж роботи по спеціальності та на підприємстві або у роботодавця, стан здоров'я, наявність алкогольного чи наркотичного сп'яніння);

метеорологічні і дорожні умови;

попередня причина пригоди;

наслідки пригоди, кількість потерпілих (загиблих та поранених, в т. ч. водіїв, пасажирів, пішоходів) з зазначенням діагнозу та місця лікування травмованих;

посадові особи, які виїхали на місце ДТП для проведення службового розслідування;

посада, прізвище та підпис (повідомлення, яке надсилається до Мінтрансу, підписується керівником Укравтотрансу, а те, яке надсилається до Укравтотрансу, - керівником автоуправління);

дата і час подачі інформації.

Додаток 7
до Типового положення про Систему
управління безпекою руху на
автомобільному транспорті (на всіх
рівнях - міністерство - підприємство)

**Оперативна інформація про забезпечення руху транспорту та функціонування об'єктів
автомобільного транспорту України в зимовий період***

станом на ____ год. " ____ " _____ 200_ року

Автомобільні дороги, що закриті через погодні умови, експлуатуються з обмеженнями та в екстремальних умовах	Стисла характеристика стану	Заходи, що вживаються	Примітка

* Інформація надається в період з 15.12 по 15.02 щоденно о 8-00 год. оперативному черговому Мінтрансу, Укравтотрансу.

Керівник

_____
(підпис)

_____
(прізвище, ініціали)

Додаток 8
до Типового положення про Систему
управління безпекою руху на
автомобільному транспорті (на всіх
рівнях - міністерство - підприємство)

Журнал реєстрації дорожньо-транспортних пригод (ДТП)

N п/п	Дата і час		Вид ДТП, найменування підприємства (юридичної особи), марка, державний номер транспортного засобу, відомості про потерпілих (прізвище, ім'я та по батькові, рік народження, місце роботи, посада (або виборна посада), характер травми	Місце ДТП, короткі обставини та причини події	Заходи оперативного реагування	Заходи згідно матеріалів розслідування та відмітка про їх виконання
	настання ДТП	отримання інформації про ДТП та матеріалів розслідування				

Додаток 11
до Типового положення про Систему
управління безпекою руху на
автомобільному транспорті (на всіх
рівнях - міністерство - підприємство)

Термінова місячна

Подається:

Мінтрансу до 10-го числа кожного місяця Укравтотрансом

Укравтотрансу 5-го числа кожного місяця автотранспортними управліннями

Оперативна інформація
про наглядову діяльність з питань безпеки дорожнього руху на автотранспортних
підприємствах, організаціях, у суб'єктів підприємницької діяльності усіх форм власності, що
виконують перевезення пасажирів та вантажів:

за _____ місяць 200_ року (наростаючим підсумком)

N п/п	Показники	Кількість за звітний період	Кількість за відповідний період минулого року
1.	Загальна кількість пригод (в чисельнику - всього, у знаменнику - з вини підприємств)		
2.	Загинуло в них (в чисельнику - всього, у знаменнику - з вини підприємств)		
3.	Травмовано в них (в чисельнику - всього, у знаменнику - з вини підприємств)		
4.	Чисельність посадових осіб, які здійснюють державний нагляд (в чисельнику - за штатом, у знаменнику - фактично)		
5.	Кількість здійснених перевірок (в чисельнику - всього, в знаменнику - кількість виявлених порушень або недоліків)		
6.	Кількість перевірок виконання вимог ліцензійних умов (в чисельнику - всього, в знаменнику - кількість виявлених порушень або недоліків)		
7.	Кількість перевірок з виконання керівниками всіх рівнів управління нормативів особистої участі щодо забезпечення виконання вимог та норм безпеки (в чисельнику - всього, в знаменнику - кількість виявлених під час таких перевірок порушень або недоліків)		
8.	Кількість виданих приписів (в чисельнику - всього, в знаменнику - кількість запропонованих в приписах заходів з усунення порушень або недоліків)		

9.	Кількість осіб, на яких були подані пропозиції про відсторонення від роботи через порушеннями ними вимог з питань безпеки		
10.	Кількість осіб, на яких були направлені подання про невідповідність займаній посаді через порушеннями ними вимог з питань безпеки		
11.	Кількість працівників, притягнутих до відповідальності за порушення вимог нормативних актів з питань безпеки (в чисельнику - всього, в знаменнику - керівників)		
11.1	Кількість працівників, яким за порушення вимог нормативних актів з питань безпеки оголошені догани (в чисельнику - всього, в знаменнику - керівників)		
11.2	Кількість працівників, звільнених з роботи за порушення вимог нормативних актів з питань безпеки (в чисельнику - всього, в знаменнику - посадових осіб)		
11.3	Кількість працівників, притягнутих до адміністративної відповідальності за порушення вимог нормативних актів з питань безпеки (в чисельнику - всього, в знаменнику - керівників)		
11.4	Кількість працівників, притягнених до кримінальної відповідальності за порушення вимог нормативних актів з питань безпеки (в чисельнику - всього, в знаменнику - керівників)		
12.	Кількість транспортних засобів, експлуатація яких була заборонена через їх невідповідність вимогам нормативних актів з питань безпеки		
13.	Кількість подань про припинення робіт на окремих маршрутах		
14.	Кількість подань про припинення дії ліцензій через порушення ліцензіатом вимог безпеки дорожнього руху		

Керівник _____

Прізвище, ім'я, по батькові

" ___ " _____ 200_ р.

Відповідальний виконавець _____

Прізвище, ім'я, по батькові

тел. _____

" ___ " _____ 200_ р.

Додаток 12
до Типового положення про Систему
управління безпекою руху на
автомобільному транспорті (на всіх
рівнях - міністерство - підприємство)

Заходи Програми

(назва Програми)

N п/п	Найменування заходів	Терміни виконання	Вартість роботи та джерела фінансування	Відповідальні виконавці	Відповідальні за контроль

Упорядник

Кострюков Сергій Володимирович

АВТОТРАНСПОРТНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

ЧАСТИНА І ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Підп. до друку 25.03.2013. Формат 30 x 42/4.
Папір офсет. Ризографія. Ум. друк. арк. 13,7.
Обл.-вид. арк. 13,7. Тираж 100 пр. Зам. №

ДВНЗ “Національний гірничий університет”
49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.